

Lietuvos Respublikos
Seimo
penktoji sesija

2018 m. lapkričio 22 d.
236 ir 237 posėdžiai

Stenogramos

129

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

V (RUDENS) SESIJA

2018 m. lapkričio 22 d.

Rytinis posėdis Nr. 236

Seniūnų sueigos patikslinta 2018 m. lapkričio 22 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	7
2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2715 pirmasis svarstymas	9
Seimo nario K. Glavecko kalba (Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu)	13
Seimo nario G. Steponavičiaus kalba (Mišrios Seimo narių grupės vardu)	14
Seimo nario S. Jakeliūno kalba (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu)	15
Seimo nario G. Landsbergio kalba (Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos vardu)	16
Seimo narės R. Budbergytės kalba (Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu)	17
Seimo nario A. Butkevičiaus kalba (Lietuvos socialdemokratų darbo frakcijos vardu)	18
Seimo narės G. Skaistės kalba	19
Seimo nario M. Majausko kalba	20
Seimo nario Ž. Pavilionio kalba	21
Seimo nario J. Razmos kalba	21
Seimo nario E. Pupinio kalba	22
Seimo nario A. Kupčinsko kalba	23
Seimo nario A. Matulo kalba	24
Seimo nario R. J. Dagio kalba	25
Seimo nario A. Syso kalba	25
Seimo nario A. Kubiliaus kalba	26
Seimo nario P. Gražulio kalba	27
Ministro Pirmininko S. Skvernelio kalba	28
Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 17 ² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2716(2) svarstymas	31
Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 17 ² straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1471 pateikimas (A. Butkevičius)	32
Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2735(2) svarstymas	33
Seimo nario A. Syso kalba (Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos vardu)	33
Seimo narės A. Maldeikienės kalba (Mišrios Seimo narių grupės vardu)	34
Seimo narės G. Skaistės kalba (Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos vardu)	35
Seimo nario T. Tomilino kalba (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu)	36
Ministro Pirmininko S. Skvernelio atsakymai į Seimo narių raštu pateiktus klausimus (pagal Seimo statuto 208 str.)	37

Vyriausybės valanda

Ministro Pirmininko S. Skvernelio, švietimo ir mokslo ministrės J. Petrauskienės, finansų ministro V. Šapokos, krašto apsaugos ministro R. Karoblio, energetikos ministro Ž. Vaičiūno ir kultūros ministrės L. Ruokytės-Jonsson atsakymai į Seimo narių klausimus	42
---	----

Vakarinis posėdis Nr. 237

Diskusija dėl Europos Sąjungos ateities

Užsienio reikalų ministro L. A. Linkevičiaus kalba	48
Europos Komisijos narės V. Jurovos kalba	50
Europos reikalų komiteto pirmininko G. Kirkilo kalba	52
Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojo A. Kubiliaus kalba	54
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nario, Lietuvos pramonininkų konfederacijos vykdomojo direktoriaus pavaduotojo G. Morkio kalba	57
Seimo nario A. Gelūno kalba	60
Seimo narės A. Maldeikienės kalba	61
Seimo narės R. Budbergytės kalba	62
Seimo nario E. Vareikio kalba	63
Seimo nario L. Kasčiūno kalba	64
Seimo nario E. Gentvilo kalba	66
Seimo narės A. Armonaitės kalba	67
Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61 ¹ , 63, 65, 65 ¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 61 ² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2864, Civilinės krašto apsaugos tarnybos statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-1669 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2865, Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2866, Tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo Nr. I-555 1 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2867, Karo policijos įstatymo Nr. VIII-911 2 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2868, Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2869, Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo Nr. VIII-1436 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2870, Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo projekto Nr. XIIIIP-2871, Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1393 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2872 ir Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2873 pateikimas (R. Karoblis)	68
Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų bei valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2735(2) svarstymo tęsinys	70
Administracinių nusižengimų kodekso 581, 589, 609 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 555 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2820, Baudžiamojo kodekso papildymo 39 ² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2821, Baudžiamojo proceso kodekso 212 ir 217 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2822, Civilinio proceso kodekso 10, 192 ir 263 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2823, Darbo kodekso 31 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2824, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 59 ir 86 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2825, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2826 ir Pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 12, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2953 pateikimas (A. Bilotaitė)	73
Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. XIII-198 priedų pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2151 svarstymas	76
Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 5, 11, 17, 30, 39, 55 straipsnių, 3 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2613(2)ES ir Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 13, 27 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2614(2) svarstymas	76

2019 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2732 svarstymas	77
Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2719(2) svarstymo tęsinys	77
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 18 d. nutarimo Nr. XIII-1482 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo V (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2957 pateikimas (J. Olekas)	78
Veterinarijos įstatymo Nr. I-2110 2 straipsnio, trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2572(2), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1412 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2573(2) ir Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. XIII-198 1 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1413 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2574(2) svarstymas	79
Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1988(2) svarstymas	80
Seimo nario J. Varkalio kalba	80
Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 13, 18, 22, 24, 26, 29 ¹ , 30, 31 ¹ , 38, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1371 9 ir 13 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 8 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2520 ir Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2521 pateikimo tęsinys (V. Ačienė)	80
Skolų išieškojimo įmonių įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1741(2) pateikimas (A. Palionis)	82
Seimo savaitės (2018-12-03–2018-12-07) – 2018 m. gruodžio 4 d. (antradienio) ir 6 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas	83
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 20 d. nutarimo Nr. XIII-483 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2960 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	83
Šio nutarimo priėmimas	84
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2962 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Baškienė)	84
Šio nutarimo priėmimas	84
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. XIII-887 „Dėl Etninės kultūros globos tarybos sudėties“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2831(2) svarstymas ir priėmimas	84
Šio nutarimo priėmimas	85
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 18 d. nutarimo Nr. XIII-1482 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo V (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2947 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (R. Sinkevičius)	85
Šio nutarimo priėmimas	85
Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2945 pateikimas (R. Sinkevičius)	85
Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 15 ³ ir 15 ⁴ straipsnių pakeitimo“ projekto Nr. XIIIIP-2401 pateikimas (S. Jakeliūnas)	86
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	88

SANTRUMPOS

- LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
- LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
- LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
- LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
- LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
- MSNG – Mišri Seimo narių grupė
- TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
- TTF – Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

- A – alternatyvus teisės aktas
- ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
- GR – Respublikos Prezidento gražintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
- VK – su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

V (RUDENS) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 236 STENOGRAMA

2018 m. lapkričio 22 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Labas rytas, gerbiami kolegos! Pradedame Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. lapkričio 22 d. posėdį. (*Gongas*) Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 99 Seimo nariai.

10.01 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. lapkričio 22 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Darbotvarkės tvirtinimas. Dėl darbotvarkės – A. Palionis.

A. PALIONIS (LSDDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Aš noriu atkreipti Sekretoriato dėmesį, nes ir antradienį siūliau įtraukti dėl PVM, o šiandien siūlau įtraukti Pelno mokesčio įstatymo projekto pateikimą, nes šiandien yra 1-2 klausimo svarstymas. Visą laiką Seime buvo priimta tokia tvarka, kad jeigu yra tas pats įstatymo projektas, pateikimą turėtų leisti kartu daryti. Yra kitas projektas, kurio Nr. XIII P-1471, – to paties 17² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, pateikimo mes nepadarėme, o rudens sesijos darbų programoje jis yra patvirtintas. Aš prašau Sekretoriato truputį atsakingiau dirbti, o šiandien prašau įtraukti pateikimą, frakcijos vardu.

PIRMININKAS. S. Jakeliūnas.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėkui. Frakcijos vardu prašau įtraukti į darbotvarkę ir į rytinę jos dalį, nes tai susiję su biudžeto svarstymu, projektą Nr. XIII P-2401 dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-139 15 straipsnio pakeitimo. Tai susiję su parlamentinių išlaidų dydžio koregavimu, dėl mokestinių pakeitimų reikalingi techniniai pakeitimai. Siūlau tai apsvarstyti arba bent jau pateikimą šiandien padaryti. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Ar, Jurgi Razma, norite dėl darbotvarkės? Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Frakcijos vardu keletas siūlymų. Pirmasis siūlymas – perkelti į rytinę darbotvarkės dalį prie biudžeto projektų mūsų rezoliuciją, kuri kaip tik susijusi su biudžeto reikalais. Būtų logiška prie tos temos visus projektus ir apsvarstyti. Lygiai taip pat prašau perkelti prie biudžetinės dalies dabar vakarinėje posėdžio dalyje esančius du projektus (klausimai 2-6.1, 2-6.2) dėl savivaldybių biudžetų metodikos, nes jie irgi susiję su biudžetu.

Ir trečiasis siūlymas yra siūlymas išbraukti iš darbotvarkės Vyriausybės įstatymo ir lydimojo projekto pataisas (klausimai 2-4.1, 2-4.2) dėl Vyriausybės ir ministerijų kanclerių politizavimo. Manome, kad tikrai nereikalinga iniciatyva, ir siūlome net nepradėti jos svarstyti.

PIRMININKAS. Dar S. Jakeliūnas.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėl rezoliucijos, projektas Nr. XIII P-2940, aš nesu tikras, ar yra surinkti parašai dėl to, kad ji būtų privalomai įtraukta. (*Balsai salėje*) Tada aš siūlau ją išbraukti, nes tai yra politinė rezoliucija, nesusijusi su realiais skaičiais. Biudžeto pateikimo arba svarstymo metu aš pateiksiu argumentų, kad tai yra klaidinanti informacija.

PIRMININKAS. G. Landsbergis dėl darbotvarkės.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Gerbiamas Pirmininke, aš noriu priminti, kad visi dokumentai, priimami Seime, yra politiniai dokumentai, atstovaujantys vienos ar kitos frakcijos ar frakcijų koalicijos ar partijų koalicijos požiūriui. Tai lygiai taip pat ir ši rezoliucija yra politinis dokumentas. Toks politikos pradžiamokslis gerbiamam Stasiui. Lygiai taip pat norėčiau pritarti

kolegoms *socdarbiečiams*, kurie ragino visus dokumentus, susijusius su biudžetu, įtraukti į rytinę posėdžio dalį, nes taip yra daroma Seime. Ačiū.

PIRMININKAS. J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Aš irgi norėčiau pritari ir A. Palionio siūlymo teikimui, ir mūsų 2-6.1, 2-6.2, kur iš tikrųjų yra biudžeto klausimai, kad jie būtų pateikti kartu su biudžetu pirmoje dienos pusėje. Ačiū.

PIRMININKAS. Nuosekliai bandysime... Dėl pirmojo pasiūlymo, dėl A. Palionio, dėl projekto Nr. XIIIIP-1471 dėl Pelno mokesčio įtraukimo į darbotvarkę kartu su 1-2.2. Tiesiog įtraukti, o po to matysime dėl laiko. Ar galime pritari bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuojame.

Balsavo 117 Seimo narių: už – 115, prieš nėra, susilaukė 2. Projektas Nr. XIIIIP-1471 įtrauktas į darbotvarkę.

Kitas buvo S. Jakeliūno pasiūlymas įtraukti į darbotvarkę projektą Nr. XIIIIP-2401 – Statuto pakeitimas. Taip pat kviečiu apsispręsti ir balsuoti. Pritariantieji pasiūlymui balsuoja už.

Balsavo 114 Seimo narių: už – 90, prieš nebuvo, susilaukė 24. Projektas Nr. XIIIIP-2401 įtrauktas į darbotvarkę.

Toliau. J. Razma siūlė išbraukti 2-4.1 ir 2-4.2 klausimus, Vyriausybės įstatymus. Balsuojame. Pritariantieji J. Razmos pasiūlymui balsuoja už.

Balsavo 121 Seimo narys: už – 48, prieš – 42, susilaukė 31. Pasiūlymui nepritarta.

Kitas J. Razmos pasiūlymas – 2-6.1 ir 2-6.2 perkelti į rytinę darbotvarkę. Balsuojame. Pritariantieji J. Razmos pasiūlymui balsuoja už.

Balsavo 119 Seimo narių: už – 75, prieš – 16, susilaukė 28. Pasiūlymui pritari.

Dėl rezoliucijos. Vienas pasiūlymas buvo perkelti į pagrindinę darbotvarkę, kitas pasiūlymas (taip pat frakcijos vardu) buvo išbraukti. Turbūt reikia, logiška būtų pirmiausia nutarti, ar paliekame, ar išbraukiame, o tada, ar perkelti, ar neperkelti. Balsuojame, ar paliekame darbotvarkėje. Kas už S. Jakeliūno pasiūlymą, kad rezoliucija būtų išbraukta iš darbotvarkės? (*Triukšmas salėje*) Dar kartą paaiškinu. Kadangi vienas pasiūlymas yra išbraukti, kitas – perkelti, balsuoti dėl perkėlimo, kai nežinome dėl likimo, ar bus palikta darbotvarkėje, turbūt nelabai nuoseklu. (*Balsai salėje*)

A. Kubilius.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, laikomės principo, kad jeigu svarstomas biudžetas, tai visi įregistruoti pasiūlymai, įstatymų projektai arba rezoliucijos, yra svarstomi tuo pat metu. Todėl S. Jakeliūno siūlymas iš viso išbraukti iš darbotvarkės yra visiškai neteisėtas. Tą turime labai aiškiai suprasti. Todėl dėl S. Jakeliūno pasiūlymo net negalima balsuoti, o galima balsuoti dėl to, ar perkelti į rytinį posėdį. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Jūsų pareiškimas nėra labai teisingas, bet... P. Gražulis dar nori dėl darbotvarkės.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Gerbiamas Pirmininke, Seimo nariai, viskas yra teisėta ir yra iniciatyva. Mes galime balsuoti, o konservatoriai pastaruoju metu nieko daugiau nesugeba pasiūlyti, tik rezoliucijas. Viskas! Baigėsi, visiškai išsikvėpė konservatoriai.

PIRMININKAS. Gerai. Balsuojame nuosekliai pagal pasiūlymus. Pirmasis pasiūlymas buvo, kad būtų perkelta į darbotvarkę. Kas pritaria J. Razmos pasiūlymui perkelti rezoliuciją į pagrindinę darbotvarkę, balsuoja už.

Balsavo 122 Seimo nariai: už – 46, prieš – 48, susilaukė 28 Seimo nariai. J. Razmos pasiūlymui nepritarta.

Dabar kitas pasiūlymas – S. Jakeliūno – dėl išbraukimo iš darbotvarkės. Jis yra teisėtas, reikalavimas frakcijos vardu. Balsuojame. Pritariantieji S. Jakeliūno pasiūlymui išbraukti iš darbotvarkės rezoliuciją balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 120 Seimo narių: už – 73, prieš – 40, susilaukė 7 nariai. Klausimas iš darbotvarkės išbrauktas.

A. Kubilius – replika po balsavimo.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš tik įžiūriu čia valdančiųjų baimes išgirsti normalią tiesą apie tai, ką reiškia šitas biudžeto projektas, iš tikrųjų stebėtina, kad šitaip yra bijoma.

Bet aš tik galiu prognozuoti, kad po dviejų savaičių, kai jūs patys pamatysite, kiek uždusinate savivaldybes ir kaip nieko neduodate viešajam sektoriui, patys prašysite to paties moratoriumo, nes noriu priminti, kad S. Jakeliūnas to moratoriumo norėjo priimant mokesčių reformą. Siūlė nepriimti tokios mokesčių reformos, kokia buvo priimta. Dabar to prieštaravimo, arba, kitaip sakant, to, kad nebuvo paklaudyta S. Jakeliūno, rezultatus matome štai šitame biudžete. Mano įsitikinimu, daroma didžiulė klaida ir net bijoma apie tai garsiai kalbėti.

PIRMININKAS. S. Jakeliūnas.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). A. Kubiliaus teiginys, kad aš siūliau nepritarti mokesčių reformai, yra niekuo nepagrįstas. Aš siūliau nuosaikiau mažinti mokesčių našumą. Tai yra visiškai skirtingi dalykai. Mokesčių tarifų koregavimas nėra mokesčių reforma, o dėl to išsamiau padiskutuosime čia, Seimo tribūnoje, kai svarstysime biudžeto projektą. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Darbotvarkės 1-2.1 klausimas, įstatymo projektas Nr. XIII-P-2715. (*Balsai salėje*) Teisingai, dėl visos darbotvarkės. Neabejoju, kad reikia balsuoti. Pritariantieji darbotvarkei balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 121 Seimo nariai: už – 77, prieš – 25, susilaikė 19. Darbotvarkei pritarta.

10.16 val.

2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-2715 (pirmasis svarstymas)

2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-2715. Pranešėjas – S. Jakeliūnas, Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas. Ruošiasi kitų komitetų pirmininkai.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). Dėkoju, gerbiamasis Pirmininke. Dabar jau laikas kalbėti faktais, o ne išgalvotais teiginiais ir mistifikacijomis, ir klaidinimais dėl 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto.

Biudžeto ir finansų komitete, svarstant kitų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą, gauti Seimo komitetų, Seimo narių pasiūlymai, valstybės institucijų, įstaigų ir asociacijų prašymai padidinti asignavimus, retais atvejais persikirstyti, bendra suma – 611 mln. eurų. Tai įspūdinga suma, bet ne pirmus metus mes tuos siūlymus ir tokias sumas matome.

Taigi komitetai teikia siūlymus padidinti asignavimus 57 mln. eurų, įregistruota 90 Seimo narių pasiūlymų, bent jau iki to momento, kai komitete mes juos svarstėme. Šiais siūlymais buvo prašoma padidinti asignavimus beveik 0,5 mlrd. eurų, o valstybės institucijos ir asociacijos dar papildomai prašė skirti 55 mln. eurų. Seimo komitetai ir Seimo nariai siūlė papildomas išlaidas finansuoti, dažniausiai išimtinai, viršplaninėmis biudžeto pajamomis, kurių šiemet beveik neturime ir nežinia, ar turėsime kitais metais, pajamomis, gautomis iš akcizų už alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką, kas yra suplanuotos pajamos, kurios negali būti papildomai kokios nors išgalvotos. Bet populiariausia iš kitų dalykų buvo mažinti skolos valstybės vardu valdymui numatytus skirti asignavimus. Apie tai detaliau pašnekėsiu, kai diskutuosime.

Komitetas pradėjo svarstyti šiuo metų lapkričio 14 dieną, baigė svarstyti 15 dieną. Posėdyje priėmė tokį sprendimą: pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, teikiant Seimo antrajam svarstymui pataisytą projektą, apsvaistyti ir įvertinti Valstybės kontrolės išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus (mes detaliai išnagrinėjome, susipažinome, Valstybės kontrolės atstovai taip pat dalyvavo posėdyje); taip pat apsvaistyti ir įvertinti Lietuvos banko išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Lietuvos bankas taip pat dalyvauja ir vertina poveikį infliacijai, poveikį finansiniam stabilumui ir tos išvados bendrąja prasme yra teigiamos, bet su tam tikromis pastabomis, kurios dabar bus paminėtos. Į Valstybės kontrolės išvadą, į konkrečius dalykus siūlome atsižvelgti Vyriausybei, kad pagal suplanuotus 2019 metų valdžios sektoriaus biudžetų projektus nėra erdvės priimti daugiau išpareigojimų, didinančių išlaidas arba mažinančių pajamas, tarp jų ir naujoms mokesčinėms lengvatoms atsirasti.

Taip pat būtina įvertinti Lietuvos banko ir Valstybės kontrolės nuomonę, kad yra požymių, jog 2019 metais fiskalinė politika gali tapti procikline, nors, kitų institucijų vertinimu, tokios dide-

lės rizikos kol kas nėra, o valdžios sektoriaus balansas 2019 metais gali būti prastesnis, nei planuojama projektuose. Tokie yra šitų institucijų vertinimai, todėl yra rizika, kad bus nesilaikoma perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės. Taip pat siūlome įvertinti ir atsižvelgti, kad Seimo statuto 174 straipsnio 1 dalies nuostatos, jog Seimo nariai, Seimo komitetai, Seimo frakcijos gali siūlyti didinti išlaidas, tik nurodydami šių išlaidų finansavimo šaltinius. Komitetas įvertinęs, kad Seimo komitetų išvadose ir Seimo narių pasiūlymuose nurodyti papildomi asignavimų finansavimo šaltiniai, kaip jau minėjau, yra viršplaninės pajamos, akcizai ir skolos aptarnavimo išlaidų mažinimas, neatitinka galiojančių teisės aktų nuostatų, tai yra Fiskalinės drausmės įstatymo nuostatų, siūlo vis dėlto Vyriausybei, jeigu mato galimybę ir prasmę, apsvarstyti Seimo komitetų, Seimo narių ir valstybės institucijų, įstaigų bei asociacijų atskirus pasiūlymus, taip pat ir dėl asignavimų, ir radus realius išlaidų finansavimo šaltinius, o ne tuos fiktyvius, priimti atitinkamus sprendimus dėl papildomų asignavimų skyrimo. Tokiam komiteto sprendimui, mano nuostabai, buvo pritarta bendru sutarimu. Tiesa, ne visi komiteto nariai dalyvavo, tačiau komiteto sprendimas yra bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKAS. Aplinkos apsaugos komiteto pirmininkas K. Mažeika. Komiteto išvada.

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Aplinkos apsaugos komitetas išvadą svarstė lapkričio 7 dieną. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš nebuvo, susilaikė 1.

PIRMININKAS. Ačiū. Audito komiteto pirmininkė I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Audito komitetas projektą svarstė ilgiau negu 16 minučių. Posėdyje dalyvavo Lietuvos banko, Valstybės kontrolės atstovai ir įvyko alternatyvus balsavimas. Pirmą formulotė buvo „pritarti projektui“. Už šią formulotę balsavo vienas komiteto narys. Už formulotę „nepritarti projektui“ balsavo keturi komiteto nariai, todėl pritarta formulotei „nepritarti įstatymo projektui“ dėl tų pastabų, kurias pateikė Lietuvos bankas, Valstybės kontrolė ir pats Audito komitetas.

Pagrindiniai motyvai, žinoma, yra susiję su tuo, kad nuo naujų metų įsigaliosiantys mokesčių įstatymų pakeitimai reikšmingai mažina biudžeto pajamas ir jokių alternatyvų, kaip spręsti šią problemą, Vyriausybė nepasiūlė, todėl apsunkinamos galimybės tiek spręsti viešojo sektoriaus finansavimo problemas, tiek ir laikytis tinkamos fiskalinės politikos.

Institucijos, pateikusios savo pastabas dėl biudžeto projekto, verčia manyti, kad biudžeto projektas vis dėlto nesilaikys Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatytos perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės, o fiskalinė erdvė nepakankama tam, kad nuosmukio metu būtų galima vykdyti anticiklinį ekonomikos skatinimą arba bent jau neutralią fiskalinę politiką.

Paskutinis, svarbiausias, argumentas yra tas, kad skolinimosi limitų straipsnyje, tai yra straipsnyje, kuris numato galimybę Vyriausybei skolintis tam tikroms išlaidoms, yra numatytos tokios išlaidos, kurios tiesiog pagal Konstituciją privalo būti suplanuotos kaip asignavimai. Čia aš turiu mintyje vaiko pinigus, valstybės biudžeto įmokas už pensijų fondų dalyvius, todėl tai atitinkamai pažeidžia Seimo prerogatyvą tvirtinti biudžetą ir numatyti asignavimus pagrindinėms valstybės funkcijoms. Dėl šių priežasčių Audito komitetas priėmė sprendimą biudžeto projektui nepritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Ekonomikos komiteto pirmininkas R. Sinkevičius.

R. SINKEVIČIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Ekonomikos komitetas apsvarstė ir nutarė pritarti pateiktam įstatymo projektui, pasiūlyti pagrindiniam komitetui patobulinti, atsižvelgiant į Ekonomikos komiteto ir Teisės departamento pastabas. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš – 5, susilaikė 1. Atsiprašau, už – 5, prieš – 5, pirmininko balsas lėmė.

PIRMININKAS. Europos reikalų komiteto pirmininkas G. Kirkilas.

G. KIRKILAS (LSDDF). Gerbiami kolegos, Europos reikalų komitetas pritarė: už – 11, prieš – 1, susilaikė 4. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Kaimo reikalų komiteto pirmininkas A. Stančikas.

A. STANČIKAS (LVŽSF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, Kaimo reikalų komitetas svarstė spalio 24 dieną, minėtam projektui pritarė. Balsavimo rezultatai: už – 3, prieš nebuvo, susilaikė 2.

Kaimo reikalų komitetas atkreipė dėmesį, kad 2019 metų biudžeto projekte yra ženklus mažėjimas visai žemės ūkio sričiai skirtų lėšų, net 9 %. Kolegos, noriu atkreipti į tai dėmesį. O kitiems sektoriams yra augimas. Toliau diskutuodami matysime, kad yra ir Kaimo reikalų komiteto narių dar daug siūlymų papildomai skirti, ypač melioracijos sričiai.

PIRMININKAS. Kultūros komiteto pirmininkas R. Karbauskis.

R. KARBAUSKIS (LVŽSF). Kultūros komitetas svarstė biudžeto projektą ir pritarė. Už balsavo 3, susilaikė 2.

PIRMININKAS. Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas apsvarstė biudžeto projektą, bendru sutarimu jam pritarė. Norėčiau pasakyti keletą žodžių apie pačius motyvus.

Pirma. Jeigu mes kalbame apie specialiųjų tarnybų finansavimą, pavyzdžiui, Specialiųjų tyrimų tarnybos, jeigu mes vis dėlto apsispręsime pavesti, patikėti žmonėms, tai tarnybai politinių partijų, politinių kampanijų finansavimo kontrolę (to šiuo metu iš esmės nėra, ši funkcija neprikirta jokiai institucijai), aišku, tai funkcijai vykdyti turi būti skirti ir ištekliai. Tai čia yra ne noras (noriu, nenoriu), bet jeigu jau Seimas visą praėjusią sesiją apie tai kalbėjo ir yra suformuoti visuomenės lūkesčiai, be to, mes reikalausime iš specialiųjų tarnybų, vykdydami parlamentinę kontrolę, tai, aišku, negalime skirti funkcijos, kuri yra nedengta pinigais. Tam reikia žmonių, tam reikia priemonių.

Antra. Valstybės saugumo departamentas. Praėjusiais metais Seimo sprendimu padidinus biudžetą prasidėjo VSD technologiniai tam tikri projektai, technologinis proveržis, o šis biudžetas stabdytų tą progresą. Pradėti projektai ilgalaikiai (išigyjama įrangos, diegiamos technologijos), kurie padaromi ne per vienus metus. Yra planai per keletą metų pasiekti tokį veiklos standartą, kad VSD atitiktų mūsų sąjungininkų, bet kurios Vakarų Europos valstybės, technologinius pajėgumus. Pagal šį biudžeto projektą Valstybės saugumo departamentui reikėtų, matyt, atsisakyti to proveržio. Žiūrint į mūsų geopolitinę padėtį, į tai, kad saugome išorinę NATO sieną, keistai atrodytų, jeigu mes paliktume tarnybas be reikalingų priemonių tam, kad saugotų mūsų valstybės interesus.

Trečia. Seimas priėmė sprendimą dėl vidaus reikalų sistemoje vykstančių pokyčių – priėmė Vidaus tarnybos statutą. Buvo išpareigota pareigūnams tolygiai didinti pajamas, taip skatinamos reformos. Aišku, pagal dabartinį biudžetą, pavyzdžiui, policijai skiriamas finansavimas nesieks net prieškrizinio, tai yra prieš 2008 metų krizę buvusio, finansavimo. Gal jau reikia institucijai, kuria labiausiai pasitiki visuomenė, kuriai lyg ir neturime pretenzijų, kuri tikrai imasi reformų ir į ją lygiuojasi kitos įstaigos, suteikti tam tikrų finansinių paskatų. Arba, tarkime, dėl ugniagesių. Sutikite, praėjus 29 nepriklausomybės metams, esame... jau įstojome į EBPO – tai yra elitinis ekonomikų klubas, o mūsų ugniagesiai kelnėmis dalinasi. Gal gali šita kadencija užbaigti tuos žeminančius procesus, kurie vyksta. Bent jau atėjo laikas, kad mes galėtume gerbti savo pareigūnus ir bent aprūpinti tiek asmeninėmis saugos priemonėmis, tiek pagaliau uniforma.

Iš tiesų pasiūlymai, kuriuos pateikė komitetas, yra labai realūs – mes neprašome ko nors išskirtinio. Jie yra labai pagrįsti, nedidelės sumos. Todėl prašyčiau komiteto išvadai pritariti. Galų gale jie susiję ir su visų mūsų išpareigojimais ir sprendimais.

PIRMININKAS. Ačiū. Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvada. Pirmininkė R. Šalaševičiūtė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Socialinių reikalų ir darbo komitetas pritarė įstatymo projektui, bet pasiūlė pagrindiniam Biudžeto ir finansų komitetui atsižvelgti į komiteto pasiūlymus ir siūlo persikirstyti, skirti papildomai, lyginant su įstatymo projektu, 648 tūkst. eurų numatytų asignavimų, iš jų Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai – 69 tūkst. eurų. Pateiktame projekte yra numatyta 511 tūkst. Papildomi asignavimai būtų skirti į dvi laisvas pareigybes numatytų priimti valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms mokėti, visuomenės švietimo apie vaiko teises ir apsaugos mechanizmus funkcijai vykdyti, papildomam paslaugų ir prekių poreikiui bei jų kainų didėjimui padengti. Lėšų šaltinis – viršplaninės valstybės biudžeto pajamos.

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai – 217 tūkst. eurų. Pateiktame projekte numatyta 408 tūkst. eurų. Papildomi asignavimai būtų skirti naujoms funkcijoms pagal Lygių galimybių

įstatymą ir Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimams įgyvendinti; valstybės tarnautojų, darbuotojų darbo užmokesčiui mokėti dėl numatyto priimti darbuotojo prevencinei ir švietėjiškai veiklai vykdyti, Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbo apmokėjimo įstatymo ir Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įgyvendinimo, valstybės tarnautojų stažo padidėjimo, švietėjiškai ir prevencinei veiklai ir kitoms funkcijoms vykdyti.

Taip pat numatyta Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui skirti 362 tūkst. eurų. Tai yra Seimo narių A. Anušausko, R. Morkūnaitės-Mikulėnienės ir J. Oleko pasiūlymas. Papildomi asignavimai būtų skirti šios įstaigos specialistų, dirbančių pagal darbo sutartis, – istorikų, muziejininkų, archyvų tyrėjų ir kitų, darbo užmokesčiui padidinti ir socialinio draudimo įmokoms mokėti. Lėšų šaltinis – valstybės investicinių projektų (VIP) lėšos, jas kompensuojant europinėmis lėšomis, kurių nepanaudojimas pasiekė kritinę ribą.

Įvertinti pasiūlymus, kuriems komitetas taip pat pritarė, tai Seimo nario J. Razmos, Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininko V. Banelo, Ugniagesių gelbėtojų profesinės sąjungos pirmininko S. Džiauto prašymas, ir atsižvelgti į viešosios įstaigos Ignalinos atominės elektrinės jungtinės profsąjungos atstovybės pirmininko V. Draniko prašymą.

Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš – 2, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė A. Kubilienė.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Gerbiamasis Pirmininke, gerbiami kolegos, Sveikatos reikalų komitetas, kaip papildomas komitetas, lapkričio 7 dieną svarstė šį projektą. Sprendimas yra pritarti 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui atsižvelgiant į Sveikatos reikalų komiteto pasiūlymus. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš nėra, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas E. Jovaiša.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiami kolegos, Švietimo ir mokslo komitetas svarstė tą biudžeto dalį, kuri yra skirta švietimui, mokslui ir sportui. Komiteto sprendimas yra štai toks: iš esmės pritarti pasiūlytam projektui, prašyti atsižvelgti į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymą ir Švietimo ir mokslo komiteto pasiūlymus. O Švietimo ir mokslo komiteto pasiūlymai apima septynias sritis, kur reikėtų vis dėlto mums daryti šio biudžeto korektūras, tai yra papildomų pinigų reikėtų aukštojo mokslo tinklo pertvarkai, ikimokykliniam ugdymui, mokyklų vadovų atlyginimams didinti, mokslui finansuoti iš biudžeto, neformaliai vaikų švietimui iš biudžeto, pagalbos vaikui specialistams ir patyčių prevencijai. Štai tokie yra komiteto prašymai, kuriems ir pačiai išvada, apimančiai tik švietimą, mokslą ir sportą, komitetas pritarė bendru sutarimu. Ačiū.

PIRMININKAS. Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė A. Širinskienė. Ar Mindaugas?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas spalio 24 dieną svarstė biudžeto įstatymo projektą ir pritarė jam balsuodamas: už – 8, prieš – 2, susilaikė 2.

PIRMININKAS. Ačiū. Užsienio reikalų komiteto išvada – M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Užsienio reikalų komiteto, kaip papildomo komiteto, svarstymas vyko 2018 m. spalio 26 d. ir buvo nutarta pritarti su pasiūlymu skirti papildomai Užsienio reikalų ministerijos programai 3.1 „Diplomatinės tarnybos veiklos užtikrinimas“ 2 tūkst. 650 tūkst. eurų. Papildomų asignavimų šaltinis – padidinti 2019 metų valstybės biudžeto pajamas iš dividendų ir valstybės įmonių pelno įmokų. Taigi buvo pritarta biudžetui su šiuo papildomu pasiūlymu. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš – 1, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvada.

G. KINDURYS (LVŽSF). Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas svarstė projektą lapkričio 7 dieną ir priėmė sprendimą pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui, ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį tobulinti atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pasiūlymą.

PIRMININKAS. Tai buvo G. Kindurys. Dabar Žmogaus teisių komiteto pirmininkas V. Simulikas.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiamas Pirmininke, mieli kolegos, ŽTK buvo papildomas komitetas. Komitetas atkreipė dėmesį, kad jau ne vienus metus iš eilės Lietuvos Respublikos Vyriausybės skiriami valstybės biudžeto asignavimai Seimui atskaitingoms institucijoms, ginančioms žmogaus teises, neatitinka realių įstaigų asignavimų poreikių, todėl šios įstaigos negali efektyviai ir

visa apimtimi vykdyti įstatymais priskirtų funkcijų ir įgyvendinti prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų. Nepakankamas Seimui atskaitingų įstaigų finansavimas kelia pagrįstų abejonių dėl šių institucijų nepriklausomumo nuo vykdomosios valdžios.

Dėl biudžeto balsavimas buvo toks: už – 3, prieš – 1, susilaikė 3. Komitetas nepritarė įstatymo projektui ir siūlo atmesti.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jaunimo ir sporto reikalų komisijos išvada – K. Smirnovas.

K. SMIRNOVAS (LVŽSF). Laba diena, gerbiami kolegos. Jaunimo ir sporto reikalų komisija apsvarstė ir pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, toliau diskusija. Diskusijai skirtas laikas yra iki 12 val. 20 min. Pirmiausia kalbės tie Seimo nariai, kurie užsirašė frakcijos vardu. Kviečiu K. Glavecką. Taip, K. Glaveckas. Maloniai prašome. Frakcijos vardu. Prašom.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų mūsų svarstymas daugiau primena pasaką „Odė biudžetui“, kitaip tariant, visi klauso, kai kas girdi, kai kas negirdi ir ne visiems visiškai viskas yra įdomu. Taip, pasakysiu, vyksta faktiškai visą laiką, nes dažniausiai kaip nors rimčiau koreguoti biudžetą pagal tuos kriterijus – reikia naudotis proga ir anksčiau viską daryti, o ne dabartiniu metu, kai biudžetas iš esmės sudarytas. Dabartiniu metu, pavyzdžiui, atšaukti visą mokesstinę fiskalinę politiką kaip netikusią ir pakeisti ją sena politika tiesiog negalima nei fiziškai, nei kitaip, nes biudžetas yra sudarytas. Įsivaizduokite, kad mes atšaukiame visus mokesčius įstatymus arba grįžtame prie senų, vadinasi, reikia biudžetą daryti kitokį, derinti iš naujo. Kitaip tariant, nevisiškai geras dalykas.

Liberalai iš esmės turi keletą labai rimtų abejonių dėl korekcijų, kurios yra, reikėtų padaryti biudžete. Visų pirma reikia turėti omeny, kad rizika, kuriai esant rengiamas mūsų kitų metų biudžetas, yra labai didelė. Nekalbu apie populizmo šmėklą, kuri yra Europoje, ji taip pat egzistuoja ir Lietuvoje, nes daugelis politinių jėgų iš esmės deklaruoja tokius pasiūlymus arba tokius dalykus, kurių įgyvendinti negalima. Išorinėms grėsmėms priklauso ir tai, kad Europos Sąjungoje, ypač euro zonoje, žinome, mes turime Italijos atvejį, vakar, kaip žinote, Briuselyje buvo patvirtinti Lietuvos biudžeto pagrindiniai rodikliai fiskalinio stabilumo ir atmesti Italijos stabilumo rodikliai. Prie išorinių grėsmių taip pat priklauso, kaip žinome, ir tai, kad infliacija Europos Sąjungoje yra aukšta, ji ir į Lietuvą yra persimetusi. Praeitą mėnesį buvo 2,2 %, Lietuvoje ji taip pat didelė, o tai mažina žmonių perkamąją galią ir galų gale kelia riziką dėl pajamų.

Kitais metais be išorinių veiksnių, kuriuos mes visi girdime ir žinome, yra daug ir vidinių veiksnių. Juos galima, pavyzdžiui, pamatyti pagal tai, ką mes pateikėme su biudžetu, kokius pasiūlymus mokesčius. Pavyzdžiui, vienas iš jų, keliantis milžinišką riziką, tai kaip tektoninis lūžis ekonomikoje, yra pasiūlymas dėl 5 % visiems maisto produktams – PVM sumažinimas nuo 21 iki 5 %. Iš esmės tai reikštų apie 500 mln. eurų praradimą. Motyvuojama tuo, kad jis bus kompensuotas, nes daugiau pirsks ir valgys, bet iš tikrųjų yra visiškai neteisybė ir visiškai neįmanomas dalykas, nes mes iš patyrimo žinome, kad toks drastiškas PVM sumažinimas tik padidina pelną, o jokiū būdu nesumažina kainų ir taip neskatina ekonomikos. Galų gale tie įsipareigojimai, kurie yra, tada nevykdomi.

Kitų metų biudžete, šalia to, išlieka senos ligos, vadinamosios apklausos būdu sudėtos programos. Kaip žinote, ministerijos vėlgi teikia programas, vėlgi teikia savo prašymus. Tie prašymai visą laiką vis didesni. Tai, kad mes kalbame, kad reikia skaitmeninti visą ekonomiką, kad reikia daugiau naudotis šiuolaikiniais finansiniais techniniais dalykais, technologijomis, iš esmės liko tik žodžiai, nes daugelis ministerijų, kurios pradėjo skaitmeninimą, padidino iš tikro žmonių skaičių. Skaitmeninimo reikia ne tam, kad padidintume žmonių skaičių, bet tam, kad padarytume darbą efektyvesnį ir, sutaupius darbo užmokestį, specialistams mokėtume daugiau.

Mes dabartiniu metu tik pradėme tą procesą, nors jį pradėti reikėjo kur kas seniau, nes tuos iššūkius, kurie ateina iš Europos, Lietuva priims 2021 metais. Iš tikro labai dideli pasiruošimo darbai šiuo metu palyginti vyksta lėtai. Tai liberalams kelia nerimą, visų pirma, kaip ir minėjau, kad pajamų, kurios yra numatytos kitais metais, srityje yra labai daug rizikos ir iš tikro kvepia didele dalimi rinkimų kampanija, kitaip sakant, norima parodyti, kad bus gerai, o iš tikro gali būti kur kas blogiau.

Kitas dalykas, ką liberalai palaiko, tai rezervų didinimą. Iš tikro yra dvejiopa problema. Vieni sako, arba vienos politinės jėgos sako, kad rezervus reikia naudoti dabar, kad nereikia turėti jokių rezervų, kiti gi, valdantieji, dažniausiai sako, kad reikia rezervus padidinti. Liberalai mano, kad rezervai šiuo metu reikalingi ir jų didinimas nėra pakankamas, kad mes kitais metais, jeigu turėsime kokių nors sunkumų, galėtume juos įveikti.

Iš principo norime pasakyti, liberalai mano, kad fiskalinė politika, arba fiskalinė reforma, mokesčių reforma gal jos ir negalima pavadinti, bet mokesčių korekcija, kuri įvykdyta, dar neviseiškai pasiekė savo tikslą, nes socialinių orientyrų ir socialinių dalykų problemos išliko iš esmės neišspręstos, taip pat nekilnojamojo turto mokestis ir kiti iš esmės liko nepakoreguoti, ko visi laukėme.

Atsižvelgdami į tai, liberalai abejoja kitų metų biudžeto realumu ir galvoja, kad jis turėjo būti ir turi būti dar smarkiai koreguojamas mažinant optimizmą ir išskaidrinant visas investicijas, ypač *vipines* investicijas, kad jos nebūtų paskirstytos po kilimu „stogų“... ar kokių nors kitų dalykų sprendimu atskirų Seimo narių naudai. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Frakcijos vardu kalbės Seimo narys G. Steponavičius.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiami kolegos, iš tiesų augančios ir kitais metais augiančios ekonomikos didėjančių pajamų, taip pat ir ženkliai didėjančių išlaidų kontekste vis dėlto 2019 metų biudžeto projektas palieka prieštarinę išpūdį. Yra gerų, pagrįstų, į ilgalaikę valstybės perspektyvą nukreiptų sprendimų, tačiau man, kalbėsiančiam visų pirma apie tą sritį, kurioje dirbu Seime ir sergu už ją – švietimą, norisi pakalbėti šiek tiek detalčiau, deja, su nemaža kritikos dalimi.

Dviem aspektais norėčiau kalbėti apie 2019 metų švietimo finansavimą. Pirmas yra vadinaujamųjų struktūrinių reformų finansavimas ir antras – biudžeto finansavimas kitais metais, žvelgiant iš sisteminio atskaitos taško. Taigi Vyriausybė teigia, kad švietimo srityje vyksta sisteminės pertvarkos ir tam yra skirti bent jau kitų metų bendrajam ugdymui papildomai 60 mln. eurų. 60 mln.! Pabandykite įsivaizduoti, kokią prabangą mes turime, kad finansuotume dalykus, kurie atrodo valstybės mastu svarbūs.

Ir ką gi mes finansuojame, gerbiami kolegos? Praėjo keturi mėnesiai, kai Seimas priėmė mokyklų finansavimo pokyčius ir mokytojų etatinio apmokėjimo sistemą. Mes matome, kad pokyčiai, kurie buvo skubotai rengiami, nesukėlė nei harmonijos, nei pasitenkinimo jausmo mokytojams ir švietimo bendruomenei. Mes matome daugiau chaoso, susipriešinimo, vieni kitų nesupratimo, šalia to mes matome, aš klausiau ir finansų ministro, ar supranta Finansų ministerija, kad pustučiu etatų prisodrinimas papildomomis valandomis ir jų apmokėjimas ar pustučiu klasių ir pustučiu mokyklų tolesnis dar ženklesnis finansavimas neveda į švietimo kokybę ir tai niekaip taip pat nėra susiję su aukštesne švietimo kokybe. Kodėl nėra įsiklausoma į OECD, Europos Sąjungos, dabar jau ir Tarptautinio valiutos fondo pastabas, kad sprendimai turėjo būti sisteminiai ir šiek tiek kita kryptimi, švelniai tariant? Gerai. Ne kartą buvo kartota, kad tokių lėšų ir kitais metais projektuojamų lėšų skyrimas tiesiog šių metų mokytojų valandiniam koeficientui padidinti 27 mln. būtų leidę kiekvienam mokytojui padidinti atlyginimą vidutiniškai 154 eurai ir būtų buvę aišku, skaidru ir suvokiama. Dabar kitais metais galima dar pataisyti situaciją, jeigu jau tokie pinigai yra planuojami. Aš palinkėčiau, kad išties tos derybos ir refleksija, kas yra padaryta su etatiniu apmokėjimu, įvyks ir mes galėsime nustatyti labiau mokytojus motyvuojančią atlygio sistemą.

Antras aspektas yra iš tiesų papildomi 188 mln., palyginti su šiais metais, skiriami švietimui ir kaip švietimo finansavimas atrodo tokio dramatiško didėjimo kontekste žvelgiant sisteminiu požiūriu. Turiu vis tiek teisybės dėlei pasakyti, kas yra gerai. Gerai yra tai, kad dėstytojų atlyginimai, mokslininkų atlyginimai kitais metais didės. Tam yra numatyta daugiau kaip 22 mln. eurų. Kartu bus indeksuojama studijų kaina ir tai įtvirtins stabilumą dėstytojams, kad tas padidėjimas nepriklausomai nuo ekonomikos išlieka. Taip pat didės ir doktorantų stipendijos. Tai yra pozityvu. Tačiau, gerbiami kolegos, kai papildomų pinigų skyrimas sukonzentruojamas iš esmės tiktai į bendrąjį lavinimą ir aukštąjį mokslą, natūralus klausimas, o kaip su kitomis sritimis? Mes komite- te diskutuodami matome, ikimokykliniam ugdymui papildomo finansavimo nėra. Mokslo finansavimas, kuris yra vienas mažiausių per pastarąjį dešimtmetį, nedidėja.

Pagalbos specialistai, čia yra, beje, dalis vadinamųjų reformų – skylė minus 20 mln. atlyginimams išmokėti, akivaizdus trūkumas faktiškai visose savivaldybėse.

Patyčių prevencija – 30 % mokyklų negaus kitais metais finansavimo, kad galėtų diegti efektyviausias programas. Kitais metais vyks 380 mokyklų vadovų konkursų. Minimaliai padidinti jų koeficientus, kad apskritai būtų norinčių dalyvauti, papildomų lėšų nėra numatyta.

Aukštųjų mokyklų tinklo jungimas – viena iš struktūrinių reformų. Jungimosi einamiesiems kaštams dengti lėšų numatyta taip pat nėra.

Neformaliojo vaikų ugdymo finansavimas – dabar vėluoja išmokėjimus savivaldybėms iš Europos pinigų. Akivaizdu, kad tai tęsis kitais metais. Pinigų trūkumas taip pat akivaizdus.

Komitetas, paskiri nariai ir daugumos, ir mažumos atstovų kartu teikiame dalį šitų pasiūlymų, ir mes suskaičiavome, kad šioms akivaizdžioms skylėms skirtingų sričių, kur nesistemiška, tiesiog jos yra ignoruojamos, šurkščiuoju būdu sakant, kad mes tikrai į kai kurias sritis koncentruojamės, taip žiūrint iš racionalaus taško poreikis yra 55 mln. eurų. Jeigu žiūrėtume, kad jau visiškai susispaudus, galbūt tai galėtų būti apie 30–35 mln. Aš labai tikiuosi, kad Vyriausybė pasižiūrės iš sisteminio atskaitos taško ir vidiniai rezervai leis mano minėtiems punkтам vienu ar kitu laipsniu finansavimą rasti.

Baigdamas aš noriu pasakyti, kad švietimo bendruomenė dešimtis papildomų milijonų, atkeliaujančių į švietimo sritį, šiuos pokyčius pasitinka be entuziazmo, jeigu nepasakytume griežčiau. Nusivylusi, sutrikusi ir, ko gero, tai yra pats geriausias didėjančio švietimo finansavimo įvertinimas svarstant 2019 metų biudžetą. Ačiū, kolegos, už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkoju. Frakcijos vardu kviečiu kalbėti S. Jakeliūną.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėkoju dar kartą. Tęsiame diskusiją, tęsiame argumentus ir faktus ir skaičius dedame ant stalo. Vakar ant stalo buvo padėtas Europos Komisijos vertinimas, nuomonė apie euro zonos šalių 2019 metų biudžetų projektus. Girdime kalbas, ir tikrai Italijos situacija yra grėsminga, ir tai yra ne Graikija, gali sukelti daug problemų. O Lietuvos biudžeto projektas kartu su kitų kelių euro zonos šalių biudžetų projektais, tarp jų Liuksemburgo, Airijos, Suomijos ir kitų, įvertintas kaip visiškai, be jokių išlygų atitinkantis Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus ir principus. Tai yra retas atvejis, kuomet mūsų biudžeto projektas vertinamas geriau negu Estijos biudžeto projektas.

Kas buvo praeity, tai yra praeitis, o kas yra dabar, šiomet ir kitais metais, tai mes tikrai elgiamės atsakingai. Taip, aš siūliau nuosaukia elgtis svarstant mokesčių naštos mažinimą ir netgi siūliau opozicijai, kai kuriems iš jos narių, konkrečiai I. Šimonytei, pasirašyti kartu tuos nuosaukesnius siūlymus, bet tai buvo atmesta. Vietoj to einama deklaracijų, pareiškimų, gąsdinimų, moratoriumų ir kitų vertinimų, kurie visiškai nedera ir kontrastuoja su tuo, kaip mus vertina tarptautinės institucijos, keliu. Noriu paminėti ne tik Europos Komisijos, bet ir EBPO nuomonę apie mūsų finansų situaciją, apie mūsų biudžeto projektą. Skirtingai nuo Lietuvos banko ir Valstybės kontrolės, nors aš tikrai gerbiu tas organizacijas ir jų nuomonę, EBPO ekspertai mano, kad kitų metų mūsų biudžeto politika, fiskalinė politika yra neutrali, o ne ekspansyvi ar prociklinė.

Taip, tai yra smarkiai įtemptas biudžetas, kaip ir turi būti, nes visi norime didesnių atlyginimų, visi norime, kad vaiko pinigai būtų didesni, ne 50, o 100 eurų, visi norime, kad mokesčiai būtų mažesni, ypač liberalų kolegos, lengvatos, mokestinė našta ir panašiai. Vyriausybės darbas ir mūsų, kurie čia atsakingai elgiamės ir matome tą visą situaciją, priedermė yra subalansuoti visus tuos poreikius ir visus tuos siūlymus, ką mes ir darome. Ir atitinkamai Biudžeto ir finansų komitete svarstymas vyko ne 16 minučių, kas buvo teigta iš šitos tribūnos, svarstymas vyko dvi dienas. Mes taip pat susitikome ir išklusėme, ir perskaitėme Lietuvos banko ir Valstybės kontrolės vertinimus ir į visa tai atsakingai žiūrime.

Pateikiami skaičiai, taip pat ir viešojoje erdvėje, kad kainuos ta mokesčių pertvarka, mokesčių pokyčiai, tarifai beveik 2 mlrd. eurų. Taip, jeigu vertintume vien tik gyventojų pajamų mokesčio ar kitus pakeitimus, skaičiai yra įspūdingi, jie susideda per trejus metus. Tačiau jeigu pridėsimė tai, kas nebus finansuojama, o šiomet ir kitais metais, pasak Tėvynės sąjungos, turėtų būti finansuojama, tai yra iš „Sodros“ pervedimai į pensijų kaupimo fondus, kur net nėra ypatingų

pensijos požymių, kainuotų 2020 metais apie 400 mln., 2021 metais apie 400 mln., 2019 metais virš 200 mln. eurų papildomai, lyginant su tuo, kas dabar yra priimta, kokie sprendimai yra priimti birželio mėnesį.

Taigi, sudėjus visą poveikį šitų sisteminių pakeitimų, kurie tikrai yra sudėtingi, aš pripažįstu, kad visi tie mokesčių jungimai, perkėlimai pagrindinės pensijos dalies į valstybės biudžetą iš esmės koreguoja ir statistinius dydžius, vidutinį darbo užmokestį ir tarifus, socialinio draudimo ir gyventojų pajamų mokesčio tarifas. Susigaudyti, kas čia vyksta, turbūt ne visiems kolegoms ir čia pavyksta, ir jeigu mes keliame kokį nors chaosą, siūlome moratoriumus – viskas apskritai sustotų ir nebegalėtų vykti nei normalios diskusijos, nei normalus pasirengimas.

Taigi suminis poveikis, apibendrintas, kumuliatyvus, tai yra trejų metų visų šitų keitimų poveikio suma yra apie 700–750 mln. eurų. Taip, tai yra rimta suma, bet Vyriausybė yra priėmusi sprendimus, ir mes čia, Seime, daliai jų pritarėme birželio mėnesį, ir jina dar savarankiškai įgyvendina tam tikrus techninius mokesčių administravimo pakeitimus. Dėl to jokių pretenzijų ir priekaištų nepateikė ir Europos Komisija, nes vertino ir šitas priemones, kad tai leistų papildomai surinkti į biudžetą daugiau kaip 500 mln. eurų per tuos trejus metus. Taigi bendras poveikis yra galbūt 200, galbūt 300 mln.

Palyginimui pasakysiu skaičių, kuris, mano manymu, nustelbs visa tai, kas čia yra svarstoma ir kokia kritika teikiama dėl biudžeto, kad šiais ir kitais metais valstybė, tai yra mokesčių mokėtojai, ne kas kitas, papildomai sumokės 300 mln. palūkanų, ir ne dėl to, kad valstybė, tuometė Vyriausybė, A. Kubiliaus Vyriausybė, nesikreipė į tarptautines institucijas, pirmiausia į Europos Komisiją ir Valiutos fondą, dėl finansinės paramos. Sprendimai priimti jau vėliau – 2010 metais, 2011 metais, 2012 metais, kai buvo skolinamasi brangiai, bet svarbiausia labai ilgam laikotarpiui – dešimčiai metų. Man nesuvokiama, kokie finansų inžinieriai ir genijai pasiūlė skolintis už 6,5 % ir 7 %, ir netgi daugiau procentų dešimčiai metų, ir tos paskolos vis dar nebaigtos gražinti.

2017 metais valstybė pasiskolino ir dabar gali skolintis už palūkanas, kurios sudaro vieną procentinį punktą ir netgi mažiau. Įvertinusi tai, ką buvo galima daryti, skolintis bent jau penkeriems šešeriams metams, ir po to perfinansuoti tas sumas, valstybė (vadinasi, tai yra ir mokytojų atlyginimai, ir vaiko pinigai, ir finansinis rezervas) kas metus, šiais metais, kitais metais, būtų sutalpiusi po 300 mln. eurų ar panašiai. O didelė suminė suma, susidariusi per kelerius metus, per 10 metų, turbūt siektų apie 2 mlrd.

Apibendrinamas sakau, kad šitas biudžetas yra taip įtemptas, taip, jis galbūt kai kam nepatinka, bet vertinti jį kaip visiškai peržengiantį fiskalinės atsakomybės ribas yra nesuprantama ir neatsakinga. Nekelkime chaoso, diskutuokime, teikime siūlymus, jeigu reikia, ir priimkime sprendimus. Balsuokime prieš, bet nekelkime chaoso valstybėje. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Frakcijos vardu kalbės G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, gerbiamas Biudžeto ir finansų komiteto pirmininke, išties aš suprantu, kad sunku vienoje kalboje suderinti ir pastabas, kurias esate anksčiau išsakę dėl biudžeto, ir bandymą pagrįsti, kodėl šitas biudžetas yra geras, ir dėl to tai skamba tiesiog kaip viena didelė nesąmonė. Aš norėčiau pasakyti, pakartoti, ką gerbiamas Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas S. Jakeliūnas apie šį biudžetą arba mokesčių pertvarką, kuri didele dalimi formuoja šį biudžetą, yra pasakęs anksčiau. Aš noriu priminti, kad šitas žmogus balsavo prieš mokesčių pertvarką, aš noriu priminti, kad šitas žmogus siūlė nedaryti, kad mokesčių pertvarka įsigaliotų kas metus, vis būtų tęsiama trejiems metams. Jis siūlė tą patį daryti mums, mes palaikėme jį ir šiandien palaikome toliau. Aš suprantu, kad šiandien gerbiama jam S. Jakeliūnui yra labai sudėtinga (jis pastaruoju metu rūpinosi daugiau ne biudžetu, jis rūpinosi praeitimi) vienu metu padėti rengti biudžetą Vyriausybei, kartu daryti tyrimus, rengti apkalta – išties tai reikalauja nežmoniškų pajėgų. Akivaizdu, kad kažkam neužteko. Gaila, kad šį kartą jėgų neužteko būtent biudžetui.

Mokesčių pertvarka, mano supratimu, yra esminis dalykas ir esminė kertinė viso šio biudžeto ašis. Ji buvo priimta šių metų gegužės mėnesį, tiek *socdarbiečiai* ir gerbiamasis premjeras A. Butkevičius lygiai taip pat siūlė mokesčių pertvarką pristatyti kartu su biudžetu. Tokiu atveju mes būtume žinoję, kas, ką ir kiek laiko mokės. 350 mln. eurų – tiek kitais metais neteks biudžetas

pajamų dėl vieno Vyriausybės sprendimo. S. Jakeliūnas sako, kad tai yra netiesa, kad ta suma sudarys tik, atrodo, 900 mln. per trejus metus. Na, *potayto, potahto*, o iš tikrųjų čia nėra tiek didelio skirtumo, jeigu 350 mln. per trejus metus ir 300 mln. kas kiekvienus trejus metus.

Esminis dalykas yra tai, kad šių pinigų, senaisiais pinigais skaičiuojant – beveik 1 mlrd. litų, kitais metais Lietuvos biudžetas negaus. Tai yra didžiausia fiskalinė intervencija į biudžetą Lietuvos istorijoje. Šiuos pinigus buvo galima naudoti gausybei dalykų. Be abejonės, jeigu šiek tiek smegenys atlaisvėjo nuo apkaltų ir komisijų, S. Jakeliūnas pats puikiai žino, kad šiandien biudžetas yra išgramdytas iki paties dugno – nebėra ko pažadėti nei mokytojams, nei medicams, nei gaisrininkams antrosios uniformos. Išties galbūt ir gaisrininkai turės išsiplauti kaip vidaus reikalų ministras, į gaisrą šokti arba ką tik išplauta uniforma, arba su trumpikėmis. Lygiai taip pat nėra ko pažadėti mokytojams, kurie didesnio atlyginimo, kuris pasiektų bent jau vidutinį šalies užmokestį arba, kaip OECD valstybėse, aplenktų jį... nėra galimybės.

Diskusijos apie tai nebuvo ir aš jaučiuosi apgautas. Aš lygiai taip pat manau, kad buvo apgauti daugelis kitų kolegų, esančių salėje. Kadangi mokesčių pertvarka nebuvo atnešta kartu su biudžetu, mes negalėjome matyti viso smūgio, kurį patirs biudžetas. Mes, tiesą sakant, jo nematysime dar ateinančius vienus, dvejus, trejus metus. Kai sveikatos ministras, dėkoju, kad jis šiandien bent jau čia yra, švietimo ministrė susitiks su piketuojančiais, žadės didesnius atlyginimus, deja, tai bus tik tušti pažadai, nes iš biudžeto nėra ko paimti ir nėra ko pažadėti, nes jis yra sudarytas itin liberaliai.

Ir čia man yra labai įdomus aspektas. T. Tomilinas, kolega, kurį iš tikrųjų gerbiu už principingas nuostatas, dažnai pabrėžia, kad ši Vyriausybė yra centro kairės Vyriausybė, biudžetas yra itin socialiai atsakingas. Aš stebiuosi, aš stebiuosi klausydamas, kad vienintelis žmogus, kuris išeina su minimalia pastaba dėl šio biudžeto, yra būtent liberalas K. Glaveckas, kuris sako, kad mokesčių mažinimas iš principo yra priimtinas dalykas. Aš neišsivaizduoju, kaip turėtų raudonuoti T. Tomilinas, atsistojęs čia, šioje tribūnoje, ir bandyti kartu su K. Glavecku kalbėti ir pritarti šitiems teiginiams, nes daugiau nėra ką pasakyti, daugiau nėra ką pasakyti.

Apgavote savo rinkėjus, apgavote tuos, kurie tikėjo jūsų programa, apgavote Seimo narius žadėdami dalykus, kurių neatnešėte, paklausėte, matyt, kokių nors verslo organizacijų, galbūt asociacijų, sakančių, kad mažiausias darbo apmokestinimas yra didžiausia Lietuvos panacėja. Ne mokytojai, ne išsilavinusi visuomenė, ne išsivažinėjantys medikai, ne aprūpinti gaisrininkai, bet būtent jūsų sprendimai lėmė, kad kitų metų biudžetas, deja, yra tragiškas. Tai su tuo visus ir sveikinu, ir kviečiu nepalaikyti šio biudžeto, kviečiu balsuoti už moratoriumą, jeigu tokie įstatymai būtų įtraukti į darbotvarkę ir jų būtų nebijoma, sustabdyti mokesčių pertvarką ir grįžti prie esminės diskusijos, kur turėtų būti panaudojami visų mokesčių mokėtojų pinigai. Dėkoju.

PIRMININKAS. Frakcijos vardu kviečiu kalbėti R. Budbergytę.

R. BUDBERGYTĖ (*LSDPF*). Gerbiamasis Pirmininke, gerbiami kolegos, tikrai norėčiau kalbėti pozityviai, teigiamai ir pasakyti daug gerų žodžių apie mūsų svarstomą šiuo metu labai svarbų mums visiems valstybės biudžetų projektą, tačiau gal norėčiau vis dėlto kalbėti ir apie tai, kad tokios erdvės tam džiugesiui nėra ir pozityvių vertinimų socialdemokratams taip pat nemato. Kodėl taip yra?

Šie metai yra visų visuotinai pripažįstami, kad tai yra mūsų ekonomikos zenito metai. Prognozės tiek tarptautinių institucijų, tiek mūsų šalies ekonomistų kalba apie tai ir rodo, kad kitais metais mūsų ekonomika, kitais žodžiais tariant, bendrasis vidaus produktas augs mažiau, negu augs, kiek mums reikėtų ir kiek mes norėtume, kad toks augimas būtų, tikrai verčia liūdna gaida kalbėti ir apie pateiktą biudžetą, ne tik valstybės ir savivaldybių, ir kitų – visą rinkinį biudžetų projektų, kuriais Vyriausybė tikrai giriasi. Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas taip pat pažymėjo, kad gerai vertinamas ir Europos Komisijos, ir kitų tarptautinių ekspertų.

Bet vis dėlto mes pirmiausia tikrai turime atkreipti dėmesį į tai, ką sako mūsų šalies institucijos, nepriklausomos institucijos, tokios kaip Lietuvos bankas, kaip Valstybės kontrolė, kuri vykdo fiskalinės institucijos funkcijas, ką jos pasakė Biudžeto ir finansų komiteto, kitų komitetų posėdžių metu darydamos išvadas apie šį pateiktą biudžeto projektą. Kalbama ir jos pasakė, kad

mato riziką, jog vis dėlto bus pažeista konstitucinio Fiskalinės drausmės įstatymo taisyklė dėl perteklinio valdžios sektoriaus finansų, kad yra formuojama nepakankama fiskalinė erdvė, nes jeigu tikrai ekonomikos sulėtėjimas dėl tam tikrų įvairių nuo mūsų galbūt ne tiek priklausančių, tačiau išorėje pasireiškiančių priežasčių priverstų mūsų ekonomiką iki nuosmukio, kad būtų galima iš tiesų saugiai vykdyti anticiklinę ekonomikos skatinimo politiką.

Noriu atkreipti visų mūsų dėmesį į tai, kad Lietuvos bankas išreiškė rimtą abejonę, kad Vyriausybė labai optimistiškai planuoja mokesčių administravimo pagerinimą. Tikimasi, kad bus surinkta 220 mln. eurų, arba 0,5 % nuo BVP, nors ir politikai, ir ekspertai pasigenda iš Vyriausybės, kad būtų pateiktos tam tikros priemonės, kurios leistų patikėti tokiu optimistiniu planavimu, kad galima tiek nemažai ištraukti iš šešėlinės ekonomikos, ir naivu, esant ekonomikos lėtėjimui, tikėtis, kad bus mažiau nelegalaus darbo ar iš tiesų žmonės bus sąžiningesni ir mokės visus mokesčius.

Taip pat Lietuvos bankas ir Valstybės kontrolė pasakė ir apie tai, kad planuojamas didinti valstybės biudžeto deficitą, nepaisant ekonominės ciklo fazės, kurioje šiuo metu yra Lietuva.

O mokestiniai pokyčiai, kurie mūsų laukia ir kurie žada įsigalėti nuo sausio 1 dienos, tikrai reikšmingai sumažins mūsų valstybės biudžeto išlaidas. Apie tai daug yra kalbėta. Siūlymų, kaip išvengti tokio sumažėjimo, Vyriausybė tikrai nepateikė pakankamai, ką aš galiu pažymėti. Taip, lengvatų atsirado daug. Taip, daug atsirado kažkokio sąlyginio, orinio pagerėjimo žmonių kišenėse, piniginiuose, tačiau visos tos viešosios paslaugos, visi viešojo gyvenimo sektoriai, kurie mums pagal mūsų Konstituciją, pagal mūsų įpročius ir pagal mūsų gyvenimą yra privalomi, kad mes galėtume gauti iš tiesų pakankamai finansuojamą sveikatos apsaugą, pakankamai finansuojamą aukštąjį mokslą, pakankamai finansuojamą regionų politiką, galų gale tie iššūkiai, kuriuos mums pateikia XXI amžius, kai reikia spręsti šiuo metu susidariusį disbalansą mūsų darbo rinkoje... Atėinantys technologiniai pokyčiai verčia iš tiesų investuoti lėšų į tas sritis, kuriose metai iš metų tikrai nėra daromos struktūrinės reformos, tačiau kuriomis labai džiaugiamasi, kad jos yra daromos, tos struktūrinės reformos, įvairiose srityse. Jos iš tiesų stringa dėl tos priežasties, kad, kaip aiškėja, dažniausiai ir trūksta to pakankamo finansavimo.

Aš iš tiesų norėčiau priminti, kad kai buvo svarstomi mokestiniai pakeitimai, apie kuriuos aš dabar kalbu, Seime jie kažkur nugulė, kaip finansų ministras minėjo, vieną kartą per Vyriausybės valandą pateikti pasiūlymai, kaip padidinti tas įplaukas į valstybės biudžetą, kad mes galėtume per jį daugiau perskirstyti. Aš kalbu ir apie tą nekilnojamojo turto mokestį, kuris kažkur plaukioja, nes jį, matyt, yra labai nepalanku pasiūlyti, nes rinkimai gi. Taip pat tas toks juokingas pasiūlymas įvesti tam tikrą progresinį tarifą, kuris neleidžia net vadinti...

PIRMININKAS. Laikas!

R. BUDBERGYTĖ (LSDPF). Socialdemokratai iš tiesų negali pritarti tam projektui, nes išlieka didžiulis visuomenės spaudimas...

PIRMININKAS. Laikas!

R. BUDBERGYTĖ (LSDPF). ...kad būtų padidintos algos viešajam sektoriui ir pakankamas finansavimas visiems viešojo sektoriaus žmonėms.

PIRMININKAS. A. Butkevičius taip pat kalbės frakcijos vardu.

A. BUTKEVIČIUS (LSDDF). Gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiami kolegos, tikrai yra ta diena, kai svarstome Biudžeto įstatymo projektą ir tikrai galima išgirsti įdomių idėjų, pasiūlymų ir taip toliau. Buvo dažnai minimi žodžiai „pakanka“ arba „pakankama“. Žinote, ekonomikos vadovėliuose yra pasakyta apie vieną problemą, kad ekonomikoje žodžių „pakanka“ arba „pakankama“ nėra, nes visada tiek visuomenė, tiek valstybės nori vis daugiau ir daugiau, ir su ta mintimi reikia susitaikyti.

Gerai, konkrečiai kalbu apie šį Biudžeto įstatymo projektą. Norėčiau kalbėti gal dvejopai. Iš vienos pusės, vertindamas suplanuotą išlaidas, tikrai vertinu labai pozityviai ir teigiamai. Jeigu mes žiūrėsime, pensijos indeksuojamos, ekonomika yra tam tikro lygio, pinigai vaikams nuo 30 eurų didėja iki 50 eurų, didėja minimali mėnesinė alga, didėja NPD, didėja atlyginimai biudžetiniame sektoriuje dirbantiems darbuotojams, tikrai yra viskas puiku ir gerai.

Aš vis dėlto noriu išsakyti keletą pastabų, nes mane domina šitų metų biudžeto pajamų surinkimas. Aš kiekvieną mėnesį analizuoju, kaip sekasi surinkti pajamas pagal atskirus pajamų surinkimo straipsnius. Čia noriu pasakyti ir premjerui, ir finansų ministrui, kad jūs turėtumėte tam tikrą bizūną panaudoti tam tikriems ministrams, ir pasakysiu, dėl kokių priežasčių, kodėl biudžetas pagal tuos pagrindinius mokesčių pajamų straipsnius yra truputį nevykdomas. Kelių priežiūros ir plėtros programa nepanaudojama, nors ji yra vienas iš pagrindinių valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų šaltinių. Nuo 1 euro tiesiogiai, aš noriu pasakyti, į biudžetą grįžta 30 %, ir po to aiškinama, nieko tokio, kad bus perkelta į kitus metus. Jeigu jūs Jungtinėse Amerikos Valstijose taip pasakytumėte be rimtų priežasčių, tai jums pasakytų, kad jūs visiškai netinkamas eiti tas pareigas, nes ne laiku racionaliai suplanuotos lėšos, ne laiku efektyviai panaudotos vėliau reikalauja daug daugiau pinigų įgyvendinant tuos pačius projektus. Tai vienas dalykas.

Kai išgirstu, kad Europos Sąjungos lėšas galima panaudoti vėliau, to niekas negali paneigti, bet finansininkų užduotis yra panaudoti laiku, efektyviai, parodant gerą rezultatą. Tai čia būtų mano pasiūlymas ir patarimas: vieną kartą tam tikri ministrai turi atsiskaityti, kad nesugeba racionaliai suplanuoti ir efektyviai jų panaudoti. Galiu pasakyti, jeigu šiais metais visos suplanuotos išlaidos būtų efektyviai panaudotos, laiku parengti projektai, šiandien valstybės biudžetas ir savivaldybių biudžetai būtų viršyti. Aš neskaičiuoju netiesioginio efekto mūsų ekonomikai, mūsų žmonėms, kurie gauna atlyginimus įgyvendindami tam tikrus projektus. Tikrai visa tai reikia vertinti.

Kalbant apie kitų metų biudžetų surinkimą, tikrai reikia pasakyti, kad planas yra labai įtemptas. Viena pusė, kai mokesčių reformą priėmė, reikalauja ko? Jinai reikalauja, kad visą tą pinigų kiekį, kurį atiduodame žmonėms didindami NPD, didindami minimalią algą, mokesčių lengvatomis, turime sugalvoti, kokiomis priemonėmis, kokiais instrumentais paskatinsime ekonomikos augimą, kad kompensuotume tai, ko neteksime dėl kitos mokesčių sistemos, ir kaip kompensuoti papildomą augimą, kuris yra numatytas kitais metais. Čia ir matau, kad šiek tiek dėl balansavimo yra problemų, ir užtai skolinimasis valstybės biudžeto yra padidėjęs ateinančiais metais, palyginti su šių metų skolinimosi visa politika. Čia jau kritika dažnai liesis ir toliau, tiek iš opozicijos, tiek iš Valstybės kontrolės arba Lietuvos banko.

Kitas aspektas, kuris turėtų būti politikų labai stipriai įvertintas. Mielieji, mes dažnai kalbame apie ekonominį sunkmetį, galimą kitais metais. Vienas toks rodiklis, apie kurį, atsimenu, atrodė, ekonomistas Ž. Mauricas rašė – ateities pasitikėjimo rodiklis pasaulyje. Tas rodiklis yra toks žemas, koks buvo tik prieš 2009 metus. Ką reiškia, kai žmonių pasitikėjimas taip ženkliai nukrito? Savaimė suprantama, kad tai atsilieps ir Lietuvos ekonomikos augimui.

Aš noriu patarti ir pasiūlyti, mielieji, ypač Vyriausybės kabineto nariai, kad kitais metais tai, ko neįgyvendinote šiais metais viešajame sektoriuje, tikrai įgyvendintumėte tris, keturis kartus greičiau, Europos Sąjungos lėšas galima įgyvendinti, jos numatytos 2020 ir 2021 metams, žinant, kad reikia amortizuoti gal ekonomikoje ateityje atsirasantį tam tikrą sunkesnę laikotarpį. Tada tikrai nekils abejonių dėl ateinančių metų biudžeto pajamų surinkimo laiku ir jo įgyvendinimo. Aš siūlyčiau, kad konkrečiai pagal atskiras užsibrėžtas priemones ministrų būtų atsiskaitoma ir pabrėžiama, gal net iš šitos tribūnos, kodėl tokių dalykų, kurie suplanuoti ir patvirtinti Seimo čia, šitoje salėje, vis dėlto jie nesugeba laiku atlikti, padaryti tų darbų. Manau, Socialdemokratų darbo frakcija pritaras šitam biudžeto projektui.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narė G. Skaistė. Seimo nariams skiriama iki penkių minučių.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Išties politika yra pasirinkimų klausimas ir prioritetų klausimas. Kiekvienas turbūt iš mūsų išrinktas į Seimą nori kažkam gero ir tikrai nelinki niekam blogo. Tačiau kiekvienas į biudžetą žiūrime pagal tai, kaip matome, kuriai gyvenimo sričiai ar kuriai visuomenės grupei šiandien reikia daugiausia dėmesio ir daugiausia paramos. Man keistai atrodo, kai pradėdama darbą Vyriausybė iš tikrųjų nusistatė prioritetą – pajamų nelygybę, kaip savo pagrindinį. Žinome, kad pajamų nelygybė Lietuvoje iš tikrųjų yra labai didelė, palyginti su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis, reikia atkreipti dėmesį, kad, pavyzdžiui, regionuose darbo užmokestis yra 30 % mažesnis negu didmiesčiuose, bet vertinant realius darbus, ne lozungus, matome,

kad iš tikrųjų tas atsisukimas į regionus ir kalbėjimas, kad regionai dabar bus mūsų prioritetas, iš tikrųjų virto parodija. Matome, kaip valstybinės institucijos ir jų teikiamos paslaugos yra centralizuojamos. Tai, kas skiriama regionams, yra labiau mikropriemonės, tokios kaip parama būstui įsigyti, kur iš tikrųjų parama skiriama 115 šeimų, ir jos labiausiai koncentruojamos Vilniaus ir Kauno priemiesčiuose ir realiai nepasiekia tų regionų, kuriems buvo suplanuotos. Kalbant apie tai, ko iš tikrųjų reikia regionams, tai reikia pastebėti, kad regionuose šiandien didžioji dalis darbuotojų dirba būtent viešajame sektoriuje, poliklinikose, darželiuose, mokyklose ir kitose valdžios ar vietos savivaldos institucijose. Tiems žmonėms atlyginimas yra tikrai labai svarbi jų gyvenimo dalis.

Ką mes nustatome savo teikiamu biudžetu ir kitais įstatymais, kurie eis vėliau? Būtent jų atlyginimų reglamentavimą ateinantiems metams. Kaip žinote, viešojo sektoriaus darbuotojams atlyginimą nustato tam tikras jų pareigybinis koeficientas ir taip pat visiems vienodas bazinis dydis, kurį mes nustatome visos Lietuvos darbuotojams. Kitiems metams būtent šitos Vyriausybės yra teikimas bazinį dydį padidinti 1,27 %, o metinė infliacija planuojama 2,5 %.

Ką tai reiškia? Tai, kad iš tikrųjų didžiosios dalies viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimas nuvertės ir reali perkamoji galia kitais metais sumažės. Na, Vyriausybė tuo tarpu sako, kad iš tikrųjų atlyginimai yra nustatomi ne tik baziniu dydžiu, bet taip pat ir koeficientais, kurie tam tikroms grupėms buvo padidinti. Taip pat reikia atkreipti dėmesį, kad iš tikrųjų tyliajai daugumai, tai yra tiems, kurie neprotavo, kurie neturi užtarėjų Vyriausybėje, realus atlyginimas kitais metais tampa mažesnis.

Kalbant apie biudžetą, jis natūraliai susijęs su įgyvendinta mokesčių reforma. Ir Vyriausybė sako, kad visos tarptautinės organizacijos sakė, kad darbo apmokestinimas yra per didelis. Aš tam visai pritariu ir manau, kad dauguma frakcijų tą patį galvoja, kad darbo apmokestinimas išties buvo per didelis. Bet jeigu skaitai rekomendacijas, jas reikia skaityti nuo A iki Z, o ne tik tą dalį, kurią skaityti labai smagu. Darbo apmokestinimą buvo siūloma mažinti, bet taip pat buvo siūloma tas netektis kompensuoti kitais šaltiniais, tai yra įvedant kitus mokesčius, ir netgi bazinė pensija buvo iškelta į valstybės biudžetą galvojant, kad bus galima prisidėti kitais mokesčiais. Tuo tarpu to padaryta nebuvo.

Kalbant apie tai, kas iš tikrųjų šiame biudžete yra nupiešta, tai nupiešta yra tai, kad 220 mln. planuojama ištraukti iš šešėlio. Skaitydami mūsų institucijų atsiliepimus, tai yra Lietuvos banko ir Valstybės kontrolės, matome, kad šitų šaltinių jie nelaiko patikimais. Dar prieš priimant mokesčių reformą tą patį sakė įvairūs ekonomikos ekspertai, kad tokie šaltiniai kaip šešėlio mažinimas yra labiau oriniai, o ne iš tikrųjų atnešantys tam tikrą naudą.

Žiūrėdami į biudžetą mes matome dar keistesnių dalykų, kuriuos irgi konstatuoja Lietuvos bankas ir Valstybės kontrolė, kad tokios išlaidos kaip vaiko pinigai, kaip įmokos į Europos Sąjungos biudžetus ir mokamos pensijų fondų įmokos yra finansuojamos iš skolintų lėšų, kas iš principo yra suplanuojamos lėšos ir tikrai turėtų atsigulti į asignavimus.

Aš tikrai tikiu, kad pajamų nelygybę ilguoju laikotarpiu labiausiai mažina švietimas, todėl dar keisčiau atrodo šio biudžeto rėmuose mažinamos lėšos užimtumo politikai, tai yra ilgalaikiams bedarbiams įtraukti į darbo rinką ir juos mokyti, apmokyti, perkvalifikuoti ir panašiai. Tiesiog tenka atkreipti dėmesį, kad tai prieštarauja visoms EBPO, Europos Komisijos ir Tarptautinio valiutos fondo rekomendacijoms. Tai tiek. Siūlyčiau nepritarti ir šitam biudžeto projektui.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Laba diena, gerbiami kolegos. Na, pasidalinsiu keliomis išvalgomis apie kitų metų biudžetą ir vykdomą šios daugumos politiką. Mano supratimu, ji yra dviveidiška. Būtent toks ir ateinančių metų biudžetas. Tai yra dviveidiška kairės dauguma, kuri atstovauja rajonams, regionams. Na, puikiai suprantame, kad valdančiąją daugumą sudaro daugiausia politikų, kurie yra rinkti rajonuose, regionuose ir kaimo vietovėse. Ši kairės dauguma nusprendžia sumažinti Lietuvoje mokesčius taip, kaip dar nė viena Vyriausybė per Lietuvos istoriją to nėra dariusi. Ir turbūt tai pirma kairės dauguma, mažinanti mokesčius, visoje Europos Sąjungoje. Jūs tai darote tokiais skaičiais, kokių mes nesame matę. Kairės valdančioji dauguma sumažina mokesčius 300 mln. eurų per metus.

Antras dalykas. Jūs atstovaujate rajonams ir regionams, kuriems pirmą kartą mažėja pajamos. Net 48 savivaldybėms, ir dauguma jūsų atstovaujate toms savivaldybėms, mažėja pajamos. Palyginamais skaičiais 48 savivaldybėms valdančioji dauguma, kairės dauguma, mažina pajamas. Joms pajamos mažės maždaug 27,5 mln. eurų, jau nekalbant apie tai, kad savivaldybėms turėtų būti kompensuoti netekimai dėl infliacijos augimo, kas yra maždaug apie 35 mln. Visa suma yra daugiau kaip 50 mln. eurų. Dėl to savivaldybės, iš kurių jūs esate rinkti ir kurioms jūs atstovaujate, negalės įsigyti tiek pat prekių ir paslaugų.

Trečias dalykas. Mes puikiai žinome, kad rajoninėse, regioninėse savivaldybėse, kaimo vietovėse didžiausias darbdavys yra valstybinės institucijos. Ne privatus kapitalas, ne „Barclays“, ne dar kas nors, o valstybinės institucijos – bibliotekos, ligoninės, mokyklos, savivaldybės administracija. Įgyvendindami šią dviveidišką politiką, jūs sumažinate galimybę valstybinėms institucijoms didinti atlyginimus, nes sumažindama mokesčius valstybė netenka maždaug apie 300 mln. pajamų, kuriomis galėtų paprasčiausiai spręsti medikų klausimą, galėtų spręsti švietimo darbuotojų klausimą, galėtų biudžetininkams didinti atlyginimus.

O dabar mes matome streikuojančius medikus, mes matome streikuojančius mokytojus, mes matome valstybės tarnautojus, kuriems atlyginimas ateinančiais metais dėl bazės keitimo didės vos 1,29 %, kai infliacija auga 2,5 % per metus, ir taip yra planuojama ateinančiais metais. Tai yra, pakartosiu, labai dviveidiška politika, kai deklaruojama, kad turėtų būti rūpinamasi regionais, turėtų būti rūpinamasi skurdo mažinimu ir atskirtimi, o Europos Sąjungoje Lietuva išlieka tarp keturių valstybių, kurių skurdo rodiklis ir socialinė atskirtis didžiausi.

Tai yra rajonų, regionų dviveidiška kairioji politika, kuri didina atskirtį, neužtikrina, kad žmonės, gyvenantys rajonuose, gautų didesnę atlyginimą, dusina savivaldybes ir neužtikrina, kad savivaldybės gautų didesnes pajamas, o konkrečiai su šiuo biudžetu net 48 savivaldybės gaus mažesnes pajamas. Tai yra valdančioji dauguma, kuri – jokia kairės dauguma. Tai yra valdančioji dauguma, kuri yra dviveidiška, neturi labai aiškios ideologijos, neturi aiškios linijos ir yra vadovaujama profesionalų Vyriausybės, kuri, akivaizdu, yra libertarinė ir nieko bendro su kaire neturi. Ačiū.

PIRMINKAS. Kalbės Seimo narys Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Pritariu bendrai kritikai dėl biudžeto, tiktai norėjau atkreipti dėmesį į tuos žmones, kurie negali savęs apginti, negali streikuoti, negali savo nuomonės garsiai politiniais klausimais išreikšti, tai yra į diplomatus. Visiems statutiniams tarnautojams šiame biudžete numatytas tam tikras algų padidėjimas, išskyrus diplomatus. 500 žmonių, kurie saugo mūsų valstybę, kuria jai ateitį, kurie numato tuos pavojus iš anksto, bet negali savo interesų apginti. Labai dažnai svarbiausiose raktinėse sostinėse mes turime po du tris žmones, kurie rūpinasi visais svarbiausiais mūsų valstybės prioritetais. Jie turi tik po keletą šimtų eurų metams, duok Dieve, tūkstančių surengti iš esmės vieną renginį. Jie neturi jokių instrumentų, jie neturi jokios paramos. Geriausi žmonės šiuo metu iš diplomatinės tarnybos išeina sukaupę vos ne trijų dešimtmečių patirtį. Todėl labai tikiuosi, kad Vyriausybė atsižvelgs ir į Užsienio reikalų komiteto vienbalsę rekomendaciją, ne vieną kartą išsakytą kritiką šioje salėje, ir parems mūsų diplomatus. Tuo labiau kad šioje salėje mes pritarėme Diplomatinio įstatymo pakeitimams, kurie lyg ir teisiškai sustiprina diplomatus, tačiau kaip visada mes savo žodžių darbais ir pinigais neparemiame, todėl labai tikiuosi, kad Vyriausybė į šią kritiką atsižvelgs ir diplomatus parems. Labai ačiū.

PIRMINKAS. Kalbės Seimo narys J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, šiaip lyg visuotinai teigiame, kad valstybės biudžeto projektas mums yra svarbiausias dokumentas. Jau ir pristatant sesijos darbų programą visada valdantieji akcentuoja, kad štai čia yra tas svarbiausias projektas, bet pagal valdančiųjų dalyvavimą šioje diskusijoje tikrai taip neatrodo. Iš esmės niekas, išskyrus P. Gražulį, ir neužsirašė kalbėti. Ar reikia suprasti, kad iš tiesų nėra ką pasakyti savo srities žmonėms: sveikatos apsaugos srities, teisėsaugos, žemės ūkio, kultūros ir taip toliau. Aš darau tokią išvadą, kad patylinant, na, galvojama, kad čia viskas praeis su kuo mažesniu dėmesiu, o ką nors labai gero pasakyti, matyt, neišeina.

Aš manau, kad yra esminės priežastys, kurias jau čia kolegos taip fragmentiškai minėjo, kodėl taip atsitiko, – todėl, kad šiai Vyriausybei biudžeto projektas iš tikrųjų nebuvo svarbiausias

dokumentas. Svarbiau, man atrodo, buvo viešai pamojuoti, kad ši Vyriausybė yra labai reformatoriška ir štai sugebėjo įgyvendinti mokesčių reformą. Taip skambiai buvo vadinami tie nedideli buhalteriniai pakeitimai, neapmokestinamųjų pajamų dydžio pakėlimas, kas savaime buvo jau iš anksto numatyta ir diskutuota, ir tik po to jau žiūrima, ką tai duos biudžetui, užuot pirmiausiai pasiėmus biudžeto projektą ir pasvarsčius, kiek mes pagerinsime gyvenimą kultūros, švietimo darbuotojams, medikams, kiek čia reikia tų pinigų ir kaip mokestinėmis priemonėmis daugiau mažiau tą pasiekti. Tokio, deja, požiūrio į biudžeto projekto formavimą nebuvo.

O kai pasižiūri, kiek ten tų pinigų begali sukaupti po vadinamosios mokestinės reformos, be abejo, gal net kaip nors ypatingai gudriau tų kuklių pinigų ir nepadalinsi, kai visur jų trūksta. Ypač sunkūs metai laukia savivaldybių, aišku, žmonės pyks ant savivaldybių. Nežinau, kaip savivaldybės įgyvendins tą Vyriausybės, tiksliau, kultūros ministrės išprovokuotą ir pasirašytą memorandumą dėl kėlimo kultūros darbuotojams prisidėjimo, kai jų biudžetai iš esmės mažėja, kai yra pasiūlyta rasti vidinių rezervų, kad padengtų tą sumažėjimą 50 %, o Vyriausybė tik 50 % tekompensoja, kaip jiems ir iš ko bus įmanoma vykdyti tuos dar papildomus labai jautrius ir svarbius išipareigojimus, sakykim, tiems patiems kultūros darbuotojams.

Žemės ūkio sektorius. Man tikrai keista, kad atsistoja Kaimo reikalų komitetas, paaimanuoja, kad kitų metų biudžetas mažėja beveik 100 mln. eurų, ir ramiausiai komitetas pritaria tokiam sumažėjimui. Ar norima pripažinti, kad šiemet žemės ūkis 100 mln. taip visokioms nebūtinoms išlaidoms iššvaisto, o kitais metais štai susispaus ir visiems visko ir toliau užteks.

Aišku, norint sustabdyti emigraciją reikėtų rimčiau žiūrėti į biudžetinio sektoriaus darbuotojų atlyginimus, ir tikrai nepakanka to, kad jie pajus 20–30 eurų padidėjimą pagal tą bendrą neapmokestinamųjų pajamų dydžio augimo sistemą. Deja, tie dalykai lieka neišspręsti ir, aišku, mūsų frakcija tokiam biudžeto projektui tikrai nepritaro. O tą nesugebėjimą finansuoti biudžeto sektoriaus turbūt geriausiai iliustruoja premjero mylimos srities – policijos finansavimas. Jeigu ten jau trūksta 4,7 mln. eurų pačioms būtiniausioms atlyginimų mokėjimo išlaidoms, tai ką jau bekalbėti apie kitas sritis.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos Seimo nariai, gerbiamasis Pirmininke, iš tiesų šandien svarstome, taip pat manau, svarbiausią šių metų įstatymo projektą. Galėčiau pavadinti tą biudžetą, kurį svarstome, neišnaudotų galimybių biudžetu, nes ne dažnai vyriausybėms tenka džiaugtis tokiu ekonomikos augimu, kuomet visi darbai buvo padaryti prieš tai, bet ateinant priminti tam tikrus sprendimus. Šandien čia buvo kalbėta, kodėl vis dėlto neišnaudotos tos galimybės. O todėl, kad turbūt buvo eita prie tam tikros mokesčių reformos ir pabandyta pažarstyti visiems šiek tiek pinigėlių. Tačiau šandien buvo užsiminta, kad jūs esate kairioji Vyriausybė, kairiojo centro, tai iš tikrųjų turbūt ir politika turėtų būti tokia, tačiau nematyti.

Norėčiau, pavyzdžiui, parodyti, ar iš tikrųjų teisinga kai kada žmogui, kad ir Ministrui Pirmininkui (su visa pagarba), gauti tam tikrą socialinę paramą dėl vaikų, kai mokytojas, paprastas mokytojas, gaunantis minimalų atlyginimą arba dirbantis puse etato, turintis du vaikus studentus, gauna tokias pajamas, iš kurių faktiškai negali aprūpinti savo studijuojančių vaikų. Iš tikrųjų tai nėra teisinga.

Aišku, dėl tos reformos, suprantama, atsirado didelių netekimų. Čia jau buvo įvardinti skaičiai – keli šimtai milijonų.

Vėlgi grįžtu prie švietimo srities. Čia jau buvo minėta, kad kelios sritys tikrai smarkiai nukentčia. Pernai mes svarstėme reformą dėl mokytojų etatinio apmokėjimo. Svarstant buvo teikiama tam tikri siūlymai bent kiek pagelbėti ikimokyklinio ugdymo mokytojams, taip pat pagalbos švietimui mokytojams, ir mes tikėjome, kad šiame biudžete tai bus numatyta. Tačiau nei pagalbos švietimui biudžete nėra, nei nėra numatyta ikimokykliniam ugdymui.

Taip pat ir kitos sritys, pavyzdžiui, patyčių prevencija. Pernai daug svarstėme, kalbėjome, kad reikia ką nors daryti, mokyklos turi būti finansuojamos pakankamai, tačiau vėlgi biudžete to nėra pakankamai numatyta.

Toliau. Taip pat nemažai diskutavome ir daug iečių buvo laužoma dėl mokyklų vadovų: kaip čia viskas bus, padarysime reformą, atsiras tam tikra konkurencija. Viską numatėme, įstatymą pa-

rengėme, tačiau pinigų tam nenumatėme. Gerai, kad mūsų Švietimo ir mokslo komitete dar bandome kažką taisyti, yra pateikta tam tikrų siūlymų, bet tai yra jau dėl važiuojančio traukinio ir nežinia, kaip Vyriausybė į tai pažiūrės.

Dar viena eilutė, tai yra neformaliojo vaikų švietimo eilutė. Pernai taip pat kalbėjome, kad tai eilutei reikia 15 mln. eurų. Šiandien komitete, tiksliau, vakar svarstėme, kad ne tai, kad tų lėšų trūksta... Pavyzdžiui, Kauno mokytojai atsiuntė laišką, kad vis dėlto net rugsėjo mėnesį neužtenka pinigų, sausio mėnesį neužtenka pinigų finansuoti neformalųjį vaikų švietimą. Tai yra labai svarbus finansavimas ir vėlgi visi pinigai numatyti iš Europos Sąjungos struktūrinių lėšų, o tai sunkina finansavimą. Jau trys mėnesiai, kai vėluoja atsiskaitymai. Ministerija sako, kad sutvarkys, bet iš tikrųjų tas iš anksto turėjo būti sutvarkyta. Vėl kitų metų biudžete 12 mln. iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Aišku, mes siūlome padidinti iš valstybės biudžeto, nes priešingu atveju, jeigu tikėsimės iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuoti, ateis laikas, kai tų struktūrinių fondų neliks, ir ta eilutė, kuri labai svarbi... Visi pripažįstame, kad neformalusis vaikų švietimas, tai yra užimtumas, tai yra paėmimas vaikų iš gatvių į tam tikras institucijas ir įstaigas, kuriose jie yra ugdomi, yra labai svarbus dalykas ir patyčių prevencijos, ir vaikų užimtumo klausimams.

Nesigilinsiu į aukštojo mokslo sritį. Čia jau buvo minėta, kad mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros reikalai nefinansuojami, trūksta daug pinigų, nors yra įsipareigojimai Europos Sąjungai pasiekti vidurkį – 1,9 % nuo BVP iki 2020 metų. Tam tikrų problemų turime ir dėl to, kad labai tikėjomės aukštųjų mokyklų sujungimo didelio efekto. Ateina rektorai ir sako: jūs žadėjote, bet nefinansuojate, yra pasirašyti susitarimai.

Pabaigoje norėčiau priminti chuliganišką Vyriausybės elgesį. Buvo pakeistas Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas. Taip vyriausybės nedarė, kai priima įstatymus. Iš tikrųjų buvo ir Konstitucinio Teismo pasisakyta, ir apskritai visų teismų, kad vis dėlto savivaldybėms netektys turi būti kompensuojamos. Aišku, įstatymą parengėte, kad 50 % finansuojama. Savivaldybės negauna didelių lėšų, o patys galvojame, kodėl dabar nefinansuojama švietimo pagalba mokytojams dalis. Todėl, kad savivaldybės neturi pinigų. Praėjusiais metais jos dar galėjo kompensuoti iš moksleivio krepšelio pinigų, kuriuos perskirstydavo. Dabar mes padarėme finansavimą pagal klases, lėšų nėra ir sakome, kodėl dabar savivaldybės nefinansuoja? Mes jau nekalbame apie tai, kad reikėtų padidinti atlyginimus pagalbos švietimui specialistams, mes jau kalbame apie tai, kad reikia išlaikyti tuos pačius etatus, kuriuos savivaldybės turi išlaikyti, atsižvelgdamos į pačios ministerijos nustatytą metodiką. Tai kaip elgtis savivaldybėms? Pinigų neduodame, bet reikalaujame, kad įstatymai būtų vykdomi. Manychiau, dar nevelu, dar turime sugrįžti, įstatymų projektai kartu su opozicija ir valdančiaisais įregistruoti, manau, Vyriausybė turi padirbėti, pasistengti, paieškoti tam tikrų resursų, perskirstyti. Manychiau, kad vis dėlto turėtume dar sugrįžti prie to klausimo ir kitoje biudžeto svarstymo stadijoje skirti reikiamų lėšų. Ačiū.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys A. Kupčinskas.

A. KUPČINSKAS (TS-LKDF). Sveiki, gerbiami kolegos. Išties ši biudžeto projektą drąsiai galima pavadinti antiregioniniu, nes tokio nusiskundimų srauto iš savivaldybių, iš Savivaldybių asociacijos turbūt nebuvo pastarąjį dešimtmetį. Keista buvo girdėti praėjusią Vyriausybės valandą atsakymus finansų ministro, kurio paklausus, kaip jis vertina Savivaldybių asociacijos ir savivaldybių priekaištus ir siūlymą pasidalinti gyventojų pajamų mokesčio netektis ne perpus santykinai ir sąlyginai valstybės ir savivaldybių biudžetų dydžiams, o 80 % ir 20 %, finansų ministras atsakė, kad savivaldybės gali nesutikti, o jeigu nesutinka, jos gali bylinėtis. Atsimeiname kriziniais laikais, kai savivaldybės bandė bylinėtis su tuometinėmis vyriausybėmis. Išties tie bylinėjimai prie gero neprivedė ir vis dėlto teismai pasisakė, kad savivaldybės buvo teisios, ir paskui vyriausybės turėjo kompensuoti savivaldybių negautas pajamas.

Dabartinis finansų ministro požiūris, man atrodo, tikrai netinkamas. Galiu pasakyti, kad ši biudžetą turbūt pats ministras turėtų įsivardinti kaip antiregioninį, nors savivaldybių pajamoms tenka vos 18 % viso valstybės biudžeto. Keista matyti šios Vyriausybės nusistatymus, kai sakoma, kad bus jautriai žiūrima į regionų problemas, bus stengiamasi rodyti regionams dėmesį ir imamasi tam tikrų priemonių, bet, išskyrus kai kurias priemones, kurios vėl baigiasi tuo, kad paramą

gauna tik šalia didmiesčių esančios savivaldybės, sakykime, kad ir dotacijas ir subsidijas būstui... jau dabar rezultatai rodo, kad jaunos šeimos ima paskolas tik aplink didžiuosius miestus.

Be Žemės ūkio ministerijos, kurią žadama kada nors perkelti, iš tikrųjų tos realios regioninės politikos net nematyti. Nors vėlgi, kai vakar svarstėme Jaunimo ir sporto reikalų komisijoje, jeigu sunku integruoti net sporto sektorių į Švietimo ir mokslo ministeriją ir prašoma, kad 2019 metai būtų pereinamieji, tai Žemės ūkio ministerijos perkėlimas į Kauną, man atrodo, užtruks gerokai ilgiau ir ta regioninė politika baigsis fiasko. Taigi man tikrai nepatinka, kai iš savivaldybių paimamos lėšos ir nesutinka Vyriausybė kartu solidariai dalintis GPM netekčių dėl centrinės valdžios priimtų sprendimų, tai yra kad atitinkamai valstybės biudžeto dydį ir savivaldybių dydį...

Manau, Vyriausybė turėtų labiau išsiklausyti į Savivaldybių asociacijos pasiūlymus, juo labiau kad pačios savivaldybės imasi veiksmų, tai yra bando medikus, mokytojus, kitus svarbių specialybių asmenis pritraukti į tas mažesnes savivaldybes, nes jau trūksta tų pačių medikų ir mokytojų, stengiasi nuomoti jiems butus, suteikti kitas lengvatas ir tai, aišku, didina pačių savivaldybių išpareigojimus. Kai savivaldybės netenka po 160 mln. kasmet GPM, joms iš tikrųjų sudėtinga verstis. Manau, kad Vyriausybė turėtų įvertinti šiuos pasiūlymus ir ypač atsižvelgti į Savivaldybių asociacijos nuogastavimus ir siūlymus, kad vis dėlto priėmus biudžetą nereikėtų įsitinkinti, kad einant laikui jis vis dėlto yra antiregioninis. Ačiū.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, norėčiau tikriausiai kalbėti apie biudžeto dalį, susijusią su sveikatos apsauga, bet pradžioje noriu pasidalinti savo išpūdžiais ir patirtimi, nes penkias kadencijas parlamente. Tai, kolegos, galiu drąsiai sakyti, kad tokio regionų žlugdymo, koks vykdomas dabar, aš nesu matęs. Jau kalbėjo kolegos, kad augant ekonomikai, 48 savivaldybėms, tarp jų ir toms, kurioms aš atstovauju, mažėja biudžetas, yra pavedama vykdyti papildomų socialinės srities funkcijų, bet papildomų lėšų, atrodo, nenumatyta. Vykdoma visų sričių optimizacija, kad ir urėdijų optimizacija, pavyzdžiui, Pakruojo urėdijos sujungimas su Joniškio iš Pakruojo atėmė labai daug darbo vietų, sumažino. Ta pati optimizacija Kelių tarnyboje, Mokesčių inspekcijoje dabar yra gauti atleidimo lapeliai. Pavyzdžiui, tose savivaldybėse iš esmės mažėja apie 6–8 darbo vietas. Aplinkos apsaugos agentūroje, Vaiko teisių tarnyboje, pažiūrėkime, kas išėjo. Mes manėme, kad Vilnius geriau vadovaus vaiko teisių tarnyboms, tuo tarpu šiandien masiškai atiminėjami vaikai. Kai pašneki su savivaldybe, su seniūnijomis, seniūnais, jie puikiai žino, kurioje šeimoje yra rizika ir iš kurių šeimų nereikėtų atimti vaikų, bet su jais niekas nesikonsultuoja.

Štai jau kažkada klausiau aplinkos ministro: prie Raubonių, 120 metrų nuo pirmos gatvės sodybos yra išduotas leidimas statyti kiaulių fermą. Atliktas poveikio vertinimas, bet dokumentuose apie tai net nekalbama. Kalbama apie sodybą, kuri yra iš kitos pusės nutolusi 400 metrų, o štai 120 metrų neįvertinta. Klausiau agentūros atstovo Pasvalyje, ar su juo šnekėjo. Niekas nekalbėjo, niekas nederino ir panašiai, ir panašiai. Mes matome iš tikrųjų siaubingą regionų žlugdymą, darbo vietų mažėja, mažėja mokyklų – mokyklos optimizuojamos ir jaunos šeimos tiesiog ten nelieka.

Pirmadienį priėmiau žmogų, kuris atvyko iš Pakruojo rajono į Pasvalio kaimą gyventi su trimis vaikais. Vasarą nusipirko namelį, džiaugėsi, bet dabar pažliugo keliai, pusė kilometro, bet nei savivaldybė, nei Kelių direkcija... Aišku, tokių lėšų nėra ir jau žmonės ieško, kur išsikelti. Išties situacija regionuose yra sudėtinga. O jeigu dar įvertintume, kad ruošiamasi iš esmės naikinti visas rajonų ligonines! Aš jums persiunčiau vieną straipsnį, persiūsiu tuoj ir kitą A. Verygos interviu „Delfi“, kur jis jau neslepia, kad visos rajonų ligoninės, nesvarbu, kokie ten bus kriterijai, turi ruoštis tapti slaugos ligoninėmis. Štai šiandien, vakar kalbėjau su kelių ligonių kasų direktoriais, ar tikrai jie, regionai, sugebės teikti chirurgijos, akušerijos, terapijos paslaugas. Taip, chirurgijos iš esmės galėtų teikti, tik būtų tam tikras eilių padidėjimas. Dėl gimdymo problemų nėra, o terapijos paslaugų centrai, kaip Panevėžys, Šiauliai, Telšiai – iš esmės regionai teikia apie 70 % terapijos paslaugų. Tai kur tie žmonės pasidės? Žodžiu, laukiama chaoso.

Dėl sveikatos biudžeto. Valstybėje biudžetas iš esmės auga tiktai įmokų sąskaita. Valstybė sugebėjo padidinti 7 mln. valstybės asignavimus ir dabar bus skiriama 36 mln., poreikis yra 174.

(*Balsai salėje*) Baigiu jau. Bet nežiūrint to, kad skyrė 7 mln. daugiau, sugebėjo iš VIP'o skirtų sveikatos apsaugai...

PIRMININKAS. Laikas!

A. MATULAS (*TS-LKDF*). ...nuimti virš 4 mln. Valstybės parama sveikatos apsaugai, augant ekonomikai, mano skaičiavimais, yra viso labo apie 3 mln.

PIRMININKAS. Laikas. Kalbės Seimo narys R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, turbūt kalbėti apie biudžetą reikėtų apskritai matant visą paveikslą, todėl iš dalies persidengs mano kalba su socialinio draudimo biudžetu, nes jie dabar tarpusavyje susiję. Kadangi mes bazinę pensiją perkėlėme į valstybės biudžetą, tai yra logiška apie tai kalbėti.

Galiu tik apgailestauti, kad mes taip lengvai per mokesčių sistemą atsisakėme nemažos dalies pinigų, maždaug apie 300 mln. Jeigu mes būtume to neatsisakę, o atsisakėme faktiškai per socialinio draudimo mokesčių, tai dabartinis planuojamas vidutinės pensijos sumažėjimas, lyginant su vidutine alga, o jis toks yra suplanuotas pačios Vyriausybės ir ministerijos, lyginant dabar pagal naujus skaičiavimus nuo bruto – nuo 52 iki 50 %. Tai pirmas mažėjimas pastaruoju laikotarpiu, pensijų nuvertėjimas. Jeigu mes būtume to neatsisakę, tai mes būtume galėję papildomai dar pensijas pakelti 44 eurai per mėnesį. Tai tokie kaštai, ką mes lengva ranka per mokestinę sistemą nurašėme.

Kitos pagrindinės bėdos, kurias, man atrodo, mes turime, tai yra pernelyg mažas bazinės algos indeksavimas. Jis nesiekia, net nepadengia infliacijos dalykų. Ir tai yra sunkiai pateisinama, nes Konstitucinio Teismo sprendimai aiškiai pasakė, jis turėtų būti atkurtas vienareikšmiškai, be jokių išlygų. Mes jo neatkuriame, ne tik kad neatkuriame, bet indeksuojame mažiau, negu yra infliacija.

Aš tikiuosi, kad Socialinių reikalų ir darbo komitetas, kuris du kartus balsavo ir pritarė dar 1 eurą pridėti, salėje sulauks palaikymo, nes kitaip tie pensininkai, kurie draudžiasi kaupiamajam draudimui pagal formulę 2 + 2 + 2, bus labai nustebę, kad po visų mokestinių skaičiavimų gaus į rankas mažesnę pinigų sumą, negu gavo anksčiau. Būtent kalbu apie tą grupę. Jie turės papildomai susimokėti ir mokesčius, kurie pakilo, į kaupiamuosius fondus iš savo dalies, atskaičiavus visus mokesčius, ir suma subalansuojama taip, kad faktiškai jų realiai į rankas gaunamos pajamos sumažės. Vargu ar tai kam sukels kokių nors teigiamų emocijų. O jų yra tikrai nemenkai, apie 400 tūkst. Turėkite tai omenyje, kai reikės balsuoti.

Toliau. Labai sunkiai pateisinama tai, kad tremtinių ir mokslininkų pensijos visiškai neindeksuojamos, užšaldomos praėjusių metų lygio. Visiškai nesuprantama. Mokslininkų pensijos – tai čia mūsų požiūris į mokslininkus, dirbusius valstybei, bet tremtinių pensijos, aš atkreipsiu dėmesį, – tai yra ta dalis, kurios mes negalėjome įvertinti tremtiniais, politiniams kaliniams, jų darbo Sibire ir kalėjimuose, nes ir stažo formulę ten sunku... Stažą dar galima kaip nors įvertinti, bet kiek jie ten uždirbo ir kaip įvertinti jų tą indėlį sovietiniuose lageriuose, na, niekas negali apskaičiuoti. Ir ji turėjo būti pagal savo prigimtį kompensuojama iš tų pačių... indeksuojama taip pat kaip ir pensijos. Tai nėra padaryta. Tam viso labo, šitoms dviem pensijoms, reikia 1,5 mln. Tai nėra suma, kuri neišsprendžiama. Nežinau, premjero salėje nėra, bet tai yra teisingumo ir supratinimo klausimas. 1,5 mln. – čia ne ta suma, dėl kurios mes negalėtume išspręsti tos problemos. Atkreipiu dėmesį, kad iš tikrųjų tai svarbus dalykas.

Aišku, belieka apgailestauti, kad kai kurios ir vaiko pinigų, ir kitos programos nėra padengtos iš biudžeto, paliekama skolintis, galimai skolintis. Bet jeigu skolinimasis neįvyks, socialinių reikalų ir darbo ministras tiesiog turės paimti pinigų iš kitų programų, kurios visos yra jautrios, ir perskirstyti šitiems mokėjimams. Tai nukentės daugybė programų. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys A. Sysas. Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirminko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.

A. SYSAS (*LSDPF*). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, šiek tiek sureaguosiu į tai, kas jau buvo kalbėta. Bandžiau išgirsti. Mes šiandien tikrai nesvarstome Italijos biudžeto. Gal Italijos biudžetą būtų lengviau svarstyti, bet mes svarstome savo biudžetą. Ir džiugu, kad užsienio institucijos teigiamai vertina mūsų biudžeto projektą ir procesus, kurie vyksta. Bet klausimas, kieno

sąskaita tai bus pasiekta? Jeigu mes atsakysime į šitą klausimą, tada bus paprasčiau, nes biudžetas – ne vien sausi skaičiai, pirmiausia tai yra žmonės, kurie gyvena iš to biudžeto.

Norėčiau pradėti nuo filosofinio klausimo. Vis dėlto biudžetas yra svarbiausias įstatymas, kurį svarsto parlamentas. Turbūt niekas nesiginčys, taip? Seimas yra įstatymų leidžiamoji valdžia. Turbūt irgi nesiginčysite? Tada kyla abejonių man, ir čia buvo šiek tiek tokios minimos: laikas ir svarstymas. Nors komiteto pirmininkas sako, kad svarstė ne 19 minučių, o net du posėdžius. Bet komisijos, kurios svarsto, kas buvo prieš 20 metų ar 10 metų, jau svarsto turbūt aštuonis posėdžius. Ir man teko toje komisijoje pavaduoti R. Budbergytę. Tada kyla klausimas, ar visą tą malonumą... biudžetas, per 19 minučių pasakęs, kad visi siūlymai, kuriuos pateikė Seimo nariai ir komitetai, komitetai apsvaistė ne šiaip sau vieną ar kitą keitimą... šitą visą malonumą atiduoda Vyriausybei? Ar jūs hegemonai, kurie sprendžia, kaip gyvensime Lietuvoje, ar užtenka 14 ministrų? Susidaro toks įspūdis, kad mes tik priedas prie Vyriausybės, parlamentas, kuris negali nieko nuspręsti, nes viskas bus atmesta, nebent vienam ar kitam draugužiui pametės 10 ar 15 mln. eurų, kokiam nors stogui ar dar kam nors.

Turbūt čia yra esminis klausimas. O kalbant apie biudžetą, čia jau daug detalių buvo pasakyta, aš galbūt pabandyčiau pasakyti keletą iš socialinės srities, su kuria geriausiai susipažinęs, ją esame išdiskutavę. Pakartosiu tai, ką sakiau praeitą savaitę. Stebuklų nebūna, jeigu mes mažiname mokesčius ir didiname išlaidas, visada pritrūksta lėšų įsipareigojimams vykdyti. Ir tai labai gerai matyti šitame biudžete. Negalima sumažinti mokesčių, padidinti išlaidas ir gauti teigiamą rezultatą. Kažkas negauna. Kaip sako komiteto pirmininkas, biudžetas įtemptas. Aš manau, kad įtemptas per visas stygas – kaip arfoje. Ir manau, kad svarbiausias požiūris yra į viešąjį sektorių. Viso viešojo sektoriaus darbo užmokesčiui trūksta pinigų. Netgi tiems, kuriems dauguma jūsų buvo labai dosnūs – prokurorams, žvalgybai, STT. Ir tiems trūksta, nes jiems tiek davėte, kad dabar net iš sutaupytų neužtenka, reikia iš papildomų. Kadangi apie darbo užmokestį mes kalbėsime svarstydami kitą įstatymą, aš nesileisiu į detales, bet tai akivaizdu.

Ką mes matome biudžete iš pateiktos informacijos? Dar 45 sekundės. Ką matau? Kam trūksta? Tiesiai šviesiai skaitau. Vaiko pinigams trūksta 46 mln.; socialinėms paslaugoms teikti – 12 mln.; būstui kredituoti jaunos šeimos – 2 mln.; Vaikų išlaikymo fondui – 1,1 mln.; šeimos ir vaiko gerovei – beveik milijono, nors priimame visokių įstatymų, kaip mes čia šeimai padėsime, bet kai reikia skirti pinigų, va, ir visa meilė šeimai baigiasi; jaunimo politikai – pusės milijono ir netgi antrajai pensijų pakopai pervesti po reformos trūksta 16 mln. Va, tai yra kitų metų biudžetas. Ar už jį galima balsuoti? Ne.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu A. Kubilių. Prašau, kolega.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, labai daug čia jau visko buvo pasakyta. S. Jakeliūnas iš tikrųjų teisingai džiaugdamasis, kad biudžetas Europos Sąjungos yra pripažintas kaip fiskališkai atsakingas, bet mes čia, Seimo salėje, turime svarstyti savo pilietinę ir valstybinę atsakomybę taip pat.

Čia daug kas nerimauja, kad mūsų siūlymas stabdyti mokesčių reformą ir taip gauti į biudžetą, išlaikyti biudžetą tuos 300 mln. eurų sukels chaosą. Mano įsitikinimu, gyvenimas su tokiu biudžetu, koks dabar yra pasiūlytas ir kokį valdantieji yra pasiruošę priimti, kitais metais sukels tikrai labai daug chaoso. Taigi reikia rinktis, kas yra mažiau skausminga. Mano įsitikinimu, stabdyti mokesčių reformą ir spręsti, kaip padalinti tuos 300 mln. eurų, kurie dėl to atsirastų biudžete, būtų žymiai mažiau skausminga. Šiuo atveju aš norėčiau jums pasiūlyti keletą labai aiškių prioritetų, kam tuos 300 mln., kuriuos tokiu būdu gautume į biudžetą, mes galėtume teisingai išleisti.

Pirmas dalykas, čia jau daug buvo kalbėta apie regionus, apie savivaldybes, apie tai, kad 48 savivaldybių biudžetai kitais metais mažėja. Tai iš tikrųjų yra, na, didžiulis ir nesuprantamas šokas visiems regionams. Lietuva nėra ištikta nei karo, nei kokios nors globalios finansinės krizės, todėl turėtų mažėti savivaldybių biudžetai. Lietuva yra ištikta valstiečių valdžios, kuri ėjo į rinkimus labai drąsiai teigdama, kad mes pasirūpinsime visais regionais. To rezultatas yra tai, kad 48 savivaldybių biudžetai mažėja tuo metu, kai ekonomika auga, vidutiniai darbo užmokesčiai auga beveik po 10 %, tuo tarpu savivaldybės yra paliktos *ant skurdo dietos* ir bus tokios politikos uždu-

sintos. Aš tikrai netikiu, gerbiami kolegos, aš tikrai netikiu, kad, pavyzdžiui, Seimo narys R. Šarnickas galėtų balsuoti už biudžetą, pagal kurį jo apygardos, Alytaus miesto, biudžetas mažėja. Netikiu, kad Seimo nariai D. Gaižauskas ir K. Mažeika galėtų balsuoti už mažėjantį Marijampolės biudžetą, išrinkti toje apygardoje, kad galėtų V. Ažuolas, Biudžeto ir finansų komiteto narys, balsuoti už mažėjantį Akmenės rajono biudžetą, kad A. Baura galėtų balsuoti už Anykščių mažėjantį biudžetą, kad Biržų rajone išrinktas Seimo narys A. Šimas balsuotų už mažėjantį Biržų biudžetą. Seimo narė L. Matkevičienė negi gali balsuoti už Kaišiadorių mažėjantį biudžetą? (*Balsai salėje*) Seimo vicepirmininkas A. Nekrošius, atsakingas žmogus, kaip jis pažiūrės į Kėdainių gyventojų akis, kai Kėdainių savivaldybės biudžetas taip pat mažėja? Profesoriau Vinkau, negi balsuosite už mažėjantį Kretingos rajono biudžetą? Seimo nariai A. Šimas ir R. Martinėlis negi balsuos už mažėjantį Kupiškio biudžetą? Seimo narys Z. Streikus, dzūkų draugas, – negi galima balsuoti už mažėjantį Lazdijų biudžetą? (*Balsai salėje*) Na, aš tikrai neįsivaizduoju, kad Seimo vicepirmininkė, kurią tikrai gerbiame... Ponia Baškiene, negi jūs balsuosite už mažėjantį Šiaulių rajono biudžetą?

PIRMININKĖ. 0,1 %.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aš neįsivaizduoju, kad Seimo narys R. Žemaitaitis galėtų balsuoti už Šilalės, Šilutės ir Skuodo, ir Rietavo, atsiprašau, Rietavo mažėjantį biudžetą, būdamas išrinktas toje apygardoje ir atstovaudamas tiems rinkėjams.

Gerbiami kolegos, aš tikrai norėčiau, kad visi jūsų apygardų žmonės žinotų, už ką jūs balsuojate. Jūs ruošiatės balsuoti už mažėjančius jūsų apygardų, savivaldybių biudžetus. 48 savivaldybės yra ištiktos valstiečių valdžios ir todėl yra pasmerktos bado dietai.

Aš nenoriu toliau tęsti apie mokytojus, apie gydytojus, apie valstybės tarnybą. Aš paklausiau mūsų gerbiamų kolegų senbuvių, Seime dirbančių Sekretoriato darbuotojų, kaip jie vertina savo, kaip valstybės tarnautojų, algas. Sakė, mes labai džiaugiamės, kad pernai mūsų algos buvo padidintos 1 euru.

Gerbiamieji, viešasis sektorius yra valstybės pagrindas ir, deja, jūsų valdymo laikotarpiu tas valstybės pagrindas...

PIRMININKĖ. Dėkoju. Laikas.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). ...labai stipriai toliau menkinamas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Mieli kolegos, žinau, Statute neparrašyta, kad pavardę paminėjus reikia būtinai suteikti žodį replikuoti.

Toliau tęsiame diskusijas. P. Gražulis. (*Balsai salėje*) Visus. Ir paminėjo daug. Deja, nereplikuosime.

P. GRAŽULIS (MSNG). Gana atidžiai išklausiu tiek pagrįstą, tiek nepagrįstą repliką. Tikrai buvo pastabų gana racionalių. Kai mes priiminėjome mokesčių reformą, iš tikro aš irgi turėjau savo nuomonę, kad vis dėlto dabartinė valdžia galėjo būti socialiai jautresnė ir didinti pajamas tiems, kurių yra mažiausios, bet pasirinko kitą kelią, kad visiems didėtų ne taip ženkliai.

Bet, gerbiamas Kubiliau, aš galiu, manau, balsuoti už šitą biudžetą, nes Klaipėdos rajono biudžetas didėja bendrai su savivaldybės pajamomis 6 %. Ačiū Dievui, kad jūs man leidžiate balsuoti už šitą biudžetą.

Taip pat noriu pasakyti gerbiamam A. Kubiliui. Šita Vyriausybė, žinoma, jeigu kiek nors lėšų trūks, skolinsis, bet skolinsis, be abejonės, ne iš privačių fondų ir ne po 10 % metinių palūkanų. Jūs iš „Barclays“ skolinotės dešimčiai metų ir padarėte valstybei žalą 22 mlrd... per šiuos metus – 2 mlrd. eurų. Padalinkite tuos 2 mlrd. eurų iš dešimties metų ir ta suma, kurios šiandien valstybei trūksta, – 300 mln., ir būtų, ir šiandien nebūtų jokios diskusijos. Jūs atėmėte iš pensininkų, mažinote algas ir kam atidavėte tuos pinigus? Ogi bankams. Tiems, kurie sukėlė krizę.

Kaip jūs šiandien dar galite kritikuoti, jūs man pasakykite?! Kaip jūs apskritai galite kalbėti, patys padarę 2 mlrd. žalą per dešimt metų (patikslinsiu) valstybės biudžetui. Kaip? Kaip jūs apskritai turite sąžinės kalbėti? Ateitumėte prie tribūnos, muštumėtės į krūtinę ir sakytumėte: kaltas esu, kaltas esu ir labai kaltas esu. Suprasčiau jūsų kalbą. Jūs padarėte, krizės sąlygomis krovėte milijardus bankams į kišenes. Čia „Barclays“, kuriam taip pat papildomai, kad atėjo, 150 mln. numetėte ir dar skolinotės beveik po 10 % iš Majausko banko pinigų. Ir jūs dabar, vienu žodžiu, čia taip kalbate? Taip drąsiai ir taip įžūliai, aš noriu jums pasakyti.

O šitas biudžetas apskritai... Yra padidintos pensijos, padidintas minimalus atlyginimas, vaiko pinigai taip pat padidinti. Žinoma, tai galima buvo padidinti dvigubai, jeigu ne jūsų praėties skolinimosi politika. Taip, tai yra žala biudžetui, žala valstybei, bet didelė nauda yra bankams ir ypač privatiems bankams.

Taigi, gerbiamieji, aš manau, kad šitas biudžetas yra subalansuotas. Žinoma, gal šiek tiek ir įtemptas, bet aš noriu atkreipti dėmesį ir taip pat ponas A. Kubilius pasakė, kad Europos Sąjungos Komisija pasakė, kad jis yra atsakingas. Man teko girdėti informaciją, dar nepatvirtintą, per tarptautinius kanalus, kad iš 29 Europos Sąjungos šalių tik aštuonių valstybių biudžetai atitinka Europos Sąjungos reikalavimus, tarp jų ir Lietuvos. Reikia pasidžiaugti, kad dabartinė Vyriausybė atsakingai planuoja pinigus. Tikrai norėtuši kiekvienas... Ar jūs galvojate, kad dabartinė Vyriausybė, dabartinis Seimas nenorėtų dvigubai padidinti pensijų, atlyginimų mokytojams, gydytojams, visiems? Norėtų, bet iš kur paimti pinigų, kai jūs prašvaistėte 2 mlrd.? Atiduokite šituos 2 mlrd. ir tikrai pinigų užteks.

Taigi aš tikrai, A. Kubiliui leidus, nes mano Klaipėdos rajono biudžetas auga 6 % kitais metais, A. Kubiliui leidus aš balsuosiu už biudžetą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu premjerą diskutuoti dėl valstybės biudžeto.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Gerbiami kolegos Seimo nariai, tikrai džiugu matyti ir girdėti audringas diskusijas, išreiškiamas pastabas, nuogastavimus. Gaila, kad tie nuogastavimai kartojami šioje salėje jau turbūt trečią kartą, metai eina į priekį, o jie kaip neišsipildo, taip neišsipildo. Reikėtų pasiimti stenogramas, kur mus čia gąsdino šiandien įvairiausiaisiais kataklizmais ir skriaudžiamais žmonėmis, ir pažiūrėti, ar tie žodžiai iš tikrųjų išsipildė, ar ne, ir palyginti situaciją.

Vyriausybės įgyvendinama politika yra nuosekli. Noriu priminti, kad 2018 metais sprendėme aštriausią, Lietuvai skausmingiausią problemą – skurdo lygio. Su 2018 metų biudžetu patvirtinome beveik 600 mln. eurų paketą, orientuotą į skurdo mažinimą. Pokyčių labiausiai pajautė mažiausias pajamas gaunantys dirbantys žmonės. Buvo įvesti, priminsiu, vaiko pinigai, minimali alga padidinta iki 400 eurų, indeksuotos pensijos. Prisiminkime tuos pačius vaiko pinigus. Kokios batalijos čia virė – priemonė nepaveiki, niekam neįdomi, privers žemintis, nepasieks žmonių, nepasieks tų tikslų, kurie buvo keliami! Turime mes vertinimus, galiausiai jau ir tarptautinių institucijų, kurios tai vertina kaip vieną iš būtiniausių ir sėkmingiausių dalykų. Turime 98 % vaikų, kurie savo pinigus gavo, atrodo, niekas ir nesižemino, ir mechanizmas veikė, ne tai kad veikė, yra tikrai reali parama ir nauda šeimoms.

2019 metų biudžeto projektu toliau nuosekliai sprendžiame šalyje per daugelį metų susikauptas problemas, iš kurių didžiausios – demografijos iššūkiai. Nesivaikome trumpalaikių tikslų, nedarome trumparegiško išlaidavimo. Kitų metų biudžetas – tai šalies išsivystymo eigą pakeisiantis biudžetas, iš kurio didžiausią svorį turi pavasarį Vyriausybės inicijuotos ir Seimo pritartos šešios struktūrinės reformos: mokesčių, pensijų, švietimo, sveikatos apsaugos, inovacijų, šešėlio mažinimo. Kartu su vaiko pinigų didinimu didėja pensijos, mažėja mokesčiai dirbantiesiems, visiems dirbantiesiems, nepriklausomai nuo to, ar jie dirba viešajame, ar privačiame sektoriuje, auga parama šeimoms, siekiama itin atsakingai tvarkyti valstybės finansus.

Šių reformų įgyvendinimas suplanuotas 2019 metų biudžete vidutiniu laikotarpiu padidins šalies bendrąjį vidaus produktą beveik dviem procentiniais punktais, bus naujai sukurta daugiau nei 26 tūkst. darbo vietų. Reformos yra įrankis Vyriausybės strateginiams tikslams įgyvendinti, mažinti darbo jėgos apmokestinimą, skatinti inovacijas, investicijas, didinti gyventojų pajamas ir ekonomikos augimą, taip pat mažinti šešėlinę ekonomiką, didinti sveikatos bei švietimo sektorių kokybę bei efektyvumą.

Biudžetas parengtas remiantis rugsėjo pradžioje paskelbtu ūkio raidos scenarijumi. Jis numato, kad 2019 metais bendrasis vidaus produktas augs 2,8 %, vidutinė metinė infliacija nesiels daugiau kaip 2,5 %, vidutinis darbo užmokestis, neatskaičius mokesčių, augs 7,2 %, o nedarbo lygis sumažės beveik 6 %. Labiausiai kitų metų išlaidos auga tose srityse, kuriose įgyvendinamos mano minėtos reformos. Kitais metais didžiausia biudžeto dalis yra skirta socialinės apsaugos sričiai, beveik 5,5 mlrd. eurų, iš jų papildomai 212 mln. numatyta pensijoms indeksuoti, senjorų vidutinė senatvės pensija padidės 26,5 eurų turint visą stažą. Vaiko pinigams padidinti, jie didėja

nuo 30 eurų iki 50 eurų, skirta 117 mln. eurų. Pareiginės algos dydžiui ir minimaliai mėnesinei algai didinti suplanuota beveik 47 mln. eurų. Taip pat beveik 17 mln. eurų šalpos pensijų ir tikslinių kompensacijų bazėms didinti, 6 mln. eurų – socialiniams darbuotojams, atvejų vadybininkams, 11,3 mln. eurų – paramai būstui įsigyti mažas pajamas gaunantiems ir jaunoms šeimoms regionuose. Taip pat noriu atkreipti dėmesį, kai buvo įvesta šita priemonė, kokios sulaukėme kritikos, kad regionuose ta parama bus neveiksminga, niekam nereikalinga, neveiks. Per tris valandas kvota, kuri buvo numatyta, buvo išgraibstyta.

Sveikatos apsauga. 2019 metų biudžete skirta 2 mlrd. 155 mln. eurų, tai yra 279 mln. eurų daugiau negu šiais metais. Iš jų 172 mln. eurų suplanuota medicinos darbuotojų padidintiems atlyginimams užtikrinti ir tolesniam jų didinimui, 63 mln. eurų – įmokoms už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis, 16,5 mln. eurų – rezidentų darbo užmokesčiui didinti, 12,7 mln. eurų – visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose, atlyginimams didinti ir savižudybių prevencijai.

Švietimui ir mokslui skirta daugiau negu 1,5 mlrd. eurų, jeigu tiksliau, 1 mlrd. 517 mln., tai 185 mln. eurų daugiau, negu buvo šiais metais. Iš jų beveik 50 mln. eurų – etatiniam mokytojų darbo apmokėjimui, 31 mln. eurų – dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimams didinti, 15 mln. eurų – neformaliojo vaikų švietimo krepšeliui, 12 mln. eurų – kokybės krepšeliui, 10,8 mln. eurų – klasės krepšeliui finansuoti, 5,5 mln. eurų – socialinėms stipendijoms ir 5 mln. eurų – už studijas sumokėti kainai kompensuoti valstybės nefinansuojamiems studentams.

Biudžetai. Savivaldybių. Išvardinti rajonai, kur kam kas mažės. Noriu tik priminti, kad savivaldybių biudžetai 2016 metais buvo 2,3 (...) eurų, 2017 metais – 2,5, 2018 metais – 2,7, 2019 metais – 2,9 mlrd. eurų. Keisis GPM skirstymo tvarka. Savivaldybės bus skatinamos imtis aktyvesnių veiksmų, kad siektų sukurti sąlygas steigti verslą, kurti naujas darbo vietas, pritraukti investicijų savivaldybėje ir mažinti šešėlį, įvesti papildomą kriterijų – darbo užmokesčio fondo pokyčio rodiklį, tai yra savivaldybės taip pat bus suinteresuotos, kad investicijos būtų ne beprasmiškai išleistos arba panaudotos, bet būtų investuotos ir duotų grąžą.

Dar daugiau, sprendžiamas savivaldybių skolinimosi klausimas. Dėl investicinių projektų, mažinančių jų biudžeto išlaidas arba (ir) didinančių pajamas, bus leidžiama skolintis subalansuojant biudžetą per ketverius metus. Toks biudžeto projektas pateiktas Seimui ir atsakingoms institucijoms. Jų vertinimai jau paskelbti. Europos Komisija, įvertinusi kitų metų Lietuvos biudžeto projektą dėl atitikimo Europos Sąjungos stabilumo ir augimo paktui, pateikė išvadą – Lietuvos biudžeto projektas pirmą kartą visiškai atitinka fiskalinės drausmės reikalavimus. Laikomasi išlaidų ribojimo taisyklės limito, struktūrinis balanso rodiklis yra mažesnis nei vidutinio laikotarpio tikslas. Manau, kad tai yra didelis laimėjimas Lietuvai.

Priminsiu ir nepriklausomų ekspertų vertinimą, kurio esminė išvada, kad vykdomos ir biudžete numatytos reformos įgyvendina daugumą – 14 iš 18 tarptautinių rekomendacijų Lietuvai. Biudžeto projektas ir jame atspindėtos reformos leis ženkliai prisidėti prie šalies ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo. Tai reiškia didėjančius atlyginimus, pensijas, išmokas vaikams, mažėjančią pajamų nelygybę.

Paskutinis sakinyš arba vienas iš paskutinių dėl biudžeto projekto pateiktų siūlymų, kurie keliauja į Vyriausybę. Toliau laikysimės nuoseklumo, kad tvarkant šalies finansus ir įgyvendinant būtinus pokyčius dėl šalies gerovės populistiniai pasiūlymai be pagrįstų finansavimo šaltinių nebus vertinami, negalime leisti sau tokios prabangos. Nors ir nesinorėtų visų įvardintų mano reformų moksliniu vertinimu traktuoti kaip naujovės, tačiau, deja, anksčiau egzistavusi biudžeto formavimo praktika iki šiol nebuvo orientuota į projektuojamų išlaidų atsiperkamumą ir vertinimą, jų analizę. Dabar siekiame to laikytis.

Dar keletas sakinių, ką konkrečiai pajus kiekvienas iš 2019 metų biudžeto. Dirbantieji – pilnesnes pinigines dėl mokesčių reformos. Svarbu tai, kad pokyčius pajus ne tik mažiausiai uždirbantys, kas buvo projektuota šių metų biudžete, bet, beje, pirmą kartą po krizės ir vidutinės pajamas gaunantieji – apie 40–50 eurų dėl mokesčių papildomai į rankas. Toliau, gyventojai galės susimąžinti apmokestinamąsias pajamas. Nauda vienam gyventojui per metus sieks iki 400 eurų taikant GPM deklaracijas.

Pagaliau, pagaliau, pabrėžiu, nebeliks konkurencijos tarp „Sodros“ pensijos ir kaupimo, nes pensija bus iš dviejų vienas kitą papildančių šaltinių, kaip numatyta pensijų reformoje, bus paskatų kausti pensiją. Iki šiol optimaliai nekaupusiems darbo mokesčių sumažinimas amortizuos asmenines įmokas, nebeliks paskatų nedeklaruoti darbo pajamų, nes socialinių išmokų terminas įsidarbinus didėja nuo 6 iki 12 mėnesių, ką pajus verslas, ir tuoj bus stabili mokestinė sistema.

Darbo mokesčių planas patvirtintas trejiems metams ir darbo mokesčiai kasmet mažės. Per trejus metus darbo mokesčiai sumažės vidutiniškai 6 % ir Lietuva šiuo atžvilgiu taps konkurencingiausia Baltijos šalyse. Paskatų šešėliui sumažėti paketas sudarys gerokai palankesnes sąlygas norintiems veikti skaidriai.

Noriu taip pat priminti mūsų investicinės aplinkos ir pažangos vertinimą. Kaip paskelbta „Doing Business“ tarptautinių tyrimų, Lietuva yra keturiolikta tarp 190 pasaulio valstybių, Europos Sąjungoje yra tik trys valstybės, kurios yra aukščiau už mus. Tą rodo ir ateinančios investicijos, gamybinės investicijos, ne paslaugų, kurios gana lengvai migruoja į kitas valstybes pasikeitus vienai ar kitai finansinei situacijai šalyje. Tai yra ilgalaikės tvarios gamybinės investicijos, kurio mis mes galime didžiuotis.

Ką gaus vaikai ir šeimos? Investicija į ženklų švietimo paslaugų pagerėjimą yra vienas iš labiausiai aiškių kitų metų biudžeto tikslų ir prioritetų. Vien švietimo struktūrinei reformai skiriama apie 100 mln. eurų, o apskritai visam sektoriui išlaidos didės, kaip minėjau, dar daugiau. Nors investicijų į švietimo paslaugas rezultatus pamatysite palaipsniui, bet jau kitais metais vaikai ir jų tėvai galės džiaugtis apčiuopiamais pokyčiais: daugiau užsiėmimų po pamokų, ženkliai pajaus atlyginimų pokyčius. Ir tam yra skirta, kaip minėjau, beveik 50 mln. eurų mokytojams ir 30 mln. (...) eurų.

Ką pajus senjorai? Pensininkų pragyvenimo lygis ir toliau progresuojamai turi gerėti. Pensijos kitais metais, turint visą stažą, augs vidutiniškai, pabrėžiu, 26,5 euro, socialinio draudimo pensijos kitais metais bus indeksuojamos ir padidės beveik 8 %. 7,6 % didėjimą pajaus apie vienas milijonas gavėjų: 600 tūkst. senatvės pensijų gavėjų ir 200 tūkst. neįgaliųjų, 215 tūkst. našlių ir 33 tūkst. našlaičių. Mažiausios šalpos senatvės pensijos didės nuo 117 iki 132 eurų, pokytį pajaus apie 6 tūkst. gavėjų.

Ką mes visi pajausime? Laikantis nuoseklumo ir žvelgiant į priekį, kaip minėjau, įgyvendinant reformas, per vidutinį laikotarpį 2 % BVP augimą, bus pritraukta daugiau investicijų, sukurta daugiau darbo vietų, padidės produktyvumas ir atlyginimai.

Vėl girdėjome įvairiausių mitų apie tai, kaip mes nesurenkame arba nesurinksime biudžeto ir negalėsime išlaidauti. Noriu tik pabrėžti vieną dalyką, gerbiamieji, kalbant apie viešųjų finansų tvarų tvarkymą ir atsakingą fiskalinę politiką. Aš nebekartosiu Europos Komisijos įvertinimo, kuris labai aiškiai sudeda taškus, bet noriu paminėti dar vieną asmeninį dalyką. Kitų metų pabaigoje, vykdydama savo tikrai atsakingą politiką, valstybė įvairiuose fonduose turės 1,5 mlrd. eurų rezervą. Pinigų, jeigu norime išdalinti, yra, tačiau reikia prisiminti, kokius mes turime išpareigojimus pagal konstitucinės finansinės drausmės įstatymus ir tarptautinius išpareigojimus.

Buvo paminėtos kai kurios sritys, kuriose yra visai blogai arba niekas nedidėja, tai noriu atsakyti. Viešajai tvarkai kitų metų biudžete skirta 48 mln. eurų daugiau, aplinkos apsaugai – 102 mln. eurų daugiau, poilsio, kultūros ir religijos eilutėje – 41 mln. eurų daugiau, gynybai – 64 mln. eurų daugiau. Noriu priminti, kad pavyko dviem metais anksčiau laiko pasiekti 2 % BVP augimą ir 2019 metais taip pat numatyta didinti išlaidas mūsų šalies gynybai.

Na, ir kas bus, gašdinant kataklizmais, kai mes nesurinksime nieko? Mes matome akivaizdų pokytį kalbant apie šešėlinės ekonomikos mažinimą. Ir tai, kas buvo suplanuota šių metų biudžete, tos pajamos iš šešėlio mažinimo yra gautos. Kitais metais mes keliame ambicingesnius tikslus ir tai bus padaryta. Kalbame apie mokesčių surinkimą. Noriu tik priminti, kad, palyginti su pernai metų tuo pačiu laikotarpiu, iki spalio mėnesio PVM mes surinkome daugiau negu 100 mln. daugiau, gyventojų pajamų mokesčio – daugiau negu 147 mln. daugiau negu 2017 metais, akcizai augo daugiau negu 90 mln. daugiau negu buvo 2017 metais.

Aš kviečiu palaikyti šitą biudžetą ir balsuoti, nes tai yra Lietuvos žmonėms, šeimoms, socialiai atsakingas, fiskalinės drausmės kriterijų besilaikant sudarytas biudžetas. Tiesiog noriu pami-

neti, kad tie pasakymai, kurie bando stabdyti reformas, reiškia, kad būtų gilinamos tos problemos, kurios šios daugumos ir Vyriausybės dėka yra atskleistos – atskleistos ilgametės nesisteminės problemos, kurios buvo nespęstos. Siūlymai viską atšaukti... Žmonės: pensininkai, jaunos šeimos, dirbantieji, tarnautojai, turi girdėti, kad rizika yra, jog tai, ką aš paminėjau – tuos skaičius, bus ne pliusas, bus minusas tada, kai buvo kažkada tai padaryta.

Dar kartą noriu padėkoti už bendradarbiavimą komitetams, už pasiūlymus, kuriuos teikėte. Vyriausybė juos įvertins, svarstys. Tikrai nėra jokio tikslo mums sėdėti ant pinigų maišo ir niekam nieko neduoti, kaip čia daug kas išsigalvoja. Bet norėdami ką nors pasiūlyti, pasiūlykime ne tik, ką labai lengva padaryti – išleisti, pasiūlykime ką nors protingo, racionalaus, kaip surinkti, įdėti į tą biudžetą. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas premjere. (*Plojimai*)

Mieli kolegos, mes išklausėme komitetų išvadas, frakcijų ir Seimo narių diskusijų metu... (*Balsai salėje*) Ramiai, viskam savas laikas. Noriu pasakyti, kad pagal 177 straipsnį ne vėliau kaip per 15 dienų nuo valstybės biudžeto projekto pirmojo svarstymo, kuris įvyko šiandien, skiriamas antrasis svarstymas. Kaip mes ir buvome sutarę, jis yra numatytas gruodžio 6 dieną. Jo metu Vyriausybė pateikia pagal gautus jūsų, kolegos, pasiūlymus ir pastabas pataisytą projektą. Tad gruodžio 6 dieną skelbiamas antrasis biudžeto svarstymas.

Prieš pradėdant darbotvarkės klausimą, dėl vedimo tvarkos – A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aš jau, sakyčiau, net ne dėl vedimo tvarkos, o dėl elgesio tvarkos, nes kyla didelė abejonė, ar Lietuva turi finansų ministrą ir ar jis iš viso kaip nors dalyvauja svarstant biudžetą, nes štai šiuo metu, kai Seimas svarsto biudžetą ir čia premjeras taip audringai aiškino, koks geras biudžetas, būtų buvę gerai, kad ir ministras būtų...

PIRMININKĖ. Ministras buvo. Ką tik išėjo.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aš tik noriu pasakyti, jeigu galiu pasakyti: kaip skelbia dienraštis „15 min“, ministras šiuo metu interneto svetainėje *15min.lt* dalyvauja spaudos konferencijoje. Ar čia yra ta elgesio norma, kaip ministras turi elgtis tuo metu, kai Seimas čia rimtais veidais svarsto kitų metų biudžetą?

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėkoju už pastabas.

Dirbame, kolegos, toliau. T. Tomilinas. Prašau.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Kadangi čia mano pavardė buvo daug kartų G. Landsbergio minima, aš noriu atkreipti A. Kubiliaus dėmesį, kad ir G. Landsbergio salėje nėra, ir jis irgi nebeklauso, ką mes čia aptarinėjame, ir neklauso labai svarbaus prezid. premjero pasisakymo. Mano pavardė buvo paminėta, tai aš atsakysiu per kitą klausimą...

PIRMININKĖ. Statutas nenumato viso to, tad manau, mes dirbame toliau.

12.33 val.

Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 17² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2716(2) (svarstymas)

Skelbiu 1-2.2 darbotvarkės klausimą – Pelno mokesčio įstatymo 17² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2716(2). Kviečiu V. Ačienę pateikti Biudžeto ir finansų komiteto išvadą. Svarstymo stadija.

V. AČIENĖ (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, šių metų lapkričio 14 dieną Biudžeto ir finansų komitetas svarstė minėtą įstatymo projektą. Įstatymo projektui pritarta vienbalsiai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. R. Šarknickas, Kultūros komitetas. Prašom perskaityti Kultūros komiteto išvadą.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Kultūros komiteto posėdžio metu buvo sutarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai. J. Razma, nes diskusijoje niekas nenori dalyvauti.

J. RAZMA (TS-LKDF). Čia opozicija dažnai kritikuoja Vyriausybės pateiktus projektus, bet kai pateikiami prasmingi, geri projektai, tikrai galima ir gerą žodį pasakyti. Šiuo atveju, aš manau, yra teisingai pasiūlyta pratęsti pelno mokesčio lengvatą filmų kūrėjams. Matome, kad dabar tai

davė teigiamą įtaką. Yra ūgtelėjimas tos industrijos Lietuvoje ir manau, kad tai ir toliau duos grąžą, kuri tikrai atsvers tai, ko mes negauname iš pelno mokesčio per tą lengvatą. Čia tikrai yra protingas, apgalvotas sprendimas, kur ir biudžetas nepralošia, ir verslui yra gerai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau norinčių kalbėti dėl motyvų nėra. Bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Prašau balsuoti dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2716(2).

Balsavo 106 Seimo nariai: už – 105, prieš – 1, susilaikiusių nėra. Po svarstymo pritarta.

12.36 val.

Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 17² straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1471 (*pateikimas*)

Gerbiami kolegos, tvirtinant darbotvarkę jūs į ją įtraukėte papildomai Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 17² straipsnio pakeitimo projektą, kurio Nr. XIIIIP-1471. Kviečiu gerbiamą A. Butkevičių. Pateikimas. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš kreipčiausi į A. Butkevičių ir į visą jo frakciją. Ar tikrai būtina čia pamatuoti ta vėliavėlė, kad ir jūs buvote už tokią pat lengvatą, kurią pateikė Vyriausybė? Juk projektas yra to paties turinio, tik jūsų galutinė data neribojama. Jūs parašykite pasiūlymą dėl to projekto, kuriam pritarėme po svarstymo, ir negaiškime laiko. Mes visi galėsime sutikti, kad Socialdemokratų darbo frakcija dar anksčiau negu Vyriausybė tą siūlė ir labai gerai čia darė. Nebesvarstykime tapataus projekto.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ačiū už pasiūlymą. Manau, A. Butkevičius tribūnoje sureaguos ir atsakys.

A. BUTKEVIČIUS (LSDDF). Dėkoju, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, aš gerbiu J. Razmą noriu pasakyti, tikriausiai žinote Statutą, jeigu analogiški įstatymų projektai yra pateikti, jie turi būti kartu pateikiami. Aš truputį buvau nustebeš – kažkodėl mano anksčiau parengtą projektą kai kas pamiršo, ir aš tikrai nenoriu čia, gerbiamas Razma, nei ko nors demonstruoti, nei aiškiai išskirti arba išskirtinai pabrėžti, tik noriu pasakyti, kad tvarka Seime turi būti visiems vienoda. Šitas įstatymo projektas buvo įregistruotas 2017 metų gruodžio mėnesį. Jis buvo įregistruotas irgi ne dėl to, kad ką nors parodytume ar kam nors pasigirtume, bet todėl, kad buvusi Vyriausybė kaip tik šitą lengvatą buvo įteisinus 2014 metais ir jina buvo suderinta su Europos Komisija. Po to vyko susitikimas su meno, kino, teatro atstovais Seime, ir tiesiog aš iš tribūnos buvau pažadėjęs, kad stengsimės, kad ir toliau šita lengvata galiotų ir būtų įregistruota, dalyvavo kai kurie Seimo nariai ir iš Konservatorių frakcijos. Aš laikausi įsipareigojimų, todėl jina šiuo metu yra pateikta.

Taupant laiką, būtų labai gerai, kad greitai pritarėtume, ir po to būtų vienas įstatymo projektas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Olekas nori paklausti.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū. Pristatantis kolega iš dalies jau atsakė į klausimą, nes, kaip ir kolega J. Razma minėjo, mes turime tą ydingą tradiciją, kurią bandžiau ir aš keletą kartų Seniūnų suėigoje kelti, kai yra įregistruotas analogiškas įstatymo projektas, tada žymiai vėliau kažkas perregistruoja jį savo vardu ir pateikia. Jeigu čia girdėjote kalbant premjerą, jis nemažai kritikos pasakė ir buvusiai Vyriausybei, kad nieko nebuvo daroma, dabar čia naujai viskas, kaip iš dangaus mana krenta, o pasirodo, kad įstatymai buvo įregistruoti ir prieš metus, ir daugiau, tik jų turbūt Seimo vadovybė nenorėjo pateikti ir kolegai tenka dabar daugiau kaip po metų pateikti šitą įstatymą. Aš norėčiau paklausti, gerbiamas kolega, pristatantis dabar, ar jūs nemanote, kad mes dabar turėtume sugrįžti prie tos senos tradicijos, kad įstatymai būtų pateikti jų pateikimo eilės tvarka ir dėl jų būtų teikiamos pataisos?

A. BUTKEVIČIUS (LSDDF). Norėdamas atsakyti į jūsų klausimą... Pirmiausia, ačiū už klausimą. Taip turėtų būti ir tokios tvarkos laikosi kitų valstybių parlamentai. Man būna labai keista, kai sakoma, kad Seimo nariai turėtų inicijuoti, bandyti lobuoti ir stengtis, kad būtų įtraukta į darbotvarkę. Jeigu mes esame kolegos, laikykimės nustatytos tvarkos, kuri yra aprašyta Seimo statute.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, kadangi, kolegos, manau, sutarsime, kad išties šitas teisės aktas pasivytu. Motyvai. J. Olekas. Nekalbame? Kalbame.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Iš tikrųjų noriu pasisakyti, nes man atrodo, kad dabar kolegos pateiktas įstatymo projektas yra labiau sisteminis, negu prieš tai pateiktas. Vis dėlto reikia gerbti įstatymų iniciatyvos teisę, kai žmonės pateikia įstatymus, o ne po to perrašinėti ir tiesiog, liaudiškai tariant, pavogti autorystę, nes įstatymas skiriasi tik tuo, kad gerbiamojo Algirdo pateiktas įstatymas turi sisteminių... jis galios visą laiką, o nusirašytas nuo jo projekto įstatymas galios tik penkerius metus. Aš manau, kad mes turėtume sugrįžti prie tiesos, kad įstatymas buvo pateiktas pirmiau negu kitas, ir jį laikyti pirminiu įstatymu, o kitą įstatymą laikyti tik (...). Todėl kviečiu pritarti šiam pateiktam projektui ir palaikyti kolegos iniciatyvą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ištis Vyriausybės įstatymo projektas, kurį kaip lydimąjį ką tik svarstėme. Dabar šiuo atveju po pateikimo galime pritarti bendru sutarimu? Galime. Prašom, tada bendru sutarimu. Taikome skubą, kad pasivyti ir būtų galima sujungti. Biudžeto ir finansų komitetas, kurį skiriame pagrindiniu, įvertins. Biudžeto ir finansų komitetas. Skiriame datą – gruodžio 4 diena. (*Balsai salėje*) Gerai. Gruodžio 6 diena. Dėkoju, suderinome bendru sutarimu.

12.42 val.

Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projektas Nr. XIII-2735(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projektas Nr. XIII-2735(2). Išvada. Socialinių reikalų ir darbo komiteto pranešėjas – T. Tomilinas. Prašom.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Atsiprašau, kolegos, nenešu popierių, todėl atsidarau iš elektroninio.

Gerbiami kolegos, teikiame jums pagrindinio – Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą dėl Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, tarnautojų, savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projekto. Komitetas svarstė šį įstatymo projektą. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš – 4, susilaikiusių nebuvo. Pritarė patobulintam įstatymo projektui. Paskutinis svarstymas vyko, pagrindinis svarstymas vyko lapkričio 14 dieną. Ir dar vakar vyko komiteto posėdis, buvo apsvarstyti Seimo narių pasiūlymai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pranešėją A. Strelčiūną kviečiu į tribūną. Perskaitykite Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą.

A. STRELČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiami Seimo nariai, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas svarstė ir priėmė sprendimą: pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui Nr. XIII-2735 ir siūlyti jį tobulinti, atsižvelgiant į Seimo nario A. Anušausko pasiūlymus. Balsavimo rezultatai: už – 4, prieš – 2, susilaikė 1.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, diskusija. Yra užsirašę šeši Seimo nariai. Vertindama laiką, kurį mes esame patvirtinę, kad 13 val. 10 min. premjero atsakymai į klausimus, noriu jūsų klausti, gal galime trumpinti diskusiją arba leisti tik frakcijų atstovams pasisakyti? Frakcijų atstovams, taip? Kviečiu A. Sysą. Jeigu galima, prašau trumpinti, nes 13 val. 10 min. būtų gerai, kad mes jau turėtume numatytą laiką atsakyti į klausimus.

A. SYSAS (*LSDPF*). Gerbiamoji pirmininke, gerbiami kolegos, aš iš viso neičiau kalbėti, jeigu jūs vykdytumėte savo įsipareigojimus, bet kadangi šis klausimas aktualus šimtams tūkstančių Lietuvos piliečių, tai manau, kad apie tai būtina kalbėti. Noriu priminti, lapkričio 14 dieną valstybė šventė, valstybė, sakau... mūsų Seimas šventė dėl dvejų metų darbo rezultatų ir Seimo dauguma paskelbė pareiškimą apie gerus darbus, tai aš noriu pacituoti.

1 punkte buvo įrašyta, kad toliau kalbama ir daroma, kad didėtų gyventojų pajamos. Na, kadangi Seimas ir Vyriausybė gali reguliuoti tik viešojo sektoriaus darbo užmokestį, tai man tada kyla klausimas, ar čia sarkazmas, ar pasityčiojimas. Pernai po didelio visuomenės ir opozicijos spaudimo prie 1,5 euro buvo pridėtas dar 1 euras ir taip ženkliai padidintas viešojo sektoriaus darbo užmokestis, na, o šiais metais – 1,7, pasistūmėta dviem šimtosiomis. Dabar spaudimas yra dar 1 euru padidinti, bet iš karto registruojamos pataisos atmesti. Tai toks yra rūpinimasis viešuoju

sektoriumi. Manau, nuo jo priklauso daugelis sričių. Prieš tai mes kalbėjome apie biudžetą. Mes matome, kad visi atėję į Seimą viešųjų įstaigų pareigūnai, vadovai, visi kiti tiesiai šviesiai pasakė, kad trūksta pinigėlių, kiti nutyli ir duoda suprasti, kad maždaug kaip nors išsisuksime. Bet jeigu net Užimtumo tarnybą reorganizavome, atleista per 100 žmonių, trūksta 2 mln. darbo užmokesčiui netgi po to, kai padaryti minimaliausi pakeitimai.

Gerbiamieji, ypač noriu priminti Valstiečių ir žaliųjų sąjungai, kad jų pažadas buvo, vienas iš pažadų – per ketverius metus bus atkurtas bazinis dydis, kuris buvo per krizę sumažintas. Ir kalėte jūs stipriai buvusius valdžioje, kad tai yra blogai, tai yra neteisybė, tą reikia sutvarkyti, nes krizė seniai baigėsi. Jūsų valdymo laikais krizės tikrai nėra, o visi rezultatai yra puikūs, tai kas trukdo tai padaryti? Jeigu šiandien nerandama 21 mln. papildomai šalia 1,7 bazinio dydžio padaryti 2,7 bazinio dydžio padidėjimą, tai mano retorinis klausimas jums. Jeigu jūs norite įvykdyti pažadus ir gražinti, o šiandien bazinis dydis – 183, tai aritmetika labai paprasta, 21 daugini iš 9 punktu, nes tiek reikia, 9 eurų, kad padidintume ir gražintume bazinį, tai reikės beveik 200 mln. eurų. Jeigu šiandien 21 mln. papildomo nerandame, tai ar ištesėsite pažadą? Aš tada šviesiai tiesiai sakau, kad pažadas nebus ištesėtas, elementaru, tai bus dar viena žmonių apgaulė.

Suprantu, kad jūs tikėtės, kad gal balsuos tie, kuriems ženkliai padidinate atlyginimus, prokuratūra, STT, žvalgyba, praeitą savaitę svarstėme dėl teisėjų atlyginimų ir jūs nubalsavote, kad jiems galima 125 padidinti, o viešajame sektoriuje dirbantiems, tiems, kurie streikuoja čia, kurie pasitiko jus ateinant į Seimą, galima padidinti tik 1,7 dydžio. Turint tokią iškreiptą sistemą, aš jau nekalbu apie koeficientus, kuriuos mes dar svarstysime kitą savaitę, kai padidinus minimalų bandoma suspėti didinti bent minimaliausias išmokas, kai kvalifikuoto darbuotojo atlyginimas, na, nekvalifikuotam, kaip sakoma Darbo kodekse, mokamas minimumas skiriasi tik 17 eurų, tai tada kyla klausimas, kam reikalinga aukštojo mokslo sistema ir visi tie reikalavimai žmonėms, kad jie gautų 17 eurų daugiau. Gerbiamieji, dėl visų tų kalbų, kad užteks ir 173, man tai gėda. Kaip sakė Seimo Pirmininkas, šiuo atveju man tikrai gėda.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu A. Maldeikienę. Prašau, kolege.

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Yra tokių atvejų, kai kalbi tik todėl, kad nekalbėti negalima. Ar aš tikiu, kad kaip nors čia kas nors šioje Seimo salėje iš valdančiosios daugumos išgirs, ką sakau, nuoširdžiai abejoju. Aš nemoku kalbėti tokio 25 partijos suvažiavimo lyderio balsu, kokiu čia ponas S. Skvernelis mums ką tik atsiskaitė apie artėjantį komunizmą Lietuvoje, bet pagal savo amžių aš dar nebloggeris prisimenu tuos suvažiavimus ir galiu pasakyti: kuo labiau įtikinantis tonas ir daugiau agresijos jame, tuo dažniausiai liūdnesnis rezultatas. Aš iš tikrųjų labai ramiai galiu pasakyti: kiekviena valstybė atsiranda, kai yra stiprios institucijos. Stiprios institucijos tai reiškia geros smegenys, sme-ge-nys institucijose. Tai, kas dabar išdarinėjama, dažniausiai yra absoliutus farsas. Mes netgi sugebėjome tą vadinamąją Matuko reformą paversti farsu dėl to, kad jeigu kas paskaitytų dokumentus, kaip surašyti tos ministerijos, kuri ėmėsi kuruoti, tai būtų labai graudu.

Valstybės tarnautojams mes žadame atlyginimą, kuris normaliai nekeltas, primenu, ir nediėja iš esmės nuo 2006 metų. Realia kaina jis mažėja. Mes ketiname pakelti 1,29 %, o pati Finansų ministerija numato, kad infliacija bus 2,6 %. Ponas S. Skvernelis man čia ką tik replikavo iš kampo, kad jam ten viskas... jis neprisimena to suvažiavimo, tai aš primenu ponui. Tada aš tiesiog apie aritmetiką, kurios turbūt ponas S. Skvernelis mokėsi, priminsiu. Jeigu iš 2,6 atimi 1,29, susidaro šioks toks skirtumukas ir tas skirtumukas yra realus mažėjimas valstybės tarnautojų algų.

Kita vertus, kaip ekonomistė aš puikiai suprantu, kad tas infliacijos skaičius – 2,6 % kalba apie bendrą infliaciją, o yra vartojimo infliacija – krepšelio infliacija ir ji yra nepalyginamai didesnė. Iš tiesų valstybės tarnyboje, kur, dar kartą kartoju, sėdi valstybės smegenys, mes iš tiesų keletui ponų, aukštai sėdinčių, suteikiame galimybę gauti normalų neatlyginimą per priedus, tačiau tie žmonės, kurie ir daro visą juodą darbą, yra paversti vergais.

Kai A. Maldeikienė kalba labai ramiai, tai reiškia vieną labai paprastą dalyką – jinai jau nebetiki, kad galima ką nors pakeisti. Tiesiog mes galų gale valstybės tarnyboje turime tokį intelektualinį lygį, kuris neatitinka elementaraus padorumo normų.

Ką mes darome toliau? Mes toliau varome iš ten žmones. Kas ten lieka? Lieka tie, kurie yra beviltiškai sutrikę, labai labai patriotai. Tai irgi nelabai ilgai veikia dėl labai vienos paprastos priežasties, kad šitie patriotai turėtų... kad būtų valstybė, turėtų užauginti vaikus.

Lietuva labai dažnai mėgsta prisiminti gerus pavyzdžius apie Singapūrą ar dar ką nors. Aš tada tokiais atvejais visada labai ironiškai nusišypsau, bet visais tais atvejais, apie kuriuos kalbama, valstybės tarnyba yra vienas švenčiausių dalykų ir atlyginimai ten yra nepaprastai dideli. Tiesa, ir dideli reikalavimai ten dirbantiems žmonėms. Mes reikalavimų kartais prirašome absurdiškų. Aš kartais netgi žiūriu, kaip tai atrodo, ir labai aiškiai matau – žmogus turi mokėti kelias užsienio kalbas, nežinau, kaip ten moko ar ne, bet lyg ir kalbų, o normaliu lygiu jis turi analizuoti angliškų tekstus, jis turi pateikti apžvalgas, jis turi žinoti, tarkim, europinę teisę, mokėti ja gerai disponuoti, atpažinti, kurie dalykai Lietuvai svarbūs, kaip svarbūs, ir mes šitam žmogui sakome – pasiimk savo 700. Būkime sąžiningi, dauguma valstybės institucijų yra Vilniuje. Tai reiškia, kad tie žmonės jau paprasčiausiai nebeišgyvena. Tai yra netgi dar baisiau negu maži mokytojų atlyginimai, nes maži mokytojų atlyginimai atsiranda ir dėl to, kad Švietimo ir mokslo ministerijoje valdininkų atlyginimai maži. Mes iš tiesų darome viską, kad pakirstume jau net ne šaką, ant kurios sėdime, mes tiesiog kertame medį, kuris vadinasi valstybė. Ir nereikia ponui S. Skverneliui, kaip jis čia labai aiškino, kokie nuostabūs pasiekimai. Aš tiesiog noriu pasakyti: jūs kovojate su skurdu dalindami centus prie atlyginimo, kuriuos tuoj pat suės infliacija, ir jinais ėda. Jeigu jūs turėtumėte normalius valstybės tarnautojus, jie jums tiesiog primintų visus mokslinius tyrimus, kad su skurdu kovojama sudarant sąlygas vaikui įgauti normalų išsilavinimą.

Valstybės kontrolė prieš porą savaičių paskelbė vieną labai labai svarbų tyrimą apie ikimokyklinį ugdymą. Jame parašyta, kad socialinės rizikos šeimos iš tikrųjų faktiškai turi nepalyginamai menkesnį, tik 36 % jų turi prieigą prie ugdymo vaikystėje, o žmogaus smegenys formuojasi nuo dvejų iki penkerių, šešerių metų. Kai tas septynerių metų vaikas ateina į mokyklą neugdytas, „traukinys jau prie Vievio“, kaip sakydavo mano klasės auklėtojas. Aš nežinau, ką daryti su tauta, kuri savo smegenis, nežinau, aš netgi įtariu, kad nepraėdė, jinais tiesiog jas taip spardė ir taip jas niekino, kad dabar, pamačiusi smegenis, jų nebesugeba atpažinti.

Mes sunaikinome aukštąjį mokslą, sukūrę kažkokias kosmines nesąmones ir privertę save pamatyti čia... Tik todėl privertėte mane pamatyti čia, kad nebeįmanoma buvo išgyventi universitete, nes tiesiog nėra knygų. Mūsų mokslininkai važiuoja į užsienį ir cituoja vogtus straipsnius, o kolegoms juokiasi. Suspardė mokytojus, dabar baigiame paskutinį stuburą valstybės. Bet supraskime, institucijos yra tai, kas padaro visuomenes. Man norisi, nors kai mirsiu, pasakyti – aš įspėjau. Kvailiokite, jeigu norite, toliau, bet baigsis labai labai blogai. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu G. Skaistę.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Kolegos, analizuodami šitą dydį, mes jau turbūt aptarėme jo poveikį regionams, poveikį viešajam sektoriui. Noriu atkreipti dėmesį, kad pastaraisiais metais atlyginimų augimas buvo apie 8 %, tiek 2017 metais, tiek 2018 metais, tuo tarpu mes bazinį dydį didiname apie 1–1,5 % ir galvojame, kad šis sektorius yra vis dar konkurencingas, lyginant su privačiu.

Tiesiog norėčiau jums priminti, kad bazinis dydis buvo sumažintas 2009 metais, ištikus ekonominei krizei. 2009 metais Konstitucinis Teismas priėmė nutarimą, kuriuo pasakė, kad kiekvienais metais valstybė turi peržiūrėti, ar vis dar krizė valstybėje yra ir ar turi galioti sumažintas bazinis dydis. Tai mes kiekvienais metais peržiūrime, nustatome, kad krizė vis dar valstybėje yra ir bazinio dydžio atkurti nereikia.

Noriu dar priminti 2017 metų gruodžio mėnesį, tai yra prieš metus, mūsų pačių priimtą nutarimą, kuomet mes taip pat tvirtinome bazinį dydį visam viešajam sektoriui. Ir kadangi buvo truputį nepatogu tvirtinti tokį mažą bazinį dydį, tai yra didinant 1 %, tai tada kažkaip nusprendėme dar priimti ir nutarimą, išsipareigojimą iki 2020 metų atkurti bazinį dydį į prieškrizinį lygį. Žiūrint tokiais tempais, na, natūralu, kad per trejus metus norint atkurti bazinį dydį reiktų lig to eiti nuosekliai, didinant trečdaliu kasmet. Įvertindama praėjusių metų didinimą, šių metų didinimą, galiu pasakyti, kad bazinį dydį mes atkursime maždaug 2025 metais, tai yra praėjus 16 metų po krizės mes sugrįšime į prieškrizinį lygį. Turbūt 2025 metais krizė Lietuvoje pagaliau bus pasibaigusi.

Kadangi šitas bazinis dydis reglamentuoja viešojo sektoriaus atlyginimus, matome, kad didėjimas yra vos 1,27 %, kai neatitinka net infliacijos 2,5 %, tai matome tada bandymą apeiti ir tam tikrų interesų grupių norus pasididinti koeficientus. Kadangi bazinis dydis nedidėja, tai pasididinkime bent jau tam tikrus koeficientus, nustatykite mūsų grupei ar mūsų rinkėjų grupei pa-

lankius koeficientus. Tenka pastebėti, kad dabar priimant biudžetą visi nori apibėgti bazinį dydį ir keičiant šiuos koeficientus matome tam tikrą lietu, apibėgant net Vyriausybę, kai nebereikia prašyti Vyriausybės išvados, nes komitetas gali vienašališkai apsispręsti, ar tuos koeficientus reikia didinti, ar nereikia. Tiesiog matome, kad nėra jokio sisteminio planavimo ir nėra išlaikoma bendra sistema, nėra išlaikoma hierarchija, kiek vieno valstybės tarnautojo ar viešojo sektoriaus darbuotojo darbas yra vertas kito viešojo sektoriaus tarnautojo atžvilgiu. Tuomet būna taip, kad tam tikros struktūros gyvena šiek tiek geriau, kai jiems yra palanki Vyriausybė, o tiems, kurie yra tylūs ir mandagūs ir mandagiai laukia, kada bazinis dydis pakils mums visiems, atrodo, gerovė neateina ir krizė užsibūna iki 2025 metų.

Ir dar keistesnis, asmeniškai man, yra šito įstatymo priėmimo procesas, kai vienas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas vis dėlto nusprendė, kad gal bent infliacijos lygiu padidinti. Pritarė A. Anušausko pasiūlymui, kad bazinis dydis būtų 174 eurai. Tam pačiam pritarė ir Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Tuomet vėl atsiranda S. Jakeliūno pasiūlymas sugrįžti prie Vyriausybės pasiūlymo, nustatant, kad vis dėlto du komitetai svarstė, kažkaip, matyt, kvailiečiai pasirodė, gal pasvarstykite dar kartelį. Pasvarstė dar kartelį, Socialinių reikalų ir darbo komitetas apsisprendė, kad vis dėlto bent infliaciniu lygiu mes sugebame padidinti bazinį dydį. Tad aš manau, kad šiandien mes turėsime apsispręsti, nes tų pasiūlymų yra ir daugiau, atkurti iš karto į prieškrizinį lygį, atkurti tam tikru proporciniu lygiu, siekiant to Seimo nutarimo įgyvendinimo ir mūsų pažadų, kuriais mes, kiekvienas paspaudęs mygtuką, įsipareigojome, kad bazinis dydis bus atkurtas.

Aš manau, kad tikrai balsavimo metu, kai balsuosime dėl atskirų pasiūlymų ir dėl šito konkretaus įstatymo galutinio varianto, tikrai pamatysime, kas yra linkęs įgyvendinti savo pažadus, o kas yra pažadukai, norintys gražiai atrodyti prieš savo rinkėjus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. T. Tomilinas – Valstiečių frakcijos vardu. Gerbiamieji, aš tiesiog žiūriu į laikrodį ir primenu, kad 13 val. 10 min. – kitas darbotvarkės klausimas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, klausimas tiesiogiai susijęs su biudžeto projektu, kurį ką tik aptarėme. Deja, man pakalbėti nebuvo galimybės, o mano pavardė buvo minima nuolatos, tai aš leisiu sau susieti du klausimus. Kalbu frakcijos vardu.

Taigi ponas G. Landsbergis mane ir mus kritikavo, kad neturiu auksinės monetos, burtų lazdelės, negaliu ko nors užkasti ir paskui rasti daug pinigų, negaliu padvigubinti atlyginimų. Bet, kolegos, būkime *biedni*, bet teisingi, jeigu G. Landsbergis šiandien būtų valdžioje, jis darytų daug žiauresnius dalykus. (*Triukšmas salėje*) Jis mažintų mokesčius, atleidinėtų valstybės tarnautojus, būtų centralizavęs viską, ką tik įmanoma. Jis nebūtų didinęs bazinio dydžio taip, kaip norime mes visi, dėl labai paprastų priežasčių. Mes privalome laikytis finansinės drausmės, mes privalome vykdyti reformas.

Aš pagrįsiu savo teiginį, gerbiamas Gabrieliau. Aš tuoj pagrįsiu savo teiginį, galite atsisėsti. Dar ilgai teks laukti. Aš prisimenu 2016 metus, kai mes laimėjome rinkimus, buvo derybos dėl valdančiosios koalicijos, aš dalyvavau tose derybose ir ten buvo ponas G. Landsbergis. Mes susikirtome pirmą pokalbio minutę, kai valstiečių atstovai pasakė, mes nenorime mažinti mokyklų skaičiaus kaimuose, mes nenorime uždarinėti kaimo mokyklų. Ką G. Landsbergis pasakė? Kam tos kaimo mokyklos?! Buvo daug žmonių tame susitikime, Gabrieliau, negalėsite pameluoti.

Aš dabar čia atsinešiau Tėvynės sąjungos planą Lietuvai. Prieš dvejus metus mes turėjome tokią rinkimų programą, kurią reklamavo dešinioji pusė. Ir aš noriu jums ją pacituoti. Per dvejus metus... (*Balsai salėje*) ...radikali dešinė, vadinama Lietuvos Tėvynės sąjunga, staiga tapo „žmonių partija“, bet dar prieš dvejus metus ji rašė: vykdyti sveikatos paslaugų tinklo konsolidaciją šalyje, mažinti perteklinių ligoninių skaičių, turint aiškiai užsibrėžtą tikslą – kiek įmanoma greičiau pasiekti EBPO ir taip toliau, necituosiu toliau, rodiklius. Kolegos, aš kalbu apie biudžetą ir apie valstybės tarnautojų algas. Viskas yra susiję. Mes nereguliuojame, ką jūs kalbate, jūs nereguliuokite, ką mes kalbame, gerai? Čia yra demokratinė šalis. (*Balsai salėje*) Jūs nuolatos mane pertaukinėjate dabar, trukdote man kalbėti. (*Balsai salėje*)

Taigi, kolegos, taip, galima klausytis kritikos, bet prisiminkime, kokia yra Tėvynės sąjungos platforma. Aš čia priminiau planą Lietuvai, derybas dėl valdančiosios daugumos. G. Landsbergio

krokodilo ašaros dėl centro kairės nebuvimo yra viso labo teatras, noras padėti savo kandidatėi patikti pensininkams, patikti viešojo sektoriaus darbuotojams, patikti poliklinikų, vaikų darželių, valstybinių poliklinikų, valstybinių vaikų darželių, valstybinių mokyklų lankytojams ir klientams prieš Prezidento rinkimus. O toliau, jeigu valdys šita partija, bus privatizacija, liberalizacija, centralizacija ir viskas, kas parašyta jų programoje. Kolegos, šiandien politinė kairė, apie kurią taip mėgsta kalbėti naujai ponas G. Landsbergis, neturi galimybės drastiškai padidinti perskirstymo, nes mes gyvename Europos Sąjungos žiaurios konkurencijos tarp valstybių sąlygomis. Mes tuoj diskutuosime apie Europos ateitį ir ten galėsite pakalbėti, ką jūs siūlote, kad nebūtų tų žiurkių lenktynių tarp valstybių, kas sumažins darbo mokesčius daugiau, kalbėkite ten, kur iš tikrųjų yra vieta apie tai kalbėti.

Šiandien, deja, ką kairė gali daugiausiai, tai neleisti G. Landsbergiui privatizuoti mokyklų, neleisti bankams privatizuoti pensijų sistemų, ir čia mes padarėme labai daug ir tikroji kairė – ponas A. Sysas – tai pabrėžė ir pasakė labai aiškiai, kad taip, tai yra teisingas sprendimas negriauti „Sodros“ sistemos, nepervesti į privačius pensijų fondus „Sodros“ pinigų. Taip pat šiandien kairė yra neleisti konservatoriams ir prijaučiantiems privatizuoti ligoninių. Taip, mes padidinti perskirstymo per dvejus metus, turėję tiek daug problemų prieš tai, kai jūs viską privatizavote ir griovėte, negalėjome. Aš tai palyginsiu su remontu bute. Kai darote remontą, taip, yra daug dulkių, jūs galite perdažyti sienas, tam tikrą laiką bus diskomfortas, bet jūs negalite padidinti buto, taip pat jūs negalite padidinti perskirstymo taip ženkliai per keletą metų, bet kryptis turi būti tokia.

Šiandien mes turime neleisti populistams kalbėti už kairę ar už centrą, ne, centro kairė – tai yra apginti nuo privatizacijos, toks yra tikslas ir tą mes nuosekliai darome: A. Veryga sveikatos sistemoje, S. Jakeliūnas su ponu L. Kukuraičiu socialinės apsaugos ir darbo sistemoje... (*Balsai salėje*) Mielieji, darykime tai, ką galime. Šiandien dar vyksta valstybės tarnybos reforma, šiandien pertvarkos turi vykti kartu su kolektyvais, turi būti taupomos lėšos, nes 20 metų jūs, dešinė, ypač dešinė, kalbėjo apie tai, kad, matote, valdininkų per daug, reikia juos atleisti. Taip, jūs taip kalbėjote, taip užprogramavote mūsų visos sistemos judėjimą, visos tarptautinės institucijos mums sako: mažinkite viešąjį sektorių, jis yra per didelis. Tai šiuo atveju nereikia jūsų krokodilo ašarų. Ačiū. (*Balsai salėje, plojimai*)

PIRMININKĖ. Mieli kolegos, išties gal aplodismentų nereikia nei vienai, nei kitai pusei. O dabar noriu pasitarti su jumis. Kalbėjote daug, kalbėjote apie viską. Pasiūlymams svarstyti laiko nėra. Todėl ar galime sutarti bendru sutarimu, kad darome šio klausimo svarstymo pertrauką, o 13 val. 10 min. jau turi būti tribūnoje premjeras ir atsakyti į numatytus klausimus. Ar yra kitų pasiūlymų? (*Balsai salėje*) Bendru sutarimu? A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Aš norėjau paklausti, kada mes tęsime šitą?

PIRMININKĖ. Taip, atsakysiu. Jeigu mes sutariame, kad darome šio klausimo svarstymo pertrauką, toliau šio klausimo svarstymas po numatytos diskusijos 17 valandą, vakariniame posėdyje. Gal nebereplikuokime, kolegos? (*Balsai salėje*) P. Gražulis labai trumpai.

P. GRAŽULIS (MSNG). Aš noriu pasiūlyti dėl vedimo tvarkos labai racionalų siūlymą: diskusijas dėl Europos Sąjungos ateities nukelti paskutiniu klausimu, o tuos klausimus, kurių nespėsimė šiandien išspręsti, nuo 15 valandos svarstyti.

PIRMININKĖ. Ačiū, bet, deja, pakviesti Europos Komisijos nariai. Leiskite su jūsų siūlymu nesutikti, manau, nesutiks ir Seimas. Dėkoju.

13.10 val.

Ministro Pirmininko S. Skvernelio atsakymai į Seimo narių raštu pateiktus klausimus (pagal Seimo statuto 208 str.)

Darbotvarkės 1-2 klausimas – Ministro Pirmininko S. Skvernelio atsakymai į Seimo narių raštu pateiktus klausimus pagal Seimo statuto 208 straipsnį. Gerbiamieji kolegos, primenu, kad Vyriausybės nario atsakymams, premjero atsakymams į klausimus skiriama ne daugiau kaip 20 minučių. Prašau.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Gerbiami kolegos Seimo nariai, pagal Seimo statuto 208 straipsnį raštu yra pateikta 19 klausimų dėl ypač svarbios Seimo nariams problemos. Tiesa, ne visi klausimai sunumeruoti. Tai jų yra beveik 50. Tiesiog aš, jums leidus, neskaitysiu klausimų. Norite, kad skaityčiau visus klausimus? (*Balsai salėje*) Jūsų valioje viskas.

Pabandyčiau atsakyti tikrai iš esmės į tuos klausimus, kurie yra esminiai, ir tikrai neatsakinėsiu į klausimus, nes tiesiog neturiu ką atsakyti, ar vienas, ar kitas oligarchas, toks kaip A. Rotenbergas, yra laikomas artimiausiu Rusijos Federacijos prezidento V. Putino bendražygiu, ar jis yra sambo partneris, ar šaškių partneris, ar dar ką nors padarė. Tiesiog iš esmės tikrai suprantu problemą, kurią jūs keliate, ir problema yra reikalaujanti atsakymų. Daug atsakymų jau yra duota, daug yra atsakyta vyriausiųjų institucijų, tačiau yra tokia Seimo valia, yra Statuto straipsnis, todėl pabandyčiau, kaip man pavyks, atsakyti jums į užduotus klausimus.

Pirmiausia sugrupuočiau į pirmą, antrą ir trečią klausimus. Kaip minėjau, yra vardinama Rusijos oligarcho A. Rotenbergo pavardė ir visos kitos veiklos. Iš esmės klausimas, ar man žinoma ši pavardė? Galiu atsakyti, kad taip, A. Rotenbergo pavardė žinoma, ir ne tik iš žiniasklaidos, bet ir man teikiamos informacijos, kuri yra teikiama, bet jinai teikiama naudojant vieną ar kitą slaptumo žymą, todėl detalčiau šiuo klausimu aš jums nieko neatsakysiu.

Taip pat noriu priminti, kad mūsų šalyje veikia atsakingos valstybės institucijos, kurios apie Rusijos oligarchus ir jiems taikomas tarptautines sankcijas valdo kur kas daugiau, kaip jau minėjau, išsamesnės ir patikimesnės informacijos, negu pateikia galbūt žiniasklaida. Būtent šios institucijos gali ir turi šia informacija vadovautis, atlikdamos savo tiesiogines funkcijas, ir nedelsdamos imtis visų veiksmų, gavusios pranešimų apie padarytus ar galimai padarytus vienokius ar kitokius tiek nacionalinės, tiek tarptautinės teisės pažeidimus.

Klausimas suformuluotas, ar žinoma, kokios sankcijos mano paminėto oligarcho atžvilgiu taikomos Europos Sąjungoje? Jeigu žinoma, tai kokiais tikslais ir kodėl? Atsakydamas į ketvirtą klausimą, gerbiami kolegos, taip pat noriu paminėti, kad Ministro Pirmininko atsakomybės laukas tikrai yra labai platus, ką jūs ir minite, apima faktiškai visas valstybės viešojo gyvenimo sritis. Vis dėlto už tarptautinių sankcijų politiką yra atsakinga Užsienio reikalų ministerija. Už jų laikymąsi atsakingos tokios valstybės institucijos kaip Muitinės ar Valstybės saugumo departamentas.

Dar daugiau noriu paminėti, kad už šių sankcijų pažeidimą numatyta ir baudžiamoji atsakomybė. Todėl, jeigu jūs manote ar turite pagrindo įtarti, kad buvo pažeistos vienos ar kitos sankcijos, siūlyčiau kreiptis būtent į tą instituciją – į Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą, kuri įvertintų ir nuspręstų, ar pradėti ikiteisminį tyrimą, ar ne, ir priimtų procesinį sprendimą. Šių institucijų vadovai, kaip aš paminėjau, ir Užsienio reikalų ministerijos, ir Muitinės, Valstybės saugumo, Generalinės prokuratūros, pagal savo kompetenciją turi įvertinti situaciją ir, kaip minėjau, imtis atitinkamų teisinių veiksmų, jeigu kyla įtarimas, jog buvo pažeisti tarptautiniai susitarimai ar teisės aktai.

Mano žiniomis, Užsienio reikalų ministerijos tarptautinių sankcijų darbo grupės vertino šią situaciją, ministras ir už šią sritį atsakingas valstybės tarnautojas yra pasiruošęs Seimo nariams pateikti informaciją, jeigu tik parlamentarų klausimai būtų pateikti tinkamam adresatui. Kiek man žinoma, tarptautinių sankcijų pažeidimo fakto nėra nustatyta, su žiniasklaidoje minima įmone prekiauja ne viena stambi Lietuvos ir Europos Sąjungos įmonė, bet, kaip minėjau, geriausia, kad būtų atsakyta tai, ką numato mūsų teisės aktai pagal tų institucijų kompetenciją.

Taip pat yra primintina, kad numatytos ir taikomos skirtingos sankcijos: vienos taikomos fiziniams asmenims, kitos sankcijos – juridiniams pagal atitinkamas sritis. Sankcijos fiziniams asmenims dažniausiai susijusios su jų judėjimo ir disponavimo turtu apribojimais. Bet kokių atveju manau, kad verslo sąlygos visoms verslo įmonėms Lietuvoje turi būti vienodos. Nė viena iš įmonių negali būti išskiriama ir diskriminuojama vien dėl to, kad vienos ar kitos įmonės akcininkas yra vienas ar kitas Seimo narys.

Toliau klausimas, susijęs su sankcijomis dabar jau broliams Rotenbergams, jų verslui JAV, ir papildomi klausimai.

Atsakau į penktą klausimą. Taip, esu informuotas Užsienio reikalų ministerijos atstovų, kad Europos Sąjunga A. Rotenbergo atžvilgiu taiko ribojamąsias priemones, nustatytas 2014 m. kovo 17 d. Tarybos reglamentu Nr. 269. 2014 metų, kaip minėjau. Tiek Užsienio reikalų ministerijos

specialistai, tiek atsakingų tarnybų atstovai galėtų tiksliau komentuoti sankcijų apimtį ir kaip yra vertinami jiems galimai padaryti pažeidimai. Esu priverstas dar kartą pakartoti: konkrečių įmonių galimus tarptautinių sankcijų pažeidimus nustato ne Ministras Pirmininkas ar Seimo opozicijos atstovai, tai daro atsakingos žinybos, kaip jau minėjau, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos muitinė pateikė informaciją, kad yra sukurta rizikos vertinimo metodika, kurioje atsispindi ir Europos Sąjungos Tarybos sprendimai dėl sankcijų. Per 2017 metus, suveikus tokiam rizikos vertinimui ir nustačius pažeidimus, iš Lietuvos neleista eksportuoti prekių už 1,2 mln. eurų.

Šeštas ir septintas klausimai vėlgi susiję su mūsų Seimo nariu R. Karbauskiu ir dar dviem vadinamųjų oligarchų pavardėmis – D. Mazepino ir D. Firtašo.

Atsakydamas į šeštą ir septintą klausimus, dar kartą noriu pabrėžti ir pažymėti, kad nesvarbu, kokio tai būtų Seimo nario verslas, ar vienos pavardės, ar kitos pavardės, ar kieno nors kito, jeigu įmonės veikla galimai pažeidžia įstatymus ar kitų teisės aktų reikalavimus, privalo įsijungti ir veikti atsakingos, kompetentingos institucijos, kurios priima teisinius, o ne politinius sprendimus.

Aštuntas klausimas vėlgi susijęs su jau minėtu Seimo nariu R. Karbauskiu, mano minėtais oligarchais. Klausinama, ar pats ponas R. Karbauskis yra išsamiau informuotas apie oligarchus, jų veiklą ir visa kita, ar aš turėčiau tą padaryti.

Atsakydamas į aštuntą klausimą, galiu pasakyti, kad Seimo narys R. Karbauskis ne kartą pateikė savo komentarus ir atsakė į keliamus klausimus. Visa informacija yra pateikta viešai. Kiek aš žinau, verslo įmonių, kurių akcininkas yra R. Karbauskis, vadovai metų pradžioje surengė spaudos konferenciją, kurios metu atsakė į žurnalistų pateiktus klausimus. Taigi viešai žinomą informaciją gali vertinti ir visuomenė, ir opozicija, ir už tai atsakingos institucijos.

Taip, yra klausimas, susijęs su vadinamuoju Magnitskio įstatymu bei pataisomis, kurios leisėtų į sąrašą įtrauktiems asmenims taikyti nacionalines sankcijas ir taip toliau. Vyriausybės darbas yra intensyvus, vertiname ir Seimui teikiame daug teisės aktų projektų, kartais kritikuojama, kad esama jų per daug ir per greitai, bet visuomet įvertinama visų teisės aktų projektų atitiktis Lietuvos ir Europos Sąjungos teisei, taip pat jų poveikis valstybei.

Taip pat dar yra gautas ir papildomas klausimas dėl Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymo paketo pakeitimo, ar bus pateikta išvada. Taip, atsakau, kad Vyriausybės išvada bus pateikta laiku, iš karto, kai bus išnagrinėta, ar toks siūlymas atitinka nacionalinę ir Europos Sąjungos teisę bei Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus.

Toliau vėlgi yra dešimtas, vienuoliktas, dvyliktas, tryliktas, keturioliktas, penkioliktas klausimai, susiję su anksčiau paminėtomis veiklomis, įvairiomis įmonėmis, šalyje veikiančiomis ir priklausančiomis vadinamiesiems rusų oligarchams. Tai taip pat noriu dar kartą pasakyti, kad esame atsakingi už viską ir už visą viešąją politiką, gilinamės į įvairias sritis ir problemas, nesvarbu, ar tai yra politikų verslas, ar bet kokio kito asmens ir jų grupės verslas. Jeigu pažeidžiami įstatymai, privalo pradėti veikti atsakingos, kompetentingos institucijos. Tikrai nemanau, kad kaip Ministras Pirmininkas turiu apeiti kiekvieną iš čia sėdinčių Seimo narių ir su juo kalbėtis apie jų verslus. Jeigu taip reikėtų daryti, tai, matyt, būtų galima pradėti ne nuo vienos partijos pirmininko, kurio šeimos verslas ar galimas interesų konfliktas balsuojant Seime yra nuskambėjęs, nusišalinimo nuo tų klausimų, kurie gali tiesiogiai kelti konfliktą ir panašiai.

17 ir 18 klausimai. Ir vėl klausinama, ar yra žinoma apie Valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento grėsmių analizę, įvardijimus. Naudodamasis jūsų pateiktais klausimais, dar kartą kreipiausi į Valstybės saugumo departamentą ir į Antrąjį operatyvinių tarnybų departamentą prie Krašto apsaugos ministerijos, klausdamas, ar Seimo narys R. Karbauskis kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui? Yra pateikta informacija, kuri yra ir su grifu, ir vieša, nepacituosiu dabar jums tiksliai, tačiau duomenų, kad R. Karbauskis šiuo metu kelia grėsmę ar keltų grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, nėra pateikta. Taip yra šiuo metu. Kas bus po mėnesio ar po metų, mes niekas nežinome, yra teikiama ta žvalgybinė informacija, kuria disponuojama būtent atitinkamu momentu.

Taip, kalbant apie verslus, aš taip pat norėčiau pasakyti ir apie galimas rizikas, tai turėtų žinoti. Čia mūsų institucijos pakankamai, manau, darbuojasi ir vertindamos atitinkamas grėsmes, ir jas viešindamos visuomenei. Visi verslai, Lietuvos verslai, nesvarbu nuosavybės forma, kad ir kokiai jie priklausytų, dirbdami nedraugiškoje valstybėje Rusijos Federacijoje susiduria su galima

rizika. Rizika yra įvairi, tai yra pirmiausia ekonominė ir finansinė, ir rizika, kai būtų galima arba galima bandyti daryti įtaką tiek ekonomikai, tiek šalies viešajam gyvenimui. Todėl turėtų vertinti pačios, priimdamos tokius sprendimus. Aš nekalbu apie tai, kad yra nubrėžtos aiškios ribos dėl paminėtų sankcijų, kurios taikomos, bet turėtų vertinti, ar tikrai tas verslo partneris yra patikimas visomis prasmėmis. Bet tai turi padaryti patys savininkai, o valstybė turi rekomenduoti, manau, tą pakankamai gerai daro, apie galimas rizikas ir pavojus, su kuriais susiduria per investicijas arba prekybinius santykius ir ryšius su Rusijos Federacija.

Taip pat galiu tik patvirtinti prie tų pačių dviejų klausimų ir atsakyti, kad aš tikrai pasitikiu visomis mūsų institucijomis, tarp jų ir mūsų žvalgybos institucijomis, kurios yra atsakingos už nacionalinį saugumą, ir jų vertinimais, visuomet jais vadovaujuosi. Tai yra faktais man pateikta informacija, kaip minėjau, visa forma, tiek viešai prieinama forma, tiek ir vieša, tiek ir turinti atitinkamą slaptumo žymę, apie tą informaciją, savaime suprantama, nėra galima kalbėti viešai. Tačiau taip pat neabejoju, kad tą pačią informaciją gauna ir kiti šalies pareigūnai, yra tinkamai informuojami, jeigu yra įžvelgiama grėsmių.

Kalbant apie tą informaciją, kuri turi slaptumo vieną ar kitą žymę, tai yra viešai žinoma, kad Seimo narys R. Karbauskis turi leidimą dirbti su slapta informacija. Dauguma Seimo narių, tiesa, ne visi, bet dauguma Seimo narių, kurie tokį leidimą turi, prisimena, kokia tai yra procedūra, kokios anketos yra pildomos, kokia informacija tikrinama, kiek tikrinama ir kaip tikrinama. Leidimas suteikiamas tik po nuodugnaus specialiųjų tarnybų patikrinimo.

Taip pat noriu priminti, kad Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui atlikus parlamentinį tyrimą, komiteto pirmininkas V. Bakas patvirtino, kad tyrimo metu nebuvo gauta jokios informacijos apie verslo įmones, kurių akcininkas yra Seimo narys R. Karbauskis. Dar daugiau, mes prisimename istoriją iš karto po Seimo rinkimų, kai išlindo vadinamoji Ukrainos pažyma apie galimą bendradarbiavimą su priešišku mums valstybių žvalgybos institucijomis. Tiesiog paaiškėjo, ir tai patvirtino tiek mūsų Lietuvos Respublikos žvalgybos institucijos, tiek ir Ukrainos, kad tai buvo melaginga žinia, ir tiesiog vertinama kaip šmeižto ataka prieš Seimo narį.

Taip pat primenu, reaguodamas į 17 ir 18 klausimuose paminėtus „smegenų centrus“, kad Lietuvoje veikia vyriausybinių komisija, kuri remdamasi žvalgybos institucijų pateikta informacija vertina Lietuvoje veikiančių įmonių verslo įtaką nacionaliniam saugumui ir priima sprendimus dėl jų investicijų atitikimo nacionalinio saugumo interesams. Sprendimų yra įvairiausių. Mes turime ne vieną teisinį ginčą, kai komisijos pripažinta, kad vienas ar kitas potencialus investuotojas neatitinka mūsų šalies nacionalinių interesų, ir tokioms investicijoms arba verslo plėtrai nebuvo suteikti leidimai.

Ir, matyt, paskutinis klausimas, kuris yra esminis, kuris galėjo būti vienintelis ir pirmas: „Ar Ministras Pirmininkas yra pasiruošęs ir toliau eiti savo pareigas net ir tada, jeigu R. Karbauskis ir toliau tęs verslo santykius su Kremliu artimais oligarchais (...)?“ Ir taip toliau. Kaip minėjau, puikiai suprantu, kad čia, matyt, yra pagrindinis klausimas, jį tenka girdėti jau ne vieną kartą. Tai tiesiog noriu pasakyti, kad taip, Ministras Pirmininkas pasiruošęs toliau eiti savo pareigas ir dirbti tą darbą, kuriam mandatą suteikė Lietuvos Respublikos Seimas. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas premjere. Liko dar šešios minutės. Galimybė užduoti klausimus. Pirmumo teisę užduoti klausimus turi tie Seimo nariai, kurie pasirašė reikalavimą. Žodį suteikiu J. Razmai. Ruošiasi G. Skaistė.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tamsta Ministre Pirmininke, jūs čia tokiu abejingu ar net ironišku balsu perskaitėte tuos keliamus klausimus. Atrodo, kaip jūs iš karto ir sakėte žurnalistams, kad jūsų nedomina ir nejaudina tie keliami klausimai apie mūsų politiko R. Karbauskio verslo ryšius su Rusijos oligarchais. O kokia vis dėlto iš moralinės pusės jūsų pozicija? Ar jūs nesuprantate, kad jeigu Lietuvos verslas, juo labiau priklausantis Lietuvos politikui, realizuoja čia rusų oligarcho, remiančio V. Putino režimą, prekes ir duoda uždirbti jam papildomus milijonus, kurie po to duodami Rusijos okupacinėms struktūroms Ukrainoje, kad panaudojant tuos pinigus šaudomi Ukrainos laisvės gynėjai, ar čia viskas gerai iš moralinės pusės? Jūs nieko nepasakėte, kad nerekomendujete tokių verslo ryšių palaikyti, nors puikiai suprantate, kad oficialių sankcijų, draudžiančių čia įvežti Rusijos trąšas, be abejo, nėra.

PIRMININKĖ. Laikas.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas kolega. Tiesiog nežinau, kaip jums ir beįtikti. Kalbi garsiau – negerai, reaguoji – negerai, kalbi ramiai – negerai, šypsaisi – blogai, nesišypsai – blogai. Turbūt aš jau niekaip, nors stengiuosi jums patikti, neįtinku. Iš esmės, aš manau, kad čia esminis dalykas, kadangi jūs tokį klausimą irgi uždavėte.

Dabar dėl jūsų įvairiausių interpretacijų, bandant susieti du nesusiejamus dalykus, kalbant apie Lietuvos verslo, kuriame dalyvauja ne viena Lietuvos įmonė, santykius su Rusijos Federacija. Noriu tik priminti, kad kalbant apie eksporto struktūrą jau keletas ketvirčių iš eilės, net metų iš eilės, yra pirmoje vietoje šita šalis, kad ir kaip būtų keista. Todėl aš ir paminėjau, kokios rizikos kyla, ir į tą klausimą atsakiau, kad bendradarbiaudamas su šia valstybe verslas pats turi vertinti galimas grėsmes, taip pat ir grėsmes, susijusias su viešuoju ar nacionaliniu saugumu. Jeigu yra bet kokie duomenys ar aplinkybės, kurios leidžia manyti, kad galbūt yra pažeidžiama viena ar kita teisės norma, susijusi su sankcijų taikymu ar įmonėms, ar atitinkamiems asmenims Rusijos Federacijoje, į tai turi reaguoti mūsų institucijos. Reakcija yra įvairi ir nukreipta į nacionalinį verslą ar verslo įmonę su, kaip minėjau, gana griežta atsakomybe, taip pat ir baudžiamąja.

Kalbant apie bandymą suvesti istoriją, kas prekiauja trąšomis su Ukraina, tai tikrai reikėtų moraliai laikytis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė teikia visokeriopą paramą kariaujančiai Ukrainai, tai yra visapusiška parama, kalbant ir apie ginkluotę, infrastruktūrą, humanitarinę pagalbą, ir nereikėtų šiuo atveju kalbėti apie tai, kad mes nematome ir nepalaikome kovojančios Ukrainos. Tai tikrai nėra moralu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Man iš principo labai keistai atrodė nuo pat pradžių, kai buvo parašyti klausimai, jūsų tas spyriojimasis ateiti į Seimą ir atsakyti į klausimus, laikant juos kažkokiais nesvarbiais ar ne jums skirtais. Man atrodo, kad jeigu matomos kokios nors sisteminės problemos, kaip sankcijos yra apeinamos ir skatinami verslai, kurie vėliau kariauja karus Ukrainoje, mūsų moralinė pareiga užkirsti tam kelią, surasti saugiklius. Man atrodo, čia diskusija Seime būtų labai savalaikė ir reikalinga.

Mano pirminis klausimas buvo apie tai, ar jūs planuojate kaip nors išplėsti nacionalines ar tarptautines sankcijas tam, kad būtų užkirstas kelias tokiam bendradarbiavimui kaip R. Karbausčio verslas su A. Rotenbergu?

Kitas klausimas jau iškilo klausant jūsų kalbos. Jūs paminėjote, kad A. Rotenbergo pavardę jūs žinote iš slaptų dokumentų, kuriuos jums pateikė Valstybės saugumo departamentas, ar nematote, kad iš principo tai iš dalies yra valstybės paslapties išdavimas, nes jūs pasakėte, kad Valstybės saugumo departamentas...

PIRMININKĖ. Laikas, laikas.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). ...jau domisi tuo atveju. (*Balsai salėje*)

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Tikrai pradėsiu nuo paskutinio klausimo – nemanau. Kadangi tokia informacija yra teikiama ir informacijos pavadinimas yra nurodomas, nematau čia jokio paslapties atskleidimo. Tuo labiau kad jūsų klausimuose yra visa tai ir paminėta.

Kitas svarbus dalykas, ką jūs paminėjote, galbūt reikėtų iš karto ir įvardinti, ir nebandyti šio klausimo daryti visuomenei labai svarbaus. Tiesiog pagal jūsų klausimus ir patikslinantį klausimą jūs inicijuokite įstatymo projektą, kur būtų numatyta, kad R. Karbauskiui anksčiau arba dabar draudžiama turėti verslus ir juos jis kaip nors turėtų ar realizuoti, perduoti, ar atiduoti. Tiesiog parenkime R. Karbauskiui įstatymą ir po to gal kokiam nors kitam nariui, kuris turi kokį nors švietimo verslą ar panašų verslą, ar žemės ūkio verslą, ar dar kokį, įvardinkime pavardę, jeigu toks tikslas yra. Aš nemanau, kad toks tikslas yra.

Dėl nacionalinių santykių, ką jūs paminėjote, Vyriausybė savo išvadą pateiks dėl pateiktų įstatymų projektų, bet turime suvokti, kad mes nesame vien nacionalinė valstybė, kuri nemato ir kitų valstybių, kuri nemato tam tikrų įsipareigojimų, kuriuos turi kaip Europos Sąjungos narė, priklausanti įvairiausioms tarptautinėms ir prekybos organizacijoms. Tiesiog reikia sulaukti atsakymo, pasižiūrėti, ar nėra tarptautinės Europos Sąjungos teisės prieštaravimų ir priimti tuos sprendimus, kurie nediskriminuotų, sakykime, vienos šalies verslo, o lygiai tą patį galėtų daryti kitų valstybių verslai. Aš manau, kad šito principo mes laikysimės ir išvadą pateiksime. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Atsakymams skirtas laikas baigėsi.

Gerbiamieji kolegos, Vyriausybės pusvalandis. (*Balsas salėje*) P. Gražulis – replika.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami konservatoriai, aš noriu pasakyti, kad Ukrainą ir jos prezidentą... Nors Ukraina kariauja su Rusija, Ukrainos prezidentas turi savo įmonių Rusijoje ir vykdo ten verslą.

Dar noriu vieną dalyką pasakyti. Nesvarbu, kad Ukraina kariauja su Rusija, bet Ukraina ekonominių santykių nenutraukusi ir daug ukrainiečių dirba taip pat Rusijoje. Tai jūs norite pasakyti, kad pasipelnytų tokiu atveju Rusija ir kariautų prieš Ukrainą?

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas kolega.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Nėra logikos. Tik paskutinė minutė. Paskutinė. Gerbiamas premjere, jūs pristatėte patį svarbiausią klausimą – biudžeto klausimą – čia, iš tribūnos. Nebuvo nė vieno žiniasklaidos atstovo. Kas reguliuoja šitą žiniasklaidą, kas dabar juos visus atvarė čia, prie šitos tribūnos?! Ar mes esame demokratinė valstybė, ar primename Rusiją ir V. Putiną? Kartu su konservatoriais. (*Plojimai*)

13.33 val.

Vyriausybės valanda

PIRMININKĖ. Mieli kolegos, ramybės! Prasideda Vyriausybės pusvalandis. Kaip ir tarėmės, klausia opozicinės frakcijos. Pirmasis klausia G. Landsbergis. Ruošiasi E. Gentvilas.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Plojimai P. Gražuliui išties skamba įdomiai, kur link eina mūsų Seimas?

Gerbiamas premjere, pasirinkote ironiškai atsakinėti apie įstatymą neva dėl Agrokoncerno. Aš noriu pasakyti, kad yra registruotas įstatymas dėl nacionalinių sankcijų ir jis jūsų juokelį šiek tiek turėtų pastatyti į rimtesnę poziciją. Labai laukiame Vyriausybės išvados dėl jo.

Dabar rimčiausia dalis, aišku, jūsų atsakymų apie A. Rotenbergą ir R. Karbauskį skambėjo apie tai, kad jūs turite informacijos, gautos iš žvalgybų. Jūs minėjote, kad toje informacijoje su griu yra tam tikros informacijos iš mūsų klausimų. Taip pat tai nuskambėjo iš jūsų.

Man įdomiausia dalis yra tai, ar jūs, gerbiamas premjere, pats prašėte žvalgybos, kad ta informacija būtų pateikta, ar žvalgybos pateikė jums savarankiškai?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Aš gaunu, kaip ir priklausu, informaciją ir savarankiškai, ir pagal klausimus, ir laikantis principo – būtina žinoti. Pagrindinis principas yra... šiuo atveju aš, taip, po jūsų klausimų dar kartą kreipiausi į savo nurodytas institucijas, kurios pateikė man atsakymus. Dalis tų atsakymų yra vieši, dalis yra su slaptumo žyma.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia S. Gentvilas. Ruošiasi J. Sabatauskas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju už galimybę paklausti. Gerbiamasis premjere, vakar spaudos konferencijoje su keliais ministrais pristatėte kainų mažinimo politikos paketą. Noriu paklausti apie tas 16 priemonių, kurias smulkiajam ir vidutiniam verslui esate numatę, bet aš politinio traktavimo šiek tiek norėčiau. Paties pranešimo spaudai Vyriausybės puslapyje tema yra „Vyriausybės sprendimai užkirs kelią nesąžiningam kainų kėlimui“, bet priemonės, kurios teikiamos, aki-vaizdu, kad yra valstybės sukurtos problemos kainoms mažėti. Dabar Vyriausybė imasi pagaliau gniaužtų verslui panaikinimo, bet kaltina tuo pačiu, kad verslas yra kaltas. Gal čia iš tikrųjų yra didysis paradoksas, kad ne verslas yra kaltas dėl didelių kainų, bet valstybė ir jos masyvus kontrolės biurokratinis aparatas – aplinkosaugos, reguliavimo ir gamintojų, ir importuotojų, o ne verslas yra kaltas. Ar visas tas sąmoningas konfliktas tarp...

PIRMININKĖ. Laikas!

S. GENTVILAS (*LSF*). ...prekybininkų ir valstybės nėra iš tikrųjų pačios valstybės yda, kad jina yra per daug užgniauzusi smulkųjį ir vidutinį verslą ir jo sąlygas?

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Iš dalies jūs ir atsakėte. Nė vienoje situacijoje nebūna kokios nors vienos pusės – kas kaltas, nekaltas. Vyriausybė tikrai nieko nekaltina. Apskritai yra matomos problemos, kurios susijusios su tam tikru verslo galbūt ir godumu, bet jeigu nėra, sakykim... arba sudaromos sąlygos tokiems būti, tai, natūralu, ir pasinaudoja. Yra sudarytos są-

lygos, kurios iš tikrųjų, na, riboja, arba, sakyčiau, neskatina smulkiojo ir vidutinio verslo šioje verslo nišoje aktyviai dalyvauti, kurti įmones. Tai yra pakankamai sunku ir tų biurokratinių apribojimų tikrai yra labai daug, ir ne tik įstatymiškai įtvirtintų, bet daugiau poįstatyminiais teisės aktais pačiose institucijose. Todėl mes tikrai neskelbiame kokio nors karo, mes ieškome sprendimo, vienintelio sprendimo – padaryti situaciją tokią, kad šalyje augant gyventojų pajamoms tos pajamos nebūtų tiesiog pravalgomos, o būtų galima naudoti ir kitoms reikmėms. Dėl to ieškome subalansuotų sprendimų, tiek skatinančių verslą, tiek ir informuojančių vartotojus, tiek ir vartotojų apsaugą didinančių.

Su prekybos centrais mes taip pat nekariaujame, yra vykdomas ir vyksta dialogas, ir matome kai kuriuos atsiliepimus ir veiksmus, padarytus dėl to, – išplėstas pagrindinių maisto produktų krepšelis, praplėstas asortimentas, kuriam taikomos ypatingos nuolaidos, ir taip toliau. Nežinau, kad tai yra karas tarpusavyje, nebent galima pasakyti – karas už vartotoją ir jo interesus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Sabatauskas. Ruošiasi M. Majauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Klausimas būtų turbūt kolektyvinis – premjerui ir švietimo ir mokslo ministrei. Po etatinio mokytojų apmokėjimo tvarkos įvedimo paaiškėjo, kad galbūt buvo neįvertinta specialistų pagalba, apmokėjimas, tai yra specialiųjų pedagogų, mokyklų psichologų, logopedų, bibliotekininkų. Aš suprantu, ką jūs galite atsakyti, kad čia yra savivaldybės rūpestis, bet savivaldybėje irgi nenumatyti tokie pinigai. Mūsų skaičiavimai rodo, kad tam reikės metams 20 mln. Taip pat, atsižvelgiant į Švietimo ir mokslo ministerijos kolektyvines sutartis ikimokyklinio ugdymo pedagogų, iki 2020 metų turi būti pasiektas darbo užmokesčio koeficientų suvienodinimas su bendrojo ugdymo mokyklų, tam irgi reikės apie 18 mln. kitais metais. Kaip ir kodėl jūs skaičiavote, kad jie nenumatyti ateinančių metų biudžete? Ačiū.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Švietimo ministrės paprašysiu.

J. PETRAUSKIENĖ. Dėkoju už klausimą. Išties jūs teisingai pasakėte, kad švietimo pagalba yra savarankiška savivaldybių funkcija. Įvedus naują mokyklų finansavimo tvarką, tiesiog mokytojų atlyginimams skirtos lėšos negali būti panaudotos niekam kitam ir paaiškėjo, kad mokytojų atlyginimų lėšos buvo naudojamos ir kitoms funkcijoms, taip pat ir švietimo pagalbai. Rytoj susitinkame su Savivaldybių asociacija, kaip spręsti šią problemą. Preliminariais skaičiavimais, poreikis yra apie 10 mln., esame su Savivaldybių asociacija tuos skaičius aptarę ir turime rasti sprendimus, kaip tai spręsti, teikiant ir valstybės biudžetą, ir numatant savivaldybėms galimybę panaudoti lėšas specialiajai pagalbai iš savivaldybėms skiriamų lėšų. Šią problemą, ką jūs sakote, tikrai turime išspręsti iki 2019 metų pradžios, nes specialiųjų poreikių vaikų skaičius Lietuvoje auga ir tikrai turime užtikrinti, kad šie specialistai taip pat būtų ir apmokami, ir lėšos būtų pakankamos. Tik noriu atkreipti dėmesį, kad daugelis jų nėra pedagogai, todėl etatinio modelio įvedimas jų tiesiogiai tikrai nepalietė.

Antra dalis dėl ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo. Pasirašę kolektyvinę sutartį su švietimo profesinėmis sąjungomis, kaip vieną iš išipareigojimų šiais metais numatėme peržiūrėti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojų apmokėjimo tvarką. Yra sudaryta darbo grupė, kurioje dalyvauja ir šių įstaigų atstovai, ir profesinės sąjungos. Preliminariais skaičiavimais, kitų metų biudžeto poreikis būtų apie 10 mln. eurų, siekiant suvienodinti koeficientus ir priartinti prie bendrojo ugdymo mokytojų. Tokius siūlymus darbo grupė pateiks iki šių metų pabaigos.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia M. Majauskas. Ruošiasi K. Glaveckas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas Ministrė Pirmininke, matome daug aistrų dėl vaiko teisių apsaugos reformos. Žmonės piketuoja, nerimauja, dalinasi išpūdžiais ir kartais labai tragiškais ir nelaimingomis istorijomis. Bet iš Ministro Pirmininko nieko negirdime tuo klausimu. Ar laukiate, kol sukils antra Garliava, ar tiesiog norite patogiai ir ramiai pastovėti pavėsyje ir neprisiesti prie šios labai jautrios temos?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Prastai klausote, nes aš savo komentarus ir viešus atsakymus ne kartą jau pateikiau. Jeigu jūs darote iliuziją ar, tiksliau, aliuziją su Garliava ir netgi kai kurias... jūsų patriarcho ir garbės pirmininko beveik citatą pasakėte, kad *nestovėti* po medžiu, tai noriu priminti, kad jūsų partijos bičiuliai labai aktyviai dalyvavo Garliavos istorijoje ir padarė ją tokią, kad iki to kio lygio temperatūra būtų pakelta.

Aš tikrai manau, kad tai yra visiškai neproduktyvus ir neveiksmingas kelias, kalbant apie vaiko teisių apsaugą, įstatymai tikrai buvo būtini, jie reikalingi, nes pirmiausia giname vaiko interesus. O dėl jų įgyvendinimo spragų, jeigu tokių yra, labai dažnai jos pateikiamos emociškai, nes tai irgi natūralu, ypač tiems, kurie turi vaikų. Todėl mes turime surasti sprendimus, kaip taisyti įgyvendinimą arba padaryti tuos poįstatyminius aktus tokius, kad tikrai tą baimės atmosferą, kuri šiandien yra ir tarp vaikų, nes sulaukiame klausimų, kas būtų, jeigu aš dabar parkrisčiau, būtų mėlynė ir mane atimtų iš tėvų. Tai yra klausimai, kurie viešai užduodami, todėl, manau, yra mūsų visų rūpestis, siekiant bendro tikslo dėl vaikų apsaugos, subalansuoti ir padaryti tokius sprendimus, kad būtų išsaugoti ir pagrindiniai įstatymo tikslai, ir nebūtų tikrai šeimoms ta baimė nepagrįsta sukelta. O įgyvendinimas tikrai priklauso nuo institucijose dirbančių žmonių, pareigūnų. Tai yra naujas įstatymas, nauja reforma, jai nėra net pusės metų. Manau, kad mūsų visų pastangos, taip pat ir politikų, ne kelti papildomas aistras, bet spręsti tas problemas, kurių dabar atsirado.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia K. Glaveckas. Ruošiasi J. Olekas.

K. GLAVECKAS (LSF). Klausimas finansų ministrui. Gerbiamas ministre, jūs dalyvaujate Europos Sąjungos finansų ministrų posėdžiuose ir turbūt žinote situaciją geriau, be abejo, negu bet kas kitas. Situaciją finansų rinkų, ypač Italijos situaciją su jos biudžeto problemomis ir tai, kad Italija atsisakė. Dabar pasigirdo balsų, kad greičiausiai Europos Komisija taikys baudas. Savo ruožtu M. Salvini, lyg ir Italijos finansų ministras, pasakė, kad Italija svarsto galimybę įsivesti paralelinę valiutą. Kitaip sakant, šalia euro turėti dar ir lirą. Sakykite, ar toks galimas rizikingas variantas galėtų paveikti mūsų Lietuvos situaciją? Kaip jūs vertinate euro zonos visą finansinį stabilumą?

V. ŠAPOKA. Profesoriau, ačiū už klausimą. Italijai tai tikrai labai aktuali tema, netgi šaukiami neeiliniai posėdžiai įvairiais formatais, kad tą situaciją apsvarstytų. Kalbant apie baudas, žinoma, nebus tai staigus procesas, bus pradėta procedūra, kuri užtruks turbūt mažiausiai pusę metų, tikrai bus duotas papildomas laikas Italijai pateikti patobulintą variantą ir ieškoti bendro sprendimo kartu su Europos Komisijos žinoma Euro grupe.

Kalbėdamas apie bendrą situaciją, tai nieko naujo nepasakysiu. Pasaulio ekonomikos augimas lėtėja, jis tampa mažiau vienalytis, nei buvo anksčiau. Euro zonos ekonomikos augimas taip pat lėtėja. Kalbant apie Italiją, kaip apie riziką euro zonai, taip, Italija – trečioji ekonomika, jeigu situacija pasidarytų nestabili, tai tikrai atsilieptų visai Europos Sąjungai. Kai kalbama apie alternatyvią valiutą, manau, čia daugiau gal yra skirtas Italijos visuomenei labiau populistinis lozungas, dabartiniai teisės aktai tokios galimybės nenumato, nes monopolinę pinigų emisijos teisę turi Europos Centrinis Bankas.

Kalbant, ar Lietuva pasiruošusi, tai ne veltui trečius metus iš eilės kaupiame rezervus, nors tą, žinoma, reikėjo daryti kur kas anksčiau. Būdami euro zonos nariais, aišku, turime galimybę, jeigu sunkmetis kiltų, prieiti prie įvairių stabilumo mechanizmų, kurie yra euro zonos sukurti. Manau, kad tikrai dabar mūsų nepalyginamai geresnė situacija nei prieš dešimtmetį.

Kalbėdamas vėlgi apie Italiją ir naudodamasis proga, atkreipsiu dėmesį, kad Italijoje tiek rinkimų šūkiiais, tiek iš karto atėjus ir suformavus Vyriausybę buvo raginimas atšaukti reformą. Deja, bet kolegos, kurie sėdi netoli jūsų, taip pat ragina atšaukti reformas. Manau, kad toks kelias veda visiškai į niekur, į visišką finansinį chaosą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. J. Olekas. Ruošiasi M. Navickienė.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Aš norėčiau paklausti Ministro Pirmininko, kadangi nematau aplinkos ministro. Gerbiamas premjere, aš prieš dvi savaites klausiau aplinkos ministro dėl situacijos, kai Valstybinių miškų urėdija išsiuntė raštą „Baltkurui“, kad reikia nevykdyti Vyriausybės priimto nutarimo dėl ilgalaikių medienos pardavimo sutarčių. Ar jums ta situacija žinoma? Ministras žadėjo atsakyti raštu, bet kol kas jis to atsakymo nėra pateikęs. Man atrodo, tikrai nenormalu, kai Vyriausybės nutarimas yra galiojantis, tvarka yra labai aiškiai aprašyta, o valstybės įmonės pareigūnas leidžia sau rašyti tokius raštus ir stabdyti Vyriausybės nutarimo galiojimą. Ačiū už atsakymą.

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Prisimenu jūsų klausimą, tikėjau, kad ministras bus pateikęs raštinį atsakymą. Aš jo irgi dar nemačiau, tiesiog pasižymėjau ir pasižiūrėsiu, kad būtumėte ir jūs informuotas, ir aš. O iš esmės mes turbūt puikiai suvokiame, kad Vyriausybės nutarimai privalo būti vykdomi.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia M. Navickienė. Ruošiasi G. Vaičekauskas.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas premjere, aš taip pat noriu klausti jūsų pozicijos dėl vaiko teisių apsaugos reformos įgyvendinimo, nes šiandieną tikrai matome didžiulį visuomenės susipriešinimą dėl šios reformos įgyvendinimo. Šeimos yra įbaugintos, matome, kad yra nueita ne pirminiu tikslu buvusio paslaugų suteikimo keliu, bet sankcijų ir grėsmių lygio nustatymo keliu, o tai iš esmės sėja labai didelį visuomenės ir institucijų nepasitikėjimą. Noriu paklausti. Kodėl, jūsų nuomone, nepakankamai įgyvendinama ši reforma, ar todėl, kad jai trūksta finansavimo, ar dėl netinkamo teisės aktų taikymo? Akivaizdu, kad šiai temai trūksta lyderystės šiandien. Ar jau ėmėtės kokių nors veiksmų asmeniškai, ar ketinate imtis, kad ši reforma pradėtų vykti sklandžiau, o visi teisės aktai, kurie kėlė sumaištį, būtų arba atšaukti, arba stabdomi?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Iš esmės aš gerbiama Mykolui atsakiau, nebeturiu ką pakartoti. Tikrai dar kartą manau ir prašau, kad mes, ypač politikai, nedarytume čia tokios pigios politikos ir nesinaudotume ta situacija. Tikslas visų buvo bendras, kai čia buvo balsuojama, tas įstatymas tikrai sulaukė iš esmės visuotinio Seimo narių palaikymo keisti smurto prieš vaikus Lietuvoje situaciją, kuri tikrai, sutikime, netenkino daugumos mūsų visuomenės narių, keisti tam tikrą kultūrą, vaikų auklėjimo kultūrą ir panašiai. Taikomos priemonės – ir pagalba šeimai, ir tam tikros sankcijos, aišku, turi būti subalansuotos. Aš tikrai suprantu, galbūt ne visą laiką pateisinu ir institucijas, kurios elgiasi labai algoritmiškai. Tiesiog tai, ką reikia padaryti, padaroma nežiūrint į visą visumą, į aplinkybes, į asmenybes arba į tą informaciją, kai galbūt buvo patirtas galimas smurtas, tiesiog elgiasi taip, kaip numato algoritmas, ir tokiu būdu lyg ir apsidraudžia.

Bet, iš kitos pusės, nepamirškime mes ir savo „indėlio“ į tai, kai buvo tie tragiški įvykiai, mes taip pat tų valstybės tarnautojų, pareigūnų, švelniai tariant, neglostėme, kad jie kažko nepadarė, nesužiūrėjo. Galbūt reikėjo iš karto griežtesnių sankcijų imtis. Dėl to, natūralu, kad tas balansas turi būti surastas. Dar kartą pabrėžiu, natūralu, yra tiesiog tikrai keletas mėnesių. Tai tikrai yra mūsų Vyriausybės ir mano dėmesio centre. Mes sutarėme ir tie pirmi susitikimai jau buvo iki šito. Turėjome susitikimą su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, su Vaiko apsaugos tarnyba, vaiko kontrolieriais. Vyriausybėje nagrinėjome ir tuos skaičius, ir taikymo praktiką ir sutarėme, kad kas ketvirtį grįšime. Šie įvykiai, aišku, tiesiog verčia spartinti tempą.

Yra įvairių iniciatyvų, jų yra ir ministerijoje, ir čia sudarytos grupės, bet aš manau, kad negalime mes blaškytis nuo vieno kraštutinumo prie kito kraštutinumo, būtinai turime tą balansą surasti pirmiausia atveju dėl pagalbos šeimai, bet toliau, aišku, tais atvejais, kai reikia apsaugoti vaiko interesą, tam tikros sankcijos yra neišvengiamos. Ypač tais atvejais, kai matyti akivaizdus smurtas netgi be ekspertizės atlikimo. Taip, įstatymą taiko žmonės, o žmonės yra įvairūs, jų kompetencija, jų motyvacija, ir tai yra iššūkis visiems. Bet aš nemanau, kad mes turėtume dabar trauktis. Taip, taisyti, tobulinti turime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia G. Vaičekauskas. Ruošiasi L. Balsys.

G. VAIČEKASKAS (LSF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas krašto apsaugos ministrė, pakalbėkime apie aviaciją. Ar jūs jau skaičiavote, kas Lietuvai yra geriau – trys neskraidantys lėktuvai, du skraidantys, bet gendantys, ar vienas geras, bet nuomojamas? Ačiū.

R. KAROBLIS. Aš išgirdau juoką iš tikrųjų. Aš nelabai suprantu iš tikrųjų to juoko, jeigu atvirai tariant, šios reakcijos. Taip, buvo ką tik sekmadienį, pirmadienį sugedęs vienas lėktuvas. Deja, tuo metu, kai buvo planuojami VIP skrydžiai. Tačiau aš noriu pasakyti, kad per paskutinius trejus metus iš daugiau negu šimto skrydžių neįvyko viso labo keturi. Tai yra 3,8 %. Deja, įvyko dėl atsitiktinumo su vienu lėktuvu, visiškai nesusiję su gedimais. Visos aviacijos norma – tiek civilinės, tiek karinės yra tokia, kad turima garantuoti, kad vienas lėktuvas skrenda, garantuotas skrydis iš trijų skrydžių, iš keturių skrydžių skrenda trys. Tai mūsų neskridimo procentas yra 3,8 %, o galima norma yra 25 %. Dėl to yra perkami ne vienas, ne du lėktuvai, ne trys lėktuvai.

Toliau, kalbant apie karinių oro pajėgų lėktuvus, transporto lėktuvus, tai šiuo metu yra skrendantys du. Natūralu, aviacija yra toks dalykas, kai yra reglamentiniai remontai ir visi kiti dalykai. Taigi turime tokią situaciją.

O šiaip tikrai pirminė „Spartan“ transporto lėktuvų paskirtis yra karinis transporto lėktuvas, kurio tikslas yra pervežti karius ir transporto krovinius. Vežami kroviniai ir kariai į misijas, vežami į pratybas, aptarnaujama oro policijos misija. Taigi yra vykdomos šios funkcijos.

O dėl valstybinio orlaivio, tai turi būti įvertinta ir kaštų analizė, ir priimtas bendras politinis sprendimas, bet dar kartą užtikrinu, kad karinių oro pajėgų turimi resursai, įskaitant transporto eskadriles, visiškai atitinka tarptautinius standartus, jie yra visiškai saugūs. Tokią žinutę aš noriu palikti visiems, kurie skraido pagal pareigas, pirmiausia kariams, kad, na, nebijokite po šių buvusių pareiškimų, drąsiai lipkite į lėktuvą. Jie yra saugūs, saugos reikalavimai užtikrinti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Iš eilės turėtų klausti A. Sysas. Atsiprašau L. Balsio. Ruošiasi J. Razma.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Mano klausimas būtų energetikos ministrui. Ne pirmą kartą aš klausiu jūsų apie situaciją Ignalinos atominėje elektrinėje. Jūsų Vyriausybė pasisako už socialinį dialogą, už jo stiprinimą, už profsąjungų pripažinimą. Deja, vakar mūsų komitetas vėl svarstė skundą. Metų pradžioje buvo daroma viskas, kad negalėtų atstovauti profesinės sąjungos atstovai, pavaduotojai, po to vilkinamos kolektyvinės derybos, dabar nuo sausio 1 dienos apskritai gali nustoti galioti. Mano klausimas. Jūs kaip ministras šios Vyriausybės, kuri įsirašiusi į savo darbotvarkę socialinio dialogo stiprinimą, kolektyvinių sutarčių pasirašymą, kokių sankcijų imsitės prieš savo pavaldžius vadovus, kurie elementariai ignoruoja...

PIRMININKĖ. Laikas!

A. SYSAS (LSDPF). ...šios Vyriausybės nuostatas?

Ž. VAIČIŪNAS. Dėkoju už klausimą. Jeigu yra ignoravimas, tikrai sankcijų bus imtasi. Kaip tik šiandien 15 valandą, po valandos, turiu susitikimą su profsąjungų atstovais. Vykdydamas socialinį dialogą pirmiausia išklausysiu, kokios yra problemos, ir imsimės sprendimų. Manau, juos rasime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Razma ir, jeigu liks laiko, A. Gelūnas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamasis Ministre Pirmininke, grįžtant prie vaiko teisių apsaugos temos, buvo keista girdėti kažkokius abstrakčius priekaištus mūsų frakcijos nariams, nes nežinau nė vieno frakcijos nario, kuris bandytų tą temą aitrinti. Aš linkėčiau jums kaip nors tvarkytis su savo frakcijos nariais M. Puidoku, N. Puteikiu.

O grįžtant prie klausimo esmės, jūsų čia buvo tokie teisingi, bet ganėtinai bendro pobūdžio samprotavimai. Aš vis dėlto norėčiau paklausti, kai buvo pradėta ta gana jautri reforma, kiek kartų jūsų lygiu buvo svarstyta jos eiga, kokios buvo konstatuotos problemos, kokie duoti pavedimai ministrui ar kitoms struktūroms? Ir konkrečiai dėl pinigų. Ar socialinės apsaugos ir darbo ministras sakė, kad pinigų reformai, kiek numatyta, jam dabar pakanka, ar vis dėlto jis prašė daugiau, bet Vyriausybės buvo pasakyta, kad daugiau pinigų tiesiog nėra?

S. SKVERNELIS (LVŽSF). Norėčiau paminėti, kad jūsų frakcijos nariams dėl šiuo metu šitos vykdomos eskalacijos nebuvo išsakyta mano jokio priekaišto. Nežinau, kaip jūs suprantate ir kaip man su jumis kalbėti, kad jūs išgirstumėte. Kai nenori girdėti, tai negirdi.

Kalbant apie tai, kiek kartų buvo, mes paskaičiuosime ir atsakysime raštu, kiek kartų, nes sunku pasakyti, bet tikrai tai buvo ne vienas kartas. O dėl įvairių finansavimo šaltinių, taip, pinigų trūksta visiems, visoms sritims, visada taip buvo, taip yra, bet kalbant apie pačią socialinę apsaugą noriu paminėti, kad tai yra sritis, kuri mūsų biudžete užima didžiausią arba gausiausią eilutę.

PIRMININKĖ. Dėkoju. A. Gelūnas. Prašau.

A. GELŪNAS (LSF). Gerbiama kultūros ministre, norėčiau pacituoti Savivaldybių asociacijos mums siųstą raštą, kuriame teigiama, kad 2019 metais mažės GPM įplaukos ir sykiu savarankišioms savivaldybių funkcijoms skirtos lėšos net 48 savivaldybėse. Jeigu prisimintume streikavusius kultūros darbuotojus, kuriems pažadėjote didinti atlyginimus, tai pasekmė yra, kad savivaldybės sutiko tarsi dalintis tą atlyginimų kėlimą, bet jeigu lėšos mažėja daugumai savivaldybių, tai kaip atrodys tas kilimas? Ar turite maždaug prognozę, kaip atrodys skirtingose savivaldybėse, priklausomai nuo jų finansinių galimybių, ta galimybė mokėti aukštesnius atlyginimus kultūros darbuotojams? Ačiū.

L. RUOKYTĖ-JONSSON. Dėkoju už klausimą. Gal reikėtų pradėti nuo to, kad savivaldybių kultūros įstaigos iš tikrųjų yra savivaldybių reikalas, kultūra turi būti užtikrinama per savarankišką savivaldybių funkciją. Manychiau, kad tai kilnus poelgis iš savivaldybių pusės – 58 iš 60 sutiko dalyvauti savo kultūros ir meno darbuotojų atlyginimų kėlimo programoje. Tai yra tikrai gra-

žus sąmoningumo ženklas, nes kiekvienas turime pasirūpinti savo valstybe ir kiekvienas turime prisidėti.

Dėl viso finansinio mažėjimo dėl vienos ar kitos priežasties tikrai nemanau, kad aš turėčiau komentuoti, tai galbūt daugiau klausimas finansų ministrui. (*Balsai salėje*) Bet aš manyčiau, kad tai neturėtų sietis su kilniu savivaldybių poelgiu, nes tai rodo sąmoningą ėjimą bendro valstybės ir savivaldos veikimo link sprendžiant bendras valstybės problemas. Tiesiog tai yra gražus poelgis, kurį labai vertinu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kadangi Vyriausybės valandą pradėjome pora minučių vėliau, pasuktinis klausia L. Balsys.

L. BALSYS (*LSDPF*). Labai ačiū, gerbiamoji pirmininke. Kadangi nėra aplinkos ministro, klausimas premjerui. Gerbiamasis premjere, vakar buvo sužlugdytas Miškų įstatymo pataisų dėl plynųjų kirtimų svarstymas Kaimo reikalų komitete kaip papildomame komitete, nes nebuvo pateiktos Vyriausybės išvados. Vadinasi, turbūt bus sužlugdytas planuotas svarstymas pagrindiniame Aplinkos apsaugos komitete ir tai turbūt reikštų, kad bus sužlugdytas svarstymas Seimo plenariame posėdyje gruodžio 4 dieną. Pataisos labai svarbios, žmonės labai laukia, visuomenė labai laukia šių pataisų svarstymo, tačiau dėl Vyriausybės, nežinau, ar sąmoningo sabotazo šiuo plynųjų kirtimų klausimu, ar dėl nesugebėjimo dirbti, tiesiog atsiduriame tokioje padėtyje, kad Seimas negali vykdyti savo darbo. Būtų įdomu išgirsti, kokios tokio žlugdymo priežastys? Ačiū.

S. SKVERNELIS (*LVŽSF*). Gerbiamasis kolega, neįžvelkite visur sabotazo ir priešų, tikrai taip nėra. Vyriausybė apsvarstys išvadą nedelsiant, kai tik Aplinkos ministerija pateiks, ką svarstyti. Aš tikiuosi, kad tai bus artimiausiam Vyriausybės posėdyje, ir mes dėsime visas pastangas, kad nebūtų sužlugdytas Seimo darbas.

PIRMININKĖ. Visiems nuoširdžiai dėkoju. Dėkoju Vyriausybės nariams. Vyriausybės valandą baigėme. Taip pat baigėme rytinį posėdį. Ačiū, kolegos! (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

V (RUDENS) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 237 STENOGRAMA

2018 m. lapkričio 22 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
G. KIRKILAS ir I. ŠIAULIENĖ*

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDDF). Gerbiami kolegos, pradedame vakarinį posėdį. (*Gongas*) Registracija.

Gerbiami kolegos, užsiregistravo 65 Seimo nariai.

15.03 val.

Diskusija dėl Europos Sąjungos ateities

Pradedame vakarinio posėdžio darbotvarkę. Klausimas 2-1 – diskusija dėl Europos Sąjungos ateities. Mieli kolegos, noriu pranešti, kad mūsų diskusijoje dalyvauja komisarė V. Jurova. (*Kalba angliskai*) (*Plojimai*) Ačiū, komisare, už indėlį į mūsų diskusiją.

Pirmasis kalbės užsienio reikalų ministras L. A. Linkevičius. Prašom, ministre, į tribūną. Po to kviesime komisarę V. Jurovą ir toliau pagal grafiką.

Užsienio reikalų ministro Lino Antano Linkevičiaus kalba

L. A. LINKEVIČIUS (LSDDF). Sveiki, kolegos. Iš tikrųjų smagu, kad jau ne pirmą kartą vyksta ši diskusija, ypatingi sveikinimai mūsų viešniai, ambasadorei. (*Kalba angliskai*) Mes ką tik susitikome ministerijoje. Trumpai, kiek tai įmanoma, keletą žodžių norėčiau pasakyti apie tai, kaip vyksta mūsų organizuotos diskusijos apie Europos ateitį. Mes mėginame važinėti po miestelius, po miestus, susitinkame mokyklose su tais žmonėmis, kurie domisi, norime įtraukti į tas diskusijas. Juolab kad tai yra iš tikrųjų svarbu visai Europai, ne tik Lietuvai. Visi galvoja, kaip čia labiau įtraukti mūsų Europos Sąjungos piliečius, nes ne visi žmonės žino, kad yra ne tik savo šalies piliečiai, bet ir Europos Sąjungos, į mūsų ateities reikalų diskusijas.

Situacija Lietuvoje yra gal kiek geresnė negu kitose šalyse, nes apie 70 % mūsų yra euroentuziastai, kas yra geriausias rodiklis Europos Sąjungoje, bet būtų gerai šitą entuziazmą užpildyti turiniu, žinojimu, argumentais. Tai ne visada pavyksta laiku ir efektyviai padaryti. Dar svarbu todėl, kad netrukus, kitais metais, prasideda dar vienas naujas politinis sezonas, politinis ciklas, bus naujas Europos Parlamentas, nauja Komisija. Taigi vėl naujas kvėpavimas, kitaip tariant, net ir naujas finansinis ciklas ir biudžetas, kas ne mažiau svarbu ir mums, kaip europiečiams. Yra daug įvairių iniciatyvų ir iššūkių. Vienas iš tokių skaudžiausių iššūkių yra, su visa pagarba Jungtinės Karalystės piliečiams... vis dėlto breksitas tikrai nelaikomas dideliu pasiekimu Europos Sąjungoje. Yra liūdna ir skaudu, kad taip vyksta, tačiau šiuo metu, kai mes kalbame, kaip tik ir vyksta diskusijos apie skyrybų kainą ir būdą, ir procesą.

Kalbame apie daug greičių, daugelio greičių Europą, arba dviejų greičių Europą, daug kartų girdėjote turbūt ir yra agituojiama. Sakyčiau, kad mūsų atveju pozicija būtų tokia, kad jau dabar Europa turi daug greičių, tikrai ne du, jau daugiau. Kaip pavyzdį pasakyčiau – euro zona, 19 Europos Sąjungos valstybių dalyvauja, ne visos dalyvauja iš 28, 22 Europos Sąjungos valstybės yra NATO narės, absoliuti dauguma. Į tai reikėtų atkreipti dėmesį dar todėl, kad mūsų sąveika su NATO yra gyvybingai svarbi ir turbūt fiziškai neišvengiama būtinybė. Šengenas, žinome, tikrai vertiname, kad esame Šengeno zonoje, bet noriu atkreipti dėmesį – 22 Europos Sąjungos valstybės yra Šengeno zonoje. Ir neseniai įstojome į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją, kuo labai didžiuojamės. 23 Europos Sąjungos šalys narės yra šios prestižinės organizacijos

narės, bet tikrai ne visos. Kitaip tariant, jau dabar turime tikrai nemažai greičių, jie netrukdo, jie galbūt vieni kitiems padeda. Tačiau, mūsų nuomone, mes neturėtume užsižiasti tuo daugeliu greičių, nes vektorius bus išcentrinis, tikrai nebus konsoliduojantis, mūsų požiūriu.

Mes turime siekti, kad visus, kiek įmanoma, būtų galima apimti, ir mūsų diskusijose tai aiškėja. Nežinau, ar čia rodys, ar nerodys skaidres, kuriose būtų galima pamatyti kažką iš tų diskusijų su mūsų piliečių dialogais po Lietuvą. Žmonės nori didesnės konsolidacijos, daugelis, su kuriais mes kalbamės. Nori, kad mes būtume labiau integravęsi, mano, kad tokiu būdu mes efektyviau spręsimė problemas, būdami kartu, ir tai irgi pasakytina. Todėl visa apimančios iniciatyvos, o ne skaldančios, matyt, yra mūsų ateitis. Esame įsitikinę, kad tai galima spręsti ne atveriant Pandoros skrynią, ne atidarant Europos sutartį, kuri yra, o pagal tą pačią esamą sutartį.

Jeigu dabar kalbėtume apie gilesnę integraciją, reikėtų dar pridurti – norime lankstumo, norime bendrumo, solidarumo. Taip pat turime priekaištų dėl netolygaus ekonominės gerovės pasiskirstymo. Čia reikėtų pabrėžti, kad vis dėlto tas narystės laikotarpis Europos Sąjungoje mūsų šaliai buvo ypač sėkmingas dar ir todėl, kad iš esmės pagerėjo visi kokybės rodikliai. Įstojus į Europos Sąjungą mūsų pragyvenimo lygis buvo 48 % Europos Sąjungos vidurkio, šiais metais pakilo iki 78 %. Tie skaičiai daug ką pasako (tai dėl tų paramos fondų – tiek sanglaudos, tiek kitokių struktūrinių fondų) dėl iš esmės pagerėjusios situacijos Lietuvoje. Ji galbūt ir nevysiškai jaučiama, ir priimama kaip duotybė, bet tai buvo vis dėlto tam tikrų pastangų rezultatas. Reikėtų pasakyti, kad poveikis užimtumui taip pat labai ženklus. 2007–2013 metais Europos Sąjungos investicijomis remiantis Lietuvoje buvo sukurta beveik 8 tūkst. darbo vietų, iš jų 700 mokslinių tyrimų srityje, apie 800 turizmo sektoriuje ir tas skaičius tikrai auga.

Reikia atkreipti dėmesį, kad tikrai dabar patekome į tokį laikotarpį, kai buvome vien tik paramos gavėjai, kadangi tas procentas gyvenimo lygio vidurkio išaugo, jau nebūsime tokie gavėjai. Dar nesame donorai, tačiau tas tarpinis laikotarpis jau kelia įtampą mūsų (...). Štai kodėl mūsų pozicija, kalbant apie finansinę perspektyvą, kuri dabar artėja, ypač apie sanglaudos fondus, apie žemės ūkio paramos fondus... Suprasdami, kad jų bus mažiau, reikės daugiau įtampos mūsų nacionaliniame biudžete, vis dėlto norime, kad tai nebūtų šoko terapija, nes kitaip mes sužlugdytume tą sklandų vystymąsi, apie kurį ką tik pasakiau, tą efektą, kurį mes pasiekėme. Tai yra mūsų argumentai, kalbant su kolegomis apie Europos ateitį.

Jeigu kalbėtume apie solidarumą, trumpai noriu paminėti migraciją. Mes Užsienio reikalų komitete rytoj diskutuosime tuo klausimu. Tai nėra europinis dokumentas, bet vadinamasis migracijos kompaktas, Jungtinėse Tautose diskutuojamas. Daug įvairių argumentų. Tai irgi šiek tiek susiję su solidarumu, su supratimu, kad šis iššūkis Lietuvai gal nėra toks matomas ir jaučiamas, bet tikrai Europai tai yra vienas iš didžiausių iššūkių ir turėtume tą solidarumą taip pat parodyti.

Saugumo politikoje, gynybos politikoje tikrai daug iniciatyvų, aš neturiu laiko dabar detalčiai apie jas kalbėti, bet visi turbūt girdėjote idėjas apie panašų straipsnį, kaip yra NATO penktasis straipsnis, ir Europos Sąjungoje. Girdėjote idėjas apie Europos kariuomenę, apie kitas iniciatyvas.

Trumpai pasakysiu, čia irgi matome ateitį bent mes, Vyriausybė, matome Europos ateitį būtent tokią, kad Europa turėtų sukurti pirmiausia ne papildomą biurokratiją, ne kokias nors dubliuojančias struktūras, konkuruojančias su NATO, o turėtų kurti papildomus pajėgumus, kurie galėtų būti panaudojami kaip moduliai įvairiose operacijose, ar tai būtų NATO, ar tai būtų Europos Sąjungos. Tai būtų teisinga politiškai, kariškai, praktiškai ir net finansiškai, nes dubliavimas arba lenktyniavimas nebūtų pagarba mokesčių mokėtojų pinigams, juolab kad jų tikrai nėra per daug, ir tose šalyse, kurios gynybai skiria pakankamai, irgi, deja, nėra pertekliaus. Aktualu ne tik NATO 2 % bendrojo vidaus produkto gynybai. Tai aktualu ir kitoms Europos šalims kaip tam tikras minimumas, kuriuo būtų galima vystyti savo ginkluotąsias pajėgas. Todėl, kad yra trūkumas, todėl, kad nėra lėšų per daug, ir todėl, kad turėtume vis dėlto matyti sąveiką tų abiejų organizacijų, taip pat matytume ateitį visų europinių iniciatyvų būtent per šią prizmę.

Vėlgi labai trumpai. Taip pat yra ir užsienio politika, norime, kad ji būtų principinga, vertybinė, aiški. Tikrai stengiamasi, kad tokia būtų, ir mes aktyviai dalyvaujame, kad mūsų požiūriai į tuos įvykius, kurie vyksta mūsų kontinente pirmiausia, būtų principingai vertinami ir tokie įvykiai kaip Rusijos agresija prieš Ukrainą taip pat turėtų pasekmių. Todėl kiekvieną kartą, kai vyk-

sta forumai, tiek ministrų susitikimai, tiek vadovų susitikimai, kai vyksta kalbos apie poveikio priemones, sankcijas, laikomės ir, manau, ateityje laikysimės tokios nuoseklios pozicijos.

Dar reiktų pridurti, kad yra Europos Sąjungos plėtra, yra šalys kandidatės, yra keletas šalių Balkanų šalyse, plius Turkija, taip pat Rytų partnerystės programa. Iš tos programos trys šalys iš šešių šalių taip pat turi ambicijų priartėti ir įstoti į Europos Sąjungą. Labai norime, kad nebūtų dvigubų standartų. Diskusijose apie Europos ateitį pabrėžiame, kad tai yra vertybinis požiūris, praktinis požiūris ir ne vien tik tų šalių, kurios pasirinko europinį kelią, yra galvos skausmas, turėtų būti ir mūsų garbės reikalas ir pareiga toms šalims padėti, būti su jomis solidariums.

Dar yra tokia politika, išskirčiau per trumpą pasisakymą kaip svarbią, vieną iš daugelio, – tai energetikos sąjunga, energetikos principai. Netoliese turime skaudulį – Astravo elektrinę ir tikrai, manau, esame teisūs kalbėdami, kad tai yra ne vien mūsų nacionalinė problema, bet tai yra problema ir precedento, kaip Europos Sąjunga šioje labai jautrioje srityje – energetikoje – bendraus su trečiosiomis šalimis, kokiais standartais vadovausis, kokius reikalavimus kels.

Ne tik šiuo atveju, bet ir kitais ne visada esame nuoseklūs. Pavyzdys yra „Nord Stream 2“ projektas, kuris tikrai neatitinka Europos Sąjungos sutartų politinių gairių, politiškai jis netgi kenkia Ukrainai, tas irgi neatitinka mūsų prioritetų. Techniškai jis taip pat nėra pagrįstas. Tai tikrai yra geopolitinis projektas, mūsų vertinimu, o ne komercinis, kaip teigia kai kurios šalys. Čia tiesiog pavyzdys, kaip mes kartais, priimdami politikas, sutardami dėl prioritetų, jų neįgyvendiname praktikoje.

Kadangi žadėjau trumpai, tai ir baigsiu. Dar kartą noriu pasidžiaugti gal ne šia diskusija, kuri čia įvyks, bet (tikrai su visa pagarba Seimo nariams) labiau esu patenkintas tomis diskusijomis, kurios vyksta miesteliuose, miestuose, kuriuose žmonės nėra pervarginti pasirodymų žmonių, kurie galėtų ką nors papasakoti. Matome ir jaučiame dėl to interesą ir tikrai nebaigsime su Kalėdomis šito vajaus. Kitais metais taip pat organizuosime diskusijas, įtrauksime mūsų žmones į Europos ateities klausimų svarstymą, kad visi pajustų, kad esame ne tik Lietuvos piliečiai ir patriotai, bet esame ir žmonės, neabejingi Europos ateičiai. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas ministre. Kviečiu Europos Komisijos narę V. Jurovą.

Europos Komisijos narės Veros Jurovos kalba

V. JUROVA. Gerbiamasis pirmininke, gerbiami Seimo nariai, gerbiamas ministre, mieli kolegos, man be galo didelė garbė pasisakyti šiandien čia, Lietuvos Respublikos Seime, šiais metais, ypatingais metais, kai minite savo valstybės atkūrimo šimtmetį. Lietuvos istorija galėtų tapti heroizmo ir ryžto istorija kovojant už kalbą, už kultūrą ir galiausiai kuriant savo valstybę. Jūs nesinaudojote jėga siekdami nepriklausomybės, jūs buvote išmanūs, tik išmani tauta galėjo sukurti kažką tokio kaip knygnešiai, būtina profesija tais laikais, kai rusai draudė spaudą jūsų kalba. Istorijoje lietuviai ne kartą parodė, kad jūs norite būti atsakingi už savo šalies ateitį patys.

Daugeliu atžvilgių Europa susiduria su keliomis kryžkelėmis ir daugeliu atvejų Lietuva taip pat galėtų tapti pavyzdžiu Europai, nes mums taip pat reikia imti ateitį į savo rankas, jeigu norime išlikti. Norėčiau šiek tiek pakalbėti apie Europos praeitį ir apie jo dabartį šiais sudėtingais laikais. Daugiau kaip 60 metų Europos Vakarų ir Rytus skyrė geležinė uždanga. Daugelyje šalių, kaip ir mano šalyje, buvo gyvenama be laisvės, be demokratijos, nuolat baiminantis policinės valstybės. Šiandien 500 mln. Europos gyventojų gali džiaugtis bendryste, tačiau šiandien mes taip pat susiduriame ir su kitomis grėsmėmis mūsų stabilumui, mūsų saugumui. Tos grėsmės kyla tiek Europos Sąjungos viduje, tiek už jos ribų. Mes susiduriame su didžiule finansų krize, nedarbu, nepažabotu skaitmeninimu, skaitmenine revoliucija, protų nutekėjimu, migracijos krize ir su breksitu, apie tai daug šiuo metu kalbama. Visa tai turi įtakos.

Visur, kad ir kur nuvykčiau, išgirstu apie žmonių tikėjimą, kad politikai spręs lygybės, netikrumo klausimus. Daugeliui žmonių tiesiog kyla baimės jausmas dėl daugelio krizių, kurios kilo anksčiau, tą jau minėjau prieš tai. Dėl šios priežasties kyla susidomėjimas populistiniais judėjimais, kurie siūlo nekokių sprendimus. Visa tai taip pat kenkia ir mūsų pasitikėjimui, transatlan-

tiniam ryšiams. Naujas Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas, rusų prezidentas – visa tai kelia mums daugiau baimių negu pasitikėjimo, Kinija taip pat tampa neaiškiu žaidėju tautinėje arenoje.

Ponios ir ponai, apie visa tai verta pagalvoti rengiantis naujiems Europos Parlamento rinkimams kitąmet. Tikiuosi, per šiuos rinkimus bus elgiamasi ne taip, kaip buvo elgiamasi iki tol, ir bus galvojama ne tik apie galutinius rezultatus po rinkimų, bet ir apie galimybę kitiems kištis į rinkimus. Kembridžo analitikai pademonstravo įvairių kišimosi atvejų į rinkimus. Buvo nustatyta daugiau kaip 4 tūkst. atvejų, kai buvo skleidžiama prokremliška dezinformacija, informacija, galėjusi paveikti piliečių nuomonę. Apklausos rodo, jog 7 iš 10 europiečių yra susirūpinę dezinformacija. Šiais laikais neturime leisti, jog pasitelkus šiuolaikines technologijas būtų manipuluojama rinkimų rezultatais. Europos Sąjunga gali tik mokytis iš Lietuvos pavyzdžio ir aš paprasčiau jūsų ministro pasidalinti Lietuvos patirtimi su kitomis valstybėmis narėmis. Europos Sąjungos lygmeniu mes taip pat ėmėmės veiksmų. Buvo pasiūlytas įstatymų projektų paketas siekiant kovoti su dezinformacija. Taip pat buvo priimtos taisyklės, skirtos tam, kad nebūtų naudojamos politinės kampanijos metu iš žmonių surinkta informacija.

Žmonės gali klausti, kuo gi gali būti naudinga Europos Sąjunga? Atsakant į šį klausimą, būtina pažvelgti į tą kelią, kurį Europos Sąjunga nuėjo. Vyresnio amžiaus žmonės, mano amžiaus žmonės, ko gero, prisimintų, su koku pavydu mes žvelgėme į jaunąją Europos Sąjungą, dar buvusią Europos Bendriją, ir ne dėl to, kad tos šalys Sąjungos narės buvo turtingos, bet todėl, kad jos turėjo tokią ateitį, apie kurią mes galėjome tik svajoti. Europos Sąjungos kūrėjai suvokė, kad kaina už žmogaus vertybes, už žmogiškąsias vertybes yra didelė, tokias vertybes kaip teisingumas, demokratija, lygybė prieš įstatymą ir pagarba mažumų teisėms. Tai tik keletas tų vertybių. Tačiau šiandien mes matome jėgas, kurios kvestionuoja tas vertybes Europos Sąjungoje. Jėgas, kurios nori susigrąžinti galią, kai jie gali veikti be atskaitomybės, kai neegzistuoja nepriklausomi teismai ir panašiai. Tai taip pat kelia baimę žmonėms. Tos jėgos taip pat geba skaldyti visuomenės nuomonę apie demokratiją, bet teisės viršenybė yra mūsų demokratijos pagrindas. Be jos galima užsipulti laisvąją žiniasklaidą ir sakyti, jog ji yra tikrai netikras naujienas skleidžianti žiniasklaida. Be teisės viršenybės nebus galima įgyvendinti žmogaus teisių, nebus galima užtikrinti žmonių duomenų apsaugos ir apskritai negalėsime įsivaizduoti teisingai funkcionuojančios bendrosios rinkos.

Ponios ir ponai, pastaruosius penkerius metus daugelis žmonių manęs klausia, kas gi mus sieja, kas vienija Vakarus su Rytai, kas sieja lietuvius su portugalais, čekus su švedais. Atsakymas yra toks: tai, kas mus vienija, yra pagarba toms pagrindinėms vertybėms. Mes galime būti tikri šalininkai demokratinės Europos, tačiau turime gerbti pagrindines vertybes.

Ką turime daryti, kad kurtume vienodų galimybių, vienodų išipareigojimų Sąjungą? Tam reikalinga tiesti daugiau tiltų tarp Vakarų ir Rytų. Turime įveikti vis dar egzistuojantį socialinį, ekonominį atotrūkį tarp Rytų ir Vakarų. Lietuvai šioje srityje per pastaruosius metus neblogai sekėsi. Jūs esate pasiekę 80 % Europos Sąjungos gerovės vidurkio. Sveikinu jus su tokiu pasiekimu, tačiau vis dar daug mūsų vaikų ir anūkų palieka mūsų šalis, išvyksta į Vakarus ar į Šiaurę, nes jie nemato savo šalyse, Rytų šalyse, galimybių pasilikti. Turime pakeisti šią tendenciją. Aš noriu, kad jauni žmonės Europos Sąjungoje turėtų vienodas galimybes siekti geresnio išsilavinimo, geresnės darbo vietos, nepriklausomai nuo to, kur jie yra gimę.

Todėl esu įsitikinusi, kad privalome dėti kur kas daugiau pastangų, kad kurtume ekonomines galimybes ir pritrauktume daugiau investicijų į Rytų Europą. Tą padarysime ne tik per sanglaudos politiką, sanglaudos fondus. Europos Sąjunga privalo kurti naujas darbo vietas inovatyviuose sektoriuose. Apie Lietuvą tai pasakytina kalbant apie gyvybės mokslus, farmacijos mokslus, farmacijos sektorių. Šie sektoriai ir juose kuriamos darbo vietos demonstruoja sektiną pavyzdį ne tik šiam regionui, bet ir visai Europai.

Privalome sustiprinti Europos struktūrinius fondus ir daugiau investuoti į mokslinius tyrimus, inovacijas. Mūsų mokslinių tyrimų programa „Horizontas“ bus daugiau finansuojama laikotarpiu nuo 2021 iki 2027 metų. Tačiau turime suvokti, kad naujasis biudžetas – tai bus biudžetas po breksito, todėl prieš leidžiant kiekvieną eurą bus tikrai labai pagalvota apie tai. Turime pasirūpinti, kad mūsų lėšos taip pat būtų naudojamos tam, kad būtų siekiama tų vertybių, kurias

minėjau anksčiau. Tą sakau ne tam, kad raginčiau bausti vieną ar kitą valstybę. Aš tiesiog noriu pasakyti, kad turime galvoti apie tai, kaip yra leidžiamos tos lėšos, ir kad jos būtų bet koku atveju susijusios su pagrindinėmis mūsų vertybėmis.

Taip pat norėčiau išgirsti ir iš jūsų, ko būtų galima tikėtis iš kitos Komisijos, ką ji turėtų nuveikti. Šiai Komisijai tuo tarpu yra svarbu užtikrinti, kad būtų tinkamai įgyvendinamos galiojančios taisyklės. Pavyzdžiui, maisto kokybė. Turime pasirūpinti, kad produktas su ta pačia etikete būtų parduodamas tokios pat kokybės tiek vienoje, tiek kitoje šalyje ir kad būtų draudžiama parduoti tą patį produktą, tik skirtingos sudėties, skirtingose šalyse.

Mes turime reaguoti į žmonių nerimą dėl subsidiarumo problemų. Turime siekti greičiau, geriau reaguoti į žmonių susirūpinimą. Mano nuomone, Europos Sąjunga turėtų daugiau dėmesio skirti visos Europos problemoms, problemoms, kurių neišspręs valstybės pavieniui. Taip pat turime siekti tapti svarbesniu žaidėju pasaulio lygmeniu, turime užtikrinti, kad Europos Sąjungos vaidmuo taptų svarbesnis ir galėtume tokiu būdu rodyti pavyzdį visam pasauliui, kaip tą darėme duomenų apsaugos srityje. Turime stiprinti mūsų bendradarbiavimą ir naujose srityse, kad galėtume geriau apginti save, užtikrintume geresnę saugumą.

Ponios ir ponai, laikai, kuriais gyvename, atrodo labai dramatiški ir kupini iššūkių, todėl visai nesunku pamanyti, kad dar niekad nebuvo taip blogai, tačiau būkime atviri sau. Mūsų seneliai, mūsų tėvai tikrai pamena kur kas prastesnius laikus. Kartu mes sukūrėme vieną ambicingiausių projektų pasaulyje – tai Europos Sąjunga. Sąjungą, kurioje yra pačios geriausios įdarbinimo taisyklės. Tai sąjunga, kurioje nėra sienų, kur galioja ta pati valiuta. Dar niekada nebuvo tokie geri laikai gyventi Europos Sąjungoje, tačiau taip, mes susiduriame su įvairiais iššūkiiais ir turime kovoti už mūsų vertybes, žmonių protus, žmonių širdis. Tai mes galėsime daryti, jeigu turėsime drąsos įsiklausyti į žmones ir pasirūpinti, kad jie pasitikėtų mumis, kad mes galėsime išspręsti jų problemas. Turime parodyti, jog mes galime ginti mūsų žmonių teises ir pasirūpinti, kad žmonėms būtų skleidžiama ir pozityvi energija. Mums reikalinga vieninga sąjunga, kuri gali ateiti imti į savo rankas, kaip tai padarė Lietuva prieš 100 metų. Dėkoju už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū komisarei. Gerbiami kolegos, toliau Seimo posėdžiui vadovaus Seimo Pirmininko pavaduotoja I. Šiaulienė.

PIRMININKĖ (I. ŠIAULIENĖ, LSDDF). Gerbiami kolegos, toliau pranešimą skaityti kviečiu Europos reikalų komiteto pirmininką G. Kirkilą.

Europos reikalų komiteto pirmininko Gedimino Kirkilo kalba

G. KIRKILAS (LSDDF). Ačiū, gerbiama kolege. Gerbiama komisare, gerbiami kolegos, dar 2017 metais buvo pradėtos konsultacijos dėl Europos Sąjungos ateities. Tokia diskusija apie Europos Sąjungos ateitį yra labai svarbi iniciatyva, sudaranti galimybę ir mūsų valstybei turėti aiškia, atvirai aptartą poziciją svarbiausiais Europos Sąjungos ateities klausimais. Seime surengėme ne vieną konferenciją, Europos reikalų komitete buvo parengtos net keturios nuomonės, kurios gana skirtingai sudėliojo svarbiausius Europos ateities akcentus.

Mano nuomone, net ir turėdami skirtingus atskaitos taškus, visi galime sutarti, kad svarbiausi Lietuvos interesai Europos Sąjungos atžvilgiu yra Lietuvos geopolitinio saugumo ir spartesnis Lietuvos žmonių ekonominės ir socialinės gerovės stiprinimas. Tikiuosi, kad komiteto nariai vėliau šioje diskusijoje pristatys pagrindines Europos reikalų komitete parengtų dokumentų tezes.

Aš pats apie Europos Sąjungos ateitį norėčiau pasidalinti keliomis pastabomis, kylančiomis iš pastarųjų dienų darbotvarkės.

Seimo delegacija ką tik sugrįžo iš šiuo metu Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Austrijos, kur Vienoje vyko Europos Sąjungos parlamentų konferencija, vadinamasis COSAC'as. Parsivežu iš Vienos jausmą, tikiuosi, kaip ir kiti delegacijos nariai, kad Europos Sąjunga kad ir kaip būtų keista yra tvirta kaip niekada. Šiuo tikrai dramatišku laikotarpiu, kai priimami sprendimai dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos, likusios 27 valstybės rodo tikrai nepalaužiamą vienybę *vis-à-vis* breksitui. Tvirtos ir veiksmingos Europos Sąjungos išsaugojimas yra absoliučiai esminis nacionalinis Lietuvos interesas.

Mieli kolegos, Europos Sąjunga žengia į dar vieną naują savo istorijos etapą. Jungtinės Karalystės piliečiai nutarė, kad nori daugiau savarankiškumo. Taigi šio naujo Europos Sąjungos istorijos etapo leitmotyvas ragina dar kartą apmąstyti žmogaus (individo), bendruomenės, valstybės ir viršvalstybinių institucijų santykį ir turinį, o tai reiškia – iš naujo įvertinti santykį tarp nacionalinio ir Europinio lygmens. Ši santykį apibrėžia pamatinėje Europos Sąjungos teisėje įtvirtintas subsidiarumo principas. Turėdama tokią nuostatą Europos Sąjunga yra laisva reformuotis iš vidaus. Čia noriu padėkoti Europos Komisijai, ypač Europos Komisijos pirmininkui F. Timermanui už iniciatyvą patikslinti ir sukonkretinti subsidiarumo principo taikymo kriterijus.

Subsidiarumo sąvokos turinys, manau, yra vienas pamatinių modernios Europos visuomenės socialinėje filosofijoje. Mainzo vyskupas V. E. fon Keteleris XIX amžiaus viduryje rašė: „Kaip nevalia iš atskirų žmonių atimti ir tai pavesti visuomenei, ką atskiri žmonės gali savo iniciatyva bei savo pastangomis padaryti, taip lygiai neteisinga visa tai, ką mažesnės draugijos pačios pajėgia atlikti, pavesti didesnėms bei aukštesnėms draugijoms; tai reikėtų daryti nuostolius ir griauti socialinę santvarką.“ Beje, apie subsidiarumo principo kaip normos svarbą žmogaus ir visuomenės santykiuose kalbėjo ir Jonas Paulius II. Subsidiarumas lygiuojasi greta tokių esminių socialinės filosofijos principų kaip solidarumas ir bendrasis gėris.

Gerbiami kolegos, Europos Sąjungos veikime subsidiarumas nėra ir neturi būti kvietimas „turėti mažiau Europos“ ar vesti į nepagrįstą atsiribojimą. Sakyčiau priešingai – tai nuostata galinti įsileisti bendrą reguliavimą į labai gerai apgalvotas sritis – ten, kur labiausiai reikia dėl to sutariančioms valstybėms. Kiekviena visuomenė ir valstybė, vadovaudamasi nustatytais vidinėmis procedūromis, laisva įvertinti, kur eina subsidiarumo riba. Mūsų šalyje kaip ir daugelyje valstybių už subsidiarumo principo taikymą atsakingas parlamentas, o dar konkrečiau – specializuoti Seimo komitetai. Norėčiau pasiūlyti, kad komitetai, svarstydami subsidiarumo klausimus, į diskusiją įtrauktų ir visuomenę.

Gerbiami kolegos, tvirta parlamentinė demokratija yra dabarties ir ateities Europos Sąjungos prasmingo veikimo pamatinė sąlyga. Lisabonos sutartimi, kurią man teko daugiau kaip prieš 10 metų pasirašyti būnant Ministru Pirmininku kartu su V. Adamkumi, buvo žengtas svarbus žingsnis, nustatantis nacionalinių parlamentų vaidmenį sprendžiant Europos Sąjungos reikalus. Į Lisabonos sutarties tekstą pirmą kartą buvo įtraukta nuostata, pagal kurią nacionaliniai parlamentai gali „aktyviai prisidėti užtikrinant gerą Europos Sąjungos veikimą“. Kuo toliau, tuo labiau dėmesys krypta į nacionalinius parlamentus, siekiant užtikrinti sprendimų Europos Sąjungos klausimais priėmimo skaidrumą, visuomenės įtraukimą, Europos Sąjungos strategijų ir teisės aktų įgyvendinimą.

Tam reikia sklandaus ne tik Europos reikalų komiteto darbo, bet ir sutelktų visų mūsų komitetų pastangų ir dėmesio. Reikia, kad dėl sprendimų dėl Lietuvos svarbių nuostatų būtų konsultuojamasi politiniu lygiu jau pačiose ankstyviausiose pozicijų formulavimo etapuose. Reikia išmokti kalbėti su mūsų rinkėjais apie tai, kokias galimybes mums visiems suteikia narystė Europos Sąjungoje.

Europos Sąjunga turi viziją ir turi įrankius tai vizijai siekti. Pasiūlymai, kurie gali užtikrinti saugią ir konkurencingą Europos Sąjungą, jau yra ant mūsų stalo. Pateiksiu tik vieną pavyzdį: skaitmeninė rinka ir skaitmeninė visuomenė. Europos Sąjunga išlieka didžiausia bendra rinka pasaulyje. Ji neišvengiamai juda skaitmeninės ekonomikos ir skaitmeninių paslaugų link. Jau visai netrukus turėtų būti užbaigtas bendrosios skaitmeninės rinkos sukūrimas, bent jau reikalingų sprendimų lygiu. Siekiama nuodugnios viešųjų paslaugų ir pramonės politikos modernizacijos, taip sukuriant prielaidas visuomenei maksimaliai pasinaudoti skaitmeninimo suteikiamomis perspektyvomis versle, moksle, sveikatos apsaugoje ir viešajame valdyme.

Europos reikalų komitetas yra įpareigotas vykdyti parlamentinę kontrolę dėl svarbiausių Europos Sąjungos strategijų įgyvendinimo. Todėl turiu pabrėžti, kad norint sukurti skaitmeninę Lietuvą reikia ne tik nuoseklaus daugelio parlamento komitetų įsitraukimo, reikia ir diskusijos su Vyriausybe, ir neišvengiamai – asmeninės Vyriausybės ir valstybės vadovų lyderystės.

Galiausiai, kolegos, Europos Sąjungos ateities vizijos įgyvendinimą pagrįs būsimoji daugia-
metė finansinė programa. Turime aiškiai matyti Lietuvos ateitį – ką norime pasiekti per tą būsi-

mąjį septynerių metų laikotarpį, tuomet galėsime tikrai konstruktyviai dalyvauti kuriant Europos Sąjungos ateitį.

Gerbiami kolegos, pabaigai pacituosiu tai, kas pasakyta Baltojoje knygoje, kurią pacitavo Europos Komisijos Prezidentas Ž. K. Junkeris. Jis pacitavo R. Šumana, 1950 m. gegužės 9 d. citata: „Europos negalima sukurti vienu mostu arba pagal vienintelį planą. Ji bus sukurta pasiekus konkrečių laimėjimų, kurie pirmiausia sudarys sąlygas atsirasti tikram solidarumui.“

Ačiū už dėmesį, linkiu geros diskusijos. (*Plojimai*)

PIRMININKĖ. Dėkojame Seimo vicepirmininkui G. Kirkilui. Toliau perskaityti pranešimą kviečiame Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotoją A. Kubilių. Prašom. Posėdžiui toliau pirmininkaus Seimo vicepirmininkas G. Kirkilas.

Europos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojo Andriaus Kubiliaus kalba

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Gerbiama komisare, ambasadoriai, gerbiamasis posėdžio pirmininke, aš visų pirma noriu padėkoti už teisę čia kalbėti lyg ir be eilės, nes esu Europos Sąjungos tam tikra prasme auka ir tuoj pat turiu išskirti, išskirti simboliškai į Didžiąją Britaniją ir net į Škotiją, kur ši vakarą kaip tik renkasi konferencija. Ačiū dar kartą.

Labai trumpai norėčiau pristatyti tą poziciją, kurią diskusijų Europos reikalų komitete metu mes pateikėme, pateikėme keturiese. Be manęs, tą dokumentą pasirašė kaip tik G. Kirkilas, E. Vareikis ir J. Bernatoniš. Jame mes pabandėme išdėstyti tam tikra prasme požiūrį į tai, ko mes turėtume siekti arba kaip turėtume matyti Europos Sąjungos ilgalaikę ateitį. Iš tikrųjų tos nuostatos gimė tiek stebint Europos Sąjungos istoriją, tiek žiūrint į iššūkius, tiek žiūrint ir į perspektyvą. Savo ruožtu labai panašias nuostatas mes esame patvirtinę ir savo partijos suvažiavime.

Gal esame viena iš nedaugelio partijų, kurios tokius klausimus svarstė suvažiavime.

Aš labai trumpai perbėgsiu per pagrindinius dalykus, ką mes pabandėme štai šiame keturių Seimo narių pasirašytame dokumente įvardinti. G. Kirkilas jau pasakė keletą labai svarbių dalykų.

Iš tikrųjų svarstydami apie Europos Sąjungos ateitį, mes turime visų pirma atsakyti patys sau į klausimą: o koks yra mūsų svarbiausias nacionalinis interesas arba interesai, galvojant apie Europos Sąjungą ir Europos Sąjungos ateitį, tai yra ko mes labiausiai norime? Atsakymas yra turbūt labai paprastas. Mes iš tikrųjų Europos Sąjungą galime matyti kaip mums labai svarbią instituciją visų pirma todėl, kad ji gali mums padėti ir padėjo iki šiol vyti europinės gerovės lygmenį arba, kitaip sakant, dėl konvergencijos. Antras dalykas, dėl geopolitinio saugumo. NATO yra labai svarbi mūsų gynybai, tačiau Europos Sąjunga yra ne mažiau svarbi visų pirma todėl, kad gali padėti europietiškos saugios erdvės plėtrai ir toliau į Rytus nuo mūsų, o nuo to priklausys ir mūsų saugumas.

Toliau. Ką mes pabandėme atsakyti toje diskusijoje, kuri kilo po Europos Komisijos prezidento Ž. K. Junkerio pateiktų baltųjų knygų su penkiaais galimais scenarijais? Mes pabandėme atsakyti, keldami klausimą, ne tik kokios Europos Sąjungos mes norime, bet ir kartu bandėme atsakyti, o kokios Europos Sąjungos perspektyvos mes neturėtume bijoti, nes labai dažnai iš tikrųjų patys save galbūt be reikalo gąsdiname ir, kita vertus, galbūt nuo mūsų pačių Europos Sąjungos ateitis ne tiek daug ir gali priklausyti, mes turime bent jau žinoti, kokios Europos Sąjungos ateities mes tikrai neturime bijoti. Mes išdėstėme keletą punktų.

Pirmas dalykas, iš tikrųjų atsakydamas į klausimą, pagal kokį scenarijų Europos Sąjunga turėtų vystytis, kaip jau minėjau, Ž. K. Junkeris pateikė penkis scenarijus. Mes sakome, kad manome, jog Europos Sąjunga galėtų vystytis (ir mes nebijotume, jeigu ji taip vystytųsi) pagal šeštą scenarijų, kurį pusiau juokais mes vadiname šeštu scenarijumi, bet aš jį pavadinčiau natūralios konsolidacijos, arba organiškios konsolidacijos, scenarijumi.

Jeigu pažiūrėtume į Europos Sąjungos ligšiolinę istoriją (pernai Europos Sąjunga šventė savo 60-metį) ir palygintume, kaip Europos Sąjunga atrodė prieš 60 metų po Romos sutarties ir kaip ji atrodo dabar, mes pamatytume labai aiškia tendencija: Europos Sąjunga ėjo nuo vienos krizės prie kitos krizės ir iš kiekvienos krizės ji išeidavo labiau konsoliduota. Paskutinė globali krizė, kurią

mes dar vis ir Seime tiriamo, 2008–2012 metų, lėmė tai, kad Europos Sąjunga, patyrusi nemažų sukrėtimų, išėjo iš tos krizės vėlgi labiau konsoliduota, turėdama Bankų sąjungą, turėdama nemažai naujų fiskalinės drausmės instrumentų. Tai yra normali Europos Sąjungos patirtis. Lygiai taip pat, pavyzdžiui, 2014–2015 metų pabėgėlių krizė lėmė tai, kad Europos Sąjunga ėmė kur kas labiau rūpintis, konsoliduoti savo sienų apsaugos politiką.

Žiūrėdami į ateitį, mes sakome labai paprastai, kad tokios natūralios konsolidacijos ir tolesnio kelio mes, lietuviai, neturėtume bijoti. Kaip ta konsolidacija vyks, kur ji suks, kaip ji toliau eis, turbūt būtų sunku šiandien atsakyti. Kokių dar krizių sulauks Europos Sąjunga, irgi sunku atsakyti, bet mums užsikrėsti koku nors pesimizmu net ir po breksito aš nelabai matau didelių priesačių. Mano manymu, gal tą kaip tik patirsiu kelionės į Britaniją metu, breksitas iš tikrųjų yra labiau nulemtas Britanijos istorijos ir tam tikrų jos žmonių, visuomenės mentaliteto dalykų, negu tiesiogiai Europos Sąjungos kokių nors ypatingų problemų.

Antras dalykas, ko mes neturėtume bijoti ir ką mes vėlgi sakome savo dokumente – neturėtume bijoti ir Europos Sąjungos galių plėtros į naujas funkcines sritis. Tai nereiškia, kad mes turėtume skubėti tas funkcines sritis labai greitai plėsti, kad mes, Lietuva, turėtume būti lyderiai tos plėtros, bet jeigu Europos Sąjunga subręs tam, kad Europos Sąjungos galios plėsis ir tokiose srityse kaip švietimas ar sveikatos apsauga ar net tam tikra prasme socialiniai reikalai, kur iki šiol Europos Sąjungos galių nėra daug, mes turėtume, be abejo, atsargai su visais subsidiarumo principais, bet nebūti didžiausiais tokios plėtros oponentais. Tai yra dėl labai paprastos praktinės patirties – Lietuva, mano įsitikinimu, kad ir kaip mums būtų sunku kartais lyg ir savikritiškai prisipažinti, didžiausią pažangą yra padariusi ten, kur mes, būdami Europos Sąjungos nariais, įgyvendiname jos politikos reikalavimus. Ar tai būtų fiskalinė drausmė, ar tai būtų energetikos pertvarka, iš tikrųjų ten padarėme didžiausią pažangą. Kur mes patys save kritikuojame ir sakome, kad yra mažiausiai pažangos, tai yra būtent tos sritys, kaip sveikatos apsauga, švietimas arba socialiniai reikalai. Tai būkime patys sau teisingi, kad jeigu čia atsirastų tam tikros Europos Sąjungos politikos paskatos mums irgi daryti pažangą, tikrai nebūtume dėl to, neturėtume būti labai dideli rezistentai.

Trečias dalykas, kur vėl neturėtume baimintis galimos Europos Sąjungos raidos, tai neturėtume baimintis, jeigu atsirastų daugiau iniciatyvų siekti didesnių bendrų Europos Sąjungos resursų. Noriu priminti, kad šiandien bendri Europos Sąjungos finansiniai resursai, kuriuos Europos Sąjunga jau naudoja visoms politikoms, įskaitant ir tiesiogines išmokas, ir struktūrinę paramą mums, sudaro tik 1 % Europos Sąjungos bendrojo vidaus produkto. Mes, kiekviena šalis, esame įsipareigoję 2 % skirti gynybai ir skiriame, gerai, kad Lietuva tą pasiekė, ir toliau reikia didinti, suprantame visi, kodėl tai reikia daryti, bet Europos Sąjungai mes skiriame tik 1 %. Mano manymu, čia yra vienas iš didžiausių iššūkių Europos Sąjungai, kad žmonių lūkesčiai, ko jie laukia iš Europos Sąjungos, kokių jie nori rezultatų, yra kur kas didesni negu pačios Europos Sąjunga turi resursai. Aš suprantu, kad tai vėl yra dalykas, dėl kurio daugelis valstybių iki šiol prieštarautų, dėl tokio Europos Sąjungos resursų didinimo, bet mes neturėtume būti tie, kurie sakytume, kad ne, ne, niekad Europos Sąjungos resursų negalima didinti. Turėtume nebijoti vėlgi atsargaus ir nuoseklaus tų resursų didinimo.

Ketvirtas dalykas, ko mes vėlgi neturėtume bijoti, tai yra naujų instrumentų, kuriuos svarsto Europos Komisija, instrumentų, susietų su nauja daugiamete finansine perspektyva. Jie galėtų būti skirti tam, kad tokių šalių, kaip mes, Lietuva, kaip mūsų kaimynai, ekonominė konvergencija su Europos Sąjunga vyktų sparčiau. Tai yra mūsų vienas iš pagrindinių siekių, kad mes, lietuviai, gyventume taip pat turtingai, kaip gyvena britai, vokiečiai ar skandinavai. Tikrai tai gali padėti mums pasiekti, kad lietuviai nustotų emigruoti kur nors į tas šalis ir čia ieškotų savo gero gyvenimo. Mes turime matyti, kad natūralioji konvergencija, Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, į kur kas turtingesnę klubą, iš pradžių garantavusį labai spartų mūsų ekonomikos augimą, eina prie natūralios pabaigos.

Jūs žinote, kad dabar mūsų bendrojo vidaus produkto kiekis vienam gyventojui siekia apie 76 %, 77 %. Aplenkėme 1 % Estiją, galime tuo pasidžiaugti, net ir dabartinė valdžia kol kas nepagadino ko nors taip labai smarkiai. Tai tuo galime pasidžiaugti, bet turime matyti ilgalaikę per-

spektyvą. Ir vėl čia ne kokia nors valdžios kritika, tačiau natūralu, kad, nedarant daug gilesnių struktūrinių reformų, toliau mūsų augimas gali labai stipriai sulėtėti. Yra daug kitų Europos valstybių, tokių kaip Portugalija, Graikija, pavyzdžių, kai kaip tik po pradinio natūralios konvergencijos staigaus šuolio toliau atsiranda riba, kurią peržengti yra daug sunkiau. Vadinamieji vidutinių pajamų spąstai yra tai, į ką mes irgi jau pradėdame pakliūti. Jeigu norime peržengti tą barjerą, vienas geras Europos Sąjungos pavyzdys yra Airija, kuri, būdama neturtinga, peržengė, peršoko per tą barjerą, bet tam reikia labai gilių esminių reformų. Čia Europos Sąjunga mums gali būti instrumentinės paramos teikėja, verčianti ir skatinanti mus tas reformas daryti net ir tada, kai galbūt jas daryti nepopuliaru arba yra kokių nors kitokių politinių baimių ar nenoro tas reformas daryti. Štai vėlgi neturime bijoti naujų instrumentų, kurie padėtų mums daug sparčiau konverguoti, arba, kitaip sakant, pasiekti tą europinį lygį reformuojant save su Europos Sąjungos pagalba.

Na ir keturi dalykai, čia keturi dalykai, ko, mes sakėme, nereikia bijoti. Keturi dalykai, apie kuriuos mes manome, kad yra sisteminės Europos Sąjungos problemos, kai visi kartu turėsime ieškoti atsakymo. Aš labai trumpai paminėsiu tas problemas. Mes apie jas kalbame savo dokumente.

Pirmoji problema yra Europos Sąjungos globalaus konkurencingumo iššūkis. Čia vėl nieko naujo nepasakysiu. Europos modelis yra daug stipriai socialiai orientuotas negu, sakysim, Jungtinių Amerikos Valstijų ekonominis socialinis modelis, negu Pietryčių Azijos. A. Merkel prieš gerus septynerius ar aštuonerius metus yra paminėjusi tris skaičius, kurie sudaro Europos... labai aiškiai apibrėžia Europos problemų mastelį. Jinai įvardijo labai paprastai, čia jos skaičiai. Europos Sąjungoje gyvena 7 % pasaulio gyventojų, britams išėjus šitas procentas dar sumažės. Europos Sąjunga pagamina 18 % pasaulio bendrojo vidaus produkto. Gali būti, kad skaičius irgi jau šiek tiek sumažėjęs, ir Europos Sąjunga finansuoja 50 % pasaulio socialinių išlaidų. Čia yra Europos Sąjungos modelis. Turint tokį didelį socialinio modelio paketą, be abejo, kad jisai gana stipriai slepia ekonomikos konkurencingumą. Tačiau Europos Sąjunga turi ir atsakymą, į kurį mes galėtume žymiai atidžiau pažiūrėti. Pagal socialinių išlaidų mastą pačioje Europos Sąjungoje mūsų kaimynai skandinavai yra vieni tarp pirmaujančių valstybių. Jeigu pažiūrėtume globalaus konkurencingumo indeksus, tie patys skandinavai yra taip pat tarp pirmaujančių valstybių. Kitaip sakant, socialinės išlaidos nebūtinai yra neįveikiamas ekonomikos konkurencingumo barjeras. Šiuo atveju galbūt ir visa Europos Sąjunga, ir mes visų pirma galėtume žymiai atidžiau pasižiūrėti į skandinavų sėkmės formulę. Tai vienas dalykas.

Antras dalykas, čia jau ir ministras, ir G. Kirkilas kalbėjo apie tai, apie dar vieną iššūkį, kokį turi Europos Sąjunga, be abejo, tai nedemokratinė ir agresyvi Rusija. Čia Europos Sąjunga, be abejo, mano įsitikinimu, yra vienas iš svarbiausių instrumentų, kuris gali padėti ir pačiai Rusijai grįžti prie demokratinės vystymosi trajektorijos. Galbūt greitai, galbūt ne V. Putino laikais, galbūt vėliau, bet tas kelias yra labai paprastas. Investuoti Europos Sąjunga gali ir turi investuoti ekonominius ir politinius resursus į sėkmės juostos kūrimą šalia Rusijos. Pradedant Ukraina, Gruzija, Moldova – tai yra tas kelias, kuriuo iš tikrųjų galima padėti ir Rusijai ilgainiui tapti demokratine valstybe.

Trečia problema, aš tuoj pat baigiu, tai, be abejo, didžiulė potenciali migracija, ką atskleidžia to paties Ž. K. Junkerio dokumentai. Šiandien Afrikoje gyvena 1,5 mlrd. gyventojų, o Ž. K. Junkerio dokumentuose pasaulio demografų prognozės rodo, kad 2100 metais gali gyventi beveik 5 mlrd. gyventojų. Migracija gali būti didžiulis iššūkis ir, be abejo, mums reikia diskutuoti, ir reikia svarstyti, bet negali būti vienintelis atsakymas – ne, mes užsidarysime, mes niekadoms migracijos kokių nors procesų neįsileisime, nes tai nėra racionalūs atsakymai. Aš neturiu čia kokių nors formuliu, kaip reikėtų elgtis, bet aišku, kad reikia diskutuoti žymiai giliau ir Europos Sąjunga taip pat turi diskutuoti žymiai giliau.

Ir paskutinis dalykas. Mano įsitikinimu, kam mes turime skirti dėmesį ir ką mes šiame dokumente sakome, pati svarbiausia Europos vertybė yra solidarumas. Mes tapome Europos Sąjungos nare ir sėkmingai vystomės dėl Europos solidarumo vertybės. Solidarumo vertybė yra ne tik tai, ką mes turime gauti, bet ir tai, kuo mes turime išmokti dalintis. Ačiū jums už dėmesį, linkiu sėkmės ir išbėgu.

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDDF). Ačiū A. Kubiliui. (*Plojimai*) Kolegos, kviečiu į tribūną G. Morkį, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narį. Ruošiasi A. Gelūnas. Prašom.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nario, Lietuvos pramonininkų konfederacijos vykdomojo direktoriaus pavaduotojo Gintaro Morkio kalba

G. MORKIS. Gerbiamasis Seimo Pirmininko pavaduotojau, gerbiama ponia komisare, ministrai, gerbiamosios ir gerbiamieji Seimo nariai, svečiai. Pirmiausia noriu pasveikinti Lietuvos Seimą su tuo, kad surengė tokį renginį, metams einant į pabaigą, kai diskusijos dėl Europos ateities jau apkeliavo Europą ir visą Lietuvą ir galima padaryti tam tikras išvadas šioje garbingoje vietoje, Seime. Taip pat noriu padėkoti už suteiktą galimybę man, kaip Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nariui Briuselyje, taip pat Lietuvos pramonininkų konfederacijos žmogui, kaip socialinių partnerių atstovui, kalbėti šiame renginyje šia svarbia tema.

Tiems, kurie galbūt nežino, priminsiu, kad Briuselyje yra Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas – institucija, panaši į parlamentą, tik sudaryta ne politinių partijų, bet pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių atstovų pagrindu, tai yra darbdavių, profsajungų, mokslo, žemės ūkio, jaunimo, vartotojų teisių gynėjų ir panašių atstovų. Komitetas laikomas pilietinės visuomenės balsu Europoje. Ten Lietuva turi devynis savo narius, po tris kiekvienoje minėtoje grupėje. Narių skaičius yra dvigubai mažesnis negu Europos Parlamento, bet tai yra gana reikšminga institucija, nes pilietinės visuomenės atstovai ir socialiniai partneriai Europos Komisijos prašymu svarsto, nagrinėja visus Europos teisės aktų projektus bei kitokius pasiūlymus ir tais klausimais priima konsoliduotas nuomones – taip yra vadinami šito komiteto dokumentai. Taip pat mes organizuojame ir dalyvaujame diskusijose, kurios yra svarbios visai Europos Sąjungai.

Taip atsitiko ir su Europos ateities tema. Kai Europos Sąjunga dėl vidaus ir tarptautinių, išrės veiksmų atsidūrė egzistencinėje krizėje, tada Europos Komisija paskelbė Baltąją knygą dėl Europos ateities, o Komisijos Prezidentas Ž. K. Junkeris paprašė Europos Ekonominių ir socialinių reikalų komitetą surengti pilietines diskusijas šiuo klausimu visose šalyse narėse ir susumavus rezultatus pasidalinti išvadomis su Europos Sąjungos institucijomis.

Reikia pasakyti, kad žmonės iš tikrųjų labai noriai dalyvavo didesniuose ir mažesniuose formatuose tuo klausimu. Komitetas pritraukė daugiau kaip 1 tūkst. pilietinės visuomenės organizacijų, kurios dalyvavo surengtose diskusijose. Plius šių metų gegužės mėnesį komiteto patalpose Briuselyje buvo pristatyta E. Makrono iniciatyva kaip pilietinės visuomenės *panelis*, ir Komisija pradėjo dar vienas konsultacijas jau *online* dėl Europos ateities. Dėl Baltosios knygos, kuri buvo minėta, vyko plačios diskusijos ne tik Lietuvos valdžios institucijose, bet ir socialinių partnerių organizacijose. Ir mes Lietuvos pramonininkų konfederacijoje surengėme labai įdomią diskusiją.

Taip pat noriu padėkoti A. Pranckevičiui, kad jis tikrai su dideliu entuziazmu ir atsakomybe susitikinėjo ir diskutavo su visais, kuriems šita tema buvo įdomi. Bene ryškiausias mūsų forumas įvyko Kauno istorinėje prezidentūroje, kur kartu su akademinė bendruomene, pedagogais, studentija, įtraukę ir politikus, surengėme diskusiją remdamiesi Baltąja knyga dėl Europos ateities, padarėme išvadas ir jas įtraukėme į rezoliuciją bei Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto baigiamąjį dokumentą.

Mūsų darbas bus, tikėtina, atspindėtas kitais metais vyksiančioje Vadovų Taryboje Rumunijoje, Sibiu mieste. Tikėtina, jog mes būsimė išklaudyti kaip piliečiai, kas kelia mums nerimą, ir į tai bus sureaguota, kaip buvo pasakyta praeitų metų kovo 25 dienos Europos Vadovų Tarybos deklaracijoje, švenčiant Romos sutarties šešiasdešimtmetį.

60 metų pasiekimai po Romos sutarties yra milžiniški daugeliu prasmių, tačiau pastaruoju metu tiek išorinės, tiek vidinės priežastys Europoje sukėlė problemas, kurios tapo egzistencinės ir privertė Europos Sąjungos institucijas ieškoti išeičių, ką daryti toliau. Problemų ant vienos rankos nesuskaičiuosi. Skaudžiausios jų jau čia buvo irgi minėtos – tai imigrantų antplūdis, terorizmo protrūkis, breksitas, dar paminėčiau finansinę netvarką pietinėse Europos Sąjungos valstybėse, atgijęs protekcionizmas, sukilęs ultranacionalizmas, suvešėjęs eurospekticizmas, neveikiančios ir

laužomos taisyklės, fundamentalių vertybių nebepaisymas, solidarumo stoka, socialinės atskirties gilėjimas bei kitos.

Kalbant apie išorines priežastis, negalima nepaminti Arabų pavasario ir jo liūdnu paskemių, pabėgėlių antplūdžio, terorizmo, Rusijos grėsmės prieš Ukrainą, Krymo aneksijos, karo Ukrainos rytuose, Rusijos embargo Europos Sąjungai ir prezidento D. Trampo deklaracijų ir poveikio, veikslių poveikio visiems – tiek Europos Sąjungai, tiek už jos ribų.

Taigi Europos Komisija ėmėsi įvertinti padėtį, pateikė ją Baltojoje knygoje, numatė penkis scenarijus, kuriuos jūs žinote, kaip galėtų geriau vystytis ir stiprėti Europos Sąjunga ateityje derinant skirtingus šalių interesus ir socialinių sluoksnių interesus. Bet ko nepadarė Komisija arba kol kas nepadarė, arba nepakankamai padarė? Neišanalizavo klaidų priežasčių. Kodėl taip atsitiko, kodėl daugiau kaip milijonas imigrantų sugebėjo užplūsti Europą, kas privedė prie breksito? Kodėl tai, kas vyksta Vengrijoje ir Lenkijoje, kodėl ultranacionalistinės jėgos tokiu mastu galėjo itin suvežti kai kuriose valstybėse? Ir kažin ar čia reikia kaltinti nacionalinį populizmą? Galbūt tai pagimdė kaip tik europinis populizmas? Ar išorinės priežastys, kurios turėjo poreikį atsirasti dideliame nerime dėl Europos ateities, nėra silpnos, dorai nesusiformavusios Europos užsienio politikos bei diplomatijos pasekmė? Tokios diagnozės. O norint išgydyti ligą reikia ją tiksliai diagnozuoti.

Vienaip ar kitaip, Europos Komisija pateikė penkis galimus ateities scenarijus, kaip būtų galima artimiausiu laikotarpiu toliau tvarkytis. Jūs juos žinote, jų neminėsiu. Tikriausiai jums būtų įdomu, kokios nuomonės yra Lietuvos piliečiai, renkantis vieną iš šitų pateiktų variantų arba žiūrėję į juos kartu arba atskirai. Žinoma, pilietinė visuomenė Lietuvoje yra marga kaip genys. Vienos nuomonės nėra ir negali būti, vienos konsoliduotos nuomonės nėra. Štai aš atstovauju Lietuvos pramoninkų konfederacijai, vadinasi, mano prioritetingos problemos skiriasi nuo kitų socialinių partnerių. Man reikia daugiau ir geriau funkcionuojančios Europos Sąjungos vidaus rinkos, mažiau protekcionizmo, daugiau tvarkos, bet mažiau biurokratijos, profsąjungoms reikia daugiau socialinės Europos, ūkininkams – vienodų išmokų, jaunimui – daugiau „Erasmuso“, mokslui – daugiau pinigų iš „Horizonto“ (turiu galvoje programą). Ir mes tais klausimais dažnai diskutuojame. Mūsų nuomonės išsiskiria, tačiau fundamentaliais Europos Sąjungos ateities klausimais, esminiais nacionalinių interesų klausimais mes iš esmės sutariame. Tai įrodė ir mūsų diskusijos dėl Europos ateities.

Taigi, kaip minėjau, daugelis diskusijos dalyvių penktąjį Baltosios knygos scenarijų įvardijo kaip Lietuvai priimtinausią. Jis sako, kad reikia nuveikti daug daugiau bendromis jėgomis. O tai reiškia, kad Europos Sąjungos šalys turėtų kur kas glaudžiau bendradarbiauti tarpusavyje sprendamos ne tik ekonominius, finansinius, bet ir bendrus gynybos, saugumo, vidaus ir išorės politikos uždavinius. Tačiau vieningai pabrėžiama, kad jį vykdant būtina lygiagrečiai įvertinti ir daugiau socialinės bei švietimo politikos. Kalbėjusieji pasisakė už tai, kad būtų kuo mažiau biurokratijos, už supaprastintą institucijų veikimą ir efektyvų valdymą.

Šią Lietuvos pilietinės visuomenės pasirinkimą patvirtina ir Vilniaus politikos analizės instituto inicijuotos apklausos dėl Europos Sąjungos ateities raidos scenarijų rezultatai. Apklausos duomenimis, 78 % apklaustųjų pasisakė už penktąjį kelią. Šitas pasirinkimas reiškia didelį lietuvių pasitikėjimą Europos Sąjunga. Prie šito kolegoms ypač akcentavo socialinės dimensijos svarbą. Europos Sąjunga ir valstybės narės turi nedelsiant spręsti didelės socialinės atskirties problemą, protinga bendroji Europos socialinė politika galėtų pasitarnauti gerinant socialinius standartus naujose šalyse, mažinti emigraciją, protų nutekėjimą ir išmesti iš galvų Vakarų protekcionistų sugalvotą socialinio dempingo sąvoką.

Diskusijos dalyviai prioritetų tvarka identifikuoja Baltojoje knygoje nurodytas svarbiausias sritis Lietuvai: pirmiausia – bendroji rinka ir laisva prekyba, gynybos politika, ekonominė ir pinigų sąjunga, Šengeno erdvės stiprinimas, migracija, saugumas ir Europos Sąjungos biudžetas. Bendrosios rinkos stiprinimo naudą, pasirodo, supranta ne tik pramonininkai ir eksportuotojai. Kol neužbaigta bendroji rinka, yra sukurta tik pusė Europos. Europos Sąjungos sukuriama bendroji pridėtinės vertės produkto... pridėtinė produkto dalis pasaulyje procentiškai mažės dėl svaraus

naujų pasaulinės rinkos žaidėjų augimo. Čia ponas A. Kubilius jau priminė skaičius, todėl didėjanti naujai susiformavusių rinkos ekonomikos šalių galia ir įtaka įrodo, kaip svarbu, kad Europa kartu stiprintų savo ekonominę galią ir kalbėtų vienodu balsu. Todėl vidaus rinkos stiprinimas ir gilinimas yra esminė sąlyga išlaikyti konkurencingą Europos Sąjungą globalioje ekonomikoje. Taip pat minimas gynybos aspektas ir taip pat mes sutinkame, kad tai nereiškia, kad Lietuvos visuomenė jau yra už Europos kariuomenės kūrimą. Mums nereikia susipriešinimo su NATO, kurio dalimi esame, ir, manau, šia tema dar laukia ilgos diskusijos.

Ekonominės ir pinigų sąjungos gilinimas vienareikšmiškai svarbus prioritetas ir manome, kad euro zonos valstybės eis tuo keliu, galima tam pritarti. Galbūt galima pritarti ir finansinės drausmės, finansų valdymo, euro zonos biudžeto ir finansų ministro posto įsteigimui.

Ypač daug dėmesio buvo skirta socialiniams klausimams ir švietimui. Šiandieniniams iššūkiams, tokiems kaip globali konkurencija, arba ketvirtoji pramonės revoliucija, skaitmeninimas, tiems dalykams remti labai reikia išsilavinusių žmonių, taigi atitinkamai ir modernios, šiuolaikinius poreikius atitinkančios švietimo sistemos. Iki šiol socialinei apsaugai ir švietimui taikomas subsidiarumo principas. Apie tai kalbėjo ponas G. Kirkilas. Todėl šios temos patenka į nacionalinių teisės aktų taikymo sritį ir sprendimo procesus. Bet mes manome, kad daugiau reikia Europos Sąjungos vaidmens šioje srityje, kad galbūt būtų galima išvengti tokių nesąmonių, kokių atsitiko Lietuvoje su švietimo reforma įvedant etatinį apmokėjimą.

Pabaigai pacituosiu vieną dalyką iš mūsų diskusijos dėl Europos ateities išvadų preambulės: „Nepaisant pastaruoju metu esamų rimtų problemų Europoje, Lietuva, būdama Europos Sąjungos narė, kaip niekad yra geroje politinėje, ekonominėje ir kultūrinėje situacijoje. Lietuva yra labiausiai civilizuotų demokratiškai, ekonomiškai ir gynybiškai stipriausių šalių bendrijoje. Lietuva niekada ligi šiol neturėjo tiek galimybių laisvai plėtoti savo ekonomiką, pramonę ir verslą bei puoselėti savo tautinį identitetą. Šalis gauna reikšmingą paramą, padedančią įveikti atsilikimą, kuris buvo sąlygotas valstybės naujųjų laikų istorijoje patirtų karų bei okupacijų.“

Taigi pasitikėjimas Europos Sąjunga galbūt galėtų būti ir didesnis, jei ne piliečių nerimas ir kai kada pasipiktinimas dėl imigrantų antplūdžio, lengva ranka jiems mokamų didžiulių išmokų, islamo radikalų, teroristų siautėjimo Europoje, dvejopos kokybės maisto ir ne tik maisto produktų, diskriminuojančios žemės ūkio politikos, euro, tai yra po euro įvedimo šalyje laiku nepažaboto ir nesuvaldyto kainų kilimo, skurdinančio žmones, šeimas...

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, kiek jums dar reikėtų?

G. MORKIS. ...nuvertinančio santaupas, ir kitų problemų. Taip, mes turime (aš tuoj baigsiu, pirmininke) daugybę problemų ekonomikoje ir socialiniame gyvenime. Mūsų ekonomikos augimas, ponai ir ponios, nėra toks spartus. Mes didžiuojamės lazeriais ir biotechnologijomis, bet mūsų produktyvumas yra per žemas, kaip ir darbo užmokestis yra per žemas. Pridėtinės vertės pramonės ir paslaugų turime per mažai. Investicijoms į mokslą ir tiriamąją veiklą mes skiriame per mažai. Inovacijų proveržių, deja, nėra. Šia prasme esame atsiliekanti valstybė.

Tačiau nereikia pamiršti, kur mes buvome, iš kur mes atėjome ir kokie atėjome į Europos Sąjungą. 80 % Lietuvos žmonių supranta, kad kito pasirinkimo – geresnio pasirinkimo mes neturime ir kad padėti pataisyti galime tik būdami Europos Sąjungoje. Konvergencija, apie kurią kalbėjo ir ponas A. Kubilius, įmanoma tik giliau integruojantis į Europos Sąjungą. Viskas priklauso nuo mūsų pačių, nuo tautos ir nuo mūsų, ponios ir ponai, valdžios.

Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Ačiū G. Morkiui. (*Plojimai*) Kviečiu į tribūną A. Gelūną. Ruošiasi A. Maldeikienė. Dėl vedimo tvarkos. Prašau, gerbiamas akademike.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Aš labai atsiprašysiu, gal ne visai dėl tvarkos, bet vis dėlto aš norėčiau paklausti, ar gerai išgirdau, kad tokia nesąmonė Lietuvoje kaip etatinis apmokėjimas?.. (*Balsas salėje*) O! Labai dėkui prelegentui. Matyt, labai esate susipažinęs, ar ne? (*Balsas salėje: „Be jokios abejonės.“*)

PIRMININKAS. Gerai, nesiginčijame, kolegos. Kalba A. Gelūnas. Ruošiasi A. Maldeikienė. Prašau, kolega.

Seimo nario Arūno Gelūno kalba

A. GELŪNAS (*LSF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Garbioji komisare, gerbiamas Europos Komisijos... vadove Arnoldai Pranczevičiaus, malonu kalbėti Lietuvos Respublikos Seime Europos klausimais, nes nors dirbu Europos reikalų komitete ir mes ten daug kalbame apie Europą, daug Europos yra tame komitete, bet, sugrįžus į plenarinių posėdžių salę, jos labai labai sumažėja ir atrodo, kad tų klausimų tarsi nėra labai daug.

Aš noriu prisiminti dar šiais metais mano su kolegomis vieną iš kelionių, kelionę į Jungtinės Karalystės Parlamentą, kur, žinoma, kalbėjome daugiausia apie breksitą, apie įvairias pasekmes, tų pasekmių švelninimą, apie breksito aplinkybes, priežastis, kas nulėmė. Man labai įsiminė pokalbis jau ne Londone, o Kardinėje, tai yra Jungtinės Karalystės Velso dalyje. Ten mano paklausti parlamentarai, kodėl Velsas balsavo už išėjimą iš Europos Sąjungos, sakė, kad buvo labai netolygūs nesiderančių pusių argumentai.

Argumentai tos pusės, kuri skatino likti Europos Sąjungoje, balsuoti, kad pasilieka. Buvo saka, jog klausykite argumentų, išsigilinkite į faktus, klausykite argumentų, pažiūrėkite, kiek daug davė Europos Sąjunga Velsui, kiek daug dviračių takelių ištiesta, kiek daug įvairios paramos mokslui, ekonomikai, plieno pramonei, avių augintojams ir taip toliau. Žodžiu, kalbėjo vadovaudamasi sudėtingais argumentais, panašiai kaip mes čia, rėmėsi daugybe faktų, įvairių aspektų, įvairių privalumų būti Europos Sąjungoje.

Ta pusė, kuri ragino ištotti iš Europos Sąjungos, turėjo vieną paprastą argumentą – susigrąžinti kontrolę, *regain control*. Pabalsavus *leave*, ta kontrolė sugrįžo ne į Kardinę, ne į Velsą, o į Londoną ir iškilo daugybė senų bėdų, kurios buvo jau tikrai užmirštos ir tarsi nebeegzistavo. Šia proga man labai parankus mano mokytojo ir bičiulio L. Donskio, ne laiku išėjusio filosofo, vieno šviesiausių Lietuvos žmonių, straipsnis, vienas paskutiniųjų straipsnių, kuriuos jis paskelbė, kuris vadinamas „Nemylima Europos Sąjunga“. Jis jį pradeda taip: „Ne veltui A. Michnikas kartą laidoje „Be pykčio“ pasakė man, jog demokratija yra pilka – ji pagrįsta nuolatiniais kompromisais, derybomis ir politine proza. Panašus šiuo požiūriu yra ir procedūrų, įstatymų pataisų, detalių derinimo nuolat kupinas liberalizmas, kurio svarbą mes suvokiame tik tada, kai mus sutrypia tie, kuriems laisvė ir žmogaus teisės yra tuščias garsas.“

Taip, Europos Sąjunga yra pilna kompromisų, derybų, yra pilna tos politinės prozos, kuri ne uždega, neįkvepia, neįkvepia savo greitais, ryžtingais, ugingais pasisakymais ir greitais sprendimais, bet tokia, mieliaji, yra demokratija, toks ir mūsų Seimas. Ant mūsų žmonės pykta, kad mes nesutariame, ginčijamės, kad esame toks triukšmingas, neramus Seimas. Aš pasakyčiau, ačiū Dievui, kad toks esame, nes pervažiuokime tik tai keliasdešimt kilometrų sieną, ten yra kitoks parlamentas – tylus, tvarkingas, sutinkantis. Jeigu mes tokio norime, tai vargu ar tai mus nuvestų kur nors gerai.

Prieš kurį laiką vienas prancūzų žurnalas „Diasporic“ paprašė manęs išdėstyti tokią asmeninę poziciją dėl Lietuvos Europos Sąjungoje. Aš kalbėjau turbūt panašiais žodžiais, kaip prieš mane kalbėję prelegentai, kad aš, tiesą pasakius, nelabai matau kokios nors alternatyvos. Susigrąžinus vadinamąją kontrolę, atimant ją iš Briuselio, iš to blogojo biurokратиškojo Briuselio, manau, kad kontrolė sugrįžtų ne į Lietuvą, o kur nors į gretimas valstybes, ir turėtume šimtmečių problemą, kai turime kovoti dėl savo laisvės, kovoti dėl įstatymo viršenybės, žmogaus teisių, jau nekalbant apie ekonomines bėdas. Aš gal nebūčiau toks radikalus teigdamas, kad viskas, ką mes darėme patys, buvo gana nevykusios reformos, o viską, ką inicijavo Europos Sąjunga ir tarptautinės organizacijos, vainikavo sėkmė. Manau, kad tikrai mes, lietuviai, esame gana ūkiški, praktiški žmonės, sugebame daug kur tvarkytis gerai, bet vis dėlto akivaizdu, kad be Europos Sąjungos paramos, be nuolatinės pagalbos, aš jau nekalbu apie struktūrinių fondų, sanglaudos fondų paramą, bet ir apie konsultacijas, gerąją praktiką, nuolatinį santykių palaikymą, savęs palyginimą su gerąją praktika kitose Europos valstybėse. Manau, Lietuva šiandien atrodytų visiškai kitaip, negu ji atrodo. Galiu tik palinkėti, kad būtume šiek tiek atidesni faktams, būtume atidesni procedūroms ir įstatymų pataisoms. Džiugina tas faktas, kad „Erasmus“ programa ateities perspektyvoje gaus dvigubai didesnę finansavimą. Aš manau, tai yra labai labai svarbu tokiam emo-

ciniam Europos Sąjungos suvokimui. Kaip tik užvakar parsukridau iš Briuselio, kur buvo pristatyti Europos kultūros paveldo metai, jų kontekste Lietuva labai gerai atrodo su savo renginiais ir su savo paveldo įvairiomis programomis, tai kalbėdamas su vienu kolega vokiečiu visiškai sutikau, kad nereikia vien protu suvokti tos praktinės naudos, labai svarbus ir suvokimas širdimi. Ta minkštoji galia – Europos kultūros suvokimas, suvokimas, kad mes esame bendroje vertybinėje ir kultūrinėje šeimoje, aš manau, tam solidarumui, apie kurio stoką kalbėjo A. Kubilius, išeis labai į naudą. Dėkui, kad išklausėte. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu A. Maldeikiene. Ruošiasi R. Budbergytė.

Seimo narės Aušros Maldeikienės kalba

A. MALDEIKIENĖ (*MSNG*). Apklauskos rodo, kad Lietuvos gyventojai gerokai optimistiškiau vertina Europos Sąjungos ateitį nei vidutiniškai visose valstybėse narėse. Vis dėlto Europos Sąjungos oponentų gretos Lietuvoje auga, ir auga visų pirma dėl nesuvokimo, kaip realiai veikia Europos Sąjunga ir kodėl gerovė joje pasiskirsto taip netolygiai. Neseniai dalyvavau net dviejuose tarpparlamentiniuose renginiuose dėl Europos Sąjungos ateities Briuselyje, o vėliau – Austrijoje. Net kelių šalių, ypač Briuselyje, kelių šalių atstovai sakė, kad jų šalyse dažnai tyčia ar netyčia politikai tais atvejais, kai jaučia, kad jų pasiūlymai ar sprendimai nebus populiarūs, primeta juos Europos Sąjungai sakydami, čia tokia Europos Sąjungos direktyva ir nieko nepadarysi, ir taip nusiplauna rankas.

Šiek tiek paradoksaliai pasakysiu, manau, kad Europos Sąjunga taps artimesnė Lietuvai, kai mano šalis taps aktyvesne Europos politinės darbotvarkės formuotoja (...), o ne vien tik jos įgyvendintoja, ta, kuri gauna, teikia. Atsižvelgiant į tai ir norint prognozuoti Europos Sąjungos ateitį, visų pirma reikia atsisakyti pernelyg statiško, realistinėmis prielaidomis nepagrįsto ir tarsi *a priori* aiškaus tolesnės Europos Sąjungos integracijos vertinimo. Įsitikinimo, kad viskas bus gerai ir viskas bus tuoj pat. Mes tą požiūrį šiek tiek matėme mūsų užsienio reikalų ministro pozicijoje, na, kad viskas yra gerai, mes čia visai gerai viską tvarkome.

Manyčiau, kad kurdamas bet kokį ateities scenarijų tu iš tikrųjų turi galbūt pirmiausia pagalvoti apie įmanomą blogiausią variantą. Europos Sąjungos atveju tai būtų Europos Sąjungos dezintegracijos variantas. O norėdamas išvengti šito varianto, galvoti, ką tu turi daryti, nes jeigu tiki, kad viskas bus gerai, tu iš tikrųjų gali net atviroje vietoje atviros grėsmės, tiesiog stovinčios prieš akis, nepastebėti.

Taigi, ką, mano galva, mes turėtume daryti, kad ta dezintegracija būtų kiek galima mažiau tikėtina, kad jos nebūtų. Pirma, mums būtina užtikrinti, kad paskui vis labiau besintegruojančią ekonomiką sektų ir bendri socialiniai standartai, kad mes kartu sukurtume vadinamąjį socialinį ramstį. Tik tokiu būdu bus sugebama stabilizuoti dažnai nesaugią ir neapibrėžtą dėl integracijos ir nelygybės perspektyvą prarandančių valstybių, regionų socialinę situaciją. Vienas baisiausių dalykų, kurį, mano galva, mums vertėtų šiame kontekste prisiminti yra tiesiai susietas su ta socialine integracija, socialiniu ramsčiu. Turbūt daugelis prisimena, kai pernai lapkričio viduryje Švedijoje vyko Europos Vadovų susitikimas dėl socialinio ramsčio, Švedijos žurnalistė paklausė Lietuvos Prezidentės, ką ji mano apie tai, kad Lietuvos darbuotojai Švedijoje patiria didesnę išnaudojimą. Mūsų Prezidentei klausimas pasirodė be galo juokingas, ji net nusijuokė ir pasakė, kad ji nežino tokių dalykų ir ji pasidomės. Aš visus metus laukiau, kada bus pasidomėta, bet taip niekada ir nesužinojau, nebent buvo kur nors paskelbtas rezultatas to pasidomėjimo man nežinomais būdais. Ar tai yra tas momentas, kuris iš tikrųjų daugelio širdyse tą visą kalbėjimą viešojoje erdvėje apie Europos Sąjungą paverčia kažkokiu tokiu, kad ten kažkokie biurokratai juodi ir jiems visai mes neįdomūs. Taip, tokių dalykų neturėtų būti.

Antra, iki vidaus reformų pabaigos Europos Sąjungoje, mano galva, turėtų būti sustabdyta tolesnė Europos Sąjungos plėtra, potencialioms šalims vidutinėje perspektyvoje pasiūlant kitas bendradarbiavimo formas. Mano galva, tai yra iš tikrųjų labai svarbus dalykas, mąstant apie Europos Sąjungos ateitį. Kodėl aš taip manau? Mums pirma reikėtų susitvarkyti taip, kad europinis

projektas dabartinių piliečių akyse galutinai atgautų legitimumą, kuris labai susvyravo ir dėl pradėtų teisės viršenybės pažeidimo procedūrų kai kuriose valstybėse narėse, ir dėl gal šiek tiek ir netikėto, tačiau iš esmės lengvai nuspėjamo breksito. Aš prieš kokius tris mėnesius iki breksito rašiau, kad jeigu viskas taip toliau, taip ir baigsis. Ir dėl plintančių populistinių judėjimų kalbos apie tai, kad jie neplinta, yra tuščios, jie plinta. Ir kada mes labai paprastais, primityviais atsakymais bandome atsakyti į sudėtingus klausimus, o dar tie atsakymai yra šūkiei „Viskas bus gerai!“, visi šokame, dainuojame, tai pabaiga, žinokite, bus ne kokia.

Trečia, privalu vykdyti Europos Sąjungos institucijų reformą, kuri veikiausiai turėtų įgauti naujos Europos Sąjungos Konstitucijos pavidalą, tik šį kartą diskusija turėtų rutuliotis ne tarp europiečių... tarp europiečių, o ne tarp technokratų. Man buvo labai graudu, kada ir Paryžiuje, ir Brègence buvo kalbama, parlamentų nariai kalbėjo apie tai, kaip jie keliauja po savo valstybes ir turi susitikimus ir bedarbių biržose, ir kalėjimuose. Aš sėdėjau ir kažką numykiau apie tai, kad mes irgi šnekamės, tačiau, pasirodo, šnekasi tai URM'as, berniukai ir mergaitės iš URM'o. Parlamentas tame nedalyvauja. Ir net šiandien taip gana dviprasmiškai pareiškė ponas L. A. Linkevičius – mes čia viską patvarkysime.

Ketvirta. Norėdamos demokratiškesnės Europos, visos valstybės narės, ypač naujosios kartos Europos Sąjungos narės, privalėtų keisti savo padėties vertinimo perspektyvą. Mes turime būti pasirengę daugiau duoti, nes tik taip iš Europos galime gauti to, ko mums išties stinga Lietuvoje. Mums Lietuvoje stinga institucijų tvirtybės ir Europos patirties. Mums ne pinigų reikia. Mūsų žemės ūkis, kuris nuolat verkia, kad jo išmokos mažesnės, iš tiesų gauna labai dideles išmokas, kai įvertini daugybę niuansų: kad nuo tų išmokų jie nemoka mokesčių, kad darbuotojų atlyginimai yra nepalyginamai mažesni negu, tarkime, Vokietijoje, socialiniai standartai darbo rinkoje labai menki, išmokos neturi lubų. Tai iš tikrųjų tie verksmai kartais yra tokie paaugliški, labai nai-vūs ir nevykę. Mes visą laiką norime prašyti. Kai mes pradėsime duoti, mes iš tikrųjų turėsime kitokią Europą. Net ir gausi tada daugiau. Kai duodi, gauni daugiau. Dėkui. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū A. Maldeikienei. Kolegos, kviečiu į tribūną R. Budbergytę. Ruošiasi E. Vareikis. Prašom, kolege.

Seimo narės Rasos Budbergytės kalba

R. BUDBERGYTĖ (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama komisare, svečiai, gerbiami kolegos! Dabartinė Europos integracija remiasi laisvu asmenų, prekių, kapitalo ir paslaugų judėjimu. Šios keturios ekonominės laisvės iki šiol lėmė tikrai didelę pažangą, kurios vaisius mes jaučiame ypač Lietuvoje. Tačiau jų nepakanka vien tam, kad būtų pasiektas ir tvarus, ir visiems jaučiamas klestėjimas.

Štai keletas faktų, kuriais aš norėčiau pasidalinti, apie Europos skurdo ir nelygybės būklę. Pajamų nelygybė Europos Sąjungoje per 10 metų padidėjo, o pajamų skirtumai Europos Sąjungoje yra didesni negu Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tai yra Gini koeficientas Europos Sąjungoje yra 0,41, o Jungtinėse Amerikos Valstijose yra 0,3. 5 % europiečių turi beveik 40 % viso privataus turto. Europoje turtinė nelygybė yra du kartus didesnė už pajamų nelygybę.

Socialinis judumas tarp kartų, deja, ne Europoje didesnis, jis didesnis Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur beveik 50 % vaikų pasiekia aukštesnes klases, negu turi ir gyvena jų tėvai. Tuo tarpu tokioje išsivysčiusioje demokratiškoje šalyje kaip Vokietija tokių vaikų yra tik apie 40 %. Skurstančių dirbančiųjų skaičius Europoje pasiekė beveik 10 %, o daugiau kaip trečdalis europiečių yra finansiškai nesaugūs ir yra netikri dėl savo ateities. Jeigu jie patirtų kokių nors netikėtų išlaidų, neturėtų iš ko padengti tas netikėtas išlaidas.

Nemažėja ir nedirbančio, nesimokančio jaunimo skaičius. Tas procentas yra arti 19 %. O ką kalbėti apie tuos 24 mln. vaikų, kurie Europos Sąjungoje gyvena skurde. Užtuot sutramdžiusios tą globalųjį kapitalizmą, Europos Sąjungos, taip pat dažnai ir nacionalinės institucijos neretai pasiduoda globalaus kapitalizmo įtakai, o tuo sumaniai pasinaudoja tos euroskeptinės ir kitos išorinės jėgos, kurios siekia suskaldyti mūsų senąją Europos žemyną.

Socialdemokratai kartu su kitomis progresyviomis jėgomis siekia būtent tokios Europos, kuri pajėgtų suvaldyti mano minėtą globalaus kapitalo veikimą, galėtų prisidėti stiprinant valstybių narių pajėgumą, kuris leistų užtikrinti žmonių gerovę, todėl mes matome tokius prioritetus. Jų yra trys. Tai yra Europos solidarumo paktas Europai, bendra Europos Sąjungos mokesčių politika ir Europos Sąjungos fiskalinių taisyklių pertvarka. Labai trumpai apie šiuos prioritetus.

Apie solidarumą. Matome būtinumą Europoje nustatyti bendrą minimalios algos virš skurdo lygio standartą. Tai leistų užkirsti kelią bet kokioms socialinio dempingo formoms, o visai Europos Sąjungai, jeigu būtų susitarta nustatyti galiojančias darbo santykių taisykles, būtų užkirstas kelias ir išnaudojimui darbuotojų, kurie yra mobili darbo jėga tarp valstybių narių. Mes palaikome tai, kad būtų įsteigta europinė darbo agentūra, turinti labai realius įgaliojimus, kurie galėtų užkirsti kelią dirbančių žmonių teisių pažeidimams.

Remiame finansavimo padidinimą jaunimo garantijų instrumentui, o Europos vaikystės garantijas tikrai laikome itin prioritetiniu dalyku. Kiekvienas vaikas turi gauti kokybišką priežiūrą, turi būti tinkamai pamaitintas ir turėti tinkamas gyvenimo sąlygas.

Apie bendrą mokesčių politiką. Dėl sukčiavimo ir vengimo Europos Sąjungoje prarandama trilijonas eurų. Dėl to silpnėja ne tik viešųjų paslaugų finansavimas ar trūksta tvarkos, bet dėl socialinio teisingumo trūkumo mažėja žmonių pasitikėjimas vieni kitais ir Europos Sąjungos ateitimi. Ir tai labai kenkia Europos Sąjungos stabilumui. Progresyvosios jėgos palaiko idėją sukurti bendrą konsoliduotąją pelno mokesčio bazę ir kalba už griežtesnes sankcijas mokesčių sukčiams. Būtina galų gale susitarti ir dėl skaitmeninės veiklos apmokestinimo, be to, itin svarbu, kad reikalingas susitarimas dėl sąžiningo ir efektyvaus apmokestinimo globaliu lygiu.

Europos Sąjungos fiskalinių taisyklių pertvarka. Mes neturėtume bijoti peržiūrėti Stabilumo ir augimo pakto taisyklių, nes tos taisyklės, kokios dabar sukonstruotos šioje fiskalinėje politikoje, neatitinka šiuolaikinių realijų: yra pernelyg dogmatiškos ir pamina visuomenės stabilumui labai svarbias socialines teises. Jeigu mes kalbame tikrai apie tą gražų, didingą Europos statinį, kuris galų gale labai teisingai buvo papildytas tuo Europos socialinių teisių ramsčiu, tai turime šiandien suprasti ir pasakyti, kad turi būti tam skiriamas adekvatus finansavimas. O į klausimą, kur gauti papildomą finansavimą, – aš ir kalbu apie tai, kad reikia nebijoti pabaigti vieną kartą su neoliberalia darbotvarke, nes ji kenkia iš tiesų ir Europos projektui, ir Europos ateičiai, nes trečdalis Europos Sąjungoje gyvenančių žmonių, jeigu mes nenusigręšime nuo to neoliberalizmo, tiesiog ateityje nepalaikys mūsų Europos Sąjungos kaip tokio projekto. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū kolegei R. Budbergytei. Kviečiu į tribūną E. Vareikį. Ruošiasi L. Kasčiūnas. Prašau, kolega.

Seimo nario Egidijaus Vareikio kalba

E. VAREIKIS (*LVŽSF*). Sveiki. Pradėsiu nuo to, kad Europos integraciją sumanė, sugalvojo ir sukūrė, manau, labai protingi ir atsakingi žmonės. Tai buvo protingas ir rimtas projektas. Tai, kas yra sukurta šiandien, yra iš tikrųjų visos Europos laimėjimas – laimėjimas ir teisinis, ir politinis, ir kultūrinis, ir geopolitinis. Europos Sąjunga, turbūt mažai kas abejoja, yra sėkmingas projektas.

Lietuviai, beje, pamiršo arba nepastebėjo, kad šią vasarą mes išgyvenome vieną labai reikšmingą virsmą. Nuo šios vasaros nepriklausoma, atkurta Lietuva jau yra daugiau laiko Europos Sąjungoje negu ne Europos Sąjungoje – 14,5 metų mes esame Europos Sąjungoje. Jau išaugo ne tik politikų, bet ir žmonių karta, gimusių ne tik ne Sovietų Sąjungoje, bet ir ne Europos Sąjungoje. Mums Europos Sąjunga jau yra kažkas labai savo, įprasto ir, atrodo, nepakeičiamo.

Man būtų įdomu žinoti, o ką apie mūsų laikotarpį parašys istorikai po 200 ar 500 metų, kaip jie įvertins šitą laikotarpį, ar tai buvo geri laikai, ar blogi laikai, ar kažkokie laikai. Jeigu jūs klausumėte manęs, pasakysiu, kad mes išgyvename aukso amžių. Mes niekada nebuvo taip toli Vakaruose, taip pripažinti. Niekada nebuvo, kad Lietuvoje ir Prancūzijoje yra tokie patys pinigai, kad mes priklausome toms pačioms organizacijoms kaip Italija ir Vokietija. Kuo gi mes skiriamės? Mes pirmą kartą istorijoje vienu metu valdome Vilnių ir Klaipėdą. Taip dar niekada nebuvo.

Taigi per tą turbūt tūkstantį metų, aš nežinau, kas galėtų pasakyti, kada buvo geriau, nors, aišku, daug kas mums nepatinka, bet iš tikrųjų Europos integracija mums davė labai daug. Bet tai yra Europos Sąjungos dabartis.

Kad sukurtume gražią Europos Sąjungos ateitį, taip pat reikia ir protingų, ir atsakingų politikų. Vienas iš Europos integracijos pradininkų Ž. Monė sakė, kad patys įdomiausi, svarbiausi, didžiausi, geriausi Europos sprendimai buvo padaryti krizių metu. Tuo metu, kai krizė buvo, europiečiai suprato, ką reikia daryti ir sukūrė tai, kas yra šiandien gerai. Ir šiandien mes šnekame, kad Europos Sąjunga išgyvena krizę. Ne tik identiteto krizę, yra krizė tokia, kad toks dalykas kaip breksitas Europos Sąjungos istorijoje pirmą kartą. Čia buvo Grenlandija, bet tai smulkmena, breksitas yra pirmą kartą. 7 straipsnis yra pirmą kartą panaudojamas. Migrantų krizės tokios, kokia yra dabar, dar nebuvo niekada. Čia, kaip minėjo, finansinė betvarkė taip pat yra krizė. Turime problemų su Italijos biudžetu. Kaip sakė, ne tik Italijos, yra kelios šalys, kurios išgyvena problemas. Kitaip sakant, mes turime krizę.

Dabar, ką mums reikia daryti? Aišku, daug pasiūlymų, sprendimų yra tokie, na, išspręsti techninėmis priemonėmis, duoti kažkam daugiau pinigų, iš kažko daugiau paimti, pakeisti sudėtį ar Komisijos, ar kaip, bet tai yra techniniai sprendimai. Kaip sakė žymus, turbūt visų laikų vienas žymiausių geopolitikų Z. Bžezinskis, jeigu mes bandome politines ar moralines problemas spręsti techninėmis priemonėmis, tai nieko mums iš to neišeis. O mes kartais bandome techninėmis priemonėmis išspręsti ir sakome, kaip čia gavome. Bet iš tikrųjų žmonėms reikia ne techninių priemonių – žmonėms reikia idėjų ir svajonių. Aš prieš keletą metų net parašiau knygą apie pasaulio ateitį, pavadinimu „Svajonių bendruomenė“, čia yra daug visokių svajonių.

Taigi ko reikia, kad mūsų svajonė išsipildytų? Visų pirma mums reikia nebijoti tų naujovių, kurios ateina į pasaulį. Į pasaulį, į Europą ateina labai daug naujų dalykų ir labai keista, kad mes staiga pradedame bijoti. Mes bijome, kad ne tie ateis į rinkimus, ne tie balsuos, ne tokius sprendimus priims. Nebijokime, tai yra nauja. Mes išgyvename daug visokių bangų. Čia šneka apie hedonizmo bangą, populizmo bangą. Aš su dideliu džiaugsmu šneku apie žaliąją bangą, jinau irgi ateina.

Faktas yra tas, kad šiandien mes gyvename XXI amžiuje, ne prieš 50 metų, ne prieš 70 metų. Vertybės, kurias mes vadiname vertybėmis, jau tampa truputį atgyvena. Mums reikia dorybių ir mes jų kartais bijome. Mes bijome pasakyti, kad mes esame europiečiai, mes esame pasiruošę ne tik gyventi Pinigų sąjungoje, mes iš tikrųjų esame pasiruošę ir savo dorybes ginti. Mes esame pasiruošę savo dorybes atstovėti, bet kartais bijome pasakyti, kad vis dėlto mes esame lietuviai, galų gale mes esame ir krikščionys, mes esame europiečiai. Nereikia šito bijoti. Europos ateitis yra tai, kad mes įsileisime naujų idėjų, kurios šiandien kartais atrodo keistos ir nesuprantamos, bet tos naujos idėjos ir sukurs naują Europos Sąjungą. Mes ne ligą išgyvename – mes išgyvename brendimo krizę, po kurios ateis iš tikrųjų kas nors, mano supratimu, labai nebloga. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū E. Vareikiui. Kviečiu L. Kasčiūną. Ruošiasi E. Gentvilas. Prašau, Laurynai.

Seimo nario Lauryno Kasčiūno kalba

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiamas pirmininke. Iš tikrųjų jau pusantros valandos praėjo ir mūsų šiek tiek salėje dar yra. Gerai, kad tokia diskusija vyksta. Iš tikrųjų vyko ir šiek tiek anksčiau, Europos reikalų komitete A. Kubilius pristatė vieną dokumentą, A. Maldeikienė buvo pristaciūsi kitą ir mes su A. Ažubaliu esame pristatę trečią, galbūt kiek kitokį, išsiskiriantį. Aš nenoriu apie jį visą kalbėti, bet noriu pakalbėti apie pamatinius principus, kuriais mes vadovaujamės galvodami, svarstydami apie tolesnę Europos Sąjungos ateitį.

Aišku, pamatinė tezė yra fundamentali. Narystė Europos Sąjungoje – tai Lietuvos priklausymo Vakarų bendruomenei, Vakarų civilizacijai pamatas. Tai yra mūsų saugumo namai, mūsų interesus nelikti geopolitinėje periferijoje, užtikrinti šalies politinį, ekonominį ir infrastruktūrinį įsitvirtinimą Europoje. Kita vertus, stipri Europa – Lietuvos interesus. Bet stipri Europa nereiškia federacinė Europa ir nebūtinai reiškia kur nors giliau politiškai į naujas sritis integruota Europa.

Kalbant apie debatus dėl Europos Sąjungos, dažnai siekiama tuos debatus įsprausti į labai dirbtinę eurooptimistų, euroentuziastų ir neva euroskeptikų takoskyrą. Tai klaidinga prielaida. Tai nėra europiečių ir antieuropiečių ginčas – tai debatai dėl skirtingų Europos Sąjungos vizijų. Šiuos teiginius iliustruoja pavyzdys. Buvote užsiminęs šiandien, gerbiamas Morki, apie Lenkiją, paminėjote, kad ten kartu su Vengrija yra ultranacionalistinė jėga. Nėra ten ultranacionalistinės jėgos, ten yra konservatyvi jėga, kuri gina savo valstybės ir tautos interesus.

Įdomus pavyzdys. Dažnai Lenkija, kaip ir šiandien išgirdome, yra pristatoma kaip euroskeptiškumo šaltinis, nors pati lenkų visuomenė yra pati proeuropietiškesnė visoje Europos Sąjungoje. Ką tai reiškia? Visų pirma pati Lenkijos Vyriausybė nėra euroskeptiška, ji tiesiog atstovauja kitokiai – tautų arba tėvynių Europos vizijai, kuri yra idėjinė alternatyva dviejų greičių, branduolio arba federacinės Europos idėjai.

Todėl kalbėdami apie Lietuvos Europos politiką aiškiai sakome, kad Lietuva negali likti tik Europos Sąjungos politikų vartotoja, tirpstančia europinėse struktūrose. Lietuva turi išsivaduoti iš postkolonialistinio mąstymo spąstų. Postkolonialistinio provincijos mentaliteto prisotintas sprendimų priėmimas remiasi prielaida, kad visi kiti yra stipresni, išmanesni, todėl neva prie jų reikia prisitaikyti. Tai lemia netikėjimą tuo, kad mes irgi esame pajėgūs kurti Europos Sąjungą. Toks kelias yra klaidingas, Lietuva pati turi būti kūrėja, pasitelkusi Europos Sąjungos institucijas, formuodama tarpvalstybines koalicijas, stiprinti valstybės gerovę, saugumą ir suverenitetą.

Dar vienas labai svarbus aspektas. Šiandien jau buvo cituoti Europos Sąjungos tėvai įkūrėjai. Štai R. Šumanas, kalbėdamas apie integracijos užuomazgas, yra pasakęs: „Susitarimas dėl Europos integracijos negali ir neturi likti tik techniniu ir ekonominiu reikalu. Šiam sumanymui reikia sielos, sąmonės, kuri suvoktų savo istorinę giminystę, dabarties ir ateities išsipareigojimus.“ Europos Bendrijos architektai, bent jau R. Šumanas, labai aiškiai suvokė, kad viršvalstybinė politinė bendruomenė galės būti demokratiška tik tuo atveju, jeigu remsis krikščioniška tradicija, jos siūloma vertybių hierarchija, kolektyvinės tapatybės saitais ir bendruomeniškumo ryšiais. Kitas Europos Sąjungos tėvas įkūrėjas, kuris laikomas daug didesniu technokratu, Ž. Monė, kažkada paklaustas, ką tu darytum kitaip, pradėdamas Europos integraciją, atsakė, kad aš būčiau pradėjęs nuo kultūros.

Kai aš kalbu apie šiuos dalykus, aš noriu pasakyti vieną labai svarbų dalyką – Europos Sąjunga nėra tik institucijos ir techniniai sprendimai, mes turime galvoti apie kultūrą, apie moralinę visuomenės audinį ir kitus svarbius dalykus, tokius kaip istorinė atmintis ir panašiai. Kai kalbu apie tą neva euroskeptikų ir optimistų ginčą, aš noriu dar vieną svarbų dalyką pasakyti. Dažnai (britų pavyzdys) yra daug priežasčių, kodėl vyksta breksitas: ir imigracija, ir visuomenėje atsiradusios vidinės takoskyros, ir britų tapatybė, kuri buvo visada taip žvelgiant nuo ūkanotojo Albiono į kontinentą, bet buvo dar vienas labai svarbus dalykas, kuris visada labai paskatindavo britų visuomenę nuolat nusivilti Europos Sąjunga per tuos kelis dešimtmečius, tai yra nepamatuotos ir dažnai nepasvertos Europos federalizmo idėjos. Pavyzdys – sukurta Jungtinės Karalystės nepriklausomybės partija, (...). Tai buvo vieno klausimo partija – priešintis Europos Sąjungos federalizmui, nes kažkas sukūrė jam priešą Europoje, nuolat akcentuodamas, kad Europa turi kurtis Jungtinių Amerikos Valstijų pagrindu, idėjos pagrindu. Dėl to buvo suburtas visas judėjimas, kuris po to, deja...

PIRMININKAS. Laurynai!

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). ...tai yra didžiulis nusivylimas mums, kad įvyko breksitas.

PIRMININKAS. Pataupykite...

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Pačioje pabaigoje pasakysiu labai paprastai: tokia nepamatuota idėja, aš vertinu pirmiausia E. Makrono idėją, dėl Europos kariuomenės yra visiškai nesuderinama su mūsų nacionaliniu saugumu, su išsipareigojimais NATO.

Ir dar vienas dalykas, apie kurį mes šiandien nuolat kalbame, būčiau nekalbėjęs, bet L. A. Linkevičius užsiminė – globalus migracijos faktas, kad tai neva to solidarumo išraiška. Šis faktas jau dabar skaldo visuomenes. Tuo visuomenių suskaldymu, būtent tuo, kad tokie nepamatuoti sprendimai, atvirų durų sprendimai, sukiršina visuomenes, naudojasi tokie veikėjai kaip Rusija. Jie nau-

dojasi ir skatina, ir didina pleištą mūsų visuomenėse. Apie tai galvokime ir kalbėdami. Kai vartojame žodį „solidarumas“, turėkime galvoje, kad jis negali būti priverstinis, kiekviena tauta turi savo tradicijas, savo istorinį pasakojimą, savo suvokimą, kaip ji formavosi, negalima kalbėti, kad mes privesime jus palaikyti kažkokias kvotas, pavyzdžiui, bausdami...

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). ...apribodami jus Europos Sąjungos biudžeto išmokomis už kažką kitą.

Mielieji, solidarumas yra svarbu, itin svarbu, bet jis yra labai sunkiai pasiekiamas, jį reikia pasiekti gerbiant visų tautų savarankiškumą, valstybių suverenumą ir sunkiomis tarpvalstybinėmis derybomis, tik taip mes galime judėti į priekį. Labai ačiū už dėmesį. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Kviečiu E. Gentvilą. Ruošiasi A. Armonaitė. Prašom, Eugenijau.

Seimo nario Eugenijaus Gentvilo kalba

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Aš dėkingas posėdžio pirmininkui G. Kirkilui, kad nenutraukė kolegos L. Kasčiūno, nes užsidegusio žmogaus stabdyti nereikia. Man ne visos mintys, kurias Laurynas pasakė, patiko, bet patiko užsidegimas, aš noriu, kad apie Europą, vienokią ar kitokią tiesą mes kalbėtume su užsidegimu. Gal man nepavyks tokiam užsidegusiam pasirodyti, bet ir noriu pasakyti tai, kad mes nekalbame apie Europą. Ir vėl noriu G. Kirkilui ar kitiems iniciatoriams padėkoti, pagaliau Lietuvos Respublikos Seime mes kalbame kaip Europos valstybės parlamentarai apie Europos Sąjungą, apie Europos Sąjungos ateitį.

Aš nekartosiu tų iššūkių, kuriuos mes matome Europos Sąjungos ateities horizonte, iš esmės visi jie buvo paminėti. Pakalbėsiu truputį kitaip, o mes, kaip Europos Sąjungos šalis, dalyvaujame kuriant tą ateitį? Per dvejus metus pirmą kartą kalbėdami apie Europos Sąjungą čia prasmingai, konceptualiai, o ne vien užsiimdami techniniais direktyvų ar reglamentų suderinimais? Deja, mes tapome techniniu įgyvendintoju, o ne idėjinio veikėju Europos Sąjungoje. Todėl aš, kaip buvęs Europos Parlamento narys, ir noriu pasakyti, kaip kartais Lietuva atrodo Europos Sąjungoje.

Pradėsiu nuo vienos Eurobarometro apklausos, aš tikrai neprisiminsiu skaičių, bet ten buvo vienas klausimas: kuo tu laikai save – šito miesto gyventoją, šitos tautos atstovu ar europiečiu? Tai senųjų valstybių (Liuksemburgo, Belgijos, Olandijos) keturiskart daugiau žmonių pasakė, kad jaučiasi esą europiečiai, negu tuo laikotarpiu lietuvių pasakydavo. Gerai, neatsisakykime savo tautiškumo ir netapkime europiečiais pamiršę savo šaknis. Bet europietiško mums trūksta kaip piliečiams ir kaip valstybei.

Pradėsiu nuo paprasto dalyko: Europos Sąjungos politikos, politikų nušvietimas. Europos Parlamente L. Balsys buvo vienintelis Lietuvos žiniasklaidos atstovas, kuris nušviesdavo europinę politiką Lietuvoje. Kai aš pamatydavau po kokios nors įdomios situacijos 15 Italijos įvairiausių televizijų kamerų, kurios pasakoja apie Europos įvykius ar įvykius Europos Parlamente, aš matydavau tą skirtumą. Mes priėmėme Europos Parlamente Paslaugų direktyvą, garantuojančią vieną iš keturių pagrindinių laisvių Europos Sąjungoje. Frankfurto oro uoste visomis kalbomis laikraščiai nuo trijų iki septynių puslapių kitą dieną paskyrė Paslaugų direktyvai. Įlipu į lėktuvą skristi į Vilnių, nė vienas laikraštis nė vienu sakiniu nieko nepasako, kad vakar Europos Parlamente priimta Paslaugų direktyva, nors šia Paslaugų direktyva naudojasi ir šiandien daugybė lietuvių, emigravusių į Europos Sąjungos šalis. Mes naudojames, tačiau nepasakojame savo piliečiams. Žmonės ir net mūsų politikai nesupranta Europos Sąjungos iššūkių, pačios politikos ar net pačios Europos Sąjungos. Šiandien ECOSOC'o atstovas kalbėjo, žiūrėkite, tai puikiai suderintai veikiantis mechanizmas, derinantis visų interesų grupių interesus. Lietuvoje Trišalė taryba tapo pajuokos objektu, mes nesugebame čia, Lietuvoje, tos gerosios patirties įdiegti, kurią mums Europa padeda ant lėkštutės.

Arba Europos Sąjungos regionų komitetas. Ten mes taip pat turime savo nuolatinius atstovus, o čia Lietuvos savivaldybių asociacija mums nėra partneris. Tai galėtų būti tam tikra analogija. Mes nesinaudojame tomis patirtimis ir tais instrumentais. Dažnu atveju mes norime naudotis

keturiomis laisvėmis, kurias gauname iš Europos Sąjungos, tomis liberalios politikos perspektyvomis ir pasiekimais, o paskui keikiame tą Europos Sąjungą. Mes turime Lyčių lygybės institutą Lietuvoje, bet pasakykite, ar Lietuva tapo lyčių lygybės iniciatore Europos Sąjungoje? Net čia pat, Vilniuje, esantis institutas, Europos institucija, netapo mums stimulu iškelti šias problemas į europinį lygį arba bent jau viduje sustiprinti tą klausimą.

Lyderystės trūksta regioninėms iniciatyvoms, nepavyko iki galo europizuoti Astravo atominės elektrinės ir nebuvome aiškūs iniciatoriai ar lyderiai dėl „Nord Stream“ problemos išskelimo.

Paskutinis sakinys. Kartais mes esame lyg Europos Sąjungos provincija. Mes tampame ne tik pinigų recipientais, bet ir idėjų recipientais. Ateina laikas tapti idėjų donorais ir finansiniais donoriais likusiai Europos Sąjungai. Ačiū. (*Plojimai*)

PIRMININKAS. Ačiū E. Gentvilui. Kviečiu A. Armonaitę į tribūną. Prašom, kolege.

Seimo narės Aušrinės Armonaitės kalba

A. ARMONAITĖ (*MSNG*). Sveiki, gerbiami kolegos. Iš tikrųjų, ko gero, vienas iš pirmų kartų, kai taip išsamiai diskutuojame Seimo plenarinio posėdžio metu apie tai, kokį Europos projektą mes norime matyti, apie tai, kokį mes jį norime kurti. Nuskambėjo keletas tokių kritinių minčių, neva neoliberalai, kapitalistai ar dar kažkokie demonai puola Europos Sąjungą ir mes ją neva turime nuo jų gelbėti.

Aš noriu pasakyti, kad Europos Sąjunga nuo pat savo įkūrimo pradžios buvo laisvės projektas. Ji buvo sukurta tam, kad žmonės Europoje galėtų gyventi taikoje, kad įvairių industrijų verslas Europoje galėtų tarpusavyje prekiauti, mainytis savo sukurtais produktais ir taip auginti žemyną, auginti tas valstybes, kurios priklauso Europos Sąjungai. Iš tikrųjų mes turime nešti tą eurooptimizmo vėliavą Europoje siautėjant populizmui, kaltinant Europos Sąjungą dėl vietinių problemų. Mes galime būti tie, kurie rodome lyderystę ir paaiškiname, kad Europos Sąjunga yra prielaida tiek nepriklausomybei, tiek augimui ir klestėjimui.

Didžiosios Britanijos išstojimas iš Europos Sąjungos iš tikrųjų atvėrė labai daug bėdų ir pagaliau į jas žiūrima labai rimtai. Nepaisant to, kad ir čia, Seime, mes daug kalbėjome apie pasekmes, kurias breksitas sukels Europos Sąjungai, apie ekonominius ir politinius aspektus, breksitas reiškia dar vieną dalyką. Didžioji Britanija Europos Sąjungoje visada buvo ta valstybė, kuri pasakydavo nepatogiausią tiesą. Ji pasakydavo, kad, žinote, gal per daug eurobiurokratijos šitame projekte, kad, žinote, gal nereikia visų sričių reguliuoti šiame projekte. Man šiek tiek baisu, kad gali nebekti to kritinio balso, to proeuropietiško, bet atsargaus federalizmo balso Europos Sąjungoje. Mes, Lietuva, turime būti ir save matyti europinio projekto branduolyje. Kartu su Beniliukso valstybėmis, kartu su Šiaurės šalimis turime veikti vieningiau, nes breksitas būtent ir reiškia tai, kad dažnai ta alternatyvi nuomonė, dažnai ta nuomonė, kuri sako, kad galbūt mums reikia kuriant integraciją nesukruti daugiau biurokratijos, turi būti pagarsinta.

Paskutinės mintys apie prioritetus. Žinote, vis dėlto 2018 metais man yra neįtikėtina, kad vis dar didžioji Europos Sąjungos biudžeto dalis keliauja žemės ūkiui – vienais duomenimis, bene 39 %, kitais duomenimis, virš 40 %, ir taip toliau. Jeigu mes kaip žemynas, kaip Lietuva, kaip Europos projektas norime eiti į priekį, mums reikia drąsiau investuoti į tas sritis, kurios kuria daugiau galimybių, kurios kuria daugiau galimybių mūsų jaunimui įgyti išsilavinimą užsienyje ir grįžti čia jį pritaikyti, kuris kuria daugiau galimybių verslui skaitmeninant paslaugas, dalyvaujant galbūt viešuosiuose pirkimuose kitose užsienio šalyse, prieinant prie didesnių rinkų. Daugiau galimybių infrastruktūrai, kad žmogus, įsėdęs Kaune, Palemone, į traukinį, galėtų nuvažiuoti iki pat kelto į Helsinkį. Šiandien mes ir vėl matome: Europos Sąjungos biudžeto projekte – viskas į žemės ūkio subsidijas, į protekcionistinę žemės ūkio politiką ir ne tiek daug dėmesio toms sritims, kurios kuria daugiau galimybių.

Aš noriu pasakyti labai paprastą dalyką. Nepaisant to, kad Vakarų valstybėse, Vakarų senosiose demokratijose siautėja populizmas ir euroskeptizmas, mes čia turime daryti viską, kad nepasiduotume tai pagundai. O pagundų šiame Seime yra labai daug. Tai už daugiau galimybių Europai ir už XXI amžiaus prioritetus Europos projektui. Dėkoju.

PIRMININKAS. Ačiū A. Armonaitei. Mieli kolegos, dar kartą dėkoju visiems diskusijos dalyviams už pareikštas mintis, jų iš tikrųjų buvo labai įdomių ir vertingų. Aš tikiuosi, kad Europos reikalų komitetas pamėgins pasinaudoti, nes diskusija dėl Europos dar tęsis.

Pagal darbotvarkę mes turime baigti diskusiją. Apgailestauju, kad ne visi galėjo pašnekėti ir pateikti savo mintis, bet gal turėsime dar daugiau diskusijų, nes, manau, sprendimų bus.

Mieli kolegos, toliau posėdžiui vadovaus Seimo Pirmininko pavaduotoja I. Šiaulienė.

PIRMININKĖ (I. ŠIAULIENĖ, LSDDF). Gerbiami kolegos, tęsiame posėdį.

17.02 val.

Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61¹, 63, 65, 65¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2864, Civilinės krašto apsaugos tarnybos statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-1669 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2865, Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2866, Tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo Nr. I-555 1 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2867, Karo policijos įstatymo Nr. VIII-911 2 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2868, Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2869, Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo Nr. VIII-1436 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2870, Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo projektas Nr. XIIIIP-2871, Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1393 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2872, Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2873 (pateikimas)

Imsimės klausimo – projekto Nr. XIIIIP-2864. Jis yra kompleksinis. Ir baigsime projektu Nr. XIIIIP-2872. Atsiprašau – Nr. XIIIIP-2873. Tai yra Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo daugybės straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas. Kviečiu krašto apsaugos ministrą R. Karoblį pateikti. Prašom.

Prašau registruotis. Atsiprašom, ministre, luktelkite.

Užsiregistravo 68 Seimo nariai. Prašom, ministre.

R. KAROBLIS. Labai ačiū, ponias pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, ponios ir ponai, norėčiau pristatyti Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61¹, 63, 65, 65¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo ir kartu teikiamų įstatymų projektus.

Teikiamų įstatymų projektų pakeitimo tikslai yra trys. Pirmas. Atsisakyti Civilinės krašto apsaugos tarnybos. Antras. Numatyti galimybę į tarptautines operacijas siųsti civilinį krašto apsaugos sistemos personalą. Trečias. Detaliau reglamentuoti Krašto apsaugos ministerijos valdymo struktūros ypatumus.

Kalbant konkrečiau, atsižvelgiant į tai, kad statutinių valstybės tarnautojų, atliekančių civilinę krašto apsaugos tarnybą, užimamos pareigos nesusijusios su statutinei tarnybai būdingais ypatumais, jų vykdomos funkcijos nereikalauja statutinių santykių ir pagal pobūdį priskirtinos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybėms, panaikinama Civilinė krašto apsaugos tarnyba.

Konkrečiai buvo daugiausia pereinamoji nuostata, susijusi su Vyriausybinių ryšių centru, jo statusu. Dabar šis centras visiškai integruotas į krašto apsaugos sistemą. Galbūt buvo abejonių dėl civilių tarnautojų, dirbančių gelbėjimo ir paieškos laive, bet tikrai atrandame funkcijas pagal esamą galiojančią schemą.

Antras dalykas yra poreikis dalyvauti kariniuose vienetuose, operacijose turėti civilinį personalą. Iki šiol buvo numatyta, kad civilinis statutinis pareigūnas, bet kadangi naikinama Civilinė krašto apsaugos tarnyba, manome, kad tikslingumas būtų užtikrinamas dalyvauti civiliniam krašto apsaugos sistemos personalui kitu statusu.

Trečias. Nustatyti, kad Krašto apsaugos ministerijos valdymo struktūrą reglamentuoja Vyriausybės įstatymas ir Viešojo administravimo įstatymas, išskyrus nuostatą, kad Krašto apsaugos ministerijos departamentų, kurie steigiami yra vienaarūšems funkcijoms, susijusioms su krašto apsaugos sistemos uždavinių įgyvendinimu, atlikti. Tiesiog priminsiu, kad Vyriausybės įstatyme numatyta galimybė krašto apsaugos sistemai numatyti specifika, tai yra susiję pirmiausia su civilių demokratine kontrole kariuomenės atžvilgiu. Atsižvelgdami į vykdomą valstybės tarnybos reformą, matome, kad tikslinga šią nuostatą konkretizuoti Krašto apsaugos sistemos organizavimo įstatyme. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame, ministre, jūsų nori klausti keletas Seimo narių. Pirmasis klausia J. Olekas. Deja, salėje nematau. Tuomet prašom, A. Baura.

A. BAURA (LVŽSF). Pone ministre, tiek pirmame teisės akte, kurį jūs pristatėte, tiek ir lydimuosiuose, jūs vis minute, kad papildomų lėšų niekur nereikės, tačiau prieš tai kalbėdamas paminėjote, kad liks tikriausiai dalis darbuotojų, kurie nebus integruoti į kitas struktūras, tai jų išieitiems pašalpoms ir kitiems ar nereikės pinigų? Ar jūs teisūs taip teigdami?

R. KAROBLIS. Ne visai taip. Gal aš, atsiprašau, neišgryninau, kad Vyriausybinių ryšių centro reforma, kur buvo daugiausia statutinių pareigūnų, civilių statutinių pareigūnų, jau yra atlikta. Beveik visi pareigūnai liko dirbti tik kitos funkcijos, išgrynintos funkcijos yra politikos formavimo ir įgyvendinimo. Iš esmės yra likusių pareigūnų pačioje krašto apsaugos sistemoje, kai kurie civiliai statutiniai, jų yra keletas, bet yra susitarimas su jais, kad jie taps, dauguma jų, valstybės tarnautojais. Taip pat minėjau apie paieškos ir gelbėjimo laivą, kuriame civilinės tarnybos statutiniai... Juos numatoma, dauguma jų taps darbo sutartininkais. Visi jie sutinka su dabartinėmis sąlygomis ir būsimais atlyginimais, papildomų lėšų, tiesiogiai susijusių su šia reforma, tikrai nereikės.

PIRMININKĖ. Klausia S. Tumėnas. Prašom.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamasis ministre, pirmiausia jus ir buvusius ministrus noriu pasveikinti su artėjančia Lietuvos kariuomenės diena, su Lietuvos kariuomenės šimtmečiu ir noriu pratęsti anksčiau pasisakiusio mintį. Vis dėlto jūsų tos pataisos, man regis, yra gana drastiškos – atsisakyti civilinės krašto apsaugos tarnybos. Kiek žmonių tai sudarytų, jeigu skaičiais reiktų, kiek palies žmonių šita reforma ir ar galėtumėte patikslinti, ar į šitą tarnybą civilinės krašto apsaugos įėjo, pavyzdžiui, kariai savanoriai, ar čia yra visai kita gradacija? Jų nepaliestų, tų struktūrų visų savanorių? Pirmas dalykas.

Antra. Nors, sakėte, nereikės čia finansų, bet net 30 teisės aktų reikės keisti po šito įstatymo pataisų priėmimo. Ar socialinės garantijos tikrai visiems bus išsaugotos?

R. KAROBLIS. Tikrai socialinės garantijos yra išsaugotos. Dėl teisės aktų, kodėl tiek reikia. Valstybės tarnybą reguliuojantys aktai yra kompleksiniai. Reguliavimas krašto apsaugos sistemos taip pat poįstatyminiais aktais gana atidžiai... Dar kartą pakartosiu, kad nebus konkretaus poveikio žmonėms. Dauguma jau yra integruoti ir užima valstybės tarnautojų pareigas, minėjau, reorganizavus Vyriausybinių ryšių centrą. Kaip minėjau, tai liečia kelias kategorijas pareigūnų, esančių pačioje ministerijoje. Jeigu neklystu, vienas „Ramovės“ vadovas, bet pareigos keičiasi tarp civilio ir karininko, čia tikrai randame visišką sutarimą. Ir gelbėjimo ir paieškos laivas. Yra trys kategorijos, tai yra apie keliolika žmonių, tačiau vėl yra dalis, gal pora valstybės tarnautojų vadovai bus, kiti darbo sutartininkai. Dabar pagal nustatytas taisykles dirbantiems pagal darbo sutartį atlyginimą galima taikyti tokį, koks yra rinkoje, bus nuo sausio 1 dienos. Todėl jokių neigiamų pasekmių niekam nebus, o socialinės garantijos bus taikomos tokios, kokios yra valstybės tarnautojams, atitinkamai dirbantiems pagal darbo sutartis. Iš tikrųjų didesnių, žymesnių garantijų civilinės tarnybos tarnautojams... sulyginama su valstybės tarnautojais, ir didesnių privilegijų, didesnių garantijų. Tai nebuvo sulyginama su tomis garantijomis, kurias turi kariai.

PIRMININKĖ. Klausia V. Gailius.

V. GAILIUS (LSF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Ministre, dėl žvalgybos pareigūnų sunderinamumo su Žvalgybos įstatymu. Įvertinta, nebus keblumų, nepalies jų garantijų?

R. KAROBLIS. Ačiū už klausimą. Žvalgybos pareigūnų statusas, tiek turinčių karinį laipsnį, tiek civilių, sureguliuotas Žvalgybos įstatyme.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, gal šiek tiek man patikslinkite. Jei gu mes *civiliokus* vis tiek siųsime į užsienį (tai aš išgirdau iš jūsų), bet naikiname civilinę valstybės tarnybos sistemą, kur čia mes išlošiamo, kur čia mes pralošiamo? Apskritai kam tai reikia daryti, jeigu lieka tokios funkcijos?

R. KAROBLIS. Tai yra vienintelė specifinė funkcija – būtent siuntimo į operacijas. Beje, į operacijas kartais reikia siųsti ne tik krašto apsaugos darbuotojus, kur buvo galima tik civilinės tarnybos, bet reikia kai kuriais atvejais į tas pačias operacijas ir policijos, galų gale užsienio reikalų pareigūnus. Tiesiog, kalbant apie tą pusę, irgi reglamentuojame, prilyginame kitoms kategorijoms.

O kodėl iš tikrųjų reikia? Todėl, kad buvo tokių darbuotojų iki šiol, civilinėje krašto apsaugos tarnyboje buvo virš 100 ir tai yra paveldėta Vyriausybinių ryšių centrui iš Valstybės saugumo departamento perėjus į krašto apsaugos sistemą. Kaip minėjau, Vyriausybinių ryšių centras yra visiškai integruotas į krašto apsaugos sistemą ir iš esmės dėl keliolikos žmonių išlaikyti atskirą statusą, statutą, teisinį reguliavimą tikrai nėra prasmės, nes tiek atlyginimai, tiek socialinės garantijos, tiek vykdomos funkcijos patenka į kitas kategorijas.

PIRMININKĖ. Klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, ar pereinamuoju laikotarpiu nėra pavojaus palikti kertinių pozicijų be specialistų ir ar reforma jų neatbaidys apskritai nuo sistemos ir nepaskatins ieškotis darbo kitur?

R. KAROBLIS. Tikrai ne. Su tais pareigūnais yra sutarta. Yra kelios, jeigu neklystu, trys pareigybės ministerijoje vadovaujančių pareigūnų, turinčių statusą. Su jais yra sutarta. Atlyginimas, kategorijos tikrai nesikeičia. Sutarta ir su kitais pareigūnais, ypač, kaip minėjau, kurie yra Klaipėdoje. Nebuvo nė vieno neigiamo atsakymo dėl statuso pakeitimo.

PIRMININKĖ. Klausimus užbaigia E. Vareikis. Prašom.

E. VAREIKIS (LVŽSF). Ministre, tokį specifinį klausimą. Krašto apsaugos sistemoje yra tokia struktūra kaip kapelionai, dvasininkai. Yra ne tik dvasininkai, kurie galbūt gauna karinius laipsnius, bet taip pat jų sekretoriai, referentai. Koks planas dėl šitos struktūros?

R. KAROBLIS. Jie, kaip ir kiti panašias funkcijas atliekantys pareigūnai, dauguma, jeigu aš neklystu, buvo darbo sutartininkai, jie tokie pat ir liko. Ši kategorija tikrai niekada nebuvo priskiriama civilinei krašto apsaugos tarnybai.

PIRMININKĖ. Dėkoju, gerbiamas ministre, jūs atsakėte į visų, norinčių paklausti, klausimus. Motyvų niekas nepageidauja pareikšti. Prašom balsuoti dėl teikiamo įstatymų komplekso. Ar galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Balsuokite.

Balsavo 72 Seimo nariai: 71 pritarė ir 1 susilaikė. Taigi įstatymų projektams po pateikimo pritarė. Kaip pagrindinis komitetas siūlomas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, papildomo nenumatoma. Svarstymo data – gruodžio 11 diena.

Yra prašoma skubos tvarkos. Ar pritarime bendru sutarimu? Dėkoju, pritariame.

Per šoninį mikrofoną – T. Tomilinas. Prašom.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Čia dar kolegos prašo Socialinių reikalų ir darbo komitetą įtraukti dėl šios temos.

PIRMININKĖ. Jūs prašote kaip papildomo dėl viso komplekso? Dėl viso komplekso. Sutinkate, kolegos? Dėkoju. Papildomas yra Socialinių reikalų ir darbo komitetas.

17.16 val.

Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projektas Nr. XIII-2735(2) (svarstymo tęsinys)

Gerbiami kolegos, dabar turime grįžti prie likusių rytinės darbotvarkės klausimų. Tai būtų kitas darbotvarkės klausimas – Valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazi-

nio dydžio, taikomo 2019 metais, įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2735(2). Kalbos buvo, svarstymas įvyko, mes turėtume apsispręsti dėl teikiamų siūlymų. Pagal Seimo statuto 7 dalį dėl klausimų, kurie yra teikiami balsuoti, kadangi mes turėsime apsispręsti dėl dydžio, pradedama balsuoti nuo mažiausio ir judama didėjimo tvarka.

Taigi pirmas siūlymas yra Biudžeto ir finansų komiteto pirmininko S. Jakeliūno. Prašom, gerbiamas Stasy, pristatyti.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėkui, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamieji Seimo nariai, tos diskusijos vyko rytinėje posėdžio dalyje, tai trumpai pasakysiu, kad tas dydis, kuris dabar pateiktas Vyriausybės ir kuriam turėtume pritarti, suprantama, nėra pakankamas, visiems reikia didesnių atlyginimų, tačiau diskusijos metu girdėjome, kad krizė pasibaigė. Turiu paneigti šią paplitusią nuomonę. Valstybės biudžeto krizė nepasibaigė, mes vis dar turime įtampų valstybės biudžete, susijusių su krizės reiškiniiais, su krizės sprendimais. Apie tai jau buvo kalbėta, bet pakartosiu dar kartą. Mes vis dar esame skolingi ir mokame palūkanas, kurių dydis sudaro 7 % nuo 6 mlrd., visa tai yra 300 mln. daugiau, negu galėtume skirti palūkanoms, ir tai yra ne kas kita kaip krizė, mūsų biudžeto finansų krizė. Tai kai ta krizė užsibaigs 2020–2022 metais, atsipalaiduos pinigais, perfinsansavus tas skolas, mes galėsime skirti daugiau lėšų.

O dabar kviečiu tikrai negriauti biudžeto. Aš suprantu, jeigu galima siūlyti didesnius dydžius, reikia pateikti finansavimo šaltinius, ar tai būtų mokesčių didinimas, ar tai būtų vaiko pinigų mažinimas, palyginti su planuotais, ar panašūs kiti reikalingi, bet skausmingi sprendimai. Kitu atveju mes negalėsime priimti to biudžeto su visomis pasekmėmis kraštui finansuoti, kitoms sritims finansuoti, švietimo sistemai finansuoti, sveikatos apsaugai finansuoti. Todėl kviečiu, čia esu vienintelis arba vienas iš retų, kuris siūlo ne didinti, o atsakingai elgtis, Seimą šį kartą pritarti šiam sprendimui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Komiteto pozicija. Prašom, gerbiamas Tomai.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Seimas vakar svarstė šį pasiūlymą ir komiteto nuomonė – nepritari. Komitetas pritarė Seimo nario A. Anušausko siūlymui algos bazinį dydį 2019 metams nustatyti 174.

PIRMININKĖ. Taigi, gerbiamo Stasio pasiūlymas yra 173. Motyvų už niekas nepageidaujate išsakyti. Prieš kalba R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, krizės pabaigą, pradžią, kaip išaiškino Konstitucinis Teismas ir mes jau kaip reikalauja įstatymai, Seimas pats paskelbė. Krizė buvo paskelbta, buvo priimtas dokumentas. Po to, kai Seimas nepratęsė šito dokumento, krizės nėra. O kad krizė yra kokiam nors įtemptame biudžete ar kartais krizė pas mus galvoje, tai tada – taip, bet kitokių krizių nėra. Ekonomika auga, mes patys sau pritarėme praėjusiais metais, kad mes turime iki kitų metų atkurti bazinį dydį, iki kitų metų atkurti bazinį dydį. Dabar mes atkuriamo tokia nežymia dalimi, kad kitais metais tokiu atveju turėsime skirti 200 mln., dabar mes 20 nerandame, o paskui 200 mln. Maža to, mes indeksuojame, kaip siūlo S. Jakeliūnas, mes toliau nuvertiname viso valstybinio arba viešojo sektoriaus atlyginimus, santykinai mažėja dėl infliacijos. Tai ne tik kad neatkuriamo, bet net infliacijos koeficiento nenorime taikyti. Tai tas vienas euras kaip tik ir yra tos infliacijos bent jau subalansavimas. Mes pasakysime, kad jūs bent jau turėsite tokį patį atlyginimą kaip pernai, dabar mes turėsime pasakyti, kad jūs turėsite mažesnę atlyginimą, jeigu mes neįvertiname infliacijos. Mes dabar su šiuo įstatymu siunčiame žinią Vyriausybei, kad jūs net nesvarstykite tokios galimybės surasti 20 mln., nes mes nenorime to dalyko daryti. Tai jeigu jau galų gale nerastų pinigų, tai bus laikas, padėsite ir nubalsuosite, kad to nereikia, bet jūs net atsisakote galimybės, kad Vyriausybė tą svarstytų. Niekaip negalima pritarti tai pataisai.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Balsuojame dėl S. Jakeliūno, kad bazinis pareiginės algos dydis būtų 173. Prašom pirma už siūlymą, o kas remiate komitetą, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 81 Seimo narys: už – 51, prieš – 20, susilaikė 10. Taigi siūlymui po svarstymo yra pritarta.

Kolegos, vadovaujantis 152 straipsnio 8 dalies 4 papunkčiu dėl kitų siūlymų nebalsuojama.

Dabar, gerbiami kolegos, dėl viso po svarstymo. Per šoninį mikrofoną dėl vedimo tvarkos – A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Aš kreipiuosi į Etikos ir procedūrų komisiją. Kadangi tai dar vienas precedentas, kai net nesvarstomas pagrindinio komiteto siūlymas, o iš karto svarstoma pataisa dėl to

siūlymo, kuris buvo nesvarstytas čia. Pirmiausia turėjo svarstyti komiteto ir, jeigu jam nepritartų, skirti kitą komitetą, o ne pataisą. Todėl aš kreipiuosi dėl jūsų pirmininkavimo ir dėl tvarkos į Etikos ir procedūrų komisiją.

PIRMININKĖ. Gerai. Sutinkame, kreipkitės. Dabar motyvai dėl viso. Už – T. Tomilinas, bet dar yra tribūnoje, tai gal pirma prieš, o paskui grįšite į vietą ir išsakysite argumentus. Motyvai prieš – G. Skaistė. Nėra. M. Majauskas nori pakeisti. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju, pirmininke, Na, iš tiesų labai keista atrodo visa situacija. Mes gerai žinome tokį Prancūzijoje terminą „ikrus valgantys kairieji“ Anglijoje irgi yra labai panašus terminas „šampaną geriantys socialistai“. Tai vis dažniau pradėdau galvoti, kad tiksliai tokią ir turime kairę čia, Lietuvoje, ir pasakysiu kodėl. Pagal šią priimtą mokesčių reformą asmenys, uždirbantys 10 tūkst. eurų, nuo naujų metų sumokės 5 % mažiau mokesčių, uždirbantys 20 % – 8 % mažiau mokesčių, 30 tūkst. – 9,8 % mažiau mokesčių, gerbiamas Tomilina, 50 tūkst. uždirbantys sumokės 10 % mažiau mokesčių.

Tikrai nieko nėra blogo gerti šampaną, nieko nėra blogo valgyti ikrus ir, matyt, nieko nėra blogo mažinti mokesčius, bet labai blogai, kai mes mažiname mokesčius daugiausiai uždirbantiems ir neturime galimybės, neturime resursų padidinti atlyginimus nedaug uždirbantiems, neturime finansinių resursų padidinti valstybės tarnautojų, biudžetininkų, mokytojų, medikų atlyginimus. Viena iš priežasčių – todėl, kad mes mažiname mokesčius daugiausiai uždirbantiems. Mes iš tikrųjų turime resursų, mes galime padidinti valstybės tarnautojų atlyginimus, bet vis tik renkamės to nedaryti. Todėl kviečiu balsuoti prieš ir kviečiu vis tik ieškoti resursų, kaip būtų galima padidinti atlyginimus valstybės tarnautojams dar labiau.

PIRMININKĖ. Ir motyvai už – T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Šis sprendimas nėra idealus. Realiai vyko derybos. Pagrindinės Lietuvos profesinės sąjungos, tiesą pasakius, mano nuostabai, pasirašė susitarimą su Vyriausybe ir sutiko su tokia bazinio dydžio norma, kuri yra šiandien tvirtinama Seime būtent S. Jakeliūno pasiūlymu.

Gerbiant socialinį dialogą ir žinant, kad mes keičiame tam tikrą darbo etiką ir suteikiame profsąjungų pozicijai daug didesnę reikšmę, negu bet kada bet kuri Vyriausybė darė, mes neturime kito pasirinkimo, kaip balsuoti už šį dydį. Taip, visiems norėtųsi padidinti, bet biudžetas suformuotas toks, koks suformuotas. Jeigu mes padidinsime čia tuo vienu euru, kaip siūlė turbūt ikrus ir šampaną mėgstantys konservatoriai, ypač ponas Mykolas, tai tada vaiko pinigai bus 45 eurai. Tvarka! Mes galime taip padaryti, bet sutartis pasirašyta, profsąjungos sutiko su tokia pozicija.

Aš manau, kad derybos vyko ne visai korektiškai, jos turėjo prasidėti daug anksčiau. Tikiuosi, kad kitais metais profsąjungos nesutiks su tokiais derybomis, kurios vyko tikrai rudeni. Turi būti derybos normalios prieš biudžeto planavimą, prieš Finansų ministerijai pradėdant planuoti biudžetą. Labai tikiuosi, kad kitais metais profsąjungos pirmiausia sugebės susitarti tarpusavyje – medikai su mokytojais, mokytojai su kultūrininkais – ir išreikšti savo aiškia poziciją kovo mėnesį, koks bazinis dydis turėtų būti, ir nuo to dydžio Finansų ministerija galės ramiausiai skaičiuoti biudžetą.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Prašom balsuojant apsispręsti po svarstymo dėl projekto Nr. XIII P-2735(2).

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 56, prieš – 21, susilaikė 5. Taigi, įstatymo projektui po svarstymo pritarta.

Gerbiami kolegos, toliau vėl imsime kompleksinio klausimo. Norėčiau... (*Balsai salėje*)
Minutėlė!

Per šoninį mikrofoną – I. Šimonytė.

I. ŠIMONYTĖ (TS-LKDF). Labai ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke, kad mane pastebėjote. Aš norėčiau repliką ponui S. Jakeliūnui. Ponas S. Jakeliūnas čia pasakė, kad jeigu jis būtų valdęs išdą 2008–2012 metais, tai dabar išlaidos būtų 300 mln. eurų mažesnės. Gal taip būtų buvę, gal taip ir nebūtų buvę dėl įvairių priežasčių. Bet aš noriu pasakyti, kad dabar jam valdant Biudžeto ir finansų komitetą, pajamos bus paradoksaliai lygiai ta pačia suma mažesnės.

PIRMININKĖ. Ir R. J. Dagys. Prašau.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiami Seimo nariai ir gerbiamas kolega Tomilina, čia Seimas yra, ne kokia nors šiaip pasikalbėjimo vieta. Yra įstatymas, pagal kurį profesinės sąjungos ir darbdaviai turėjo susitarti. Pabrėžiu, įstatymas – ne gerų norų rinkinys, o konkretus įstatymas. Jis neįgyvendintas, nes iki liepos 1 dienos joks susitarimas nebuvo pasiektas, todėl viso sprendimo atsakomybė, absoliučiai viso, lieka mūsų sąžinei ir mūsų supratimui. Profsąjungos čia niekuo dėtos ir nereikia jomis teisintis ir prisidengti, nes Vyriausybė iki to laiko, kol galėjo tartis ir ieškoti rezervų, nesitarė. O dabar tas bėgimas paskui, mėginant ką nors pridengti (ne su visomis profsąjungomis, su dalimi profsąjungų), iš esmės nieko nereiškia. Neklaidinkite čia mūsų visų, jūs tiesiog patys nusprendėte, kad bazinio dydžio didinti nereikia ir netgi Vyriausybės paklausti dėl to jums nereikia.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Replikas baigėme.

17.31 val.

Administracinių nusižengimų kodekso 581, 589, 609 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 555¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2820, Baudžiamojo kodekso papildymo 39² straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2821, Baudžiamojo proceso kodekso 212 ir 217 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2822, Civilinio proceso kodekso 10, 192 ir 263 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2823, Darbo kodekso 31 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2824, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 59 ir 86 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2825, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2826, Pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 12, 13 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2953 (*pateikimas*)

Grijtame prie kompleksinių darbotvarkės klausimų – 2-3.1 ir baigsime 2-3.8. (*Balsai salėje*) Todėl, kad turime jauną mamą ir reikia ją išleisti atlikti motinystės pareigų. Administracinių nusižengimų kodekso 581, 589, 609 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 555¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2820. Pateikimas. Baigsime projektu Nr. XIIIIP-2953. Prašom, gerbiama Agne Bilotaitė.

A. BILOTAITĖ (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Gerbiami kolegos, teikiu jums Pranešėjų apsaugos lydimųjų įstatymų projektų paketą, tai yra aštuoni projektai, kuriuos parengė Seimo valdyboje sudaryta darbo grupė, joje dalyvavo Seimo nariai, ekspertai. Taip pat labai aktyviai dirbo Teisingumo ministerija ir esu jiems labai dėkinga už tą dėmesį ir įdėtą darbą.

Sausio 1 dieną įsigalios Pranešėjų apsaugos įstatymas ir tam, kad jis sėkmingai pradėtų veikti, būtina iki sausio 1 dienos priimti šiuos įstatymų projektus, nes mes visi privalome užtikrinti, kad pranešėjai būtų apsaugoti nuo neigiamo poveikio ir galimų neigiamų padarinių.

O dabar trumpai pristatysiu šio projektų paketo siūlomus pakeitimus. Pirmiausia yra Administracinių nusižengimų kodekso, Civilinio proceso kodekso ir Administracinių bylų teisenos įstatymo projektai. Jais siekiama įtvirtinti bendrą principą, kad ginčui perskėlus į teismą pranešėjas nebūtų įtraukiamas į teisminius procesus. Tai būtų daroma tik išimtiniais atvejais ir tokiu atveju turėtų būti pranešėjui užtikrintos sąlygos, kad nebus atskleistas jo konfidencialumas.

Šio modelio pliusai yra tokie, kad taip būtų išsaugotas pranešėjo tapatybės arba konfidencialumo neatskleidimas, taip pat būtų eliminuotas pranešėjus demotyvuojantis faktorius, kad reikės dalyvauti teisminiuose procesuose ir eliminuojama rizika, kad teisminiai procesai bus inicijuojami tam, kad būtų galima paprasčiausiu būdu sužinoti pranešėjo tapatybę.

Saugiklis bus įdiegtas toks, kad minėtų liudytojų parodymai negali būti vieninteliai ir lemiami įrodymai priimant galutinį teismo sprendimą.

Kitas siūlymas yra Darbo kodekso pataisa, kuria siekiama užtikrinti veiksmingesnę pranešėjų apsaugą darbo santykiuose, kad darbuotojui pateikus informaciją apie pažeidimą tai nebūtų laikoma veiksmais, pažeidžiančiais darbdavio turtinius ar neturtinius interesus. Darbuotojas negalėtų būti dėl to persekiojamas, jam taikomos jo interesus pažeidžiančios priemonės arba atleidžiamas.

Taip pat yra teikiamos Baudžiamojo kodekso pataisos, kuriomis yra numatytas atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės tais atvejais, kai yra įtarimas padarius korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką ir aktyviai pačiam prisidedama prie tos veikos atskleidimo.

Kitas siūlymas yra dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pataisų, kuriomis yra siūloma gauto atlygio už kompetentingai institucijai Pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka pateiktą vertingą informaciją apie pažeidimus neapmokestinti. Toks siūlymas yra taip pat susijęs su tuo, kad siekiama apsaugoti pranešėją, kad nebūtų atskleista jo tapatybė. Taip pat yra teikiamas Administracinių nusižengimų kodekso pataisymas, pasiūlymai, kurie numato atsakomybę už tai, jeigu būtų atskleistas konfidencialumas arba pažeisti Pranešėjų apsaugos įstatymo dalykai.

Ir paskutinis įstatymas, tai yra įstatymo pakeitimas, kuris yra teikiamas, tai yra Pranešėjų apsaugos įstatymo pataisa, kuri atsirado po to, kai Vyriausybėje buvo svarstomi ir buvo pritarta trims Vyriausybės nutarimų projektams. Iškilė problema, kad reikia pataisyti Pranešėjų apsaugos įstatymą. Čia yra toks techninis dalykas – tiesiog yra įrašoma, kad atlyginimų kompensavimo ir vidinių informacijos kanalų diegimo tvarka yra nustatoma Vyriausybės nustatytais sąlygomis ir tvarka.

Kolegos, tai yra didelis skaičius projektų. Jeigu kam kyla kokių klausimų dėl konkrečių projektų, aš į juos atsakysiu. Tik noriu pabrėžti, kad rengiant projektus aktyviai dalyvavo Teisingumo ministerija, su jais viskas suderinta, tai nėra atskirų Seimo narių nuomonė ar pozicija, kad jūs žinotumėte.

PIRMININKĖ. Dėkojame už pateikimą. Jūsų nori paklausti keletas Seimo narių. Pirmasis klausia E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Tikrai sveikintinas darbo grupės iš visų Seimo narių darbas, bet pakankamai vėluojame, ko gero, ir turbūt skubiai reikia priimti šiuos įstatymų projektus, bet kokia situacija galėtų būti, jeigu, pavyzdžiui, iš tikrųjų nepriimtų ir nespėtų iki Naujųjų metų, kadangi anas įstatymas įsigalioja metų pradžioje? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Situacija tikriausiai būtų tokia, kad tas įstatymas negalėtų normaliai veikti. Ir žmonės, kurie praneša, tiesiog negalėtų gauti tų visų garantijų, kurios yra numatytos Pranešėjų apsaugos įstatymo projekte. Esame jau tikrai daug kalbėję apie tai, visuomenė žino ir laukia. Ir aš pati konkrečiai gaunu laiškus su klausimais, ar jie bus apsaugoti, ar tikrai veiks tas įstatymo projektas. Tai jeigu jau nusiuntėme visuomenei žinią, kad mes esame už tai, kad pranešėjai turi būti apsaugoti, tai turime ir galutinai užbaigti visus su teisėkūra susijusius dalykus, ir padaryti savo darbą gerai.

PIRMININKĖ. Klausia R. Baškienė.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Gerbiamoji kolege, jūs išties atlikote didžiulį darbą kartu su darbo grupe ir jai puikiai vadovavote. Akcentavote, kad įgyvendinimo data 2019 metų sausis. Poįstatyminiai aktai ir kiti, galbūt lydimieji teisės aktai, ar tai jau visas paketas, ar dar kažko trūksta? Ir jeigu trūktų, iš tikrųjų tada reikėtų paskatinti, kad lydimieji ir poįstatyminiai suspėtų pagal jūsų įgyvendinimo datą arba ją tada keisti.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Ačiū už klausimus. Noriu pasakyti, kad mūsų darbo grupė, tikriausiai pirmą kartą buvo tokia praktika, dalyvavo netgi rengiant Vyriausybės nutarimų projektus, išitraukė ir dalyvavo procesuose. Vyriausybės nutarimai praeitą savaitę buvo priimti. Dabar liko tik tai, kas susiję su Seimu, šitie aštuoni įstatymų projektai, visas tas paketas, kurio reikia tam, kad Pranešėjų apsaugos įstatymas pradėtų sėkmingai veikti. Bet mums tikrai reikia paskubėti ir priimti, kad įsigaliotų iki sausio 1 dienos.

PIRMININKĖ. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Aš nekalbėsiu apie teisės aktus, kalbėsiu iš praktinės pusės. Jūsų pasiūlymas vis dėlto, manau ir tikiu, vis tiek neveiks efektyviai. Gavome informaciją, kad anonimas iš vienos įstaigos kreipėsi į specialiąsias tarnybas ir kitą dieną vadovas atnešė to žmogaus vardą ir pavardę. Informacija yra nutekinama. Tas asmuo, ko gero, yra vienos partijos atstovas, buvęs turbūt, bet lojalus vienai valdžiai. Kaip padaryti, kad būtent tuose aparatuose nenutekintų informacijos, čia turbūt turėtų būti pats svarbiausias darbas, nes dabar anonimai po šito dalyko, kas įvyko toje savivaldybėje, nebesikreips, nes nebetiki sistema?

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Labai ačiū. Labai aktualus klausimas, nes aš pati taip pat gaunu ne vieną tokį žmonių nusiskundimą dėl esamos situacijos, žmonės praneša apie tam tikrus įvykius tikėdamiesi, kad tai bus konfidencialu, o vėliau paaiškėja, kad įstaigos sužino tų žmonių pavardę.

des, kas jie buvo. Tada jie gauna tikrai didžiulį spaudimą ir net atleidžiami iš darbo, jų šeimos nariai patiria spaudimą.

Bet ką noriu pasakyti? Taip yra todėl, kad, vienas dalykas, tie žmonės šiuo metu pagal dabar galiojančią tvarką nėra apsaugoti. Pranešėjų apsaugos įstatymas pradės veikti tik nuo kitų metų, nuo sausio 1 dienos. Pagrindinė koordinuojanti pranešimų ir pranešėjo statuso suteikimo institucija bus Generalinė prokuratūra. Taip pat, kaip aš jau minėjau savo pristatyme, yra numatyta atsakomybė už konfidencialumo atskleidimą. Numatytos tikrai didelės baudos ir aš tikiuosi, kad tai veiks ir kad tie žmonės bus apsaugoti, nes bus draudžiama atskleisti žmonių tapatybę tiek institucijoms, tiek kitiems, kurie bus susiję su tuo pačiu tyrimu.

PIRMININKĖ. Klausia A. Dumbra.

A. DUMBRAVA (TTF). Labai ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, aš norėjau paklausti. Mes čia kalbame apie pranešėjo apsaugą. Bet dabar dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo matome, kad yra visokių dalykų apie tuos pačius pranešėjus ir apie vaikų teisių neva pažeidimus. Prašau pasakyti, o atsakomybė? Aš nesu gerai susipažinęs su įstatymu. Atsakomybę pranešėjai turės, tarkime, jeigu jie padarys kokios nors žalos, tas jų pranešimas kokiu nors būdu nepasitvirtins ir taip toliau, bet žmogui jau bus padaryta žala? Jie kokią nors atsakomybę turės už tai, ar ne? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Pirmiausia turiu labai aiškiai pasakyti, kad pranešimu nebus laikomi tokie pranešimai, kurie, tarkime, yra susiję su kokiais nors asmeniniais interesais. Pranešimu bus laikomas tik toks, kuris yra susijęs su viešojo intereso pažeidimu, tai yra įrašyti aiškūs saugikliai, kad nebūtų piktnaudžiaujama šiuo įstatymu. Taip pat pagal visą tvarką pagrindinė kompetentinga institucija įvertins visas aplinkybes, pranešimo esmę ir tada nuspręs, ar tam asmeniui suteikti pranešėjo statusą. Tai nereiškia, kad bet kokie pranešimai taps tais pranešimais ir jais bus piktnaudžiaujama.

Aš tikrai suprantu nuogaštavimą, kad nebūtų piktnaudžiaujama, tarkime, bandant susidoroti su savo darbdaviais arba nepatinkančiais konkurentais. Tas saugiklis yra tikrai įrašytas ir, manau, turėtų puikiai veikti, kad tokių piktnaudžiavimų nebūtų.

PIRMININKĖ. Klausia J. Baublys.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū, pirmininke. Iš dalies mano klausimą paklausė gerbiamas A. Dumbra, bet aš norėčiau pasitikslinti dar dėl atsakomybės už melagingus pranešimus. Kaip žinome, yra tam tikrų asmenų, kurie tik tuo ir užsiima, liaudiškai sakant, skundžia kitus žmones. Kaip apsisaugoti nuo tų nuolatinių skundų? Ar čia ką nors numatote? Kaip bus? Ačiū.

A. BILOTAITĖ (TS-LKDF). Jeigu bus melagingas pranešimas ir tas bus įrodyta, žinoma, mūsų teisės sistemoje egzistuoja atsakomybė už melagingos informacijos pateikimą ir ji bus. Bet aš tikrai noriu, kad mes nesikoncentruotume į tuos atvejus, kai tik yra skundžiama blogąja prasme, nes yra daug atvejų, kai žmonės pilietiškai elgiasi, yra neabejingi ir praneša apie pažeidimus. Mes iš tikrųjų privalome nusiųsti visuomenei signalą, kad mes tokius žmones palaikome, kad jie turi nebijoti. Man teko bendrauti paskutiniu metu dar kartą su tais žymiausiais Lietuvos pranešėjais. Kai klausiausi jų istorijų apie jų patirtis, kai žmonės persekiojami, kai atsiduria ligoninėse, netenka sveikatos, kai praranda darbus ir kai turi kurti iš naujo savo gyvenimą, paliekami su savo problemomis vieni vieni, tai yra iš tikrųjų tragiškos istorijos. Manau, kad valstybė turi pasakyti, kad mes rūpinamės jumis ir mes matome tų jūsų pranešimų naudą, nes dėl tų pranešimų valstybė gali sutaupyti labai didžiules sumas tiek viešųjų pirkimų srityse, tiek kitose, kuriose yra išaiškunami negeri dalykai.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjai. Jūs atsakėte į visų norinčių paklausti klausimus. Ir motyvu išsako, už kalba E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų iš klausimų galima spręsti, kad prieštaraujančių nėra, ir lydymuosius aktus, manau, tikrai patvirtinsime. Ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, prašom apsispręsti ir balsuoti dėl teikiamų projektų.

Balsavo 73 Seimo nariai: už – 70, prieš – 1, susilaukė 2. Taigi projektams po pateikimo pritarta.

Dėl visų teikiamų projektų pagrindiniu komitetu yra siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas, tik dėl Darbo kodekso 31 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-2824 kaip pa-

pildomas siūlomas Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Ir visų svarstymo data – šių metų gruodžio 6 diena.

17.46 val.

Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. XIII-198 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2151 (svarstymas)

Gerbiami kolegos, grįžtame prie rytinės darbotvarkės. 1-5 klausimas – Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. XIII-198 priedų pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2151. Pranešėjas T. Tomilinas pateiks komiteto išvadą. Prašom.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, pagrindinis Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas lapkričio 7 dienos posėdyje nusprendė įstatymo projektą atmesti, atsižvelgdamas į tai, kad įstatymo projektui įgyvendinti papildomai per metus prireiktų daugiau kaip 370 mln. valstybės biudžeto lėšų, kurių biudžeto projekte nenumatyta. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš nėra, susilaikė 4.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, išvada pristatyta. Diskutuoti niekas neužsirašė. Motyvus už nėra užsiregistravusių išsakyti. Prieš – J. Razma, bet nematau. Tuomet A. Sysas. Prašau.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, noriu atkreipti dėmesį, kad tai yra valstiečių ir žaliųjų pažadas per ketverius metus tokį dydį gražinti. Aš suprantu, kad šiandien 375 mln. surasti sunku, bet jūs nukeliate kitiems metams šitą malonumą, netgi 21 mln. neradote ir sufalsifikavote čia balsavimus vadovaudamiesi kitu straipsniu, nesivadovaudami pagrindiniu 151 straipsniu, kad pirmiausia reikia atmesti bent komiteto nuomonę arba svarstyti komiteto nuomonę. Tegul lieka tai jūsų sąžinei. Manau, kad Etikos ir procedūrų komisija atsižvelgs į mūsų pastabas ir vadovausis Statutu, o ne noru kaip greičiau numuiliti ir apie tai nekalbėti. Šiuo atveju mano siūlymas yra jūsų Vyriausybės pažadas ir jūsų pažadas rinkėjams – 183. Toks dydis turėtų būti įvykus mokesčių ir pensijų reformai. Todėl ir siūlau prisiminti savo pažadus ir balsuoti už šitą dydį, o ne atmesti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Prašom balsuojant apsispręsti dėl teikiamo įstatymo projekto Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvados jį atmesti.

Balsavo 70 Seimo narių: už – 51, prieš – 14, susilaikė 5. Projektas yra atmetamas, tai yra pritarta Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadai.

17.52 val.

Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 4, 5, 11, 17, 30, 39, 55 straipsnių, 3 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2613(2)ES, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 8, 13, 27 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2614(2) (svarstymas)

Darbotvarkės kompleksinis 1-6.1 ir 1-6.2 klausimas – Pelno mokesčio įstatymo kai kurių straipsnių ir 3 priedėlio pakeitimo ir įstatymo papildymo 30¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2613 ir projektas Nr. XIIIIP-2614. Svarstymas. A. Palionis teikia komiteto išvadą.

A. PALIONIS (LSDDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Seimo Biudžeto ir finansų komitetas svarstė abudu šiuos projektus. Dėl Pelno mokesčio įstatymo komiteto išvada – pritarti komiteto patobulintam Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymui, įstatymo papildymo straipsniu įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2613 atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, kurioms komitetas pritarė, bei komiteto išvadoms.

Dėl Gyventojų pajamų mokesčio išvada. Komitetas taip pat svarstė ir komiteto sprendimas – kaip ir praeitam projektui pritarė bendru sutarimu, taip pat pritarė ir šiam Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektui bei komiteto išvadoms.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusija. Deja, niekas neužsirašė balsuoti, tai yra kalbėti. Motyvų taip pat niekas nepageidauja sakyti. Prašom balsuoti dėl projektų Nr. XIIIIP-2613 ir Nr. XIIIIP-2614 po svarstymo. Kas pritariate, balsuojate už, turintys kitą nuomonę balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 70 Seimo narių: už – 69, prieš nėra ir susilaikė 1. Taigi po svarstymo abiem projektams yra pritarta.

17.54 val.

2019 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2732 (svarstymas)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – 2019 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2732. Svarstymo stadija. Išvadą teikia Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė A. Kubilienė. Prašom.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, gerbiami kolegos, Sveikatos reikalų komitetas svarstė šitą projektą ir sprendimas yra atsižvelgti į Seimo narių pasiūlymus, kuriems pritarė komitetas. Taip pat siekiant tarpusavyje suderinti 2019 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo bei lydimųjų įstatymų projektų nuostatas tarpusavyje, gražinti įstatymo projektą iniciatoriams tobulinti. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, nori išsakyti motyvus ir paremti komiteto sprendimą J. Olekas. Prašome.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Aš noriu paremti komiteto sprendimą. Argumentai, kurie yra išdėstyti sprendime dėl tam tikros netvarkos sveikatos priežiūros finansavimo sistemoje, nepakankamo finansavimo skubiai pagalbai ir kiti dalykai, man atrodo, yra racionalūs. Galbūt gražinus tobulinti bus galima sulaukti kokių nors pasiūlymų, kurie leistų atsižvelgti į medikų visuomenės ir Lietuvos pacientų lūkesčius, ir turėtume patobulintą projekto variantą. Siūlau pritarti komiteto pateiktai išvadai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kitą nuomonę pareišk M. Majauskas. Prašome.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Iš tiesų aš irgi esu už tai, kad gražintume tobulinti, bet turiu labai konkrečių siūlymų, man atrodo, kur reikėtų tobulinti. Kelia nerimą tai, kad komitete nebuvo išdėstyti konkretūs siūlymai dėl to, kaip turėtų būti formuojamas biudžetas. Mes matome, jog biudžetas kitais metais auga nuo 227 mln. iki 327 mln., tai yra dar papildomai 100 mln. eurų. Tai yra mūsų visų sumokėti mokesčiai už sveikatos paslaugas, kurias mes jau gavome, bet tie pinigai nenukeliaus medikams, gydytojams kaip atlyginimas už tai, kokias jie paslaugas suteikė. Tai yra 100 mln. papildomai didinamas Privalomojo sveikatos draudimo fondo rezervas ir nėra jokių argumentų, kodėl jį reikia didinti tiek. Kviečiu arba apibrėžti, koks turi būti tas rezervas, arba to rezervo nedidinti, o papildomus 100 mln., kurie atplaukė į tą rezervą, skirti medikų atlyginimams didinti. Kviečiu paremti komiteto poziciją.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Prašau balsuoti ir apsispręsti dėl 2019 metų Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2732, dėl komiteto išvados gražinti iniciatoriams tobulinti.

Balsavo 66 Seimo nariai: už – 63, prieš nėra, susilaikė 3. Taigi komiteto išvada patvirtinta.

17.58 val.

Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2719(2) (svarstymo tęsinys)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2719(2). Kolegos, mes turime svarstymo tęsinį. Diskusija įvykusi, yra likę motyvai ir balsavimas. Už dėl šio projekto niekas nepageidauja kalbėti. Pirmoji būtų G. Skaistė, nematau, R. J. Dagio taip pat. Lieka A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Aš dalyvaudamas diskusijoje pasakiau problemas, kurios bus, manau, dėl 2019 metų socialinio draudimo biudžeto. Apie jas yra išsakęs savo pastabas ir Lietuvos bankas. Pirmiausia dėl projektuojamų surinkti daugiau lėšų dėl geresnio administravimo, nors geresnį administravimą labai sunku pasiekti, juo labiau kad „Sodros“ išrenkumumas, lyginant su Valstybine mokesčių inspekcija, yra kur kas geresnis. Tai galima pasiekti tik-

tai didinant darbo užmokestį, nes „Sodra“ gauna įmokas nuo darbo užmokesčio. Optimistinis planavimas, manau, ne pats geriausias dalykas.

Manau, tie minusai, kurie neleidžia man balsuoti dėl šito biudžeto, yra sumažinta įmoka 0,55 %, įvestos lupos, be to, kartu su Socialinio draudimo įstatymu eina keletas įstatymų pataisų, kuriose kaip tik tiems, kurie gauna didesnes įmokas, dar daroma lengvata, ir mokestis yra mažinamas. Ir ta visa visuma leidžia man drąsiai balsuoti ne už šitą biudžetą – prieš.

PIRMININKĖ. Dėkoju. S. Jakeliūnas kalba už. Prašom.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). Kadangi anksčiau kalbant buvo paminėta ir pliusų, o tų pliusų yra nepalyginamai didesnių už tuos niuansus, dėl kurių ir aš turėjau abejonių dėl „Sodros“ lubų ir dėl kitų, dar ne visai subalansuotų draudimo rūšių, tie sprendimai, kurie buvo priimti jau pernai, yra 3,7 mlrd. „Sodros“ skolos panaikinimas, įsipareigojimų į privačius pensijų fondus, kurių net negalima būtų vadinti pensijų fondais, nes tai yra investicinių fondų finansavimas dabartinių pensininkų pinigais, jis kas metus atsieidavo po 200 mln... Ir jeigu nieko būtų nedaroma, kitais metais taip pat kainuotų 200 mln., o 2020 metais – 400 mln. Kaip tų sprendimų rezultatas yra tikrai stabilus ir apčiuopiamas rezervas, kuris sudarys kelis šimtus milijonų kitų metų pabaigoje ir užtikrins, kad pensijos tikrai neturės būti mažinamos, netgi jeigu ir ištiktų krizė.

Tai yra tvarus biudžetas, tvari sistema, kuri sudaro galimybes nebediskredituoti Valstybinio socialinio draudimo, nesinaudoti neva bankrutuojančia „Sodra“ visiems privatininkams, kurie siūlo savo produktus. Tai yra atsakingai sutvarkyta sistema, kurią, be abejo, reikia ir toliau tobulinti, visada tą darbą darysime ir kartu su opozicija, ir su kitais, aš manau, dar užbaigsime tuos pradėtus darbus. Todėl siūlau tikrai palaikyti ir įvertinti, kad esminiai sprendimai yra padaryti, o išlikę darbai bus tęsiami. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti, prašom balsuoti dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto. Palaikantys balsuoja už, turintys kitą nuomonę – prieš arba susilaiko.

Balsavo 66 Seimo nariai: už – 48, prieš – 7, susilaikė 11. Po svarstymo įstatymo projektui yra pritarta.

18.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 18 d. nutarimo Nr. XIII-1482 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo V (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-2957 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-9.1 ir 1-9.2 klausimas, kompleksinis. Iš pradžių turėsime priimti Seimo nutarimo „Dėl Seimo V (rudens) sesijos darbų programos pakeitimo“ projektą Nr. XIIP-2957. Kviečiu J. Oleką pateikti.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, kadangi ruošiamės svarstyti Savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuris nebuvo įtrauktas į rudens darbų sesiją, bet, kaip dabar žinote, svarstome kitų metų biudžeto reikalus, teikiame nutarimo projektą, kad galėtume pateikti mano minėtą įstatymo projektą. Prašau pritarti.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, po pateikimo galime pritarti? Balsuojate. Prašom. Kas priariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikote.

Balsavo 66 Seimo nariai: už – 27, prieš 20, susilaikė 19. Sesijos darbų programos papildymui nėra pritarta, vadinasi, negalėsime imtis ir kito klausimo – Savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos.

Dabar, kolegos, reikėtų apsispręsti, ar pirma replikos? Gerai. Pirma J. Olekas – per šoninį mikrofoną.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Tenka vėl ir vėl apgailestauti. Mes šiandien svarstydami biudžeto projektą ne kartą kėlėme užduotis savivaldybėms: reikia kultūrininkams parengti iniciatyvą, reikia medikams, reikia pagalbos specialistams mokyklose, – viskas ant savivaldybės pečių. Dabar, kai mes priimame sprendimus sumažinti savivaldybių biudžetų pajamas ir sakome, galime pataisyti tokią situaciją pateikdami įstatymą dėl biudžeto perskirstymo neteki-

mo, tada tie kolegos, kurie sako, kad atėjome čia, į Seimą, tam, kad padėtume regionams, balsuoja prieš. Sugrįžę papasakokite savo rinkėjams, kokia jūsų pozicija, gal kuris nors atsikvošės.

PIRMININKĖ. M. Majauskas – taip pat per šoninį mikrofoną. Prašom.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų labai apmaudu matyti tokius žaidimus, nes sutarėme, kad svarstome kartu su biudžetu, kad įkeliame į rytinę darbotvarkę, kad klausimas bus pristatytas. Pasirašė 50 Seimo narių, klausimas išties aktualus, sprendžia savivaldybių finansavimą prieš pat savivaldybių rinkimus. Kalbame apie tai, kad 48 savivaldybės negaus tokio finansavimo, koks buvo numatytas dar šiais metais, mažės net 27 mln., ir jūs nenorėjote apie tai net padiskutuoti, kad klausimas net nebūtų pristatytas. Gerbiami kolegos, ko jūs bijote?

PIRMININKĖ. Dar viena replika, per šoninį mikrofoną – E. Gentvilas. (*Balsas salėje: „Taip, yra daugiau“.*)

E. GENTVILAS (*LSF*). Kolegos, kalbant apie Europos Sąjungos ateitį aš visai netyčia paminėjau, kad Europoje patarėjas yra Regionų komitetas. Pas mus analogija yra Lietuvos savivaldybių asociacija, kurios nuomonės mes kartais nenorime girdėti. Aš noriu pasakyti, čia ne J. Oleko ar mano parašu patvirtinta mūsų nuomonė, tai yra Lietuvos savivaldybių asociacijos pozicija, į kurią jūs nusispjovėte. Grįžkite į namus, *prisiidukite* savo merams, atsiprašykite visų rajonų gyventojų.

PIRMININKĖ. Ir E. Pupinis – per šoninį mikrofoną.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Labai ačiū. Gerbiami kolegos, iš tiesų turbūt turėtume atsisakyti praktikos mėtyti nutarimus dėl pateikiamo įstatymo projekto, nes paprasčiausiai nelabai korektiška. Toliau jau mes galime diskutuoti, nes problema tikrai nemaža, ir nemanau, kad jūs išvengsite šito klausimo, nes praktikoje buvo ne vienas toks atvejis, kuomet Savivaldybių asociacija duodavo į teismą, ir beveik neprisimenu atvejo, kad ji pralaimėtų. Tai iš tikrųjų šioje diskusijoje... čia kaip priemonė galėjo būti tam tikroms deryboms. Galbūt nedaryti iki vieneto, galbūt taikyti 0,8 koeficientą ar kokį nors, apie ką kalba pačios savivaldybės. Tai iš tikrųjų tenka apgailauti.

PIRMININKĖ. Ir dar A. Kupčinskis – per šoninį mikrofoną.

A. KUPČINSKIS (*TS-LKDF*). Kolegos, tikrai keista, kad Lietuvos savivaldybių asociacija vienas balsai, susirinkę 60 merų į Merų tarybą siūlo tokį pakeitimą, tai yra kad savivaldybių biudžetams tektų 20 % dalis, o valstybės biudžetams GPM netekties dalis būtų 80 %, ir mes net nesiimame to svarstyti. Tai tikrai labai keista praktika ir ne veltui sakiau, kai buvo svarstomas pateiktas biudžeto projektas, kad šis biudžetas, atrodo, tikrai virsta antiregioniniu. Gaila, bet savivaldybės bus priverstos gyventi iš greitųjų kreditų, kurie ir taip apriboti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kolegos. Nuomonės pareikštos.

Imamės darbotvarkės 1-10.1 klausimo. Atsiprašau, dar turėtume... diskusijas pradėjome, neapsisprendėme, ar tobulinti, ar atmesti siūlymą, tai yra Seimo nutarimo projektą. Prašom balsuoti. Alternatyva. Kas už tobulinimą, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę dėl Seimo nutarimo – prieš. (*Šurmuly salėje*) Taip, taip.

Taigi už tobulinimą balsavo 34, prieš – 29. Prašom J. Olekas.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Gerbiama pirmininke, turiu protesto vienintelę galimybę – palikti šitą salę. Kviečiu solidarizuojantis ir kitus tą patį padaryti. (*Balsai salėje*)

18.10 val.

Veterinarijos įstatymo Nr. I-2110 2 straipsnio, trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-2572(2), Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1412 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2573(2), Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. XIII-198 1 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1413 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2574(2) (svarstymas)

Kolegos, tęsiame darbą. Darbotvarkės kompleksinis 1-10.1 ir 1-10.2 klausimas – Veterinarijos įstatymo 2 straipsnio, trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 13¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-2572(2) ir Mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio pakeitimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2573(2). Kviečiu pateikti išvadą Kaimo reikalų komiteto. R. Žemaitaičio nematau. Ateina gerbiamas A. Gaidžiūnas. Prašau.

A. GAIDŽIŪNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos Seimo nariai, Kaimo reikalų komitetas svarstė. Balsavimo rezultatai: už – 8, prieš ir susilaikiusių nėra.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Švietimo ir mokslo komiteto išvada – E. Jovaiša.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiami kolegos, abu projektai komitete yra svarstyti, abiem atvejais yra pritarta bendru sutarimu. Ir dėl pirmojo, ir dėl antrojo bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dar yra Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvada. A. Dumbrava.

A. DUMBRAVA (TTF). Gerbiami kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė šį įstatymo projektą ir pritarė bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti užsirašė A. Maldeikienė. Atsisako. Taigi, gerbiami kolegos, motyvai. Nori kalbėti E. Pupinis už. Deja, apleido salę. Lieka K. Mažeika. Prašom.

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Aš atsisakau žodžio, tiesiog kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, prašom balsuoti po svarstymo dėl projektų Nr. XIII-2572, Nr. XIII-2573 ir Nr. XIII-2574.

Balsavo 47 Seimo nariai: už – 45, prieš – 1, susilaikė 1. Po svarstymo įstatymų projektams yra pritarta.

18.13 val.

Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1988(2) (svarstymas)

Gerbiami kolegos, vėl grįžtame. Liko dar vienas rytinės darbotvarkės klausimas – 1-11. Mokslo ir studijų įstatymo 82 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1988(2). Kviečiu pranešėją A. Gumuliauską pateikti Švietimo ir mokslo komiteto išvadą.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Išvada tokia. Buvo svarstyta lapkričio 14 dieną ir projektui pritarta bendru sutarimu. Buvo pateikti pasiūlymai Seimo kanceliarijos Teisės departamento, jiems pritarėme. Taip pat buvo Vyriausybės pasiūlymas – jam iš dalies pritarta ir J. Varkalio – jam taip pat pritarėme.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskutuoti yra užsirašęs J. Varkalys. Prašom.

J. VARKALYS (LSF). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, trumpai. Šio įstatymo pataisa gimė po Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos kreipimosi dėl trečiosios pakopos studentams doktorantams skiriamos paramos, kaip jie mano, nelygiateisiškumo. Lietuvos Respublikos mokslo taryba kiekvienais metais suformuoja tam tikrą biudžetą nuo 0,5 mln. iki 0,8 mln. ir visi doktorantai, kurie yra finansuojami valstybės, turi teisę teikti paraiškas dalyvauti konkurse paramai dėl akademinų pasiekimų ir akademinų išvykų. Tie studentai, kurie moka už mokslą patys, o tokių yra 6,5 %, doktorantai, trečiosios pakopos studentai, neturi teisės kreiptis dalyvauti konkurse ir kreiptis dėl paramos.

Šio įstatymo pataisa kaip tik ir sudarys galimybę visiems doktorantams lygiomis teisėmis dalyvauti konkurse, teikiant paraiškas paramai gauti už akademinus pasiekimus ir akademinės išvykas. Papildomų lėšų šiam klausimui spręsti tikrai nereikės. Didesnis konkurso dalyvių skaičius, teikiant paraiškas dėl paramos, matyt, pagerins doktorantų kompetenciją ir disertacijų moksliskumą. Paramos teikimo tvarką nustato Vyriausybė. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Gerbiami kolegos, ar norės kas pareikšti motyvus? Už kalbėtų E. Pupinis, bet jo taip pat nėra. Ar galima bendru sutarimu pritari po svarstymo? Dėkoju. Pritarta po svarstymo įstatymo projektui Nr. XIII-1988(2).

18.17 val.

Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 6, 13, 18, 22, 24, 26, 29¹, 30, 31¹, 38, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1371 9 ir 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 8¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIII-2520, Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2521 (pateikimo tęsimys)

Dabar jau tikrai grįžtame vėl prie popietinės darbotvarkės. Kompleksinis darbotvarkės klausimas 2-4.1 ir 2-4.2 – Vyriausybės įstatymo tam tikrų straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1371

9 ir 13 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 8¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2520 ir Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2521. Kviečiu pateikti V. Ačienei.

V. AČIENĖ (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, prisirašiusi buvau gana daug, bet pristatysiu labai trumpai pačią esmę, nes su dokumentu tikrai esate susipažinę. Aiškinamajame rašte yra aiškiai išdėstyti motyvai, dėl ko šis įstatymas keičiamas.

Taigi pagal dabartinę nuostatą numatyta, kad nuo 2019 m. sausio 1 d., kai įsigalios Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymas, ministerijos kancleris yra valstybės karjeros tarnautojas, ministerijos administracijos vadovas, pavaldus ministrui. Pagal dabar teikiamą įstatymo projektą, numatoma ir siūloma nustatyti, kad ministerijos kancleris yra politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas, kurį į pareigas priima ir atleidžia iš jų ministras. Taip pat buvo numatyta, kad ministerijos kancleriams bus ribojamos... tai yra bus dvi kadencijos. Dabar šituo pakeitimu kadencijos panaikinamos. Taigi tikslas yra užtikrinti darnų valstybės valdymą, atsakingą politikų ir valstybės tarnautojų darbą siekiant rezultatų bei atsakomybės prisiėmimo už veiklos rezultatus.

Dar reikia pažymėti, kad pagal šiuo metu galiojančių Vyriausybės kanceliarijos, Prezidento kanceliarijos ir ministerijos nuostatų turinį bei ministerijų kanclerių, Vyriausybės kanclerio, Lietuvos prezidentūros kanclerio pareigybių aprašymus šių pareigybių valstybės funkcijos yra panašios. Kaip žinome, Vyriausybės kancleris ir prezidentūros kancleris yra politinio pasitikėjimo, tikslinga, kad tai būtų nuoseklu, todėl ir ministerijų kancleriai bus politinio pasitikėjimo, jeigu mes pritaršime šiam įstatymo projektui. Trumpai tiek.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausti V. Vingrienė. Prašom.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama primininke. Gerbiamoji pranešėja, jūsų norėčiau paklausti kaip buvusi ilgametė valstybės tarnautoja, dirbusi ministerijoje. Iš tiesų pagal valstybės tarnybos aspektus mes turėtume gal žiūrėti į tai, ką reiškia valstybės tarnautojai, karjeros valstybės tarnautojai. Ar jums neatrodo, kad aukščiausias administracijos vadovas taip pat turėtų būti karjeros valstybės tarnautojas, ne politinio pasitikėjimo, jis turi įgyvendinti, jis turi užtikrinti teisės aktų įgyvendinimą. Jie nėra politikai ir neturėtų būti politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojai. Ar jūs manote kitaip? Lygiai tas pats, kaip ir savivaldybių administracijų direktoriai. Vyriausybės kanclerio gal šiek tiek yra kita funkcija negu ministerijų kanclerių.

V. AČIENĖ (LVŽSF). Taip, ačiū už klausimą. Man tiesiog sunku įsivaizduoti, kaip žinote, nuo 2019 metų įsigalioja naujas Valstybės tarnybos įstatymas, kurio nuostata yra tokia, kad valstybės karjeros tarnautojams yra taikomi politinio neutralumo veiklos principai, sunku tiesiog įsivaizduoti, kai ministerijos kancleris, vadovaudamas ministerijos padaliniais, formuodamas politiką, koordinuodamas veiklą, na, būtų kitokios nuomonės nei ministras.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau norinčių jūsų klausti nėra. Motyvai po pateikimo. A. Vinkus kalba už. Prašom, gerbiamas Antanai Vinkau, jūsų motyvai dėl teikiamo įstatymo projekto.

A. VINKUS (LSDDF). Atsiprašau, čia man paskambino dėl sunkaus ligonio, todėl aš atsiprašau.

Gerbiamieji Seimo nariai, vadovaujantis po paskutinių įstatymų pakeitimų galiojančia teisine baze susiformavo situacija, kad einančių identišką pareigą ir atliekančių adekvačias funkcijas skirtingų valstybės institucijų kanclerių priėmimo į darbą tvarka ir jų statusas yra reglamentuojami skirtingai. Šie skirtumai liečia ministerijų kanclerių statuso reglamentavimą, kaip pranešėja sakė, kuris skiriasi, aš pridėdu, nuo prezidentūros kanclerio ir Vyriausybės kanclerio. Pagal dabartinę teisinę reglamentavimą ministerijos kancleris yra karjeros valstybės tarnautojas, o ne politinio pasitikėjimo tarnautojas. Priklausomai nuo to skiriasi jų priėmimo į darbą ir atleidimo iš darbo tvarka. Akivaizdu, kad ministerijų kanclerių paskyrimas į pareigas turėtų vykti tokia pačia tvarka kaip ir prezidentūros kanclerio, Vyriausybės kanclerio, kurie skiriami politinio pasitikėjimo pagrindu, todėl pritariu, kad teikiamuose Vyriausybės įstatymo ir Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo projektuose siūloma ministerijų kanclerius įteisinti kaip politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojus, kuriuos priimtų į pareigas ir atleistų iš užimamų pareigų ministras. Taip pat manau, kad atsižvelgiant į dabartinę politinės kadencijos etapą, teisingai yra siūloma, kad ministerijų kancleriai, kurie priimami į darbą iki šio įstatymo įsigaliojimo neterminuotai, tas pareigas eitų iki mini-

stro kadencijos pabaigos. Taigi reziumuodamas drįstu savo komentarą užbaigti taip: vertinu, kad pateikti projektai yra logiški ir proporcingi, jiems pritariu ir nuoširdžiai kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš kaip tik manau atvirksčiai. Čia kaip tik ir buvo kalbėta apie neutralumo politiką, plius valdantieji visose srityse deklaruoja, kad reikėtų depolitizuoti, ir tas pats turėtų liesti ir valstybės tarnautojus. Kuo blogas ministerijos kancleris, jeigu jis tikrai kompetingas, išmano reikalus, gali būti ir ne politikas. Todėl manau, kad reikia palikti galiojančią normą ir nebandyti politizuoti, nes iš tikrųjų geram specialistui vis vien su kuo dirbti, svarbu gerai dirbti. Jeigu kancleris pats matytų, kad negalėtų, jam būtų nepriimtinos tos politinės nuostatos, tai jisai galėtų atsistatydinti pats, niekieno neverčiamas, o čia, na, kiekvieną kadenciją ar sutiks geras specialistas pasilikti nežinodamas, ar jisai pasiliks dar ilgiau. Todėl siūlyčiau nepritari.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Prašom balsuojant apsispręsti, ar pritariate projektams Nr. XIIIIP-2520 ir Nr. XIIIIP-2521 po pateikimo.

Balsavo 47 Seimo nariai: už – 43, prieš – 2, susilaikė 2. Projektams po pateikimo yra pritarta. Kaip pagrindinis komitetas yra siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomo nenumatoma. Svarstymo data – gruodžio 11 diena.

18.26 val.

Skolų išieškojimo įmonių įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1741(2) (pateikimas)

Darbotvarkės 2-5 klausimas – Skolų išieškojimo įmonių įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1741(2). Pranešėjas – A. Palionis. Pateikimas. Prašom.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Šiuo metu galiojantis Lietuvos Respublikoje teisinis reguliavimas nenustato jokių specialiųjų reikalavimų skolų išieškojimo veiklą vykdančioms įmonėms, jų veikla nėra prižiūrima priežiūros institucijos. Skolų išieškojimo įmonių ir skolininkų santykius reglamentuoja tik Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas ir kitos bendros civilinės teisės normos.

Mūsų Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento tyrimo skyrius atliko tyrimą „Ikiteisminio skolų išieškojimo reglamentavimas kai kuriose Europos Sąjungos valstybėse“, kuriame apžvelgiama, kaip teisiškai reguliuojama ikiteisminė skolų išieškojimą atliekančių bendrovių veikla kitose Sąjungos valstybėse narėse. Tyrimo duomenis pavyko gauti apie Latviją, Prancūziją, Švediją ir Vokietiją. Jose yra atskirai reglamentuojama skolų išieškojimo įmonių veikla. Šią veiklą prižiūri atitinkamai paskirta priežiūros institucija.

Atsižvelgiant į tyrimo duomenis ir Lietuvos Respublikos ekonominius ir socialinius rodiklius, į skolų išieškojimo veiklą vykdančių subjektų ir skolininkų tarpusavio santykius bei iš jų kylančius ginčus ir socialines problemas, darytina išvada, jog skolų išieškojimo veiklą vykdančių įmonių veiklos reglamentavimas Lietuvos Respublikoje taip pat yra būtinas.

Šiuo projektu siūloma paskirti priežiūros instituciją, kuri išduotų skolų išieškojimo veiklos licenciją ir vykdytų skolų išieškojimo įmonių veiklos priežiūros funkcijas; nustatyti skolų išieškojimo veiklos licencijavimo tvarką; numatyti skolų išieškojimo įmonių savivaldos organus, jų funkcijas ir teises; nustatyti informavimo apie reikalavimo teisės perleidimą formą ir turinį; nustatyti maksimalų skolų išieškojimo įmonių galimą taikyti delspinigių dydį ir skaičiavimo laikotarpį; numatyti, kad jokios kitos netesybos ir mokesčiai už skolinių įsipareigojimų nevykdymą skolininkui negali būti taikomi; numatyti, kad skolų išieškojimo įmonei draudžiama priimti įmokas iš skolininko vekseliais, čekiais ar skolos raštais; numatyti, kad skolų išieškojimo įmonė turi teisę vykdyti skolų išieškojimo veiklą tik turėdama priežiūros institucijos išduotą skolų išieškojimo veiklos licenciją ir būdama įrašyta į viešąjį skolų išieškojimo įmonių sąrašą; numatyti priežiūros institucijos teises vykdančios skolų išieškojimo įmonių veiklos priežiūra; numatyti skolų išieškojimo įmonių garbės teismo ar priežiūros institucijos už įstatymo įsipareigojimų nesilaikymą galimas taikyti nuobaudas ir baudas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausti vienas Seimo narys. A. Baura. Prašom.

A. BAURA (*LVŽSF*). Kadangi tik vienas, tai labai trumpai paklausiu.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Tai galite ilgai.

A. BAURA (*LVŽSF*). Laikas yra brangus. Yra labai daug, turiu omeny, virš 60 Teisės departamento pastabų, kurias, aišku, bus galima patvarkyti, nes šis teisės aktas, tai yra projektas, tikrai reikalingas. Ir jūs aiškinamajame rašte paminite keturias Europos Sąjungos šalis. Tai ar tik keturiose buvo rasti analogiški teisės aktai, ar tiesiog tik jos buvo?.. Aišku, džiugina, kad tarp jų yra ir Latvija. Tikriausiai ruošiant tą analogišką teisės aktą irgi buvo?..

A. PALIONIS (*LSDDF*). Mes stengėmės žiūrėti arčiau kaimynines šalis, bet dar pavasario sesijoje, kadangi šis projektas jau yra antras variantas, Seimo kanceliarijos tyrimų skyriui mes nedavėme daug laiko ir norėjome tik mažesniame aplinkinių kaimyninių šalių kontekste įvertinti. O dėl Teisės departamento pastabų sutinku, kad jų yra daug, bet pripažinkime, kad ir įstatymo projektas yra pilnas ir naujas. Nemažai yra juridinės technikos, kur tikrai bus galima svarstymo metu pataisyti, yra kitų pastabų, kurias, manau, paskirti komitetai išdiskutuos ir bus priimti sprendimai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į klausimus tų, kurie norėjo klausyti. Gerbiami kolegos, bendru sutarimu po pateikimo pritariame. Kaip pagrindinis komitetas siūlomas Biudžeto ir finansų komitetas, o svarstymo data, matyt, pavasario sesijoje. Dėkoju.

Gerbiami kolegos, mūsų posėdžio laikas yra pasibaigęs, bet naudodamasi pirmininko teise, kad pabaigtume darbotvarkę, pratęsiu pusvalandžiui. Manau, gal spėsime ir greičiau. Kviečiu Seimo Pirmininko pirmąją pavaduotoją R. Baškienę mums pateikti kitos savaitės, tai yra posėdžių savaitės, prasidedančios gruodžio 3 diena, darbotvarkę.

18.31 val.

Seimo savaitės (2018-12-03–2018-12-07) – 2018 m. gruodžio 4 d. (antradienio) ir 6 d. (ketvirtadienio) posėdžių darbotvarkės pateikimas ir tvirtinimas

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, gerbiamoji pirmininke. Noriu atkreipti dėmesį, kad gruodžio 4 dieną daug įstatymų priėmimų: interpeliacija švietimo ministrei pagal surinktus parašus, su Seimo rinkimais... ir kiti teisės aktai, kuriuos privalu jau priimti arba svarstyti pagal komitetų pateiktas išvadas. Atkreiptinas dėmesys į ketvirtadienį. Grįžta iš Vyriausybės Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžeto finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas, antrasis svarstymas. Tai jūsų pasiūlymų aptarimas ir lydimųjų teisės aktų priėmimas dėl valstybės biudžeto.

Taip pat ketvirtadienį opozicinė Lietuvos socialdemokratų partijos ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos darbotvarkė. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų niekas klausyti nenori. Galime bendru sutarimu pritarti? Dėkoju.

18.33 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 20 d. nutarimo Nr. XIII-483 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-2960 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Gerbiamą pirmininke, Pirmininko pavaduotoja, nedinkite, kartu galbūt pristatykite rezervinius 4 ir 5 klausimus, visų pirma, Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 20 d. nutarimo Nr. XIII-483 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektą Nr. XIIIIP-2960.

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju. Gerbiami kolegos, A. Maldeikienė pageidauja dirbti kitose komisijose ir komitetuose ir prašo būti išbraukta iš Neįgaliųjų teisių komisijos. Frakcijoje šis klausimas aptartas ir frakcijos pritarimas yra. Prašome ir jūsų pritarimo.

PIRMININKĖ. Niekas klausyti nepageidauja.

R. BAŠKIENĖ (*LVŽSF*). Atitinkamai noriu tik pakomentuoti, kad iš 13 narių lieka 12.

PIRMININKĖ. Svarstymo stadija. Pritariame.

Priėmimas. Gerbiamieji, 1 straipsnis, jau buvo pristatytas, kad Neįgaliųjų teisių komisija bus sudaryta iš 12 narių. Vietoj 13 bus 12. Pritariame bendru sutarimu? Dėkoju.

2 straipsnis. Yra išbraukiama A. Maldeikienė, ji neprotuoja. Taigi dėkoju. Prašom balsuoti dėl Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 20 d. nutarimo Nr. XIII-483 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Neįgaliųjų teisių komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIII-2960.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 49 Seimo nariai: už – 46, prieš nėra, susilaikė 3. Seimo nutarimas yra priimtas. (*Gongas*)

18.34 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-2962 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Rezervinis 5 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 24 d. nutarimo Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-2962. Prašom pateikti.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Gerbiamoji pirmininke, mieli kolegos, Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija, kurią įteisinome Seimo statutu kaip nuolatinę komisiją, susitiko, susirinko į posėdį ir išrinko komisijos pirmininku A. Gumuliauską, pavaduotoju J. Oleką. Prašome patvirtinti. Ir dar kitas straipsnis – patvirtinti Lietuvos Respublikos Seimo sveikos gyvensenos komisijos pirmininko pavaduotoja D. Šakalienę, nes K. Bartkevičius dabar jau dirba kito komiteto pavaduotoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs niekas klausti nenori. Po pateikimo galime bendru sutarimu pritari? Taip. Svarstymas. Niekas kalbėti nepageidauja. Priėmimas, gerbiamieji kolegos.

1 straipsnis. Yra keičiamas pavadinimas ir pirmininku tvirtinamas A. Gumuliauskas. Bendru sutarimu priimame? Dėkoju. 2 straipsnis. Komisijos pavaduotoju yra renkamas J. Olekas. Bendru sutarimu pritariame? Dėkoju. 3 straipsnis. Pripažįstame netekusiais galios 24 ir 25 straipsnius, išbraukiame. Bendru sutarimu galime pritari? Dėkoju. Ir 4 straipsnis. Mes taip pat patvirtiname Seimo sveikos gyvensenos komisijos pirmininko pavaduotoja Seimo narę D. Šakalienę. Priimame bendru sutarimu. Motyvų niekas nesakote, nekalbate. Priėmimo stadija. Prašau balsuoti dėl viso Seimo nutarimo dėl Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo pakeitimo projekto Nr. XIII-2962.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 44 Seimo nariai ir visi už. Nutarimas (projektas Nr. XIII-2962) priimtas. (*Gongas*)

18.37 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. XIII-887 „Dėl Etninės kultūros globos tarybos sudėties“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-2831(2) (svarstymas ir priėmimas)

Imsimės 1 rezervinio klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gruodžio 15 d. nutarimo „Dėl Etninės kultūros globos tarybos sudėties“ pakeitimo“ projekto Nr. XIII-2831(2). Kviečiame Kultūros komiteto narį R. Šarknicką mums pateikti Kultūros komiteto išvadą.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Meilės reikalai pakeitė, šiek tiek pakoregavo įstatymo projektą. Tai gi atsižvelgiant į tai, kad buvo sudaryta Sandros Bakanovaitės santuoka, siūloma pakeisti į Daugirdienės pavardę, sudarytą po santuokos.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Keičiasi pavardė.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, niekas kalbėti po svarstymo nenorite. Kas už siūlymą? Bendru sutarimu? Dėkoju. Ir priėmimas. Po svarstymo pritariame. Ypatinga skuba. Pritariame. Prašau balsuoti dėl Seimo nutarimo Nr. XIII-2831(2).

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 49 Seimo nariai: už – 47, prieš nėra, susilaikė 2. Taigi nutarimas (projektas Nr. XIII-2831(2)) yra priimtas. (*Gongas*)

18.40 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 18 d. nutarimo Nr. XIII-1482 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo V (rudens) sesijos darbų programos“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-2947 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Paskutinis darbotvarkės klausimas – rezerviniai 2.1 ir 2.2. Dar pratęstas laikas nesibaigė. Mes turime sočiai rezervo. Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rudens sesijos darbų programos pakeitimo projektas Nr. XIII-2947. Projektą pristato R. Sinkevičius. Prašom.

R. SINKEVIČIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Prašau įtraukti nutarimą dėl sesijos darbų programos papildymo tam, kad galėčiau pristatyti Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų niekas klausti nenori. Ar po pateikimo bendru sutarimu galime pritarti? Dėkoju.

Svarstymas. Kalbėti niekas nepageidauja. Po svarstymo pritariame bendru sutarimu? Dėkoju.

Priėmimas. Prašau balsuoti dėl projekto Nr. XIII-2947.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 47 ir visi pritarė. Taigi Seimo nutarimas (projektas Nr. XIII-2947) yra priimtas. (*Gongas*)

18.42 val.

Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2945 (pateikimas)

Prašom pristatyti Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIII-2945.

R. SINKEVIČIUS (LSDDF). Gerbiami kolegos, įstatymo projekto tikslas yra suderinti, suvienodinti įstatymuose vartojamas sąvokas. Šiuo metu, deja, pasitaiko taip, kad tam pačiam reiškiniui ar sąvokai apibrėžti skirtinguose įstatymuose taikomos skirtingos sąvokos ir dėl to atsiranda tam tikrų teisinių pasekmių. Siūloma suderinti ir suvienodinti Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo ir Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo nuostatas ir abiejuose įstatymuose nustatyti, kad valstybės įmonės savininko teises ir pareigas valstybė įgyvendina per Vyriausybės įgaliotą valstybės instituciją.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Deja, niekas klausti jūsų nepageidauja. Taigi ar po pateikimo bendru sutarimu galime pritarti? Dėkoju. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Ekonomikos komitetas, papildomo nenumatoma. Siūloma svarstymo data – gruodžio 11 diena.

Gerbiami kolegos, šios dienos darbotvarkė baigėme.

Per šoninį mikrofoną – Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas S. Jakeliūnas.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėkui, gerbiamoji pirmininke. Aš gal praleidau dėl Statuto projekto Nr. XIII-2401. Vienas iš rezervinių klausimų.

PIRMININKĖ. Kadangi nemačiau pranešėjo, tai ir neskelbiau.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Aš vienas iš jų.

PIRMININKĖ. Jūs būsite?

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Taip.

18.44 val.

Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 15³ ir 15⁴ straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-2401 (pateikimas)

PIRMININKĖ. Tada Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto 15³ ir 15⁴ straipsnių pakeitimo“ projektas Nr. XIIIIP-2401. Pateikimas. Pateikia S. Jakeliūnas. Prašom.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, tų visų techninių padarinių mūsų mokesčių sistemos pokyčių: jungimo darbdavio, darbuotojo draudimo įmokų, tarifų keitimo... Vienas iš jų yra, kad statistinis vidutinis atlyginimas nuo kitų metų sausio 1 dienos padidės 29 %. Kadangi mūsų parlamentinės lėšos, parlamentinei veiklai skirtos išlaidos yra susietos su vidutiniu darbo užmokesčiu, automatiškai padidinti sau, jeigu nepriimtume jokio sprendimo, tas išlaidas 29 %, suprantama, būtų švelniai tariant akibrokštas, o, kitaip tariant, jeigu mes čia kalbame apie tas valstybės tarnautojų bazinio dydžio ir apskritai gyventojų pajamas, tai būtų, na, galbūt ir skandalas.

Manau, kad turime elgtis atsakingai, koreguoti tą techninį dydį. Siūlymas įrašytas dėl Statuto projekto, aš taip pat savo pasiūlymą esu pateikęs, kad tas dydis nebūtų mažinantis koeficientas, nes tas, kas yra pateikta – 71 % vidutinio darbo užmokesčio, būtų mažiau, negu dabar mes gauname. Taigi tos korekcijos pateiktos, dėl tų pasiūlymų, manau, jeigu reikės dar kokių nors diskusijų ar panašiai, galime greitai nuspręsti ir pritarti po pateikimo, o svarstymo metu, matyt, užtekėtų vieno komiteto. Iš esmės tai tik techninis projektas, todėl siūlau pritarti po pateikimo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Jūsų nori klausti S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas komiteto pirmininke, ar jūs tiksliai pasiskaičiavote, nes čia yra kiti skaičiavimai – 0,9 ar kiek, ten dar mažiau išeina? Kiek realia išraiška tai padidėtų? Noriu priminti, kad tos išlaidos kažkada sunkiu laikotarpiu buvo mažinamos, ar negalvojama atkurti? Jeigu jums krizė nesibaigė, tai mažinkime.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėl to, kas pateikta, pateiksiu pavyzdį. Vidutinis darbo užmokestis dabar suapvalinus, sakykim, būtų 1 tūkst. eurų, vidutinis darbo užmokestis, kuris skelbiamas statistiškai, po perskaičiavimo, visų jungimų taptų 1 tūkst. 289, jeigu nebūtų jokių kitų pokyčių. Atitinkamai padidėtų parlamentinės išlaidos. Pasiūlytas koeficientas padauginti šitą dydį iš 0,71. Rezultatas būtų, kad tuomet skaičius išeitų 915, tai yra 8,5 % mažiau, nei dabar, nieko nedarant, nieko nekeičiant, nuo 1 tūkst. sumažėtų iki 915.

Mano įregistruotas siūlymas, kad tas dydis būtų koreguojamas 0,8 – 80 % naujojo statistinio darbo užmokesčio vidurkio. Atitinkamai būtų ne 1 tūkst., o 1 tūkst. 31 euras, simbolinis didėjimas būtų, bet kadangi mes viską čia, tuos tarifus skaičiuojame ir apvaliname, tai šiuo atveju būtų 3 % padidėjimas, o, nieko nedarant, padidėjimas būtų 29 %. Kadangi vidutinis darbo užmokestis pastaruosius kelis ketvirčius, o iš tikrųjų porą metų didėja ir šiaip 10 %, skaičiuojant nuo 2009 metų, kur teisingai sakote, kad buvo dėl krizės reiškinį sumažinta nuo 1,7 iki vieno vidutinio darbo užmokesčio parlamentinėms išlaidoms skirtos lėšos, tai 60 % išaugimas yra vidutinio darbo užmokesčio. Turint tą omenį ir turint omenį, kad kol kas tikimybė yra nemaža, kad vidutinis darbo užmokestis ir toliau didės, galbūt lėčiau, bet 7–8 % ar panašiai, tai mes iš esmės po metų, dvejų grįšime prie to lygio, kuris buvo jau 2008 metais.

Tai štai ta logika, bet jeigu norime padidinti, tai padidinkime atskiru sprendimu, jeigu norime diferencijuoti, priklausomai nuo vienmنداčių apygardų, kas yra logiška turbūt, ir ypač dar nuo atstumo iki tų vienmنداčių, tai čia reikia atskirų sprendimų, bet dėl techninių priežasčių automatiškai nieko nedaryti, vadinasi, pasididinti sau parlamentines išlaidas 29 %. Aš manau, kad to tikrai negalime leisti sau daryti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visų norinčių klausti klausimus. Motyvų niekas nepageidauja išsakyti. Prašau balsuoti dėl teikiamo Seimo statuto pakeitimo projekto Nr. XIIIIP-2401.

Balsavo 47 Seimo nariai: už – 36, prieš nėra, susilaikė 11. Po pateikimo projektui pritarta. Siūlomi komitetai: pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Biudžeto ir finansų komitetas. Ar norite apkeisti, gerbiamas Stasy? Prašom.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). Aš jau pristatydamas minėjau, kad papildomas komitetas nereikalingas, nes tai yra techninis sprendimas. Mes tikrai suderinsime su Teisės ir teisėtvarkos komitetu, jeigu kils klausimų, bet tam, kad...

PIRMININKĖ. Pagrindinis – Biudžeto ir finansų komitetas.

S. JAKELIŪNAS (*LVŽSF*). Kad pagrindinis būtų Teisės ir teisėtvarkos komitetas, nes jam privatu pagal Statutą, tai yra Statuto klausimai, todėl papildomo šiuo atveju siūlyčiau neskirti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Svarstymo data – gruodžio 18 diena.

Taigi pareiškimų šiandien neturime. Prašom registruotis.

Užsiregistravo 47 Seimo nariai. Lapkričio 22 dienos vakarinį Seimo posėdį baigiame. (*Gongas*)
Geros savaitės, kolegos.

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Ačienė Vida 31, 81
Adamkus Valdas 53
Anušauskas Arvydas 12, 33, 36, 71
Armonaitė Aušrinė 66, 67, 68
Ažubalis Audronius 64
Ažuolas Valius 27
- Bakanovaitė, Daugirdienė Sandra 84
Bakas Vytautas 11, 40
Balsys Linas 45, 46, 47, 66
Banelis Vladimiras (Banel Vladimir) 12
Bartkevičius Kęstutis 84
Baškienė Rima 7, 25, 27, 74, 83, 84
Baublys Juozas 75
Baura Antanas 27, 69, 83
Bernatonis Juozas 54
Bilotaitė Agnė 73, 74, 75
Budbergytė Rasa 17, 18, 26, 61, 62, 63
Butkevičius Algirdas 16, 18, 32
Bžezinskis Zbignevas (Brzeziński Zbigniew) 64
- Dagys Rimantas Jonas 25, 71, 73, 77
Donskis Leonidas 60
Dranikas Vladimiras (Dranik Vladimir) 12
Dumbrava Algimantas 75, 80
Džiautas Saulius 12
- Firtašas Dmytro (Firtaš Dmytro) 39
- Gaidžiūnas Aurimas 79, 80
Gailius Vitalijus 69
Gaižauskas Dainius 27
Gelūnas Arūnas 46, 57, 59, 60
Gentvilas Eugenijus 42, 64, 66, 67, 79
Gentvilas Simonas 42
Glaveckas Kęstutis 13, 17, 43, 44
Gražulis Petras 8, 21, 27, 37, 42
Gumuliauskas Arūnas 80, 84
- Jakeliūnas Stasys 7, 8, 9, 15, 16, 17, 26, 36, 37, 71, 72, 78, 85, 86, 87
Jonas Paulius II 53
Jovaiša Eugenijus 12, 59, 80
Jovaiša Sergejus 82, 86
Junkeris Žanas Klodas (Juncker Jean-Claude) 54, 56, 57
Jurova Vera (Jourová Věra) 48, 50
- Karbauskis Ramūnas 11, 39, 40, 41, 42
Karoblis Raimundas 45, 68, 69, 70
Kasčiūnas Laurynas 63, 64, 65, 66
Keteleris Vilhelmas Emanuelis fon
(Ketteler Wilhelm Emmanuel von) 53
- Kindurys Gintautas 12
Kirkilas Gediminas 10, 48, 52, 54, 56, 57, 59, 66
Kubilienė Asta 12, 77
Kubilius Andrius 8, 9, 16, 26, 27, 28, 31, 54, 57, 59, 61, 64
Kukuraitis Linas 37
Kupčinskas Andrius 23, 79
- Landsbergis Gabrielius 7, 16, 31, 36, 37, 42
Linkevičius Linas Antanas 48, 62, 65
- Magnitskis Sergejus (Magnitskij Sergej) 39
Majauskas Mykolas 20, 27, 43, 70, 72, 77, 79
Makronas Emanuelis (Macron Emmanuel) 57, 65
Maldeikienė Aušra 34, 59, 61, 62, 64, 80, 83, 84
Martinėlis Raimundas 27
Matkevičienė Laimutė 27
Matulas Antanas 24, 25
Mauricas Žygimantas 19
Mazepinas Dmitrijus (Mazepin Dmitrij) 39
Mažeika Kęstutis 10, 27, 80
Merkel Angela 56
Michnikas Adamas (Michnik Adam) 60
Monė Žanas (Monnet Jean) 64, 65
Morkis Gintaras 57, 59, 65
Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 12
- Navickienė Monika 44, 45
Nekrošius Arvydas 27
- Olekas Juozas 8, 12, 32, 33, 44, 69, 77, 78, 79, 84
- Palionis Andrius 7, 8, 76, 82, 83
Pavilionis Žygimantas 21
Petrauskienė Jurgita 43
Pranckevičius Arnoldas 57, 60
Pranckietis Viktoras 7
Puidokas Mindaugas 12, 46
Pupinis Edmundas 22, 74, 75, 79, 80
Puteikis Naglis 46
Putinas Vladimiras (Putin Vladimir) 38, 40, 42, 56
- Razma Jurgis 7, 8, 12, 21, 31, 32, 40, 46, 76
Rotenbergas Arkadijus (Rotenberg Arkadij) 38, 41, 42
Rotenbergas Borisas (Rotenberg Boris) 38
Ruokytė-Jonsson Liana 46
- Sabatauskas Julius 42, 43
Salvinis Mateo (Salvini Matteo) 44
Simulik Valerijus 12
Sinkevičius Rimantas 10, 85
Sysas Algirdas 25, 33, 37, 46, 70, 71, 76, 77
Skaistė Gintarė 19, 35, 40, 41, 72, 77

- Skvernelis Saulius 28, 34, 35, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 45,
46, 47
- Smirnovas Kęstutis 13
- Stančikas Andriejus 10
- Steponavičius Gintaras 14
- Streikus Zenonas 27
- Strelčiūnas Algis 33
- Šakalienė Dovilė 84
- Šalaševičiūtė Rimantė 11
- Šapoka Vilius 44
- Šarknickas Robertas 27, 31, 74, 84, 85
- Šiaulienė Irena 48, 52, 68
- Šimas Audrys 27
- Šimonytė Ingrida 10, 15, 72
- Širinskienė Agnė 12
- Šumanas Roberas (Schuman Robert) 54, 65
- Timermansas Fransas (Timmermans Frans) 53
- Tomilinas Tomas 17, 31, 33, 36, 70, 71, 72, 73, 76
- Trampas Donaldas (Trump Donald) 58
- Tumėnas Stasys 69
- Vaičekauskas Gintaras 45
- Vaičiūnas Žygimantas 46
- Vareikis Egidijus 54, 62, 63, 64, 70
- Varkalys Jonas 80
- Veryga Aurelijus 24, 37
- Vingrienė Virginija 81
- Vinkus Antanas 27, 81
- Žemaitaitis Remigijus 27, 79

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*
Interneto puslapis *www.lrs.lt*